Big

REFERENT
za ind. kolosjeke i zajed. st...

Nettunske

konvencije

СЛУЖБЕНЕ НОВИНЕ

КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

14. новембар, среда, у Београду

Година X — 1928. Бр. 266.-LXXXVII

„СЛУЖБЕНЕ НОВИНЕ" излазе свакога дана, сем недеље и празничних дана. — Годишња је претплата: за Краљевину 400 динара, а полугодишња 200 динара. За иностранство: 350 фр. франака годишње, а за пола године 175 франака. Претплата се полаже унапред најмање за пола године. За иностранство примају претплату и све поште. — За службене и приватне огласе плаћа се по утврђеној тарифи. Претплата, огласи и новац шаљу се непосредно благајни Државне Штампарије. Рукописи шаљу се Уредништву „Службених Новина". Они се не враћају. Приватна неплаћена писма не примају се. — Уредништво и експедиција „Службених Новина" налазе се у Државној Штампарији, Поп Лукина ул. бр. 14. — Поједини бројеви продају се по 1:0 динара од табака.

Телефон Управника 1204. Телефон Уредништва 1255. Телефон Благајне 3523. Телефон Штампарије 45 и 5308.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

415.

МИ

АЛЕКСАНДАР I

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ

КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

ПРОГЛАШУЈЕМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА НА СВОМЕ 110. РЕДОВНОМ САСТАНКУ, ОДРЖАНОМ 30. ЈУНА 1926. ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ, РЕШИЛА И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО

ЗАКОН

О КОНВЕНЦИЈИ О ЖЕЛЕЗНИЧКОЈ МРЕЖИ БИВШИХ ЈУЖНИХ ЖЕЛЕЗНИЦА НА ТЕРИТОРИЈИ РИЈЕКЕ

О КОНВЕНЦИЈИ ЗА УРЕЂЕЊЕ САОБРАЋАЈА И ТРАНЗИТА ЖЕЛЕЗНИЦОМ

О СПОРАЗУМУ О ТАРИФАМА ДИРЕКТНЕ РОБЕ И О ЈАДРАНСКИМ ТАРИФАМА

О КОНВЕНЦИЈИ ЗА УПОТРЕБУ ГРАНИЧНИХ СТАНИЦА, ЗАЈЕДНИЧКИХ СТАНИЦА И СПОЈНИХ ПРУГА

ИЗМЕЂУ

КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

И

КРАЉЕВИНЕ ИТАЛИЈЕ

који гласи:

1 §.

Одобрава се и добија законску снагу: Конвенција о Железничкој Мрежи бивших Јужних Железница на територији Ријеке; Конвенција за Уређење Саобраћаја и Транзита Железницом; Споразум о Тарифама директне робе и о Јадранским Тарифама; Конвенција за употребу Граничних Станица, Заједничких Станица и Спојних Пруга, чији текстови у оригиналу и преводу

гласе:

КОНВЕНЦИЈА
О ЖЕЛЕЗНИЧКОЈ МРЕЖИ БИВШИХ ЈУЖНИХ ЖЕЛЕЗНИЦА НА ТЕРИТИРИЈИ РИЈЕКЕ

Његово Величанство Краљ Срба, Хрвата и Словенаца и Његово Величанство Краљ Италије, у циљу да дефинитивно уреде питања, која су остала нерешена после закључења Споразума за административну и техничку реорганизацију Јужних Железница у погледу мреже на територији Ријеке, решили су да о томе закључе једну посебну Конвенцију и наименовали су, у ту сврху, као своје Пуномоћнике:

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА:

Његову Екселенцију ДР. СВЕТИСЛАВА ПОПОВИЋА, *носиоца ордена Св. Саве II степена и Белог Орла V степена, Министра Саобраћаја,*

Господина САВУ КУКИЋА, *носиоца ордена Св. Саве II степена и Италијанске Круне II степена, пређашњег Генералног Директора Дирекције Царина;*

и

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ИТАЛИЈЕ:

Његову Екселенцију Генерала АЛЕСАНДРА БОДРЕРО, *носиоца ордена Италијанске Круне I степена, Св. Маурициja и Лазара IV степена, Св. Саве I степена и Белог Орла са мачевима III степена, свог Изванредног Посланика и Пуномоћног Министра код Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца,*

Господина ЛОДОВИКА ЛУЧИОЛИ, *носиоца ордена Св. Маурицијa и Лазара I степена, Италијанске круне I степена, Св. Саве I степена, Државног Саветника,*

који су се, пошто су измењали своја пуномоћија, која су призната као исправна, сагласили у овоме:

Члан први

Права, која у корист оног дела мреже Железничке Компаније Дунав—Сава—Јадран (пређашња Компанија Јужних Железница), који се налази на територији Ријеке, проистичу из Споразума о административној и техничкој реорганизацији Компаније Јужних Железница и посебне Конвенције за регулисање транзита и комуникација, потписаних у Риму 29 марта 1923 године, додељују се Краљевини Италији, која је једина овлашћена да их извршује, да одређује цене транспорта на овом делу железничке мреже и да убира приходе.

Члан 2.

Удео возног материала од 0,3% „резервисаног" у горе назначеном Споразуму, додељен је дефинитивно Краљевини Италији која ће сносити све финансиске терете утврђене у Споразуму и који одговарају горе назначеном уделу, а нарочито плаћање годишњег закупа.

Члан 3.

Пренос својине горе назначеног дела те мреже на ријечкој територији и њеног прибора извршиће се у даном тренутку у корист Краљевине Италије, и Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца изјављује да је сагласна још од сада да пренесе право експлоатације и право својине у корист Краљевине Италије, уколико се тиче реченог дела железничке мреже на ријечкој територији.

Члан 4.

Суме за плаћање горе наведене закупнине, неће дакле бити никако стављене на рачун заједничких трошкова, који ће бити састављен на крају сваког месеца по прописима чл. 34—35 Допунске Конвенције уз Споразум између Краљевине Италије и Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца о Ријеци, закључен у Риму 27 јануара 1924 године.

Члан 5.

Ова ће Конвенција заменити Привремени Протокол додат Римском Споразуму за административну и техничку реорганизацију мреже Компаније Јужних Железница од 29 марта 1923 године; она ће чинити саставни део тог Споразума и биће нотификована Владама Аустриске Републике и Угарске Краљевине.

Члан 6.

Ова ће Конвенција бити ратификована и њене ратификације биће измењане у Београду, што је могућно пре. Она ће ступити на снагу истога дана, када буду измењане ратификације.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали ову Конвенцију и ставили на њу своје печате.

РАЂЕНО у два примерка, у Београду, четрнаестог јула хиљаду девет стотина двадесет четврте године.

(М. П.) **Светислав Поповић**, с. р.
(М. П.) **С. Р. Кукић**, с. р.

(М. П.) **Бодреро**, с. р.
(М. П.) **Л. Лучиоли**, с. р.

КОНВЕНЦИЈА
ЗА УРЕЂЕЊЕ САОБРАЋАЈА И ТРАНЗИТА ЖЕЛЕЗНИЦОМ

Његово Величанство Краљ Срба, Хрвата и Словенаца и Његово Величанство Краљ Италије, у жељи да утврде споразумно правила, по којима ће се вршити саобраћај и транзит железницама између њихових Држава, а да би осигурали уредност транспората, док једна општа Конвенција не буде закључена, према члану 311 Сен Жерменског Уговора, решили су да у том циљу закључе Конвенцију и наименовали су ради тога као своје Пуномоћнике:

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА:

Његову Екселенцију ДР. СВЕТИСЛАВА ПОПОВИЋА, *носиоца ордена Св. Саве II степена и Белог Орла V степена, Министра Саобраћаја,*

Господина САВУ КУКИЋА, *носиоца ордена Св. Саве II степена и Италијанске Круне II степена, прећашњег Генералног Директора Царина;*

и

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ИТАЛИЈЕ:

Његову Екселенцију Генерала АЛЕСАНДРА БОДРЕРО, *носиоца ордена Италијанске Круне I степена, Св. Мауриција и Лазара IV степена, Св. Саве I степена, Белог Орла са мачевима III степена, свог Изванредног Посланика и Пуномоћног Министра на Двору Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца,*

Господина ЛОДОВИКА ЛУЧИОЛИ, *носиоца ордена Св. Мауриција и Лазара I степена, Италијанске Круне I степена и Св. Саве II степена, Државног Саветника.*

који су се, пошто су измењали своја пуномоћија, призната као исправна, сагласили о овим одредбама:

I
Опште одредбе

Члан први

Промет робе железницом између Страна Уговорница вршиће се по одредбама Међународне Конвенције о преносу робе железницама, закључене у Берну 14 октобра 1890 године, измењене и допуњене Допунским Аранжманима од 16 јула 1895 године и Допунским Конвенцијама од 16 јуна 1898 године и од 19 септембра 1906 год.; као и по одредбама заједничких допунских прописа и пет једнообразних Конвенција израђених од стране Међународног Комитета за транспорте железницом, као и по одредбама Аранжмана, Конвенција и прописа који могу бити закључени у будућности, а којима би Високе Стране Уговорнице приступиле. У случају, кад би једна нова Конвенција заменила Бернску Конвенцију, која је сада на снази, и ако јој Високе Стране Уговорнице приступе, та ће нова Конвенција бити усвојена од стране истих Страна Уговорница на место поменуте Бернске Конвенције.

Ипак обзиром на техничке и економске тешкоће које још постоје у извесним односима промета, споразумима између железничких управа моћи ће се учинити извесна одступања од поменутих Конвенција.

Ти споразуми морају се подвргнути ратификовању од стране заинтересованих Влада.

Ти споразуми о одступању могу се закључити такође приликом утврђивања директних тарифа и бити назначени у истим тарифама.

У сваком случају, ова одступања морају бити утврђена за време и у границама неопходно потребним.

Високе Стране Уговорнице сложне су да се ова одступања не односе на смањивање одговорности железница за изгубљену или оштећену робу, као и на рок за испоруку.

Члан 2.

Високе Стране Уговорнице обвезују се да предузму све корисне мере да се отклоне нарочите сметње, које, поглавито у међународном промету на њиховим пругама, коче уредан промет путника и робе.

Оне се обвезују да у том циљу нарочито отворе што је могућно пре важне пограничне станице за међународни промет путника, пртљага, денчане робе и робе у колским товарима.

Поред тога на територији једне од Страна Уговорница није допуштено никакво узапћење прибора који се налази на тој територији, а припада железници друге Стране Уговорнице, а нарочито возног парка и непокретних делова, као ни благајничких остатака и потраживања који потичу из узајамног промета.

Члан 3.

У случају да би промет морао бити обустављен или ограничен због сметњи у саобраћају, железничке Управе, код којих су се десиле те сметње, договориће се што је могућно пре са железничким Управама оне друге Државе о начину, на који ће промет који долази са територије једне од Високих Страна Уговорница или који је на ту територију упућен, бити одржан.

Железничке Управе сваке од Високих Страна Уговорница стараће се да спрече сваки прекид саобраћаја свим средствима, којима располажу, тражећи, ако је потребно, помоћ и потпору од железница Друге Стране Уговорнице.

У случају ограничења унутрашњег промета, узајамни промет између Високих Страна Уговорница и транзитни промет који долази са територије једне од истих Високих Страна Уговорница, неће бити подложен, ни од једне Високе Стране, опсежнијим ограничењима од оних, предвиђених за свој сопствени промет или за транзитни промет ка самој Држави, у коју је упућен.

Члан 4.

Високе Стране Уговорнице трудиће се да воде рачуна о потребама међународног директног промета преко железничких пруга на њиховој територији, стварајући добре услове за везу возова у промету путника и робе и дајући међусобну помоћ и потпору уколико се год може. Установиће се осим тога директни и убрзани теретни возови за пренос стоке, свежег воћа, цвећа и меса, као и за остале производе за исхрану и робу подложну квару.

Оне се обвезују да ће се побринути да односне железничке Управе склопе између себе споразуме за склапање директних тарифа за превоз путника, пртљага и робе, као и да установе комерциалне и тарифне правилнике.

У случају, да једна од Високих Страна Уговорница има да закључи са једном трећом Државом споразуме о директним тарифама за транспорте на железницама између своје сопствене територије и територије поменуте Др-

жаве, а преко територије друге Високе Стране Уговорнице, ова ће бити дужна да припомогне склапању поменутих директних тарифа.

Члан 5.

У принципу, роба предана на возидбу ради преноса у сопственој Држави неће бити третирана ни од једне Високе Стране Уговорнице, у односу на њен превоз, на повољнији начин него што се третира роба предана на возидбу на територији друге Стране Уговорнице.

Међутим, ништа се не противи да, изузетно, транспорти који представљају животне интересе једне земље, па били унутрашњи транспорти или транспорти увозни или извозни, имају привремено првенство над транзитом од мање економске важности.

Ако би у изванредним околностима промет намењен извесним пределима био контингентиран што се тиче квалитета или броја возних средстава која улазе или излазе и тонаже у транзиту, промет обеју Високих Страна Уговорница, намењен за ове пределе, биће понова узет у обзир приликом поделе контингента а на основу стварних потреба.

Члан 6.

Свака од обеју Страна Уговорница задржава право да утврђује тарифе на својим железницама.

Али, што се тиче примене тарифа за превоз лица, њиховог пртљага, и робе, држављани једне од Високих Страна Уговорница неће моћи бити третирани на други начин, но држављани оне друге Државе, у погледу цена, трајања превоза и начина отправљања.

Роба отправљена из Италије и упућена ма на коју станицу на територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, или роба која пролази у транзиту преко територије ове Краљевине, неће бити подвргнута већој тарифи на железницама Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца од оне, која се примењује под истим околностима, у истом правцу, и у истој релацији, на производе исте Краљевине, или на производе ма које друге Државе.

Ово правило исто тако важи и за италијанске железнице, када се тиче робе отправљене из Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и упућене ма на коју италијанску станицу, или кад та роба пролази у транзиту преко италијанске територије.

Члан 7.

Обе Високе Стране Уговорнице обвезују се да узајамно признају једна другој цене за транспорте, које би на железницама биле у снази за транспорте једне треће Државе.

Међутим, снижења установљена у тарифи за јадрански промет (јадранска тарифа) између једне од Високих Страна Уговорница и неке треће Државе, биће примењена на транспорте друге Високе Стране Уговорнице, само на основу нарочитих уговора, закључених у том погледу.

Свака од Високих Страна Уговорница олакшаваће на својој властитој територији транзит животних намирница, свежег цвећа, каменог угља, минералног уља и дрва, подразумевајући ту и дрвене прагове, оне друге Стране, примењујући на њих најниже цене одређене унутрашњом тарифом под истим условима.

Члан 8.

Прометне релације мораће нарочито бити што боље обезбеђене повољним возама, утврђењем одговарајућег реда вожње за путнике и робу, директним прелазом и транзитом возних средстава за путничке возове и, уопште, највећом узајамном предусретљивошћу по свима питањима службе, саобраћаја и превоза.

Што се тиче стављања на расположење возних средстава водиће се рачуна о потреби унутрашњег промета и извоза ка територији Високих Страна Уговорница с гледишта потпуне једнакости.

II

Транспорти у транзиту

Члан 9.

Сматраће се да су у транзиту преко територија, које су под сувереношћу или влашћу Високих Страна Уговорница, транспорти лица, пртљага, робе, вагона, кола и других оруђа за превоз, чији је пут преко поменуте територије само део целог пута, који је почео и има да се заврши ван граница оне Државе, преко чије се територије транзит врши.

Транспорти те врсте биће означени под називом „транспорти у транзиту".

Члан 10.

Под резервом осталих одредаба ове Конвенције, мере уређивања и извршивања службе предузете од Високих Страна Уговорница у погледу транспората извршених преко територија које се налазе под њиховом сувереношћу или њиховом влашћу, олакшаваће слободан транзит железничким пругама. Никаква разлика неће бити чињена било у погледу народности лица, било у погледу порекла, провениенције, увоза, извоза или опредељења, било ма кога другог разлога, који се односи на својину робе, кола, вагона или других оруђа железничког саобраћаја.

Уговорено је такође у томе погледу да се одредба предвиђена у првом ставу, такође односи и на цене превоза, које, према томе, не могу бити примењене на производе ма кога страног порекла увезене у Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца, пошто су прошли кроз италијанску територију или увезени у Италију, пошто су прошли кроз територију поменуте Краљевине, па било да су одређени за потрошњу, за поновни извоз или транзит, на други или неповољнији начин само због тога, што су ти производи стигли пролазећи кроз територију оне Друге Високе Стране Уговорнице, уместо кроз територију ма које треће Државе, или што су одређени за транзит према другој Високој Страни уместо према којој трећој Држави.

Члан 11.

Тарифе имају бити тако начињене да олакшавају, уколико је могућно, директни и транзитни промет. Никаква накнада, олакшица или ограничење неће смети зависити непосредно или посредно од држављанства или својства сопственика, или ма каквог другог железничког превозног средства које би било употребљено, или које би се имало употребити ма на ком делу целога пута.

Члан 12.

Ниједна од Високих Страна Уговорница није обвезана овом Конвенцијом да обезбеди транзит путника, којима је забрањен приступ на њене територије, или робе неке категорије, чији је увоз забрањен било из здравствених разлога или због јавне безбедности, или као мера предохране против сточних и биљних болести.

Свака Висока Страна Уговорница имаће права да предузме потребне мере предохране, да се увери да су лица, пртљази, роба, а нарочито роба која је под монополом, кола, вагони или друга железничка превозна средства, доиста у транзиту, као и да се увери да путници у транзиту имају могућности да заврше своје путовање и да отклоне опасности по сигурност пруга и саобраћајних средстава. Међутим, вршење овог права не треба да ствара препреке саобраћају, нити да му намеће дужа задржавања.

Ништа у овој Конвенцији не може да утиче на мере, које је или које ће једна од Страна Уговорница моћи предузети на основу општих међународних конвенција, којима је приступила или које би се доцније закључиле, а нарочито оних које су закључене под окриљем Друштва Народа, а односе се

на транзит, извоз или увоз неке нарочите категорије робе, као опиума или других штетних дрога, оружја или производа рибарства, или пак општих конвенција које би имале за циљ да спрече сваку повреду права индустриске, књижевне и уметничке својине, или које би се односиле на лажне заштитне знаке, лажна означавања порекла или које друге методе нелојалне трговине.

Члан 13.

Изузетно, и за време што је могућно краће, може се одступити од одредаба претходних чланова, које се односе на транзит, посебним или општим мерама, које би свака Висока Страна Уговорница била приморана да предузме у случају озбиљних догађаја, који се односе на сигурност Државе, или на животне интересе земље, при чему се разуме да ће се морати допустити вршење права транзита у пуној мери могућности.

Члан 14.

Овом Конвенцијом не одређују се права и дужности зараћених и неутралних страна за време рата. Ипак, она ће бити на снази за време рата, утолико, уколико је у складу с тим правима и дужностима.

III

Царинска Служба

А) Роба

Члан 15.

Теретни возови моћи ће да прелазе царинске границе у свако доба, подразумевајући ту и недеље и празнике, дању и ноћу, уколико роба не подлежи одредбама о забрани увоза, извоза и транзита.

Царинске операције, које се на то односе, имају се извршивати у исто време.

Сваки теретни воз, који стиже из иностранства, мора бити пријављен, према царинским правилницима, пограничној царинарници, којој у исто време морају бити поднета документа, предвиђена царинским правилницима.

Члан 16.

Железничке Управе дужне су да доставе царинарницама, које се налазе на станицама и царинским агенцијама (железничким царинарницама) ред вожње свих возова, који прелазе границу, и возова који имају везу, као и измене у том реду вожње најмање осам дана пре његовог ступања у живот.

Железничке царинарнице биће такође извештене, што је могућно брже, о важнијим задоцњењима, о укидању возова, о проласку специалних возова или самих локомотива.

Члан 17.

Биће ослобођена истоваривања и прегледа на граници, као и стављања пломби на колета, роба, чији би прелаз био прописно пријављен и која би била утоварена у вагон прописно пломбиран, и која би била упућена без претоваривања ка којој унутрашњој станици, која има надлежну царинарницу.

Тако натоварена роба у прописно пломбиране вагоне, који прелазе преко територије једне од Високих Страна Уговорница, биће, ако је прописно пријављена за транзит, ослобођена како у унутрашњости тако и на граници истоваривања и царинског прегледа, као и стављања пломби на колета.

Примена одредаба из двају претходних ставова потпада под услов да ће заинтересоване Железничке Управе бити одговорне за приспеће вагона надлежним Царинарницама у унутрашњости или на граници у предвиђеном року и са неповређеним пломбама.

У принципу биће такође ослобођена истоваривања и мерења роба, која је ослобођена царинских дажбина, а долази на пограничне царинарнице, да би над њом биле извршене царинске операције, ако се ове операције могу извршити без истоваривања. Да би одредиле тежину ове робе, царинске власти усвојиће, уопште, као тежину вагона ону тежину, која је на њему написана.

Горе поменута ослобођења царинског прегледа и пломбирања колета примениће се изузетно чак и у случају претовара робе (из вагона у вагон) под надзором царинарнице, без извршења прописних царинских операција, када је претовар робе неизбежан ма из кога узрока који проистиче од железнице.

Олакшице предвиђене у овом члану неће бити примењене у случају сумње кријумчарења или оправданог разлога, који се односи на животне интересе земље, преко које роба прелази.

Члан 18.

Управа царина обеју Високих Страна Уговорница сматраће довољним свако стављање царинских пломби од стране Управе друге Стране Уговорнице у случају, кад поменута Управа констатује да то пломбирање одговара условима који се траже на њеној царинској територији за пломбирање вагона, који морају да буду прегледани од царинарнице са резервама које су поменуте у последњем ставу претходног члана.

Одредбе о царинском пломбирању, утврђене на Конференцији у Берну 16 маја 1886, служиће у тој сврси као Правилник са свима доцнијим изменама и допунама.

Члан 19.

У случају, кад роба не испуни један вагон потпуно, она ће моћи имати горе поменуте олакшице под условима да је отправљена у одељцима који могу бити потпуно затворени у вагоне са утврђеним кровом, који испуњавају све услове прописане за царински затвор, или у покретним сандуцима, или у корпама усвојеним од стране царинарнице, које тако путују под царинским затвором.

Ако, ма из ког разлога, вагони морају бити отворени ради прегледа од стране власти оне Државе, чијој је железници предан транспорт, поменута железница мора примити на себе да скине железничке печате.

У случају, кад би једна царинска операција била извршена од стране власти једне од Високих Страна Уговорница на територији оне друге, царинска Управа ове Државе имаће права да одлучи на који ће начин возови и директни вагони бити праћени од или до границе.

Пратиоци имаће права на бесплатна места у вововима које они морају да надгледају, одакле би могли да врше своју дужност, а имаће такође права да захтевају, при повратку, у путничким возовима места, која одговарају њиховим положајима.

Формалности пасоша неће се тражити од ових пратилаца; биће довољно да докажу службеним налогом своју квалификацију код надлежних власти Државе о којој је реч. Облик овог налога утврдиће сагласно респективне Управе.

Члан 20.

Високе Стране Уговорнице изјављују да су нарочито сагласне у томе да транспорти робе могу бити вршени између њихових односних територија,

возовима и вагонима „директним", чак ако прелазе и територију неке треће Државе.

Члан 21.

Да би задржавање на граници било што краће, подношење допуштења за увоз за робу за коју се тражи та формалност, неће се редовно тражити на улазној станици; она може бити такође поднесена доцније царинарници која припада станици којој је роба упућена.

У случају, да се утврди да нема ових докумената, или да су она недовољна, транспорт може бити одбијен са назначењем узрока у свима товарним листовима и у путном листу, са датумом и потписом чиновника, који је транспорт вратио.

У случају оправданог враћања, трошкови око повратка до граничне станице Државе, у којој се налази станица, која је робу отправила, пашће на терет робе.

У случају, да се утврди да нема речених докумената, или да су она недовољна, на пограничној прелазној станици, спојеној са пругом куда је пошиљатак упућен, сама ова станица може их тражити телеграфски од оне транзитне станице, преко које је роба ушла.

У случају жалбе противу железничких Управа, Владе обеју Високих Страна Уговорница имаће да се споразумеју о свему што се тиче законских питања, која се односе на Железничку Управу њихове територије.

Б) Путници — Пртљаг

Члан 22.

Путнички возови уживаће исте олакшице за прелаз преко границе, односно дана и часова њиховог проласка, како су оне предвиђене чл. 13 за теретне возове.

Члан 23.

У путничким колима, у тренутку њиховог прелаза преко границе, може се налазити само ручни пртљаг.

Члан 24.

Пртљаг предан на возидбу као и ручни пртљаг путника биће, у принципу, прегледан у пограничним царинарницама. Ипак, биће учињене олакшице према потребама промета путника. Настојаће се нарочито да се предузму потребне мере да би се преглед пртљага преданог на возидбу вршио у царинарницама на станицама где је упућен, не искључујући да преглед за излаз из Државе буде извршен у полазним царинарницама. Царинска Управа мора такође предвидети, уколико је то могућно, преглед путничког пртљага у самом возу, уколико се тиче директних кола.

Члан 25.

У сваком случају, царинске формалности на пограничним станицама имају бити обављене довољно брзо, да би сви пртљази, нарочито који су у транзиту, могли да наставе свој пут возом који има везу.

Члан 26.

Роба, отправљена, брзовозно и споровозно, путничким возовима, подлежаће истим условима и формалностима, као и слична роба, која се преноси теретним возовима.

Ипак, брзовозна роба, а подложна брзом квару, која би се превозила путничким возовима, биће отправљена на исти убрзани начин као и пртљаг.

Члан 27.

Преглед пасоша оних лица, која путују директним возовима или директним колима, вршиће се у самом возу једновремено кад и царински преглед.

IV

Кретање возова

Члан 28.

Потпуно натоварени вагони имаће кратка задржавања на међустаницама, а нарочито на пограничним станицама. Задржавање не може бити дуже но што је неопходно потребно за операције, које се односе на те вагоне, имајући у виду природу робе, која се транспортује, и услове саобраћајне службе.

Члан 29.

Директни вагони морају носити погодне натписе са назначењем земље, у коју су упућени и правца транспорта. Ови натписи биће онакви, какве је усвојила Европска Унија R. I. V. (Règlement international véhicules) за узајамну употребу вагона у међународној служби.

Члан 30.

Директни вагони, који би били откачени од воза на међустаницама, услед квара, морају, чим буду поправљени, бити отправљени наредним возом, који се може искористити.

Члан 31.

Одредбе горе поменуте које се односе на директне вагоне, потпуно натоварене, примењиваће се и на директне вагоне са мешаним товаром (збирном робом), у којима се налазе транспорти денчане робе, отправљене у истом правцу.

Члан 32.

Директним возовима или вагонима могу се преносити само они транспорти, који подлеже царинским операцијама пре но што пређу границу, или они транспорти, који иду до места опредељења под царинским пломбама. Документа која се односе на транспорт, и која прате ову робу, носиће изјаву царинарнице, којом она потврђује да су извршене царинске операције и која означава да се ради о роби, која је у транзиту за једну земљу која се има назначити.

Члан 33.

Владе Високих Страна Уговорница обвезују се да спречавају да се на железницама као и на возном парку учине измене, које би могле да сметају слободан пролаз кола са железница једне од обеју Држава на железнице оне друге Државе. Потребне измене за увођење нових система експлоатације биће предмет нарочитог споразума.

Члан 34.

Одредбе које се налазе у правилницима за употребу путничких кола у међународној служби (R. I. V.), важе за узајамну употребу вагона.

Продужења путовања кола преко заједничких станица вршиће се по одредбама правилника за узајамну употребу фургона и кола у међународној служби R. I. C. (Règlement international carosses).

V

Завршне одредбе

Члан 35.

Сваки спор који би избио између обеју Високих Страна Уговорница, односно тумачења или примене ове Конвенције биће расправљен арбитражном пресудом.

Свака од Високих Страна Уговорница именоваће једног арбитра.

Ова два изабрана арбитра наименоваће са своје стране једног Председника.

Ако у року од 30 дана једна од поменутих Високих Страна Уговорница не изабере свог арбитра, или ако се изабрани арбитри не сложе о Председнику, Централни Биро (Office Central) поменут у чл. 57 Бернске Конвенције наименоваће арбитра или, у датом случају, Председника изван личности изабраних за арбитре од стране тих Држава.

Председник Арбитрарног Суда, тако састављеног, одредиће седиште арбитрарног суда и поступак.

На одлуке Арбитрарног Суда нема жалби.

Члан 36.

Ова Конвенција не мења ниуколико одредбе Конвенције за уређење транзита и саобраћаја на пругама Железничког Друштва Дунав-Сава-Јадранско Море (пређашње Друштво Јужних Железница). Она такође не повређује одредбе Споразума од 27 јануара 1924 године о Ријеци и одредбе уговора о миру.

Члан 37.

Ова ће Конвенција бити ратификована и ратификације њене биће измењане у Београду, што је могуће пре.

Она ће ступити на снагу на дан измене ратификација, и остаће у важности за пет година од тог дана и, после истека тог времена, ако Уговор о трговини и пловидби, закључен између обеју Високих Страна Уговорница на данашњи дан, буде још на снази, она ће бити у важности за све време трајања тог Уговора.

У случају, ако би Трговински Уговор био отказан, а ниједна од Високих Страна Уговорница не би отказала ову Конвенцију шест месеци пре истека пет година, или ако, по истеку тог времена, она не би била отказана једновремено са Уговором, она ће остати на снази прећутним обнављањем до истека две године од дана, када је једна или друга Висока Страна Уговорница буде отказала.

Ако опште конвенције о слободи транзита или о међународном режиму железница буду ступиле на снагу између Високих Страна Уговорница, њиховим одредбама биће замењене одредбе ове Конвенције, које се односе на исти предмет.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали ову Конвенцију и на њу ставили своје печате.

РАЂЕНО у два примерка у Београду четрнаестог јула хиљаду девет стотина двадесет и четврте године.

(М. П.) Светислав Поповић, с. р.
(М. П.) С. Р. Кукић, с. р.

(М. П.) Бодреро, с. р.
(М. П.) Л. Лучиоли, с. р.

СПОРАЗУМ
О ТАРИФАМА ДИРЕКТНЕ РОБЕ И О ЈАДРАНСКИМ ТАРИФАМА

Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Влада Краљевине Италије, у циљу да се избегне одстрањивање промета са железничке мреже, које експлоатишу или контролишу дотичне државне Управе, и да се не омета узајамни промет, као и с погледом на важност коју јадранска пристаништа имају за међународни промет око увоза, извоза и транзита, решиле су да закључе Споразум у овом смислу и наименовале су, тога ради, као своје Представнике:

ВЛАДА КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА:

Његову Екселенцију Др. АНТОНА СУШНИКА, *Министра Саобраћаја,*

Господина САВУ КУКИЋА, *носиоца Ордена Св. Саве II степена, Италијанске Круне II степена, пређашњег Генералног Директора Царина;*

и

ВЛАДА КРАЉЕВИНЕ ИТАЛИЈЕ:

Његову Екселенцију Ђенерала АЛЕСАНДРА БОДРЕРО, *носиоца ордена Италијанске Круне I степена, Св. Маурицијa и Лазара IV степена, Св. Саве I степена и Белог Орла с мачевима III степена, Свога Изванредног Посланика и Пуномоћног Министра код Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца,*

Господина ЛОДОВИКА ЛУЧИОЛИ, *носиоца ордена Св. Маурицијa и Лазара I степена, Италијанске Круне I степена, Св. Саве I степена, Државног Саветника,*

који су се, пошто су измењали своја пуномоћија, нађена у прописном и пуноважном облику, сагласили у овим члановима:

Члан први

Управа железница Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца приступиће тарифским савезима између Краљевине Италије и осталих Држава, које су се обвезале да примењују специалне јадранске тарифе, или које ће приступити убудуће реченим савезима, и осигураће тако примену тих директних тарифа сагласно споразумима који су у важности, и, као што ће бити ниже регулисано, на транспорте одређене за јадранска пристаништа, или који долазе из тих пристаништа, на пругама Тарвис-Трст, Пуљ и Ровињо; Јесенице-Бистрица-Подбрдо-Трст, Пуљ и Ровињо; Шпиље-Постојна-Св. Петар-Трст, Пуљ и Ровињо; Шпиље-Постојна-Св. Петар-Ријека, као и на другим пругама одређеним, или које ће се одредити споразумно.

Управа железница Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца која експлоатише мреже, којима се служе речени транспорти, ставиће на расположење ради установљења директних специалних јадранских тарифа, поменутих у претходном ставу, удео својих унутрашњих тарифа, са просечним снижењем од 30%, под условом да јој буде осигуран минимални приход од 3 златна сантима од сваке километарске тоне.

Управа железница Краљевине Италије ставиће, са своје стране, на расположење ради установљења речених тарифа, у односима са трећим Државама, уделе тарифске који произлазе из тарифа, које су у важности за тарифске савезе споменуте у првој алинеи.

За промет, о коме је реч, узеће се да важи листа робе и прописане одредбе тарифе за робу која је у важности између Краљевине Италије и Аустриске Републике за промет са пристаништима Трст, Пуљ и Ровињо, која је ступила на снагу 1 јануара 1923 године. Управама Високих Страна Уговорница осигурана је, ипак, могућност да измене и допуне заједничким споразумом, ако устреба, на конференцијама између тих Управа и Управа других заинтересованих Држава, поменуте прописане одредбе и листу робе специјалних јадранских тарифа. Поменуте Управе имаће такође могућности да даду, према заједничком споразуму, било на поменутим конференцијама, било на писмени предлог једне од заинтересованих Управа, тарифна снижења у већој мери од нормалних снижења, у границама максималних снижења утврђених као што је горе речено.

Ова снижења биће учињена директно или путем смањења воварине.

Нормална мера снижења на просечној бази од 30% биће утврђена по овим принципима:

Управа српско-хрватско-словеначка биће у принципу обавезна дати снижење до висине од 30% од цене за унутрашње транспорте за железничку мрежу српско-хрватско-словеначку. Ако за робу споменуту у јадранској тарифи, о којој ће бити речи, нису утврђена заједничким споразумом снижења мања од 30%, снижења која се имају дати неће бити никад већа од 30%. Напротив, ако има снижења мањих од 30%, она ће бити надокнађена снижењима за другу робу, у мери већој од 30%.

Члан 2.

Цене директног подвоза биће утврђене за јадранске тарифе, поменуте у чл. 1, у италијанским лирама (тарифна монета) на бази цена специалних транспората, снижених или утврђених према претходним одредбама.

Ово утврђивање цена биће извршено по курсу монета, које имају законски оптицај у заинтересованим земљама, котираних на Циришкој Берзи оног дана, када тарифа буде установљена.

Заинтересоване Управе имаће могућности да предложе утврђивање цена директног транспорта за јадранске тарифе, у једној другој или више других монета, у случају да, због несталности вредности, не буде могућно сачувати без великих тешкоћа равнотежу између различитих монета заинтересованих Земаља. Дотичне одлуке доносиће се по заједничком споразуму између Управа Високих Страна Уговорница.

Разлике у односу између тарифне монете и законске монете једне заинтересоване земље биће изравнаване на случај да су, према котирању Циришке Берзе, прешле допуштену границу толеранције од $7^1/_2$% на више или на ниже, срачунате према цифри која показује речени однос; овај однос биће утврђен за прво изравнање на бази вредности дотичних монета, котираних на дан утврђивања тарифа, а за доцнија изравнања, на бази вредности тих монета, котираних на дан последњег изравнања исте тарифе. Изравнање ће бити учињено само на тражење заинтересоване Управе, т. ј. у случају скакања вредности једне монете, од стране Управе земље, где ова монета има законски оптицај; у случају падања вредности једне монете, од стране Управе земље, где ова монета нема законски оптицај. Захтев биће упућен од заинтересоване Управе деловодној Управи. Цене подвоза, које треба изравнати, биће увећане или снижене у потребним границама, да би се обезбедио заинтересованим Управама њихов удео у монети земље.

Разлике, које би се појавиле до тренутка изравнања, пашће на терет прихода железничке мреже експлоатисане од стране оне Управе, која би требало да тражи изравнање. Спада у надлежност Управâ обеју Високих Страна Уговорница да регулишу установљавање квотних делова и тарифских измена и да утврде остатак и обрачун за разлике у курсу монета.

Члан 3.

Цене подвоза за јадранска пристаништа биће утврђене у подједнакој мери, ако разлика путова између станице опредељења или станице поласка и свакој од ових пристаништа није већа од десетог дела најдужег пута. У противном случају, цена која се односи на најудаљеније пристаниште биће увећана пропорционално.

При утврђивању директних цена подвоза за пристаништа Пуљ и Ровињо, водиће се ипак рачуна о повећању цене подвоза, која важи за дужи пут на италијанској територији, по тарифи италијанских железница, додајући ценама јадранске тарифе утврђеним за пристаниште Трст одговарајуће износе унутрашње тарифе за разлику пута од пограничне транзитне станице до станице Трст, и од исте пограничне станице до поменутих пристаништа Пуљ и Ровињо.

Члан 4.

Обе Високе Стране Уговорнице обвезују се да ће се узајамно помагати на међународним конференцијама, а нарочито на тарифним конференцијама, које су горе наведене, да би заштитиле своје заједничке интересе и да би се постигао потпун споразум са другим заинтересованим Државама о питањима, регулисаним овим Споразумом.

Члан 5.

Обе Високе Стране Уговорнице установиће на својим железничким мрежама за промет увоза и извоза обеју Земаља, уопште, директну тарифу робе на бази спајања подвозних цена односних унутрашњих тарифа, са једним јединим снижењем од половине станичне таксе (таксе за манипулацију), и директне специјалне тарифе снижене за извесну робу, отправљену из Краљевине Италије или у пролазу кроз Краљевину Италије за Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца, или отправљену из Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца или у пролазу кроз Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца за Краљевину Италију, а која има нарочитог значаја за горе назначени промет.

Железничке Управе Високих Страна Уговорница биће овлашћене да утврде споразумно, под резервом одобрења надлежних ресора, уколико је то потребно, коју робу треба уврстити у речене снижене специјалне тарифе и меру снижења подвозних цена, које се имају учинити за ту робу, у граници од 30% од цене унутрашњих тарифа.

Заинтересоване Железничке Управе уредиће споразумно питања која се тичу утврђивања и примене назначених тарифа.

Обе Високе Стране Уговорнице такође се обвезују да установе на својим железничким мрежама директну тарифу за робу за промет између јадранских пристаништа и железничких станица српско-хрватско-словеначких, и да даду за ову тарифу снижења њихових унутрашњих тарифа. Израда ове директне тарифе, при чему ће се пазити, уопште, на одредбе садржане у претходним члановима за остале јадранске тарифе, биће поверена обема Железничким Управама, које ће утврдити такође споразумно снижења која се имају дати за пут преко обеју железничких мрежа у просечној висини 30%.

При утврђивању снижења водиће се нарочито рачуна о ставовима односних унутрашњих тарифа, о потребама промета, о транспортима у великој количини и о конкуренцији.

У случају, кад се за извесну робу обе Железничке Управе не би сагласиле о снижењу, које треба дати на њиховим пругама, одлука о томе биће остављена Владама Високих Страна Уговорница.

Члан 6.

Овај Споразум биће ратификован и ратификације биће измењане у Београду, што је могућно пре. Он ће ступити на снагу на дан измене ратификација, и, после тог датума, остаће на снази све доклегод Уговор о

Трговини и Пловидби између Краљевине Италије и Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, потписан 14 јула 1924 године, буде у важности, при чему се разуме, да он може бити отказан само у исто време кад и речени Уговор. Ако овај Споразум не буде отказан у тренутку отказивања Уговора о Трговини и Пловидби, он ће бити продужен за две године, и, ако нема отказа, који мора бити учињен најдоцније три месеца пре истека те две године, он ће се сматрати као продужен за време од још две године, и тако даље.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Представници обеју Влада потписали овај Споразум и ставили на њ своје печате.

РАЂЕНО у Београду дванаестог августа хиљаду девет стотина двадесет четврте године.

(М. П.) **Сушник**, с. р.
(М. П.) **С. Р. Кукић**, с. р.

(М. П.) **Бодреро**, с. р.
(М. П.) **Л. Лучиоли**, с. р.

ЗАВРШНИ ПРОТОКОЛ

У тренутку приступања потпису Споразума, који се односи на директне тарифе робе и на Јадранске Тарифе, закљученог на данашњи дан између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевине Италије, потписани Представници обеју Влада учинили су ову изјаву, која ће чинити саставни део самог Споразума:

Разуме се да ће свака директна тарифа из и за Ријечко пристаниште бити утврђена од стране надлежних органа Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца споразумно са надлежним органима Краљевине Италије.

Овај Протокол, који ће се сматрати као одобрен и потврђен од Високих Страна Уговорница, без друге специалне ратификације, самим чином измене ратификација Споразума, на који се он и односи, састављен је у два примерка, у Београду, дванаестог августа хиљаду девет стотина двадесет четврте године.

Сушник, с. р.
С. Р. Кукић, с. р.

Бодреро, с. р.
Л. Лучиоли, с. р.

КОНВЕНЦИЈА
ЗА УПОТРЕБУ ГРАНИЧНИХ СТАНИЦА, ЗАЈЕДНИЧКИХ СТАНИЦА И СПОЈНИХ ПРУГА

Његово Величанство Краљ Срба, Хрвата и Словенаца и Његово Величанство Краљ Италије, у жељи да се постарају за све што је потребно да се потпомогне развијање економских односа између њихових Држава, решили су да закључе Конвенцију у намери да отклоне, уколико је могућно, у међусобним односима, запреке, које зависе од операција, које се имају извршити на заједничкој граници, и наименовали су тога ради као своје Пуномоћнике:

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА:

Његову Екселенцију Д-р АНТОНА СУШНИКА, *Министра Саобраћаја,*

Господина САВУ КУКИЋА, *носиоца ордена Св. Саве II степена и Италијанске Круне II степена, пређашњег Генералног Директора Царина;*

и

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ИТАЛИЈЕ:

Његову Екселенцију Ђенерала АЛЕСАНДРА БОДРЕРО, *носиоца ордена Италијанске Круне I степена, Св. Маурицијa и Лазара IV степена, Св. Саве I степена, Белог Орла са мачевима III степена, Свог Изванредног Посланика и Пуномоћног Министра на Двору Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца,*

Господина ЛОДОВИКА ЛУЧИОЛИ, *носиоца ордена Св. Маурицијa и Лазара I степена, Италијанске Круне I степена, Светог Саве I степена, Државног Саветника,*

који су, пошто су изменали своја пуномоћија, призната као исправна, уговорили ово:

Члан први

За пограничне железничке станице, које постоје, или које ће се подићи, као и за односну службу и за експлоатацију спојних секција, обе Високе Стране Уговорнице сложиле су се у овоме:

а) на прузи, која везује Тарвис и Јесеницу биће подигнуте две засебне станице, што је могућно ближе граници, једна на територији Краљевине Италије у Фузине-Лаги, друга на територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца у Крањској Гори, а међународна служба биће вршена, на овим двема станицама, на основу потпуне узајамности.

Царинска служба и служба јавне безбедности, као и све остале службе јавне природе, нарочито службе санитарне и ветеринарне полиције, биће вршене одвојено и то: за Италију у Фузине-Лаги, за Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца у Крањској Гори;

б) на прузи која везује Горицу и Јесеницу биће подигнута једна заједничка станица у Бистрици Бохињско Језеро, да би ту била груписана служба међународног промета.

Мешовита италијанска и српско-хрватско-словеначка царинска служба установиће се у горе споменутој заједничкој станици, да би се ту извршиле операције, које се односе на улаз, излаз и транзит путника, пртљага и робе и поштанских пакета обеју Високих Страна Уговорница. На истој заједничкој станици Бистрица—Бохињско Језеро биће такође установљене друге јавне службе, поменуте у претходном ставу;

в) на прузи која везује Постумију—Љубљану биће подигнута једна заједничка станица у Ракеку. На тој станици служба међународног промета и све мешовите службе италијанске и српско-хрватско-словеначке биће установљене и вршене аналого како прописује параграф б.).

Члан 2.

Железничка Управа Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца вршиће експлоатацију железничке секције између границе и станице Фузине-Лаги.

Машинско и возно особље ове последње Управе спроводиће возове до станице Фузине-Лаги.

Италијанска Железничка Управа вршиће експлоатацију железничке секције између границе и заједничких станица Ракек и Бистрица-Бохињско Језеро. Машинско и возно особље италијанске Управе спроводиће возове до ових заједничких станица.

Имена лица која ће бити употребљена за те службе биће саопштена заинтересованим управама на осам дана раније.

Ове Управе моћи ће да чине примедбе из оправданих разлога противу извесних лица.

Ове ће се примедбе узимати у разматрање.

На заједничкој станици, намењеној железничкој служби, подесне просторије биће дате за особље, које не продужава пут.

Свакој од обеју Управа припадају приходи од њених властитих железница до границе дотичне Државе, која ће утврдити цене превоза и друге терете, који се на превоз односе, као и накнаде које ће се плаћати за трошкове вуче.

Остали услови експлоатације поменутих секција биће утврђени нарочитим конвенцијама, које се имају закључити између Железничких Управа обеју Држава. Ове Конвенције биће поднете на одобрење обема Владама.

Члан 3.

Промена возне службе на прузи која везује Тарвис и Јесеницу биће вршена у Фузине-Лаги.

Промена комерциалне и транзитне службе биће вршена на станици Крањска Гора.

Промена железничке службе, на прузи која везује Горицу са Јесеницом, биће вршена на заједничкој станици Бистрица Бохињско Језеро, а службе на прузи, која спаја Постумију и Љубљану, на заједничкој станици Ракек.

Члан 4.

Држава, на чијој су територији заједничке станице, поменуте у чл. 1, пристаће да она друга Држава ту постави своје железничке агенције и ставиће на расположење Управе те исте Државе потребна средства за потребе отправништва на спојним тачкама.

Члан 5.

Радови на грађењу, проширивању или прилагођивању зграда заједничких станица биће претходно одлучени заједничким споразумом обеју железничких Управа.

Обе Владе одобриће пројекте поменутих радова. Извршење тих радова спада у надлежност административних власти оне Државе, у којој се налази станица, и она ће примити на свој терет трошкове око тога.

Железничка Управа, на чијој се територији налази заједничка станица, бринуће се о редовном и ванредном одржавању пруга, механичких справа и свих осталих железничких постројења, као и о одржавању зграда одређених за заједничке службе.

У случају да Железничка Управа једне Државе, која на територији оне друге Државе експлоатише секцију између границе и заједничке станице, буде увела електричну вучу до границе на прузи која се налази на територији њене Државе, друга ће Држава допустити све потребне радове за увођење истог система вуче на реченој секцији између границе и заједничке станице.

У случају потребе, један нарочити споразум биће закључен између Управа, у погледу трошкова које би једна таква промена изазвала.

Члан 6.

Железничка Управа Државе, на чијој се територији налази заједничка станица, обвезна је да подигне и одржава такође зграде, које су на поменутој станици потребне за канцеларије намењене искључивој служби Управе оне друге Државе, за становање чиновника и за вршење финансиске службе и полициских органа, као и за све службе јавне природе нарочито санитарне, ветеринарне и поштанске. Услови и границе тих обвеза, начин на који ће се набавити намештај за канцеларије, старање око одржавања, осветљења, грејања, чишћења просторија, о којима је реч, као и евентуалног давања станова за чиновнике, биће утврђени споразумима који се имају закључити између Управа двеју Држава.

Држава, на чијој се територији налазе спојене канцеларије, учиниће све што је потребно, да би обвезе, које, на основу претходног члана, падају на Железничку Управу, биле као што треба извршене од њезине стране.

Члан 7.

Железничка Управа Државе, на чијој се територији налази заједничка станица, имаће права да тражи од Управе железница оне друге Државе плаћање годишње накнаде закупа, која ће бити равна три од сто годишње од удела у трошковима за подизање свега онога, што припада делу станице одређеном за заједничку употребу и годишњу накнаду која ће бити равна шест од сто годишње од удела у трошковима за подизање свега онога што припада делу станице, који је одређен за искључиву употребу железнице или ма које друге управе оне друге Државе, изузев онога што би се утврдило нарочитим споразумима.

Члан 8.

Што се тиче служби које ће се вршити на заједнички рачун, начин извршења и подела односних трошкова биће утврђени споразумно између Железничких Управа обеју Држава.

Поменути трошкови биће стављени на заједнички рачун, повећани са десет од сто за опште трошкове администрације.

Трошкови око одржавања оног дела станице, који је у заједничкој употреби, биће стављени на исти заједнички рачун.

За трошкове око одржавања оног дела станице, који је у искључивој употреби железнице или ма које друге управе оне друге Државе, биће задуживане поменуте Управе уз наплату трошкова увећаних са десет од сто.

Приходи од закупа и евентуалне кирије једног дела заједничке станице, као и сви други посредни приходи заједничке службе, биће одбијени од заједничких трошкова.

Члан 9.

Одређивање просторија за канцеларије царинарнице на заједничким станицама, као и за мешовите службе обеју царинарница, санитарне и ветеринарске полиције, биће предмет преговора који се имају према претходним прописима вршити између обеју Железничких Управа, које ће са своје стране радити споразумно са царинским Управама обеју Држава.

Члан 10.

Влада Државе, на чијој се територији налази заједничка станица, има пуну власт по свима политичким и судским питањима, било у самој заједничкој станици, било на прузи између те станице и границе.

Члан 11.

Управа оне друге Државе имаће права да изабере чиновнике и све особље потребно за службу на заједничкој станици за искључиву службу своје властите управе, са резервом предвиђеном у чл. 2.

Члан 12.

Владе Високих Страна Уговорница обвезују се да ће спречавати, да лица која су била кажњавана за злочине кријумчарења, или за друге тешке преступе противу финансиских закона, буду одређена да служе, било као чиновници, било као помоћно особље Железничке Управе, на станици која лежи на територији оне друге Државе.

На заједничкој станици неће моћи да врше операције око уласка, изласка и транзита они чиновници и агенти царински, које Управа царинарнице оне Државе, у којој се налази станица, има разлога да искључи.

У случају, да један чиновник или један агенат једне од обеју Држава, добивши због своје службе допуштење да станује или да улази у ону другу Државу, буде стављен под истрагу за злочин или преступ било грађански, било политички, било пак за просту повреду или преступ противу финансиских закона, Влада Државе, у чијој је он служби, или чији је агент, обвезна је да га одмах замени.

Члан 13.

Претходним одредбама није нанета никаква повреда прописима обеју Земаља, који се односе на предвиђене казне за преваре и кријумчарење, за повреде царинских закона, као ни прописима о забрани или ограничавању увоза, извоза или транзита.

Члан 14.

На заједничким станицама које се налазе на територији једне од Држава: намештај, канцелариски предмети, регистри и ма који други материал, потребан управи железничких, царинских и полициских канцеларија и санитарне и ветеринарске службе оне друге Државе, побројани у једној нарочитој листи, биће ослобођени при увозу од свију увозних дажбина према одредбама које ће бити донесене од стране обеју Влада.

Пренос преко границе допуштен је и ослобођен од дажбина за делове потребне за замену као и за материал потребан за оправку возних средстава, који су приспели са оне стране границе, и који су побројани у једној нарочитој листи.

Члан 15.

Влада Државе, на чијој се територији налази заједничка станица, неће тражити од железничке Управе оне друге Државе плаћање такса или других фискалних дажбина за регистре, путничке карте, или друга документа, која се односе на железничку службу, а тичу се Управе на заједничкој станици и на пругама између станице и границе.

Међутим, приватне исправе, уговори и судска документа, издана од стране речене железничке Управе, неће бити ослобођени од тих дажбина и такса. Дакле, поменуте исправе, уговори и документа биће подложни плаћању такса и других дажбина прописаних законима који важе.

Члан 16.

Канцеларије суседне Државе, на територији Државе где се налази заједничка станица, носиће државни грб и односне натписе.

Члан 17.

Целокупну службу саобраћаја вршиће особље железничке Управе оне Државе, на чијој се територији налази заједничка станица, а по правилницима железничких Управа обеју Држава.

Композиција возова биће састављена на основу диспозиција Управе оних пруга, на које возови имају бити упућени и отправљени а према нарочитим наредбама изданим од стране сваке од обеју Управа.

Сигнали, намештени на возовима, биће они, који важе за сваку од обеју Управа.

Железнички правилник Државе, на чијој се територији налази поменута станица, биће усвојен за саобраћај и маневрисање у самој станици.

Железничка Управа мора поштовати утврђени ред вожње са предвиђеним везама тако, да путници и роба не остају на граничној станици дуже него само толико времена, колико је потребно за железничке службе и за царинске и полициске формалности.

Члан 18.

Одговорност за несрећне случајеве који би се десили лицима и за штете нанете стварима и материалу, проузроковане несрећним случајевима на железници, који би се десили за време вршења службе за заједнички рачун, пашће на терет оне Управе, за чији је рачун служба вршена.

У случају да се контрадикторном истрагом не може са тачношћу да утврди, која је Управа одговорна, последице несрећног случаја сносиће подједнако обе Управе.

Одговорност која произлази од несрећних случајева проузрокованих службом, која не спада у заједничке службе, пада на Управу која је исту вршила, или за чији је рачун служба, о којој је реч, била вршена.

Члан 19.

Царински преглед робе вршиће прво чиновници Државе из које роба излази, а затим чиновници оне, у коју роба улази, или за коју је упућена и то на начин предаје, који ће се утврдити. Али, ако је могућно, да би убрзали царинске операције, чиновници обеју Држава вршиће преглед истовремено. У случају, ако је немогућно радити на овај последњи начин, царинарница, која је прва извршила свој задатак, имаће могућности надзора над робом коју је она прегледала, све док операције оне друге царинарнице не буду завршене.

Преглед путничког пртљага и царинске операције које се на то односе биће вршене, ако нису извршене у току вожње, пре или после пута, једновремено од царинарница обеју Држава у заједничким просторијама одређеним за то и одмах по приспећу возова, да би путници и њихов пртљаг могли продужити пут истим возом.

Члан 20.

Царински и полициски надзор над пругама између заједничке станице и границе пада у надлежност власти оне Државе, на чијој се територији налази станица.

Царински чиновници и финансиски стражари речене Државе ради тога овлашћени су:

а) улазити у просторије које стоје на расположењу властима оне друге Државе, да би извршили званичне прегледе које сматрају потребним;

б) прегледати стање робе у слагалиштима;

в) тражити да прегледају регистре и документа који се на њих односе. Они су тако исто дужни да потпомажу железничке службенике при вршењу заједничке службе.

У надлежност царинске Управе сваке од Високих Страна Уговорница спада да врши преглед робе и друге формалности у случајевима основане сумње покушаја преваре и кријумчарења.

Кад прегледи морају бити вршени у просторијама заједничке станице, стављеним на расположење оној другој Држави, они морају увек бити вршени у присуству једног чиновника те Државе а из дотичног ресора, који по своме положају има права издавати директиве.

Члан 21.

Чиновници једне Државе на служби на територији оне друге овлашћени су да врше своју дужност према обичајима и правилницима који су на снази у Држави којој припадају.

Они дакле могу да носе, у кругу заједничке станице, униформу и оружје прописано њиховим правилницима; и, у случајевима предвиђеним законима њихове земље, могу да узапте прокријумчарене ствари и да чине потребне кораке за притварање лица, на која могу да буду примењене казне за преступе, те да би се донело решење о њиховом привременом притвору од стране власти, на чијој се територији налази заједничка станица, које ће једино бити власне да донесу одлуке, које би могле да ограниче личну слободу лица, која се налазе на њиховој територији.

Члан 22.

На заједничкој станици чиновници обеју Држава примењиваће, у царинском погледу и у случајевима преступа, законе своје властите Државе.

Пруге између заједничке станице и границе имају се сматрати, у свему што се тиче царина и што се односи на преступе, као продужење заједничке станице.

Члан 23.

За преступе који се односе на утовар, истовар и незаконити пренос робе, као и за непотпуну или лажну декларацију, Држава којој је роба намењена, или из које роба долази, примењиваће на преступнике казне које би се примењивале, када би се станица или железничка пруга налазиле на њеној властитој територији.

Ради тога царински агенти суседне Државе имаће права да оптуже преступнике судовима своје земље, који ће судити по законима, који су на снази у њиховој Држави.

Противу железничких службеника моћи ће се повести судски поступак само по претходном обавештењу надлежног шефа службе.

Поменути службеници могу такође да одлучују у погледу преступа, да узапте предмете преступа, да располажу узапћеном робом, ако томе има места на основу било поравнања постигнутог са окривљеним који би је препустио царинским властима, било на основу дефинитивне пресуде, којом би се изрекло узапћење у корист царинарнице.

Поменути службеници могу да задрже робу и пртљаге као залогу за казну, изузев ослобођења на основи положене кауције.

Члан 24.

Царински чиновници спојених канцеларија овлашћени су да присуствују узајамно царинским операцијама вршеним од стране органа друге Државе, као и при утовару робе у вагоне намењене за отправљање.

Виши царински чиновници могу да прегледају све царинске регистре канцеларије оне друге Државе, и да узму преписе и изводе.

Канцеларије обеју Високих Страна Уговорница достављаће једна другој и на најбржи начин примедбе на све оно, што би могло или ће моћи шкодити финансијама једне од обеју Држава, или што би нанело штете, или претило да нанесе штету забранама увоза, извоза или транзита.

Члан 25.

Царински чиновници обеју Држава при заједничкој станици вршиће заједно и узајамно службу, којој је циљ да отклони или открије сваки покушај преваре или кријумчарења у кругу станице или у њеном рејону. Они ће једни другима узајамно саопштавати све оно, што би могло да се тиче службе.

Њихови односи биће одржавани на бази потпуне једнакости и лојалности, а њихови службени односи у њиховим непосредним општењима, биће исти као између чиновника који имају једнак положај у истој Држави.

Члан 26.

Одредбе Конвенције за спречавање кријумчарења и преступа противу финансиских закона, закључене између обеју Држава 23 октобра 1922 године, биће примењиване и у свему што се односи на царинарнице установљене на заједничким станицама.

Члан 27.

Власти Државе, на чијој се територији налази станица, указиваће чиновницима оне друге Државе исту заштиту и помоћ при вршењу њихове службе, коју указују чиновницима своје властите Државе.

Чиновници канцеларија суседне Државе на служби на територији где се налази заједничка станица и чланови њихових породица, који живе с поменутим чиновницима, уживаће од стране Државе где се налази поменута станица исту заштиту коју ова указује својим властитим поданицима. Ови чиновници и њихове породице уживаће, у случају премештаја, ослобођење од царинских дажбина за свој намештај и ствари, које имају да пренесу, уколико су оне служиле за њихову личну употребу, и за униформе и оружје намењено вршењу њихове службе.

Пасоши неће се захтевати на улазу у једну од Држава од чиновника одређених за заједничке станице. Такође биће ослобођени тих формалности и виши чиновници послати службеним послом код канцеларија своје Државе на поменутим станицама. Биће довољно да поменути чиновници докажу своје својство службеним налогом пред надлежним властима Државе у коју улазе. Облик овог службеног налога биће утврђен споразумно од стране односних Управа.

Чланови породица ових чиновника свих категорија такође неће бити подвргнути пасошким формалностима; они ће ипак бити подвргнути одредбама које се односе на погранични промет.

Члан 28.

Чиновници суседне Државе на служби на територији Државе, у којој се налази заједничка станица, у погледу службе и дисциплине, потпадају искључиво под власт Државе којој припадају. Међутим, они ће подлежати кривичним законима и полициским одредбама Државе у којој имају своје привремено боравиште и услед тога они ће подлежати правосуђу те Државе. Они ће бити ослобођени пореза и личних служби према Држави у којој имају своја боравишта и не могу бити приморавани да плаћају порез на покретна имања, приходе или ренте. Они такође не могу бити позвани да служе војску или народну милицију, или да буду поротници, или чланови савета самоуправних области.

Међутим, као и поданици Државе где се налази заједничка станица, горњи чиновници ће морати да плаћају порез на своје непокретно имање које се налази на територији те Државе, као и царинске дажбине и остале посредне порезе.

Члан 29.

Држава која има канцеларију на територији оне друге Државе моћи ће тамо да шаље више надзорне чиновнике и функционере финансиске страже ради прегледа и надзора над реченом канцеларијом.

Члан 30.

Преписка намењена једној Управи на заједничкој станици биће ослобођена свих царинских формалности.

Члан 31.

Управе разних јавних служби акредитованих од стране Владе једне од обеју Држава за рад на заједничким станицама, које се налазе на територији

оне друге Државе, моћи ће да шаљу и да примају своје државне телеграме, који се односе на железничку службу, без посредовања државног телеграфа, али само уколико би то допустиле потребе железничке телеграфске службе.

Државни и приватни телеграми, да би били достављени од једне другој Држави, морају бити експедовани са железничке станице, која једина има права да их доставља, преко државног телеграфа, канцеларији друге стране Уговорнице. Ова одредба не односи се на службене железничке телеграме.

Телеграми, о којима је реч у првом ставу, као и службени железнички телеграми, не показују се у књигама међународног рачуноводства.

Члан 32.

Ова Конвенција не односи се на заједничку железничку станицу на Ријеци, за коју важе одредбе Конвенције додане Споразуму о Ријеци, закљученом у Риму 27 јануара 1924 године, као и посебне одредбе специалних споразума закључених између Високих Страна Уговорница.

Ипак је учињен изузетак за телеграфску службу при главној железничкој станици на Ријеци, на коју ће се примењивати одредбе претходног члана.

Члан 33.

Све док заједничке железничке станице, поменуте у првом члану, не буду уређене као што треба, начини вршења службе биће утврђени споразумно између обеју жезезничких Управа.

Члан 34.

Ова Конвенција биће ратификована и ратификације биће измењане у Београду уколико је могућно пре. Она ће ступити на снагу на дан измене ратификација и биће на снази за десет година, почевши од тог датума. Ако ниједна од Високих Страна Уговорница не изјави дванаест месеци пре истека реченог рока своју намеру да обустави дејство Конвенције, иста Конвенција остаће обавезна до истека једне године, почевши од дана када је откаже једна или друга од Високих Страна Уговорница.

По истеку пет година од дана ступања на снагу ове Конвенције свака од Високих Страна Уговорница моћи ће да захтева да се она подвргне једној споразумној ревизији.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су је Пуномоћници потписали и ставили на њу своје печате.

РАЂЕНО у Београду, у два примерка, дванаестог августа хиљаду девет стотина двадесет четврте године.

(М. П.) Сушник, с. р.
(М. П.) С. Р. Кукић, с. р.

(М. П.) Бодреро, с. р.
(М. П.) Л. Лучиоли, с. р.

ЗАКЉУЧНИ ПРОТОКОЛ

Потписати Пуномоћници Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца изјављују, потписујући данас Конвенцију за употребу пограничних станица, заједничких станица и спојних секција, да то ниуколико не може утицати на гледиште њихове Владе односно дефинитивног обележавања граничне линије између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Италије.

РАЂЕНО у Београду, у два примерка, дванаестог августа хиљаду девет стотина двадесет четврте године.

Сушник, с. р.
С. Р. Кукић, с. р.

§ 2.

Овај Закон ступа у живот кад га Краљ потпише и обавезну силу добија обнародовањем у Службеним Новинама, пошто претходно буду измењане ратификације.

Препоручујемо Нашем Министру Иностраних Дела да овај Закон обнародује, свима Нашим Министрима да се о извршењу његовом старају, властима заповедамо да по њему поступају а свима и свакоме да му се покоравају.

6. децембра 1926. године
у Београду

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Министар Иностраних Дела,
Д-р М. Нинчић, с. р.

Министар Саобраћаја,
Д-р В. Јовановић, с. р.

Видео и ставио Државни Печат,
Чувар Државног Печата,
Заступа Министра Правде,
Министар Социјалне Политике,
Мил. Симоновић, с. р.

(М. П.)

Председник Министарског Савета,
Ник. Т. Узуновић, с. р.

Заступа Министра Правде,
Министар Социјалне Политике,
Мил. Симоновић, с. р.

Министар Иностраних Дела,
Д-р М. Нинчић, с. р.

Министар Просвете,
Заступник Министра Вера,
М. Трифуновић, с. р.

Министар Народног Здравља,
Д-р Сл. Милетић, с. р.

Министар Пољопривреде и Вода,
Ив. Пуцељ, с. р.

Министар Припреме за Уставотворну Скупштину и Изједначење Закона,
Д-р М. Сршкић, с. р.

Министар Грађевина,
Мил. Ант. Вујичић, с. р.

Министар Финансија,
Д-р Нинко Перић, с. р.

Министар за Социјалну Политику,
М. Симоновић, с. р.

Министар Војске и Морнарице,
Дивизијски Ђенерал,
Душ. Трифуновић, с. р.

Министар Унутрашњих Дела,
Бож. Ж. Максимовић, с. р.

Министар Пошта и Телеграфа,
Б. Шуперина, с. р.

Министар Трговине и Индустрије,
Д-р Ив. Крајач, с. р.

За Министра Шума и Рудника,
Д-р В. Јовановић, с. р.

Министар Саобраћаја,
Д-р В. Јовановић, с. р.

Министар за Аграрну Реформу,
Станко Шибеник, с. р.

Напомена. — Инструмени ратификације Конвенције о железничкој мрежи бив. јужних железница на територији Ријеке, Конвенције за уређење саобраћаја и транзита железницом, Споразума о тарифама директне робе и о јадранским тарифама и Конвенције за употребу граничних станица, заједничких станица и спојених пруга између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевине Италије измењени су 14 новембра 1928 године у Риму.

Пов. бр. 13070.

Из Канцеларије Министарства Иностраних Дела.

Уредник Стеван П. Бешевић. — Издање и штампа Државне Штампарије.

1491

СЛУЖБЕНЕ НОВИНЕ

КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

14. новембар, среда, у Београду

Година X — 1928. Бр. 266.-LXXXVII a

„СЛУЖБЕНЕ НОВИНЕ" излазе свакога дана, сем недеље и празничних дана. — Годишња је претплата: за Краљевину 400 динара, а полугодишња 200 динара. За иностранство: 350 фр. франака годишње, а за пола године 175 франака. Претплата се полаже унапред најмање за пола године. За иностранство примају претплату и све поште. — За службене и приватне огласе плаћа се по утврђеној тарифи. Претплата, огласи и новац шаљу се непосредно благајни Државне Штампарије. Рукописи шаљу се Уредништву „Службених Новина". Они се не враћају. Приватна неплаћена писма не примају се. — Уредништво и експедиција „Службених Новина" налазе се у Државној Штампарији, Поп Лукина ул. бр. 14. — Поједини бројеви продају се по 1·50 динара од табака.

Телефон Управника 1204. Телефон Уредништва 1255. Телефон Благајне 3528. Телефон Штампарије 45 и 3308.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

416.

МИ

АЛЕКСАНДАР I

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ

КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

ПРОГЛАШУЈЕМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА НА СВОМЕ 110 РЕДОВНОМ САСТАНКУ, ОДРЖАНОМ 30 ЈУНА 1926 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ, РЕШИЛА И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО

ЗАКОН

О

КОНВЕНЦИЈИ

О

НАСТАЊИВАЊУ И О КОНСУЛАРНОЈ СЛУЖБИ

ИЗМЕЂУ

КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

И

КРАЉЕВИНЕ ИТАЛИЈЕ

који гласи:

§ 1.

Одобрава се и добија законску снагу: Конвенција о настањивању и о консуларној служби између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевине Италије, чији текст у оригиналу и преводу

гласи:

Његово Величанство Краљ Срба, Хрвата и Словенаца и Његово Величанство Краљ Италије, у жељи да регулишу на основу потпуне узајамности настањивање Својих поданика и да, у исто време, обезбеде консуларним агентима обеју Држава имунитете и привилегије, потребне за вршење њихових функција, одлучили су да закључе Конвенцију и, у ту сврху, наименовали су Своје Пуномоћнике, и то:

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА:

Његову Екселенцију Д-ра ОТОКАРА РИБАРЖА, *носиоца I степена ордена Италијанске Круне, Изванредног Посланика и Пуномоћног Министра,*

Господина САВУ КУКИЋА, — *носиоца II степена ордена Св. Саве и II степена ордена Италијанске Круне, пређашњег Генералног Директора Царина;*

и

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ИТАЛИЈЕ:

Његову Екселенцију Ђенерала АЛЕСАНДРА БОДРЕРО, — *носиоца I степена ордена Италијанске Круне, IV степена ордена С. С. Мауриција и Лазара, I степена ордена Св. Саве и III степена ордена Белог Орла са мачевима, — Свог Изванредног Посланика и Пуномоћног Министра код Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца,*

Господина ЛОДОВИКА ЛУЧИОЛИ, — *носиоца I степена ордена С. С. Мауриција и Лазара и ордена Италијанске Круне, I степена ордена Св. Саве, — Државног Саветника,*

који су се, по измени њихових пуномоћија, која су нађена у пуноважном и прописном облику, сагласили у овим члановима:

Члан први

Између Краљевине Италије и Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца владаће вечито пријатељство и узајамна слобода настањивања и трговине.

Италијански држављани биће, без разлике, примани у Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца, и са њима ће се поступати, односно њихових личности и њихове сопствености, исто онако и на исти начин као што се поступа, или као што ће се убудуће поступати са домоpотцима.

Исто тако, држављани Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца биће примани у Краљевину Италију и са њима ће се поступати, односно њихових личности и њихове сопствености, исто онако и на исти начин као што се поступа, или као што ће се убудуће поступати са доморотцима.

Према томе, држављани сваке од двеју Високих Страна Уговорница, а тако исто и њихове породице, моћи ће, ако се саобразе законима Земље, слободно улазити, путовати, бавити се и настањивати се на територији оне друге Високе Стране, и неће бити, уколико се то тиче допуштења за боравак и овлашћења за обављање њиховог занимања, подвргавани никаквој другој такси, намету или услову сем оних којима подлеже доморотци. Они ће моћи трговати и на велико и на ситно, бавити се сваком професијом или индустријом, закупљивати и заузимати куће, магацине, дућане, постројења који им буду потребна, вршити пренос робе и новаца и примати комисиону робу из унутрашњости, а тако исто и из иностранства, и ти поменути грађани, неће бити, за све или за неке од тих послова подвргавани, обвезама или наметима ни јачим ни тежим но што су они којима подлеже или би могли подлећи доморотци, сем полицијским предострожностима предвиђеним земаљским законима за држављане највише повлашћених народа. И једни и други биће потпуно равноправни у свима својим куповинама и продајама, и слободно ће одређивати и утврђивати цене ствари, робе и ма којих других предмета увезених, а тако исто и домаћих, било да их продају у унутрашњости, било да их намењују извозу, но с тим, да се имају тачно придржавати земаљских закона и уредаба. При куповини и продаји својих добара, ствари и робе, они ће уживати исту слободу, било да лично свршавају своје послове и подносе царинарницама своје сопствене

декларације, или, да за то употребе лица која буду нашли за подесна, као пуномоћнике, пословође, посреднике, агенте и консигнаторе (примаоце робе) или тумаче. Исто тако, они ће имати права да у својству пуномоћника, пословођа, посредника, агената и консигнатора или тумача обављају све послове, које им буду поверили њихови сународници, доморотци или странци.

Уопште узевши, слобода обављања трговине, индустрије или ма ког другог занимања обезбеђена је држављанима једне од Високих Страна Уговорница на територији оне друге у границама утврђеним земаљским законима, при чему се у овом погледу подразумева, да једна од обеју Држава не може чинити никакву разлику између држављана оне друге и домородаца због њиховог држављанства, уколико својство припадника Државе не би било, по земаљским законима, апсолутан услов за обављање извесне професије.

Уколико се тиче путних исправа, држављани сваке Високе Стране Уговорнице уживаће на територији оне друге исте привилегије, имунитете, повластице или услове, које уживају или ће уживати убудуће држављани најповлашћенијег народа.

Напослетку они неће плаћати, у градовима или местима обеју Држава, било да су ту настањени, било да ту привремено бораве, на своју трговину или индустрију ни друге ни веће дажбине, таксе или порезе — ма под каквим називом то било — од оних, које ће наплаћивати од домородаца или од држављана најповлашћенијег народа; и привилегије, имунитети или ма које друге погодности, које уживају или ће уживати убудуће грађани једне од обеју Држава у погледу трговине и индустрије важиће и за грађане друге.

Члан 2.

Свако трговачко друштво, основано на територији једне од Високих Страна Уговорница, или које је ова признала као домаће друштво, које би отворило филијалу или заступништво на територији оне друге, подлежаће на тој територији одредбама закона, који би за њу важили у погледу депо-а, преписа, објава и објављивања извода друштвених аката, статута и аката који ове мењају, као и одлука, које се односе на администраторе, представнике и биланс.

Члан 3.

Држављани једне од обеју Високих Страна Уговорница, који станују или су настањени на територији оне друге, а који би се хтели вратити у своју Земљу, или који на основу судске пресуде или на основу предузете мере од стране надлежне административне власти или на основу закона о просјачењу или о јавном моралу буду у њу протерани, биће примани, заједно са својим породицама, у свако време и у свакој прилици, у Земљу чији су држављани.

Члан 4.

Пошто не постоји ни у Италији ни у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца право владаоца на наслеђе странаца (le droit d'aubaine), држављани обеју Високих Страна Уговорница моћи ће као и доморотци примати и располагати наслеђем, које би им припало по закону или тестаменту, ма на којој територији оне друге стране, а притом неће за њих важити другојачији услови ни тежи услови од оних, који важе за доморотце. Они ће имати пуну и потпуну слободу да прибављају и притежавају (поседују) на основу куповине, продаје или поклона, размене, брака или тестамента или наслеђа ab intestato, или ма на који други начин, све врсте покретне или непокретне сопствености, које по земаљским законима доморотци могу притежавати (поседовати) и да њима могу располагати као доморотци. Њихови наследници и заступници моћи ће наслеђивати и узимати у посед та имања лично или преко пуномоћника који поступају у њихово име по уобичајеним законским формама као и доморотци.

Власти у месту, где се непокретна добра налазе, доносеће и решења о праву наслеђа, примењиваће закон Државе, чији је држављанин покојник био.

У одсуству наследника или заступника поступаће се са имањем на исти начин, као што би се поступало, у сличним приликама, са имањем држав-

љана властите земље. Узевши све то у обзир, они неће плаћати на вредност једнога таквог имања ни друге ни веће порезе, прирезе или намете од оних, којима подлеже доморотци. У сваком случају, држављанима обеју Страна Уговорница биће допуштено да слободно извозе своја добра, и то Италијани са територије Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, а Срби, Хрвати и Словенци из Краљевине Италије, и при том они неће бити, као странци, подвргнути при извозу плаћању никакве дажбине, а тако исто они неће имати да плаћају ни друге ни теже дажбине од оних, којима подлежу сами доморотци.

Уколико се то тиче прибављања, државине (поседа) и употребе непокретних добара у зони, која не прелази 50 километара од границе, задржавају се ипак изузећа и ограничења прописана законодавством Држава Уговорница за странце уопште, кад то налаже безбедност Државе, изузевши, у сваком случају, оно што је утврђено нарочитим споразумима о праву својине закљученим између Високих Страна Уговорница. Исто тако, горе поменута изузећа и ограничења неће погађати непокретности наслеђене *ab intestato*, а ни оне непокретности кад их *ex testamento* наслеђују лица, која би евентуално могла бити позвана да их наследе *ab intestato*.

Члан 5.

У случају реквизиције у једној од двеју Држава, у другој се неће, у том погледу, поступати са дотичним држављанима на неповољнији начин него са доморотцима или са држављанима ма које треће Силе.

Члан 6.

Држављани сваке од двеју Високих Страна Уговорница биће, на територији оне друге, ослобођени сваке војне службе, било на суву, на мору или у авијатици, у регуларној војсци, или у народној милицији. Исто тако, они ће бити ослобођени сваке обавезне судске, административне или општинске функције, сваке реквизиције или војне дажбине, а тако исто и принудних зајмова и других намета, који би били наметнути због ратних потреба или услед других изузетних прилика.

Ипак, од тога се изузимају намети, који су скопчани са државином или закупом непокретних добара, а тако исто и војне дажбине и реквизиције које имају сносити доморотци у својству сопственика или закупаца непокретних имања.

Члан 7.

Ни у којој прилици неће се моћи наметнути ни захтевати за добра неког држављанина једне од двеју Држава на територији оне друге, ни веће таксе, дажбине, контрибуције или намети од оних, који би били наметнути или потраживани за исто имање да је оно својина држављанина дотичне Земље. Подразумева се, уосталом, да држављани сваке од двеју Високих Страна Уговорница не могу бити подвргнути на територији оне друге, кад се тиче њихових покретних и непокретних имања или прихода, другим дужностима, ограничењима, таксама или порезима него што су они, којима ће бити подвргнути доморотци.

Члан 8.

Свака повластица, уколико се тиче настањивања и обављања индустриских послова, коју је једна од обеју Високих Страна дала или коју би, још убудуће, ма на какав начин, могла дати којој трећој Сили, примењиваће се на исти начин, под истим условима и у исто време, на другу Страну.

Члан 9.

Високе Стране Уговорнице обвезују се да, у случају захтева једне или друге Владе, издају једна другој прописно потврђене изводе из књига рођених, венчаних и умрлих, а тако исто и акта о узакоњењу и признању ванбрачне деце и акта о усвојењу, која се односе на држављане друге Стране, и да врше објаве о ступању у брак.

Састављање и саопштавање поменутих извода биће бесплатно, у форми која је уобичајена у свакој Земљи. Саопштавање ће се вршити дипломатским путем или преко консулата или консуларних агенција.

Члан 10.

Свака од двеју Високих Страна Уговорница моћи ће у пристаништима, градовима и другим местима на територији друге Стране, да отвара консуларна надлештва по претходном одобрењу Државе, у којој би се та надлештва имала отворити, и именовати у њима генералне консуле, консуле, вице-консуле или консуларне агенте. Ти консуларни чиновници могу бити од каријере или почасни и, уколико нису чиновници од каријере, могу бити бирани између грађана обеју Земаља, а тако исто и између странаца.

Обе Високе Стране Уговорнице задржавају право да одреде места, у која не би пристале да приме консуларне чиновнике; разуме се да у том погледу, оне неће стављати једна другој никаква ограничења, која не би била општа за све остале Државе.

Горе поменути чиновници поднеће своја провизиона писма и биће, према правилима и формалностима Државе у којој су наименовани, примљени и узајамно признати на подручју, које им је одредила Држава, која их је поставила.

Доцније измене односно опсега тих подручја саопштаваће се Министарству Иностраних Дела оне Државе, у којој поменути чиновници врше своје функције.

Шефови консуларних надлештава, у које се рачунају и консуларни агенти, да би слободно вршили своје функције, мораће добити екзекватуру, која ће бити издавана бесплатно. Пошто поднесу поменуту екзекватуру надлежна власт Државе, у којој се они налазе, предузеће одмах потребне мере, да би могли отпочети да врше дужност свога позива и да уживају изузећа, прерогативе, имунитете, почасти и привилегије у вези са том службом.

Генерални консули и консули, уколико их је за то овластила њихова Влада, моћи ће, по претходном одобрењу Државе у којој се налазе, именовати вице-консуле и консуларне агенте у пристаништима, градовима и другим местима свога консуларног подручја. Власт, која их је именовала и којој су потчињени, издаће тим вице-консулима и консуларним агентима дипломе.

Ако једна од Високих Страна Уговорница нађе за потребно да повуче већ дану екзекватуру, она ће бити обавезна да саопшти другој Високој Страни Уговорници мотиве тога свог поступка.

Министарство Иностраних Дела Државе, у којој се налазе шефови и остали чиновници консуларног надлештва, кад нису припадници те Државе, издаће им нарочиту легитимацију са фотографијом и потписом сопственика, која ће утврђивати њихово званично својство, препоручујући их заштити месних власти.

Консуларним чиновницима, у вршењу њихових функција и испуњењу њихових званичних мисија, а тако исто и при најпристојнијем смештају надлештава и налажењу станова за шефове и персонал, обезбеђена је најшира потпора и сарадња Државе у којој резидују.

Члан 11.

Шефови консуларних надлештава, у које се рачунају и консуларни агенти, моћи ће стављати на зграде, у које су смештена њихова надлештва, штит са грбом Државе, која их је наименовала, с натписом који се на то односи.

Они ће моћи истицати заставу Државе, која их је наименовала, на зграде својих надлештава, у дане народних свечаности, а тако исто и у другим уобичајеним приликама.

Исто тако ти шефови моћи ће истаћи заставу Државе, која их је наименовала, на бродове, у које би се укрцали ради вршења својих функција.

Разуме се, да се ти спољашњи знаци неће моћи никако тумачити да дају право азила; они ће служити, пре свега, да означе држављанима консуларно надлештво.

Члан 12.

У случају спречености, одсуства или смрти генералних консула, консула, вице-консула и консуларних агената, помоћни консуларни чиновници, по реду утврђеном од стране Државе, која их је наименовала, биће овлашћени да врше par interim дужност шефа консуларног надлештва.

Месне власти, прописно обавештене, биће дужне да им пруже помоћ, заштиту и да им обезбеде, за време привременог отправљања послова, уживање изузећа, прерогатива, имунитета, почасти и привилегија признатих овом Конвенцијом шефовима које замењују.

Члан 13.

Шефови консуларних надлештава и остали консуларни чиновници, у које се убрајају и почасни чиновници, неће бити, уколико се тиче вршења њихових функција, подвргнути правосуђу Државе у којој резидују.

У случају, да се консуларни чиновник бави трговином или индустријом, биће дужан да се подвргне, уколико се тиче његове трговине и индустрије, законима и обичајима, којима се подвргавају у истом месту, у погледу на њихову трговину и индустрију, припадници Државе, чији је он држављанин.

Члан 14.

Италијански консуларни чиновници у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца и чиновници те Краљевине у Краљевини Италији уживаће сва изузећа, прерогативе, имунитете, почасти и привилегије које уживају или ће уживати убудуће консуларни чиновници истога чина најповлашћенијег народа.

При свем том уговорено је да се ни једна од Високих Страна Уговорница неће моћи позивати на бенефиције које произлазе из клаузуле највећег повлашћења, и захтевати у корист својих консуларних чиновника изузећа, прерогативе, имунитете, почасти и привилегије шире од оних, које је она сама дала консуларним чиновницима друге Високе Стране Уговорнице.

Шефови консуларних надлештава од каријере, сви чиновници од каријере, придодати њиховим надлештвима, а тако исто и лица у искључивој служби при надлештвима или код породица консуларних чиновника, уколико нису припадници Државе, у којој резидују; ослобођени су личних војних обвеза.

Шефови консуларних надлештава и придодани им чиновници од каријере, који имају квалификацију концептних чиновника, тако исто ослобођени су, ако нису припадници Државе, у којој резидују, материалних војних обвеза.

Члан 15.

Ослобођење од пореза и такса уређено је специалним споразумима.

Без допуштења и уз ослобођење од царина и свих осталих такса, које су завеле дотичне Државе на увоз покретних добара, моћи ће се увести:

а) намештај консуларних чиновника, који долазе на територију Државе, на којој ће им бити седиште;

б) намештај и канцелариски прибор за прво намештање;

в) предмети намењени служби консуларног надлештва, а нарочито грбови, заставе, натписи, жигови и званични штампани обрасци за текућу службу надлештва.

Изузима се канцелариски материал.

Члан 16.

У случају да се поведе кривична истрага или предузме ма која друга мера против шефа консуларног надлештва, држављанина Државе, која га је наименовала, или против ког другог консуларног чиновника од каријере, Влада Државе, на чијој би територији била поведена кривична истрага или предузета поменута мера, известиће о томе, без одлагања, дипломатског заступника Државе, којој припада консуларни чиновник у питању.

Члан 17.

Консуларни чиновници биће обвезни да на позив судске власти сведоче пред судом. Кад се то тиче консуларног чиновника од каријере, судска власт ће га написмено запитати, да ли жели да буде саслушан у консуларном седишту, или да лично представе суду. Чиновник има дати одговор писмено и без одлагања. Ако саслушање треба да се изврши у консуларном седишту, потребно је, у сваком случају, да буде одређено тако, како би могло бити извршено у року евентуално одређеном од стране судске власти.

Саслушање се има извршити у форми предвиђеној месним законима, и записник ће исто тако бити састављен према тим формама.

Консуларни чиновници моћи ће одбити да сведоче пред судовима из разлога професионалне тајне. Исто право остављено је службеницима консуларног надлештва, уколико би они били држављани Државе, којој припада то надлештво.

Ако суд не призна умесност одбијања сведочења због професионалне тајне, он ће о томе обавестити своју Владу, која ће се обратити дипломатском представнику Државе, којој припада консуларни чиновник, да би се спорно питање расправило дипломатским путем. Искључена је примена ма какве принудне мере од стране суда.

Одредбе претходног става примениће се исто тако и на поступак пред административним властима.

Члан 18.

Консуларне архиве свагда су неповредиме и месне власти неће моћи, ни под којим изговором, претраживати или узаптити књиге, хартије и друге предмете који их сачињавају.

Књиге, документа и званичне ствари треба увек да буду одвојени од приватне преписке, књига и хартија, које се односе на трговину и индустрију, које би могли обављати консуларни чиновници, који нису од каријере.

Књиге, документа и службене ствари ни под каквим условом не могу бити издани.

Службена преписка неповредима је и неће се подвргавати цензури. То исто важи и за депеше телеграфске и радиотелеграфске, фонограме и телефонске разговоре.

Шефови консуларних надлештава од каријере, кад су држављани Државе, која их је наименовала, овлашћени су да примају и да отправљају шифроване депеше у општењу са својим централним властима, где се подразумевају и њихове дипломатске мисије.

Ипак, кад изузетне прилике буду то налагале, моћи ће се, привремено, по претходном обавештењу, обуставити вршење тога права.

Члан 19.

Консуларни чиновници имају права да штите држављане Државе, која их је наименовала, и да бране, у границама међународног права и обичаја, а тако исто и у опсегу своје надлежности, сва њихова права и њихове интересе и да доприносе својим радом развићу економских веза између обеју Држава. У њихову дужност спада заштита удовица, малолетника и лица неспособних за руковођење својим интересима, држављана Државе која их је наименовала.

Исто тако, они штите држављане Државе, која их је наименовала кад ступе на територију њихове резиденције као емигранти или репатрирани, а тако исто се о њима старају приликом њиховог пролаза, поглавито у местима где су пристаништа.

У том циљу, а и да би се избегло, уколико је могућно, прибегавање дипломатском путу, они ће се моћи обраћати свима државним властима на свом консуларном подручју ради подношења евентуалних жалби држављана Државе, која их је наименовала, и захтева да се предузму потребне мере ради доношења одлука по тим жалбама, сообразно одредбама уговора и конвенција,

који постоје изм ђу Високих Страна Уговорница. Кад се конзуларни чиновник обрати поменутим властима писмено, оне ће му на исти начин одговорити.

Члан 20.

Конзуларни чиновници сваке од двеју Високих Страна Уговорница, у — колико буду овлашћени законима Државе, која их је именовала, имаће ова права:

а) да примају у својој канцеларији, у домицилу странака и на бродовима под заставом Државе, која их је именовала, све изјаве које би имали да учине држављани Државе, којој припадају конзуларни чиновници;

б) да састављају, оверавају, или примају на чување тестаментарна располагања држављана Државе, која их је наименовала, и сваки други приватно — правни акт, који се тиче тих држављана;

в) да састављају, оверавају или примају на чување уговоре и аранжмане писане и закључене између држављана Државе, којој припадају поменути чиновници, или између држављана поменутих и држављана Државе, у којој резидују, или само између ових последњих лица, уколико се сва та акта односе на непокретности, које се налазе на територији Државе, која је наименовала поменуте чиновнике, или кад та акта треба да тамо имају правне последице. Изјаве и потврде, које садрже горе означена акта и њихови преписи (отправци-expéditions), ако су та акта састављена у формама које изискују закони Државе, која је наименовала конзуларне чиновнике, и ако су испуњене формалности, које се траже за дотични предмет у Држави, где акт има бити извршен, имаће, пошто их прописно овери конзуларни чиновник и на њих стави печат конзуларног надлештва, исту форму и исту вредност, као да су та акта издали остали надлежни јавни органи или који нотар друге Високе Стране Уговорнице; у случају да се појави сумња у аутентичност или тачност преписа (отправка-expédition) једног документа заведеног у канцеларији којег од тих конзуларних надлештава, на тражење заинтересованог неће му се моћи одбити сравњење са оригиналом, а дотично лице може присуствовати овом сравњењу;

г) да преводе и оверавају све врсте аката и докумената изданих од стране власти или чиновника Државе, која је наименовала конзуларне чиновнике, или Државе у којој резидују. Преводи аката и докумената потеклих од власти једне од обеју Држава, имаће у оној другој Држави исту снагу и вредност, као да су превод извршили државни чиновници или заклети тумачи те Државе.

Члан 21.

У случају смрти држављанина једне од двеју Високих Страна Уговорница, на територији оне друге, дужне су месне власти о томе одмах да известе конзуларног представника, у чијем се подручју смртни случај догодио. Конзуларни представници, са своје стране, дужни су упутити такав исти извештај месним властима, кад прво они о томе буду обавештени.

Месне власти су дужне да предаду умрлицу конзуларним представницима, заједно са извештајем који се помиње у претходном ставу, и, у даном случају, копију односног записника оверену у суду.

Записник ће се саставити по месним прописима, који важе у Држави, у којој конзуларни чиновник врши своју функцију. Но, на захтев надлежног конзуларног представника моћи ће се записник саставити и по нарочитој формули, уколико се томе не би противили месни закони и уредбе.

Увек, кад месне власти једне од Високих Страна Уговорница, у току поступака, за које су надлежне, буду утврдиле, да је један држављанин друге Високе Стране Уговорнице заинтересован у једној заоставштини, отвореној на њеној територији, било у својству наследника или легатара, било у својству наследника коме је један део добара обезбеђен законом, било у својству поклонопримаоца у случају смрти, било ма по ком другом основу, оне ће бити

обвезне да о томе одмах известе надлежног конзуларног представника друге Високе Стране Уговорнице.

Ако лица, о којима је реч у претходном ставу, нису присутна, или пак, из ма ког разлога нису способна да лично заступају свој интерес, шеф надлежног консуларног надлештва или други чиновник, кога он буде одредио, биће овлашћен да их заступа пред месним властима све док она не именују другог пуномоћника.

Члан 22.

У случају смрти држављанина једне од Високих Страна Уговорница, који има имање на територији оне друге, надлежна месна власт обратиће се консуларном заступнику Државе, чији је држављанин покојник био, за мере које су усвојене за отварање наследства, као и за одлуке власти дотичне Државе у евентуалним споровима, који би могли бити у вези са наслеђем у погледу покретних добара.

За решење свих питања, која се односе на заоставштину непокретних добара, надлежне су власти Државе, где се налазе непокретна имања.

Члан 23.

У случају који је поменут у претходном члану, ако наследник или универсални легатар, коме је наслеђе остављено, тражи да му месна власт преда заоставштину покојникову, ова може одредити подесан рок за пријаву права на то наслеђе.

Месна власт саопштиће надлежном консуларном надлештву поменути захтев и одређење рока, да би оно могло, у даном случају, преко новина, предузети потребне кораке за проналажење осталих наследника и универсалних легатара и да утврди да ли се и они придружују тражењу да им та месна власт преда имовину покојникову. У случају да се не сагласе захтев ће се одбацити.

Када се, у поменутом року, не пријави ни једно друго лице, које би полагало право на наслеђе противећи се томе тражењу, било зато што нема познатих наследника, било зато што се позната лица, којима би наслеђе било остављено, не би пријавила као наследници, било зато што саопштење у домицилу не би било могућно, претпоставиће се да је споразум постигнут, уколико се томе не би противио шеф консуларног надлештва, овлашћен на основу члана 24, став други, под а).

Члан 24.

Консуларни чиновници Високе Стране Уговорнице, чији је држављанин био покојник, сарађиваће са месним властима, а по потреби и са судовима, саобразно овлашћењу које имају и уколико је то утврђено овом Конвенцијом, у свима поступцима, који би имали за смер да се избегну штете или квар који би претили дотичном имању, или да обезбеде права наследника, легатара, поверилаца и других заинтересованих лица, уколико су држављани Државе у којој се заоставштина налази, и да обезбеде плаћање јавних такса, које се односе на наслеђе.

Консуларни чиновници покојникове Државе имаће права

а) да чувају интересе држављана своје Државе, уколико они нису одредили пуномоћника;

б) да присуствују лично или преко делегата стављању печата на покретности у заоставштини; том приликом моћи ће консуларни представник да стави на заоставштину и своје печате; исто тако он ће моћи да стави своје печате на заоставштину, пошто претходно извести месну власт, ако то она није учинила; печати могу бити скинути само у присуству консуларног представника или његовог делегата; ипак, ако, по позиву, који је предат 48 сати пре истека рока који је утврдила месна власт и саопштила консуларном представнику, да присуствује скидању печата, консуларни представник не дође, месна власт моћи ће скинути не само своје већ и печате консуларног представника;

в) да буду заступљени и да сарађују на састављању инвентара добара из заоставштине и да премапотписују записник о томе;

г) да предлажу продају покретности из заоставштине, које би се могле покварити, или чије би чување било тешко, а нарочито жетве и ствари које би се у том моменту могле продати под нарочито повољним условима, и да присуствују тој продаји;

д) да сарађују на смештању на сигурно место вредности, накита и ствари из заоставштине покојникове, а тако исто и износа остварених потраживања и примљених прихода од продаја; да сарађују на именовању, ако је потребно, сигурног и достојног поверења лица ради управљања заоставштином; а нарочито да сарађују на плаћању дугова по заједничком споразуму између заинтересованих у заоставштини и њених поверилаца.

Све мере, о којима је реч у параграфима б) в) г) д) овога члана, предузимаће надлежне месне власти саобразно законима Државе, у којој конзуларни представник врши своју дужност.

Те мере неће се моћи предузети, док се о њима претходно не обавести поменути конзуларни представник.

Ако конзуларни представник, о коме је реч у претходном ставу, није у месту, у коме се налазе горе поменута покретна добра, месна власт ће моћи да приступи стављању печата и да предузме мере које су предвиђене у параграфима г) и д), без претходног обавештења конзуларног представника. Ипак, она ће бити обвезна да га обавести о мерама предузетим у његову одсуству.

На захтев конзуларног представника горе означене мере моћи ће се предузети и, по нарочитој формули, изменити или поништити, уколико се томе не противе месни закони и прописи, и ако се то може учинити без штете по држављанина Државе, у којој се добра из заоставштине налазе.

Члан 25.

Покретна добра из заоставштине, подразумевајући ту и вредности које ју сачињавају (документа, вредносни папири, новац, предмети од вредности) остављене било у банци, или ма у којој другој сличној установи, било код кога појединца, предаће се наследницима или универзалним легатарима на њихов захтев, ако су прописно квалификовани по законима Државе, којој је покојник припадао, или на захтев и назначење конзуларног надлештва, или које друге државне власти исте Државе.

Пре но што се изврши предаја горе поменутих добара наследницима или легатарима, власти места, у коме су та добра, моћи ће предузети све потребне мере да обезбеде наследна и друга права домородаца и Државне благајне, као и других лица, која живе на територији Државе, чије су те власти. Но те мере биће допуштене само онда, када заинтересовани буду то захтевали од надлежне судске власти, и то у форми која је усвојена за доморотце према законима који постоје.

Члан 26.

Добра и вредности, које су означене у претходном члану, предаће се, на прост захтев конзуларног надлештва, конзуларним чиновницима Државе, чији је држављанин покојник био. Приликом предаје покретних добара, која припадају заоставштини, водиће се рачуна о одредбама које учине конзуларни представници у границама месних закона и ове Конвенције.

Конзуларно надлештво предаваће законским наследницима или њиховим заступницима заоставштину или њен принос тек после петнаест дана по истеку рока одређеног у члану 23, а у сваком случају тек после месец дана од дана смрти.

Оно ће ипак моћи да непосредно унапред изузме из масе заоставштине трошкове око последње болести и погреба покојника, који одговарају његовом друштвеном положају и његовом имовном стању, плате послуге, кирије, трошкове судске и конзуларне и остале те исте природе, а тако исто и суме које буде сматрало за потребне за издржавање породице покојникове, узевши у обзир његов друштвени положај и имовно стање.

Конзуларно надлештво имаће права да сазове, путем месних листова и листова покојникове земље, ако то буде потребно, повериоце заоставштине да би могли поднети прописно оправдане доказе о своме поверилачком праву у року који је утврђен законом Земље, у којој се то надлештво налази.

Кад би се појавили повериоци заоставштине тестаментарне или *ab intestato*, њихова потраживања имала би бити исплаћена у року од петнаест дана по закључењу инвентара, ако би било средстава која би се могла у ту сврху употребити, а у противном случају, чим потребне суме буде могућно остварити на најпогоднији начин или најзад у року који споразумно одреде консул и већина заинтересованих.

Ако би се дотични консули успротивили плаћању укупних или делимичних потраживања, наводећи да вредности заоставштине не достижу да их подмире, повериоци ће имати права, кад то сматрају корисним за своје интересе, да захтевају од надлежних власти да им омогуће да се конституишу као збор поверилаца. Пошто се оваква изјава прибави законским путем, који је установљен у свакој од двеју Земаља, конзуларни чиновници дужни су одмах предати судској власти или стецишним стараоцима, према томе коме то припада, сва документа, ефективе и вредности које припадају заоставштини тестаментарној или *ab intestato*, а поменути чиновници и даље су дужни да представљају одсутне наследнике, малолетнике и неспособне.

Ако би држављани Државе, у којој је седиште конзуларног надлештва, или које треће Силе, полагали права на заоставштину, којом рукује конзуларни чиновник, и ако би настале тешкоће, поглавито због таквих захтева који дају места спору, генерални консули, консули, вице-консули и конзуларни агенти, ни у ком случају, неће имати права да расправе те тешкоће, које се имају изнети пред месну судску власт. Поменути конзуларни чиновници дејствоваће тада као представници заоставштине, то јест, задржавајући руковање заоставштином и права на ликвидацију, а тако исто и на вршење продаје ствари у формама горе назначеним, они ће се старати о интересима наследника и моћи ће одређивати адвокате да бране њихова права пред судским властима. По себи се разуме да ће они предати судовима све хартије и документа која су потребна за расветљење поднесеног им питања.

У случају, кад судска власт буде донела пресуду и ова буде постала извршна, генерални консули, консули, вице-консули и конзуларни агенти, биће обавезни да је изврше, сем ако нису поднели нарочиту жалбу, и продужиће тада с пуним правом ликвидацију, у случају ако је она била обустављена по наредби судске власти до краја спора.

Члан 27.

Генерални консули, консули, вице-консули или конзуларни агенти обеју Држава искључиво су надлежни при састављању инвентара и другим поступцима који се предузимају ради чувања добара и сваковрсних предмета, које остављају поморци и други путници из њихове Земље, било за време пута, било у пристаништу у које стигну.

Члан 28.

Генерални консули, консули, вице-консули и конзуларни агенти, имаће права, ако томе има места, да организују туторство или старатељство над држављанима Државе, чији су они чиновници, саобразно законима те Државе.

Месне власти биће дужне да саопштавају, без одлагања, најближем конзуларном надлештву друге Високе Стране Уговорнице, све случајеве у којима би било потребно наименовати тутора или стараоца у интересу држављанина Државе, којој припада дотично конзуларно надлештво.

Заштита лица под туторством или старатељством, као и заштита њихових добара и интереса, припада конзуларном надлештву све дотле, док судови или надлежне власти Државе, чији су држављани ова лица, не буду предузеле друге мере. Нарочито, месне власти неће моћи да одлучују, без сагласности са конзуларним надлештвом, у питању наименовања привремених

тутора или старатеља или о њиховом смењивању. Исто тако и за важне мере које се тичу поменутих лица или њихових добара и интереса, захтеваће се пристанак шефа надлежног конзуларног надлештва или његовог делегата.

Члан 29.

Конзуларни чиновници имаће права да примају исплате давања, рента или одштета додељених онима који на то имају права према законима Државе, којој они припадају, а нарочито на основу закона о социалном осигурању.

Члан 30.

Конзуларни чиновници сваке од обеју Високих Страна Уговорница имаће права да укажу сваку помоћ бродовима под заставом Државе, која их је именовала, и који се налазе у пристаништима њиховог конзуларног подручја.

Генерални консули, консули, вице-консули и конзуларни агенти моћи ће лично отићи или послати своје делегате на горе поменуте бродове, или чим овима буде дано допуштење слободног саобраћаја, моћи ће испитивати капетана и посаду, тако исто тражити обавештења од путника и од свих лица, која се налазе на броду, прегледати хартије брода, примати изјаве о путовањима бродова, о томе куда они путују и о инцидентима за време пута, да састављају манифесте а тако исто и записнике о аварији и да олакшавају отпремање њихових бродова, да буду на руци бродном персоналу пред судовима и пред надлештвима месне администрације, да им служе као тумачи и посредници у пословима, које буду имали свршавати, или молбама које буду имали подносити.

Изузев све што се тиче редовне царинске службе и давања допуштења за слободу саобраћаја од стране санитарних и пристанишних власти, уговорено је да управни чиновници и царински чиновници и агенти неће моћи, ни у ком случају, вршити преглед и претрес на трговачким и луксузним бродовима без присуства конзуларног чиновника Државе, којој ти бродови припадају. У том случају, они имају благовремено да известе конзуларног чиновника, да би он могао присуствовати поменутим радњама. Исто тако, они га имају известити благовремено о свима изјавама, које би капетан и посада имали да учине пред судовима или месним управама, да би он могао томе присуствовати и отклонити сваку грешку или погрешно тумачење, које би могло бити штетно по правосуђе.

Интервенције чиновника месног правосуђа и нарочито хапшење на трговачким и луксузним бродовима, под заставом друге Високе Стране Уговорнице, укотвљеним у териториалним или унутрашњим водама, моћи ће се извршити без одлагања, ако је о томе извештен конзуларни чиновник Државе, којој припада брод.

У позиву, који ће, у напред пободројаним случајевима, упутити конзуларним чиновницима, назначиће се тачно место и час, а ако конзуларни чиновници пренебрегну да дођу лично или да изашљу делегата приступиће се послу у њихову одсуству а уз сарадњу пристанишне власти. Горе поменути прегледи моћи ће се, такође, извршити уз сарадњу пристанишне власти, у пристаништима у којима не резидује конзуларни чиновник Државе, којој припадају бродови. Но, надлежне месне власти, ипак су дужне да накнадно, без одлагања, известе конзуларне чиновнике о сваком прегледу или другој службеној интервенцији, о којима је реч у претходним ставовима, а које су извршене у њихову одсуству. Исто ће учинити и у случају ако конзуларни чиновник не резидује у пристаништу.

Члан 31.

У свему што се тиче пристанишне полиције, товарења и истоваривања бродова, и безбедности робе, добара и ствари, примењиваће се закони, уредбе и правилници Државе, у којој се брод налази.

Генералним консулима, консулима, вице-консулима и конзуларним агентима оставља се одржавање унутрашњег реда на трговачким бродовима под заставом Државе, чији су они чиновници.

Спорове сваке природе између капетана, официра и морнара бродова, а нарочито оне, који се односе на плату и извршење међусобно уговорених обвеза, расправљаће горе поменути консуларни чиновници, уколико су овлашћени законима Државе, којој припадају. У противном, речени чиновници имаће увек могућности да расправљају спорна питања путем поравнања.

У недостатку решења или поравнања, према претходном ставу, отворени спорови доставиће се надлежним властима оне Државе, под чијом је заставом дотични брод.

Месне власти моћи ће да интервенишу само у случају, кад би нереди, који се појаве на броду, били такве природе, да ремете мир и јавни поредак на копну или у пристаништу, или кад би мештани или лица, која не припадају посади, били у то умешани.

У свима осталим случајевима, напред поменуте власти ограничиће се на пружање сваке потпоре консуларним представницима, ако би је они од њих затражили.

Члан 32.

Генерални консули, консули, вице-консули или консуларни агенти моћи ће тражити да се ухапсе и упуте на брод морнари и свако друго лице, које, ма у коме својству, припада посади брода њихове Државе, а које је побегло.

Тога ради, они ће бити дужни да се писмено обрате надлежним месним властима и да докажу подношењем регистара брода или списка посаде или аутентичне копије тих докумената, да тражена лица стварно припадају посади. По тражењу, оправданом на овај начин, пружиће се поменутим консуларним чиновницима свака помоћ и потпора за тражење и хватање тих бегунаца ради спровођења на брод.

Ипак, ако би бегунац извршио какав преступ на копну, месна власт могла би одложити издавање, док суд не буде донео пресуду, и док ова не буде потпуно извршена.

Високе Стране Уговорнице сагласиле су се, да су изузети од одредаба овога члана морнари или остала лица посаде, који су држављани Земље, у коју би побегли.

Члан 33.

У свима случајевима, где не постоје нарочити уговори између бродовласника, утоваривача и осигурача, аварије које претрпе бродови обеју Држава, било да улазе у њихова пристаништа по својој вољи, било услед принудног пристајања, расправиће генерални консули, консули, вице-консули или консуларни агенти Државе, под чијом је заставом брод, сем ако нису мештани или држављани неке треће Силе заинтересовани у тим аваријама, у ком ће случају, и у недостатку пријатељског поравнања између свих заинтересованих странака, аварије расправити надлежна власт.

Члан 34.

Кад брод под заставом једне од двеју Високих Страна Уговорница претрпи бродолом, или се насуче на обале или територије друге Високе Стране Уговорнице, месне власти имаће да доставе случај генералном консулу, консулу, вице-консулу или консуларном агенту на дотичном подручју, а ако њих нема, генералном консулу, консулу, вице-консулу или консуларном агенту, који је најближи месту несрећног случаја.

Свима радовима на спасавању бродова српско-хрватско-словеначких, који би претрпели бродолом, или би се насукали на обале или територије Краљевине Италије, руководиће генерални консули, консули, вице-консули или консуларни агенти Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца; обрнуто, свима радовима на спасавању италијанских бродова који би претрпели бродолом или се насукали на обале или територије Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, руководиће генерални консули, консули, вице-консули или консуларни агенти Краљевине Италије.

Интервенције месних власти у обема Државама састојаће се само у помоћи конзуларном представнику, у одржању реда, у штићењу интереса спасилаца који не припадају посади, у обезбеђењу извршења одредаба, које се имају применити при уласку и изласку спасене робе и у чувању општих интереса пловидбе.

У одсуству или до доласка конзуларног представника или лица, које он за то одреди, месне власти биће дужне да предузму све потребне мере за заштиту лица и за одржавање ствари, које буду спасене од бродолома, и да припомажу, уколико је то могућно, у најнеопходнијим и најхитнијим радовима на спасавању.

Интервенција месних власти у овим разним случајевима не даје права на наплаћивање дажбина ма које врсте, сем оних које буду изискивали радови на спасавању и чувању спасених објеката, и оних којима би подлегли у сличним случајевима и домаћи бродови.

У случају сумње о народности потопљених или населих бродова, означене мере у овом члану предузеће надлежна власт.

Обе Високе Стране Уговорнице сагласиле су се, сем тога, да роба и друге спасене ствари неће бити оптерећене никаквим царинским наметом, сем ако нису намењене унутрашњој потрошњи.

Члан 35.

Конзуларни чиновници издаваће и визираће путне исправе и друга званична документа, према прописима Државе, која их је именовала.

Члан 36.

Конзуларни чиновници овлашћени су да врше све послове, који се односе на војну службу, вођење војних спискова и санитетски преглед обавезника, који су држављани Државе коју они представљају.

Члан 37.

Ова Конвенција биће ратификована и ратификације биће измењане у Београду што је могућно пре.

Она ће ступити на снагу на дан измене ратификација и трајаће пет година почев од тога дана.

У случају да ни једна од обеју Високих Страна Уговорница не буде на шест месеци пре истека реченог времена саопштила намеру да обустави њено дејство, она ће остати на снази до истека шест месеци, почев од дана кад је једна или друга Висока Страна Уговорница буде отказала.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали ову Конвенцију и на њу ставили своје печате.

РАЂЕНО у два оригинала, у Београду двадесет првог августа хиљаду девет стотина двадесет четврте.

(М. П.) **Д-р Рибарж**, с. р.
(М. П.) **С. Р. Кукић**, с. р.

(М. П.) **Бодреро**, с. р.
(М. П.) **Л. Лучиоли**, с. р.

ЗАКЉУЧНИ ПРОТОКОЛ

У тренутку приступа потпису Конвенције о настањивању и о конзуларној служби, која је закључена на данашњи дан између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевине Италије, потписани Пуномоћници учинили су ове ограде и изјаве, које ће бити саставни део поменуте Конвенције:

I

У циљу да се спречи свако нетачно тумачење Конвенције о настањивању и о консуларној служби уговорено је да она не дира у одредбе Рапалског Уговора, општих споразума, који су потписани у Риму 23 октобра 1922 и споразума о Ријеци, који је потписан у Риму 27 јануара 1924, који се потврђују и у ономе што се тиче права и привилегија, које они дају једној и другој Високој Страни Уговорници.

II

Разуме се, да у свима случајевима, у којима обављање неке професије буде допуштено државлaнину једне од Високих Страна Уговорница на територији оне друге, према општим одредбама Конвенције о настањивању и о консуларној служби, тај државлaнин мора бити за то потпуно квалификован према одредбама, које важе на поменутој територији за домородце, изузев својства државлaнина Државе у питању.

III

Владе обеју Високих Страна Уговорница, нарочитим споразумом, који се има закључити у најкраћем времену, уредиће питање о изузетцима, које би требало међусобно усвојити, на основу споразума и конвенција, које сада важе између Високих Страна Уговорница, у примени последњег става члана 4 Конвенције о настањивању и консуларној служби на државлане једне од двеју Држава, који станују на територијама оне друге.

До закључења тога споразума, правни положај који постоји према горе поменутим споразумима, конвенцијама и земаљским законима, уколико ови последњи нису противни истим споразумима и конвенцијама, неће се дирати ни у којој мери.

IV

Када се у Конвенцији о настањивању и о консуларној служби говори о бродовима, треба разумети сваку лађу која је, према законима Земље под чијом је заставом, овлашћена да плови ван териториалних вода исте Државе и да иде у иностранство.

Ипак, сматраће се да се̂ консуларна надлежност распростире и на мале лађе и бродове, који су овлашћени само за обалску пловидбу, које непогода или други узроци више силе, буду приморали, да се склоне на обале друге Високе Стране Уговорнице.

V

Одредбе поменуте Конвенције не нарушавају ниуколико одредбе о пловидби, који важе за међународне реке, нити одредбе, које су донесене или ће се донети за примену тих прописа.

Сем тога, разуме се, да ће за све оно што се тиче пловидбе, консуларни чиновници обеју Високих Страна Уговорница вршити пуноправно сваку власт, коју уживају или би могли убудуће уживати консуларни чиновници ма које треће Државе.

VI

Обе Високе Стране Уговорнице резервишу себи право да уреде нарочитим конвенцијама питања, која се тичу емиграције и заштите радника.

Овај Протокол, који ће се сматрати као потврђен и санкционисан од стране Високих Страна Уговорница, без друге нарочите ратификације, самим тим што ће се измењати ратификације Конвенције на коју се односи, састављен је у два примерка у Београду двадесет првог августа хиљаду девет стотина двадесет четврте године.

Д-р Рибарж, с. р. — **Бодреро, с. р.**

С. Кукић, с. р. — **Л. Лучиоли, с. р.**

§ 2.

Овај закон ступа у живот кад га Краљ потпише и обвезну силу добија обнародовањем у Службеним Новинама, пошто претходно буду измењане ратификације.

Препоручујемо Нашем Министру Иностраних Дела да овај Закон обнародује, свима Нашим Министрима да се о извршењу његовом старају, властима заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

6 децембра 1926 године
у Београду.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Председник Министарског Савета,
Ник. Т. Узуновић, с. р.

Заступа Министра Правде,
Министар Социјалне Политике,
М. Симоновић, с. р.

Министар Иностраних Дела
Д-р. М. Нинчић, с. р.

Министар Просвете,
Заступа Министра Вера,
М. Трифуновић, с. р.

Заступа
Министра Народног Здравља,
Д-р. М. Сршкић, с. р.

Министар Пољопривреде и Вода,
Ив. Пуцељ, с. р.

Министар Припреме за Уставотворну Скупштину и Изједначење Закона,
Д-р. М. Сршкић, с. р.

Министар Грађевина,
Мил. Ант. Вујичић, с. р.

Министар Финансија,
Д-р Нинко Перић, с. р.

Министар за Социјалну Политику,
М. Симоновић, с. р.

Министар Војске и Морнарице,
Дивизијски Ђенерал,
Душ. Трифуновић, с. р.

Министар Унутрашњих Дела,
Бож. Ж. Максимовић, с. р.

Министар Пошта и Телеграфа,
Б. Шуперина, с. р.

Министар Трговине и Индустрије,
Д-р Иван Крајач, с. р.

Министар Шума и Рудника,
Д-р Никола Никић, с. р.

Министар Саобраћаја,
Д-р В. Јовановић, с. р.

Министар за Аграрну Реформу,
Станко Шибеник, с. р.

Министар Иностраних Дела,
Д-р М. Нинчић, с. р.

Видео и ставио Државни Печат,
Чувар Државног Печата,
Заступа Министра Правде,
Министар Социјалне Политике,
М. Симоновић, с. р.

(М. П.)

Напомена. — Измена инструмената ратификације предње Конвенције о настањивању и о консуларној служби између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевине Италије извршена је 14 новембра 1928 године у Риму.

Пов. Бр. 13070.

Из канцеларије Министерства Иностраних Дела.

ИТАЛИЈАНСКИ ПОСЛАНИК У БЕОГРАДУ
МИНИСТРУ ИНОСТРАНИХ ДЕЛА

Београд, 21 августа 1924.

Господине Министре,

Нотом под данашњим Ваша Екселенција изволела је обавестити ме да Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, извршујући одредбе садржане у № II Протокола приложеног Конвенцији о општим споразумима, која је потписана у Риму 23 октобра 1922 године, признаје адвокатима, који се налазе под условима назначеним у члану 49 горе речене Конвенције, право да наставе лично вршити њихову професију на територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, ако се повинују свима одредбама у важности за адвокате држављане речене Краљевине.

Ваша Екселенција изволела је изјавити у исто време, да ће речени адвокати ипак положити заклетву која ће се ограничити на примање обевезе да ће се придржавати земаљских закона и њихових професионалних дужности, и да ће примити правосуђе власти исте Краљевине, са искључењем сваке друге власти, по свима питањима која се односе на њихову професију.

По изјави Ваше Екселенције подразумева се уосталом да право одбране у кривичним споровима припада само адвокатима којима је, на њихово тражење, дао за то овлашћење Министар Правде Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Закон, који се на то односи, биће без одлагања поднет Парламенту.

Примајући на знање те изјаве, част ми је саопштити Вашој Екселенцији да је Влада Краљевине Италије сагласна у овом питању.

Изволите примити, Господине Министре, уверење о мом високом цењењу.

Бодреро, с. р.

LE MINISTRE D'ITALIE A BELGRADE
AU MINISTRE DES AFFAIRES ETRANGÈRES

Belgrade, le 21 août 1924.

Monsieur le Ministre,

Par une note en date de ce jour Votre Excellence a bien voulu m'informer que le Gouvernement du Royaume des Serbes, Croates et Slovènes, en exécution des dispositions contenues au N° II du Protocole annexé à la Convention pour accords généraux, signée à Rome le 23 octobre 1922, reconnait aux avocats, se trouvant dans les conditions énoncées au premier alinéa de l'article 49 de ladite Convention, le droit de continuer à exercer personnellement leur profession dans le territoire du Royaume des Serbes, Croates et Slovènes, pourvu qu'ils se soumettent à toutes les dispositions en vigueur pour les avocats ressortissants dudit Royaume.

Votre Excellence a bien voulu déclarer, en même temps, que lesdits avocats feront toutefois un serment qui se limite à l'engagement d'observer les lois du Pays et leurs devoirs professionnels, et d'accepter la juridiction des autorités du même Royaume, avec exclusion de toute autre autorité, dans toutes les questions qui ont trait à leur profession.

D'après les déclarations de Votre Excellence il est en outre entendu que le droit de plaider dans les procès pénaux appartiendra seulement aux avocats qui, sur leur demande, y seront autorisés par le Ministre de la Justice du Royaume des Serbes, Croates et Slovènes.

La loi relative sera soumise au Parlement sans délai.

En prenant acte de ces déclarations, j'ai l'honneur de porter à la connaissance de Votre Excellence que le Gouvernement Royal d'Italie est d'accord à ce sujet.

Veuillez agréer, Monsieur le Ministre, l'assurance de ma haute considération.

Bodrero, m. p.

Уредник Стеван П. Бешевић. Издање и штампа Државне Штампарије.

СЛУЖБЕНЕ НОВИНЕ

КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

14. новембар, среда, у Београду | Година X — 1928. Бр. 266.-LXXXVII Б

„СЛУЖБЕНЕ НОВИНЕ" излазе свакога дана, сем недеље и празничних дана. — Годишња је претплата: за Краљевину 400 динара, а полугодишња 200 динара. За иностранство: 350 фр. франака годишње, а за пола године 175 франака. Претплата се полаже унапред најмање за пола године. За иностранство примају претплату и све поште. — За службене и приватне огласе плаћа се по утврђеној тарифи. Претплата, огласи и новац шаљу се непосредно благајни Државне Штампарије. Рукописи шаљу се Уредништву „Службених Новина". Они се не враћају. Приватна неплаћена писма не примају се. — Уредништво и експедиција „Службених Новина" налазе се у Државној Штампарији. Поп Лукина ул. бр. 14. — Поједини бројеви продају се по 1·50 динара од табака.

Телефон Управника 1204. Телефон Уредништва 1255. Телефон Благајне 3528. Телефон Штампарије 45 и 5308.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

417.

МИ

АЛЕКСАНДАР I

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ

КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

ПРОГЛАШУЈЕМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА НА СВОМЕ 109 РЕДОВНОМ САСТАНКУ, ОДРЖАНОМ 26 ЈУНА 1926 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ, РЕШИЛА И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО

ЗАКОН

О

КОНВЕНЦИЈАМА И СПЕЦИЈАЛНИМ СПОРАЗУМИМА

ИЗМЕЂУ

КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

И

КРАЉЕВИНЕ ИТАЛИЈЕ

који гласи;

§ 1.

Одобравају се и добијају законску снагу Конвенције и специјални Споразуми између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевине Италије, чији текст у оригиналу и преводу

гласи:

Специјалан Споразум

Његово Величанство Краљ Срба, Хрвата и Словенаца и Његово Величанство Краљ Италије, у жељи да уреде, у сагласности са одредбама члана 265 Сен-Жерменског Уговора, извесна питања која подједнако интересују њихове Државе, решили су да закључе Конвенције и специалне Споразуме у том циљу, и наименовали су, у ту сврху, као своје Пуномоћнике:

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА:]

Његову Екселенцију Д-р ОТОКАРА РИБАРЖА, *носиоца ордена Великог Крста Италијанске Круне, Изванредног Посланика и Пуномоћног Министра,*
Господина САВУ КУКИЋА, *носиоца ордена Св. Саве II степена, и ордена Италијанске Круне II степена, бившег Генералног Директора Царина;*

и

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ИТАЛИЈЕ:

Његову Екселенцију Генерала АЛЕСАНДРА БОДРЕРА, *носиоца ордена Великог Крста Италијанске Круне, ордена С. С. Маурицијa и Лазара, ордена Великог Крста Св. Саве и ордена Белог Орла са мачевима, Свог Изванредног Посланика и Пуномоћног Министра код Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца,*

Господина ЛОДОВИКА ЛУЧИОЛИ, *носиоца ордена Великог Крста С. С. Маурицијa и Лазара и Италијанске Круне, Великог Крста Св. Саве, Државног Саветника;*

који су, пошто су измењали своја пуномоћија, нађена у добром и прописном облику, уговорили ово:

Члан први

Одредбе, које су унете у овде прикључене Конвенције и Споразуме, усвојене су од Високих Страна Уговорница у погледу односа између обеју Држава по питањима која сачињавају предмет тих истих а ниже наведених Конвенција и Споразума:

Прилог А. — Конвенција о повраћају добара, права и интереса;

Прилог B. — Конвенција о задужбинама и о добрима заједница и јавноправних лица;

Прилог C. — Споразум о приватним осигурањима;

Прилог D. — Споразум о стечају;

Прилог E. — Споразум о помоћи лицима на терету јавне помоћи;

Прилог F. — Споразум о индустриским предузећима, трговачким друштвима и другим удружењима.

Члан 2.

Конвенције и Споразуми, наведени у првом члану, ратификоваће се, укупно или одвојено, и њихове ратификације измењаће се у

Београду, чим се то буде могло учинити. Ступиће на снагу на дан измене ратификација.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали речене Конвенције и Споразуме истовремено кад и овај акт, на који су ставили своје печате.

РАЂЕНО у Београду, у два оригинала, дванаестог августа хиљаду девет стотина двадесет четврте.

(М. П.) Д-р Рибарж, с. р.

(М. П.) С. Р. Кукић, с. р.

(М. П.) Бодреро, с. р.

(М. П.) Л. Лучиоли, с. р.

КОНВЕНЦИЈА О ПОВРАЋАЈУ ДОБАРА, ПРАВА И ИНТЕРЕСА

Члан први

Одредбе чланова 65, 66, 67 Уговора, који су Високе Стране Уговорнице потписале у Риму 23 октобра 1922 године, примењују се такође и на сваку изузетну меру донету, за време или после рата, на територији пређашње Аустро-Угарске Монархије, присаједињене једној од Високих Страна Уговорница, а које имају за предмет одузимање, секвестар, управљање, или искоришћавање добара, права и интереса држављана оне друге Стране, подразумевајући ту и држављане, који су стекли држављанство сагласно уговорима о миру.

Исте одредбе примењују се, на горе поменутој територији ма које од Високих Страна Уговорница, на друштва и удружења у којима су заинтересована лица која су имала држављанство једне од Високих Страна Уговорница на дан 3 новембра 1918 године, или која су га наново примила после тог датума, или која су га стекла сагласно уговорима о миру; и то у мери оног дела интереса, који им је припадао на дан 3 новембра 1918 године, или који је, после тог датума, прибавило лице наспрам кога, према уговорима о миру, није допуштено вршити одузимање или ликвидацију на пренетим територијама.

Добра, права и интереси, о којима је реч, повратиће се онима који на то имају права.

Члан 2.

Свака од Високих Страна Уговорница обвезује се да обезбеди узајамно повраћај добара, права и интереса физичких и правних лица држављана друге Стране, подразумевајући ту и држављане који су стекли држављанство друге Стране сагласно уговорима о миру, уколико су та добра, права и интереси били предмет одузимања, конфискације из политичких или других разлога, или редовних или нередовних неплаћених реквизиција, за које су донеле одлуку власти пређашњих аустриских, мађарских или аустро-мађарских Влада, или нека власт Високих Страна Уговорница на територијама, поменутим у члану првом, или на заузетим територијама, у случајевима кад буде могућно идентификовати их на њиховој територији.

Високе Стране Уговорнице нарочито се обвезују да ће учинити да држаоци (поседници), који подлежу њиховом правосуђу, врате депо-е, титрове, вредности, уложне књижице на штедњу, материал и предмете сваке врсте изнете за време или после рата са територије, која сада припада једној Високој Страни Уговорници, а који се налазе код физичких или правних лица, подразумевајући ту и друштва сваке врсте, која се налазе на територији друге Високе Стране Уговорнице.

Повраћај се неће извршити у случају, кад судови не приме тужбу притежаоца права за повраћај (ревандикацију) својине од савесних држалаца (поседника) према одредбама на снази на дан 1 јула 1923 године на територијама означеним у члану првом.

Члан 3.

Повраћаји означени у претходним члановима извршиће са административним путем, без икакве таксе или одбитка ма које врсте; трошкове,

учињене од стране приватних лица, око куповине, чувања и управљања добрима накнадиће онима, који на то имају права, тужилац (потраживалац) према законима, који сад важе на пренетим територијама.

Права на накнаду наспрам трећег лица, тако плаћених сума, уколико нису искључена специалним конвенцијама, остају нетакнута.

Члан 4.

Ако су добра, права и интереси, означени у претходним члановима, а који припадају друштву или предузећу, у коме су заинтересовани држављани једне или друге Високе Стране Уговорнице, били ликвидовани, разуме се да се према држављанима једне од Високих Страна Уговорница, означеним у другом ставу члана првог, неће, при подели резултата ликвидације, ни у ком случају, поступати неповољније него према држављанима друге Високе Стране Уговорнице, означеним у другом ставу члана првог.

Члан 5.

Свака од Високих Страна Уговорница обвезује се да изврши у року од 6 (шест) месеци, од дана ступања на снагу ове Конвенције, попис и пријаву свих титрова, вредности, докумената, скупоцених предмета и робе отправљене било поштом, било железницом, или ма којим другим средством, са пређашње аустро-угарске територије пренете другој Високој Страни Уговорници, а који се налазе на њеној територији, било услед секвестра на граници или преко линије примирја, било зато што, ма из ког другог разлога, нису били предани примаоцима.

О повраћају горе означених предмета одлучиће обе Високе Стране Уговорнице према одредбама претходних чланова.

Члан 6.

У циљу извршења ове Конвенције, свака од Високих Страна Уговорница обвезује се да достави другој, дипломатским путем, у року од шест месеци од дана ступања на снагу ове Конвенције, списак потраживања и исход пописивања означеног у претходном члану.

Држављани сваке од Високих Страна Уговорница моћи ће на територији друге, преко власти које имају јурисдикцију на тој територији, вршити потребна истраживања. Дотичне власти једне Високе Стране Уговорнице пружиће сваку помоћ такође и овлашћеним представницима власти друге Високе Стране Уговорнице, којима су поверена та истраживања, стим да ће их увек вршити месне власти.

У року од четири месеца по пријему потраживања за повраћај, Високе Стране Уговорнице дужне су коначно одговорити на поднета потраживања. Ако, ипак, није дат одговор у том року, или ако Висока Страна Уговорница, којој је одговорено, није њим задовољена, редовни судови решиће спор на захтев заинтересоване странке.

Члан 7.

Ова се Конвенција не примењује на пловни поморски или речни материјал.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали ову Конвенцију.

РАЂЕНО у Београду, дванаестог августа хиљаду девет стотина двадесет и четврте године.

Д-р Рибарж, с. р.	**Бодреро, с. р.**
С. Р. Кукић, с. р.	**Л. Лучиоли, с. р.**

ПРИЛОГ В

КОНВЕНЦИЈА О ЗАДУЖБИНАМА И О ДОБРИМА ЗАЈЕДНИЦА И ЈАВНО-ПРАВНИХ ЛИЦА

Члан први

У смислу члана 266, последњи став, Сен Жерменског Уговора и члана 249, став 6, Тријанонског Уговора, систематизација задужбина и т. д. и у смислу члана 273 Сен Жерменског Уговора и члана 256 Тријанонског Уговора, подела добара која припадају заједницама или јавно-правним лицима, а који обављају свој рад на територијама подељеним између две или више Држава наследница, уредиће се између Високих Страна Уговорница по овим одредбама.

Члан 2.

Установе створене у интересу становника територије присаједињене у целости само једној од Високих Страна Уговорница мораће без одлагања пренети своје седиште на ту територију.

Члан 3.

Систематизација или подела извршиће се водећи рачуна на првом месту и према специалним околностима појединих случајева:

а) о статутима;

б) о користима, које има да ужива свако становништво или извесне његове категорије;

в) о броју становника територија о којима је реч, који произлази из статистичких података пописа за 1910 годину, под резервом ограничења и привилегија утврђених статутима;

г) о прилозима за образовање једног имања и о годишњим приходима дотичне установе.

Клаузуле о губљењу или преносности права неће моћи спречити поделу добара.

Члан 4.

Добра свих установа изузеће се од поделе у случајевима кад би њихова подела могла бити штетна по њихово трајање, или би им знатно умањила дејствовање.

Горе поменуте установе доделиће се Држави, у којој се налази њихово седиште, под условом да у оваквим случајевима Комисија, о којој говори члан 6, додели становницима заинтересованих територија правичну накнаду.

Члан 5.

Установе, намењене сврхама од општег интереса, а које се не могу поделити, као на пример водне задруге, постојаће и даље према правилницима које су сад на снази, сем изменâ које би ту могла унети Комисија, о којој се говори у члану 6.

Овим одредбама не дира се у прописе које садрже чланови 309 и 310 Сен Жерменског Уговора и чланови 292 и 293 Тријанонског Уговора.

Члан 6.

Ради примене ове Конвенције саставиће се Комисија у року од два месеца од дана ратификације. У ту сврху свака од Високих Страна Уговорница одредиће два Делегата.

Владе Високих Страна Уговорница изабраће споразумно Председника.

У случају, ако се не постигне споразум, Председник Комисије биће одређен од стране Председника Швајцарске Конфедерације.

Председникова је дужност почасна.

Члан 7.

Председник ће обавестити Високе Стране Уговорнице о саставу Комисије, и позваће их да му саопште своје захтеве у року од три године, рачунајући од дана састава Комисије

Члан 8.

Свака од Високих Страна Уговорница моћи ће формулисати у року, назначеном у члану 7, своје тачне захтеве на основу члана 266, последњи став, и члана 273 Сен Жерменског Уговора и на основу члана 249, став 6, и 256 Тријанонског Уговора.

Захтеве поднете по истеку тога рока неће узимати у разматрање ова Комисија и они ће бити предмет дипломатских преговора.

Члан 9.

Делегати Високих Страна Уговорница могу се упознати са свима захтевима на првој седници, која ће се сазвати у року од два месеца, од дана састава Комисије; ова ће утврдити једногласно свој Правилник.

У случају неспоразума, Правилник ће одредити председник.

Члан 10.

Комисија, на захтев ма ког Делегата, тражиће податке од надлежних централних власти Високих Страна Уговорница, које се обвезују да ће на сваком захтеву поступити што је могућно пре.

Без обзира на питање да ли једна задужбина потпада под одредбе члана 226, последњи став, Сен Жерменског Уговора и члана 249 Тријанонског Уговора, став 6, и без обзира на питање да ли задужбине, уопште, потпадају под одредбе члана 273 Сен Жерменског Уговора и члана 256 Тријанонског Уговора, Високе Стране Уговорнице ставиће на расположење Комисији, на захтев, нарочито постојеће регистре, који се односе на све задужбине, а воде их централне власти или покрајинске Владе.

Члан 11.

Ако су Делегати заинтересованих Држава сагласни у погледу још нерешених захтева, Председник Комисије констатоваће ту сагласност.

У случају несагласности одлучиће изборни судија.

Члан 12.

Изборни судија биће наименован на захтев Председника Комисије у споразуму са Странама Уговорницама.

У случају неспоразума о личности изборног судије, овога ће наименовати Председник Швајцарске Конфедерације.

Члан 13.

Из особених разлога, Високе Стране Уговорнице могу се споразумети о постављању нарочитог изборног судије.

Члан 14.

Поступак арбитраже утврдиће сам изборни судија.

Изборни судија може чинити истраживања која сматра потребним, и непосредно се обраћати централним властима сваке од Високих Страна Уговорница, које су дужне што пре изићи у сусрет његовим молбеним писмима.

Свака од Високих Страна Уговорница имаће права да учествује у поступку преко једног Делегата.

Члан 15.

Изборни судија одлучиваће по питању да ли једна задужбина и т. д., или једна заједница или једно јавно-правно лице потпада или не под поменуте чланове Уговорâ, и на који се начин има извршити систематизац ја, или подела, или какво друго располагање.

Одлуке изборног судије имаће на територијама Високих Страна Уговорница снагу коначне и извршне судске пресуде.

Члан 16.

Канцелариске трошкове, трошкове за кирије распоредиће генерални изборни судија (члан 12).

Трошкови генералног и специалног изборног судије (члан 13) распоредиће се по споразуму и, у недостатку споразума, регулисаће и распоредиће их генерални изборни судија „ex aequo et bono".

Члан 17.

Овом Конвенцијом не дира се у посебне споразуме, које су Високе Стране Уговорнице по овом предмету закључиле између себе.

Члан 18.

Обе Високе Стране Уговорнице остају споразумне да Аустриска Република може приступити овој Конвенцији, у коју ће сврху Италијанска Влада доставити Аустриској Влади њену копију, саопштавајући јој датум ступања на снагу ове Конвенције.

Приступање Аустрије саопштиће Министарство Иностраних Дела Краљевине Италије Министарству Иностраних Дела Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

У том случају Комисија, допуњена двојицом Делегата Аустриске Владе, имаће своје седиште у Бечу, и вршиће дужност према одредбама чланова 6 и следећих.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали ову Конвенцију.

РАЂЕНО у Београду, дванаестог августа хиљаду девет стотина двадесет и четврте године.

Д-р Рибарж, с. р. **Бодреро**, с. р.
С. Р. Кукић, с. р. **Л. Лучиоли**, с. р.

ПРИЛОГ С

СПОРАЗУМ О ПРИВАТНИМ ОСИГУРАЊИМА

Члан први

Осигуравајућа Друштва, која су сада припадници једне од Високих Страна Уговорница, и која су, пре рата, имала своје главно седиште на територијама пређашње аустро-угарске Монархије, које су додељене истим Високим Странама Уговорницама, имају, за време од десет година, права да обављају своје послове на тим истим територијама, под истим условима као и Осигуравајућа Друштва која су припадници Силе, која врши суверену власт над тим територијама.

За горе означено време, Осигуравајућа Друштва и њихова добра, права и интереси неће моћи бити подвргнути, на реченим територијама, никаквој такси или намету, који би били већи од оних, којима ће бити подвргнута домаћа Осигуравајућа Друштва. Никаква повреда неће се учинити њиховој својини на једној од територија, о којима је реч, а која се не би применила исто тако на добра, права и интересе домаћих Осигуравајућих Друштава, и која у сваком случају не би дала право на пристојне одштете.

У недостатку отказа, учињеног најдоцније годину дана пре истека напред означеног рока, ова ће се обвеза продужити за нови период од десет година.

Члан 2.

За осигурања личности (то јест живота, од несрећних случајева и т. д.) подразумевајући овде и доживотне ренте и реосигурања, установиће се један портфељ уговора за сваку од Високих Страна Уговорница и за сва Осигуравајућа Друштва, која су припадници једне или друге Високе Стране Уговорнице, а обављају свој посао на територији пређашње Монархије, додељене једној или другој Високој Страни.

Додељивање уговора осигурања портфељима Високих Страна Уговорница учиниће се по принципима утврђеним у наредним члановима 3, 4 и 5.

Члан 3.

Приликом додељивања уговора о осигурању портфељима Високих Страна Уговорница, закључених у аустро-угарским крунама, поступиће се по овим одредбама:

а) уговори склопљени са правним и физичким лицима, која су имала 31 децембра 1918 године своје главно пословно седиште или своје место пребивања на територији пређашње аустро-угарске Монархије, која је сад саставни део територија једне од Високих Страна Уговорница, доделиће се портфељу оне од Високих Страна Уговорница, којој је присаједињена територија о којој је реч;

б) уговори о осигурању, склопљени на територији пређашње аустро-угарске Монархије са осигураницима, који су на дан 31 децембра 1918 године имала своје главно седиште или своје место пребивања ван територије пређашње аустро-угарске Монархије, доделиће се портфељу територије, на којој се налази агенција, којој је исплаћена последња премија осигурања, или последњи удео ренте пре 31 децембра 1918 године;

в) ако се агенција, предвиђена у ставу *б)*, налази изван територије пређашње Монархије, уговори склопљени са лицима другог држављанства, а не држављанства Држава наследница Аустро-Угарске, доделиће се портфељу који се односи на Аустриску Републику.

Члан 4.

Уговори о осигурању у аустро-угарским крунама, а додељени портфељима Високих Страна Уговорница, регулисаће се, од тренутка валутног одвајања у свакој Држави, у валути односне Државе, и то за осигурања додељена портфељу Краљевине Италије у лирама по стопи размене од 60 сантима лире за једну аустро-угарску круну, а за осигурања додељена портфељу Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, у српским динарима или у југословенским крунама, по стопи размене од једне југословенске круне или једног динара, респективно за једну или четири аустро-угарске круне.

Исто ће се тако регулисати у италијанским лирама по стопи размене од 60 сантима италијанске лире за једну аустро-угарску круну уговори закључени у аустро-угарским крунама на територијама присаједињеним Краљевини Италији између Друштава, означених у члану 2, која имају своје седиште или своје филијале на истим територијама, и држављана Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, који су од дана 20 априла 1919 године платили своје премије у италијанским лирама, ово чак и у случају да су, после једног или више плаћања у лирама, премије биле плаћене у динарима или крунама Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, стим да ће у том случају осигураник бити дужан да допуни плаћања у лирама.

Иста правила примениће се и на уплате премија од дана преуређења монетарног система у свакој од Држава.

Члан 5.

Што се тиче уговора о осигурању, склопљених у страној валути (другој а не аустро-угарским крунама) који су се 31 децембра 1918 године налазили у портфељу, који се односи на територију пређашње аустро-угарске Монархије, доделиће се:

а) ако су у питању уговори склопљени са осигураницима, који су, на дан 31 децембра 1918 године, имали главно пословно седиште или своје место пребивања на територији пређашње аустро-угарске Монархије, која сачињава део територија једне од Високих Страна Уговорница — портфељу оне од Високих Страна Уговорница, којој је присаједињена територија, о којој је реч;

б) у сваком другом случају, портфељу Државе, на чијој се територији налази агенција, којој је била плаћена пре 31 децембра 1918 године последња премија осигурања или последњи удео ренте.

Што се тиче уговора о осигурању склопљених у страној валути, предвиђених у овом члану, плаћања ће се вршити у дотичној страној валути.

Члан 6.

Високе Стране Уговорнице моћи ће захтевати да Осигуравајућа Друштва, поменута у члану 3, најкасније до 31 децембра 1924 године, приступе образовању довољних техничких резерви за сваку Државу, како би могла одговорити својим обвезама у вези са уговорима о осигурању, који се налазе у портфељу додељеном односној Држави.

Техничке резерве морају бити срачунате у валути Држава Уговорница по претходним правилима и успоставиће се онакве, какве су биле на дан 31 децембра 1918 године на основи демографских и финансиских претпоставака, које су већ употребљене за друштва, и према специалним правилима која су била на снази тога датума за домаћа Друштва у односним Државама.

Високе Стране Уговорнице, на чијим територијама речена осигуравајућа Друштва имају своје главно седиште, обвезују се да ће приморати та Друштва свим административним средствима, која ће моћи употребити на основу закона о контроли осигурања, да изврше што пре образовање покрића речених технићких резерви, сагласно одредбама наредних чланова.

Остављено је право свакој Држави да захтева да покриће резерви буде пренето у односну Државу, положено и везано у корист осигураних лица а према домаћим законима о страним Друштвима.

Члан 7.

Мораће се чинити разлика између техничких резерви (резерве и преносне премије, резерве доспелих капитала штета) на дан 31 децембра 19 8 год. и техничких резерви које имају образовати Друштва, почев од тога дана, а које морају бити потпуно покривене према законима који важе у дотичној Држави. У сваком случају неће се узети у обзир новостечена актива Друштва, после реченог датума.

Техничке резерве на дан 31 децембра 1918 године портфеља додељеног свакој Држави биће покривене, водећи рачуна о заосталим каматама, овим активама:

1. Хартијама од вредности емитованим од стране дотичне Државе по берзанској вредности, изузимајући хартије од вредности означене у № 6 и 7;

2. Зајмовима на полице осигурања живота, додељеним портфељу односне Државе;

3. Непокретним имањима која се налазе на територији додељеној односној Држави по вредности утврђеној у билансу на дан 31 децембра 1918 године. На захтев сваке Државе Уговорнице, моћи ће се приступити званичној процени;

4. Хипотекарним потраживањима загарантованим непокретним имањима која се налазе на територији додељеној односној Држави;

5. Грунтовним, покрајинским и општинским, железничким обвезницама и другим обвезницама исте врсте, емитованим од стране друштава или јавних или приватних удружења односне земље, а које имају својство хартија од вредности за које је закон, у доба поделе пређашње Монархије, допуштао употребу за покриће резерви Осигуравајућих Друштава.

Вредност тих хартија од вредности уколико су означене у аустро-угарским крунама, срачунаће се у валути односне земље по берзанском или тржишном курсу те земље, а по истој стопи размене, која је утврђена за осигурање према члану 4;

6. Хартијама од вредности аустриским мађарским или пређашње Монархије загарантованим добрима уступљеним односној Држави, а које се морају пренети на њен терет према члану 203, № 1, Сен Жерменског Уговора и члану 186, № 1, Тријанонског Уговора.

Те ће се хартије од вредности проценити по берзанском или тржишном курсу односне земље по стопи размене утврђеној према одредбама члана 203 Сен-Жерменског Уговора и члана 186 Тријанонског Уговора.

Ако се појави вишак покрића, Осигуравајућа Друштва слободна су вршити избор између категорије № 1 до 6 закључно;

7. Хартијама од вредности старог негажираног државног предратног дуга Аустрије или Мађарске или пређашње Монархије сем оних под № 6, уколико те хартије од вредности нису још дефинитивно жигосане од стране које друге Државе наследнице и могу према томе бити пуноважно урачунате у количину хартија од вредности задржаних на територији односне Државе, према члану 203 прилога, став 2, Сен Жерменског Уговора и члана 186 Тријанонског Уговора. Те хартије од вредности процениће се по берзанском или тржишном курсу, по стопи размене утврђеној реченим Уговорима о Миру.

У случају, да горе назначене активе не би биле довољне за покриће техничких резерви, додаће се, да би се допунило покриће недостатака, обвезнице аустриског и мађарског ратног зајма, уколико валоризација тих зајмова буде

допуштена законима дотичне Државе у корист властитих држављана, или специалним одредбама односно домаћих Осигуравајућих Друштава, али свагда стим, да Друштва испуне све услове, којима би могла бити условљена та валоризација на основу речених домаћих закона.

Износи обвезница ратног зајма неће моћи — ни у границама мањка који има да се покрије — прећи ни у ком случају одговарајући пропорционални део обвезница ратнога зајма, које се налазе у рукама Друштава; тај пропорционални део одредиће се, узимајући за основу расподелу техничких резерви Друштва, срачунатих у папирним аустро-угарским крунама, према портфељима свију Држава наследница.

Друштва ће бити дужна да докажу да су била у притежању обвезница ратног зајма на дан 3 новембра 1918.

Те обвезнице процениће се према општим законима сваке Државе.

Осигуравајућа Друштва уживаће сва права призната доморотцима, што се тиче валоризације ратних зајмова, изузимајући ипак одредбе о истеку рокова или жигосању, које би већ било извршено онде, где су обвезнице сада депоноване.

Ако би, у време доношења дефинитивне законодавне одлуке Високих Страна Уговорница о процени ратних зајмова, или најкасније на дан 31 децембра 1924, постојао још неки мањак, то јест ако све активе горе назначене не би биле довољне за потпуно покриће техничких резерви за портфељ Државе, која је у питању, тај мањак мораће се покрити ма којим другим активама, изузимајући, у сваком случају, активе намењене за покриће техничких резерви у другим гранама (у случају Мешовитих Друштава), и изузимајући активе намењене за покриће обавеза Друштава у страним Државама изван прећашње аустро-угарске Монархије и чинећи напослетку изузетак од новостечених актива Друштава стечених после 31 децембра 1918.

У недостатку таквих расположивих актива, дотична ће Држава моћи предузети у интересу својих држављана мере, које ће јој изгледати корисне, да би се успоставила равнотежа.

Члан 8.

Што се тиче осигурања живота у вези са аустро-угарским ратним зајмовима, свака Држава моћи ће приступити уређењу дотичних уговорних односа у интересу својих држављана, а водећи рачуна о фондовима на расположењу за ту сврху.

Хартије од вредности, које су Осигуравајућа Друштва унапред купила у јединој намери да би могла одговарати будућим обвезама у погледу измирења осигураника из портфеља додељеног дотичним Државама, доделиће се истим портфељима Високих Страна Уговорница према износу осигураних капитала.

Валоризација ових хартија од вредности од стране речених Држава биће подређена истим условима који су утврђени у члану 7 за ратне зајмове.

Члан 9.

У случају, ако би неким споразумом, који је већ закључен или који би се могао закључити у будућности између једне од Високих Страна Уговорница и неке треће Државе, били усвојени принципи, о којима је реч у члановима 3 и 4 овог Споразума, за филијале Осигуравајућих Друштава речене треће Државе, које раде на територијама прећашње аустро-угарске Монархије, додељеним другој Високој Страни Уговорници, ова ће признати као обавезне за себе клаузуле реченог Споразума, које одговарају горе означеним члановима 3 и 4 и извршиваће их уколико оне буду спадале у њену надлежност

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум.

РАЂЕНО у Београду, дванаестог августа хиљаду девет стотина двадесет и четврте године.

Д-р Рибарж. с. р. — Бодрего, с. р.
С. Р. Кукић, с. р. — Л. Лучиоли, с. р.

ПРИЛОГ D

СПОРАЗУМ О СТЕЧАЈУ

Члан први

Објава стечаја трговцу или трговачком друштву, изречена од судских власти једне од Високих Страна Уговорница према члану 4 овог Споразума, признаће се и имаће дејства на територији друге Стране, саобразно наредним одредбама, ако се испуне услови о објављивању, утврђени законима који важе на реченој територији.

Својство трговца или трговачког друштва признаће се, ако оно произлази из изјаве власти, која је донела решење о отварању стечаја.

Поступаће се по истим правилима, уколико она могу бити примењена, на одобрени мораторијум и на превентивно поравнање или поравнање после отвореног стечаја, ако их је одобрила или потврдила надлежна власт по формалностима прописаним законом Држ ве, где је стечај отворен.

Члан 2.

Исто тако биће призната објава стечаја, изречена од надлежног суда једне од Високих Страна Уговорница над неким друштвом, протоколисаним или не, или физичким и правним лицем, која нису обухваћена чланом 1, ако се на територији друге Високе Стране Уговорнице, по законима који су ту на снази, може отворити стечај таквим друштвима или лицима.

У противном случају, решење о отварању таквог стечаја које је донео страни суд, није извршно на територији о којој је реч; оно не повлачи, за палог под стечај, одузимање управе над добрима, правима и интересима о којима је горе реч. У том случају, повериоци, настањени на територији једне од Високих Страна Уговорница или њихови држављани, моћи ће без разлике подизати све тужбе и предузимати све егзекутивне путеве у погледу покретности и непокретности, које се налазе на територији Државе, где отварање стечаја нема никаквог дејства.

Члан 3.

Непокретна добра која се налазе на територији једне од Високих Страна Уговорница не потпадају под стецишни поступак, који је отворен на територији Друге Стране Уговорнице.

Отварање стечаја од стране надлежних власти једне од Високих Страна Уговорница и признато према одредбама претходних чланова, уколико се то односи на непокретна добра, имаће на територији друге Високе Стране Уговорнице само ова дејства:

1. Да ће уписивање преноса својине у баштинске књиге (укњижења) и заснивања хипотека или свих осталих терета, пошто је надлежни суд Државе, где се непокретности налазе, примио обавештење о отварању стечаја или о поднетој жалби ради стављања предлога о превентивном поравнању, бити без дејства по повериоце.

Горе речени уписи (укњижења), извршени после дана обуставе плаћања, утврђене од стране надлежне власти за отварање стечаја, али пре

дана, кога је обавештење о томе предано горе реченом суду, важиће само у случају кад би они, према законима који су на снази на територији, где се непокретност налави, били пуноважни да је стечај био отворен од стране месне власти.

Ништавост или неважење уписа у баштинске књиге (укњижења) биће изречени по тим истим законима;

2. Да ће се остатак (вишак) од цене непокретности, после деобе између поверилаца и других повлашћених или хипотекарних ималаца права, који се имају подмирити из те цене, доделити општој маси.

Члан 4.

За отварање стечаја надлежна је власт оне земље, у којој се налази дужниково главно пословно седиште, или, ако је у питању трговачко друштво, оне земље где друштво има своје законско седиште.

Власт, надлежна за објаву стечаја, предузима целокупан поступак, и суди по свима тужбама, које одатле проистичу.

Сваки поступак који се односи на непокретна добра, оставља се надлежној власти Државе, где се налазе те непокретности. Иста власт, на захтев стараоца масе, наредиће продају непокретности, према одредбама које важе у тој земљи, ради остварења експроприације (дражба) и донеће решење о завршетку стецишних операција на захтев власти, надлежне за објаву стечаја.

У, за ту сврху, одређеном регистру грунтовнице оногa краја, где се налазе дотична добра, учиниће се уписи који су према месним законима потребни за део добара, која се налазе у области исте грунтовнице.

Ако се не врши експроприација (избаштињење) непокретности (дражба) пре датума поменутог у бр. 1, члана 3, или ако продају не захтева поверилац који има права залоге или првенства на непокретност, трошкови поступка око ликвидације те непокретности имају пасти на терет опште масе.

Члан 5.

Покретна добра која се налазе на територији једне Високе Стране Уговорнице, подразумевајући ту и вишак који произиђе из ликвидације непокретности, која припадају палом под стечај, настањеном на територији друге Стране Уговорнице, биће стављена на расположење надлежне власти која је отворила стечај, ако су испуњени услови члана првог или првог става члана 2, не дирајући притом у права залоге и обуставе или повластице, којима су оптерећене те покретности.

Члан 6.

Старалац стецишне масе, или ма који други руковалац стечајем, има права да у погледу добара, која припадају маси, предузме или покрене на територији Високих Страна Уговорница све мере за обезбеђења, и руковања, које сматра за корисне, а које су допуштене законима места где се добра налазе.

Али он неће моћи приступити извршењу сем случаја да је, на захтев његов или ма кога од заинтересованих, пресуда или мера на основу које он поступа, добила извршну снагу, сагласно Конвенцији о извршењу пресуда закљученој између Високих Страна Уговорница.

Члан 7.

Права хипотекарна и првенствена на непокретности потпадају под законе места где се та добра налазе; права залоге или првенства на покретности, која су постојала пре објаве стечаја, потпадају под законе места, где су се покретности налазиле у тренутку те објаве.

Члан 8.

Судске власти и судови Високих Страна Уговорница могу међу собом директно да опште.

Члан 9.

Свака од Високих Страна Уговорница задржава себи право да откаже, у сваком тренутку, овај Споразум, који ће остати извршан за време од шест месеци од дана отказа.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум.

РАЂЕНО у Београду, дванаестог августа хиљаду девет сто двадесет и четврте године.

Д-р Рибарж, с. р.
С. Р. Кукић, с. р.

Бодреро, с. р.
Л. Лучилић, с. р.

ЗАКЉУЧНИ ПРОТОКОЛ

У тренутку приступа потписивању Споразума о стечају, закљученог на данашњи дан између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевине Италије, потписани Пуномоћници учинили су ову изјаву:

Разуме се да први став, члана 2, Споразума о стечају, не предвиђа само случај примењивања односних одредаба на основу посебних закона, који су сада на снази у неким деловима територије исте Државе, него исто тако и случај евентуалних законских измена у будућности.

Рађено у Београду, 12 августа 1924.

Д-р Рибарж, с. р.
С. Р. Кукић, с. р.

Бодреро, с. р.
Л. Лучиоли, с. р.

ПРИЛОГ Е

СПОРАЗУМ О ПОМОЋИ ЛИЦИМА НА ТЕРЕТУ ЈАВНЕ ПОМОЋИ

Члан први

Свака од Високих Страна Уговорница обвезује се да пружи, на својој територији, држављанима друге Стране Уговорнице помоћ сваке врсте, која је установљена у корист властитих доморадаца законима о јавној помоћи, све дотле, док не буде омогућено рапатрирање потпомаганих лица до границе Државе, чији су они држављани, тако да то не нанесе штете ни њихову здрављу, ни здрављу других.

Члан 2.

Рапатрирање болесних, умоболних, находчади или сиромашних, који су, ма на који начин, на терету јавне помоћи, тражиће се консуларним путем, уколико се то не би радило друкчије по другим споразумима.

Члан 3.

Накнада трошкова учињених на име помоћи и подвоза, предвиђених у претходним члановима, исто као и погребних трошкова, неће се моћи тражити ни од Државе, ни од Покрајине или Округа, нити од Општине земље којој припадају потпомагана лица.

Члан 4.

Накнада трошкова, о којима је реч у претходном члану, моћи ће се захтевати од самих лица, у чијем су интересу учињени ти трошкови, од њихових наследника, или од лица или установа који су дужни сносити их у смислу законодавних одредаба или специалних уговора.

Високе Стране Уговорнице обвезују се да пружају једна другој узајамно потпору допуштену њиховим односним законима, у циљу да добију од лица, која су на то обавезна, накнаду трошкова, о којима је реч, или у циљу да утврде, у датом случају, званичним исправама, сиротињско стање тих лица и њихових породица.

Члан 5.

Ако у року од три месеца, од дана кад је тражено рапратрирање, Држава, чији је државља̄нин сиромашно лице, није на то дала пристанак, дотична Држава биће дужна да надокнади трошкове учињене на име помоћи за време које се има рачунати од истека та три месеца, па до тренутка кад стигне речени пристанак.

Члан 6.

Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца поступиће са италијанским државља̄нима, који су стекли своје државља̄нство према члану VII, Бр. 2, Рапалског Уговора, на исти начин као са доморотцима, уколико се то односи на помоћи установљене законима о јавној помоћи ове Краљевине. Трошкове који се односе на помоћи ма које врсте учињени реченим државља̄нима од стране Владе Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца накнадиће Италијанска Влада.

Члан 7.

У свима случајевима, кад је једна од Високих Страна Уговорница дужна да накнади трошкове, предвиђене у претходним члановима, или у члану

21, бр. 12, Споразума закљученог у Риму 23 октобра 1922, између Високих Страна Уговорница, дотичне управе за јавну помоћ известиће надлежне консуле о пријему и отпусту болесника, као и о датој помоћи у готову, или у другом облику, држављанима друге Високе Стране Уговорнице.

Тарифе, на основу којих би се имали накнађивати горе речени трошкови, као и свака промена која се односи на таксе болница или сличних установа, биће исто тако достављене, без одлагања, уколико би се накнада имала тражити.

Накнаду трошкова тражиће на крају сваке године, посредовањем надлежних консула, централне управе обеју Држава у циљу да би се дошло до пребијања или ликвидације салда у корист Стране, за коју се појави потраживање.

Члан 8.

Свака од Високих Страна Уговорница задржава право да у свако доба откаже овај Споразум, чије ће дејство престати по истеку године дана од дана отказа.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум.

РАЂЕНО у Београду, дванаестог августа хиљаду девет стотина двадесет и четврте године.

Д-р Рибарж, с. р.
С. Р. Кукић, с. р.

Бодреро, с. р.
Л. Лучиоли, с. р.

ПРОТОКОЛ

У тренутку приступа потписивању Споразума о помоћи лицима на терету јавне помоћи, закљученог на данашњи дан између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевине Италије, потписани Пуномоћници, за то прописно овлашћени од својих Влада, учинили су ову изјаву:

Обе Високе Стране Уговорнице задржавају себи право да уреде специалним Споразумом, који би се закључио у року од три месеца од дана ступања на снагу Споразума о јавној помоћи лицима која су на терету јавне помоћи, потписаног данас, свако питање које се односи на болничке трошкове учињене пре реченог датума.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Протокол.

РАЂЕНО у Београду, у два примерка, дванаестог августа хиљаду девет стотина двадесет и четврте.

Д-р Рибарж, с. р. — **Бодреро, с. р.**
С. Р. Кукић, с. р. — **Л. Лучиоли, с. р.**

ПРИЛОГ Ђ

СПОРАЗУМ О ИНДУСТРИСКИМ ПРЕДУЗЕЋИМА, ТРГОВАЧКИМ ДРУШТВИМА И ДРУГИМ УДРУЖЕЊИМА

Члан први

Филијале и агенције трговачких друштава и трговачких кућа, које су на дан 24 маја 1915 године или 1 новембра 1918 године биле протоколисане на територији једне од Високих Страна Уговорница, и ту обављале своју трговину или своју индустрију, и чије су главне куће биле протоколисане истог датума на територији друге Високе Стране Уговорнице, моћи ће слободно, придржавајући се одредаба месних закона, наставити, или, у датом случају, поново предузети свој рад, ако је одлуком Владе једне од Високих Страна Уговорница или пређашње аустриске или мађарске Владе, тај рад био обустављен.

Члан 2.

Индустриска и трговачка предузећа, која су, првог новембра 1918, имала своје седиште на садашњој територији једне од Високих Страна Уговорница, и установе на садашњим територијама обеју Високих Страна Уговорница, имаће права да одвоје те установе на тај начин што ће установа или установе, које се налазе на територији оне Високе Стране Уговорнице, на којој предузеће нема своје седиште, или пак на територији неке треће Државе, бити пренете на неког држављанина те последње Високе Стране Уговорнице, или пак на које друштво или на какво друго правно лице, које већ постоји или које се има створити са седиштем на тој територији. Установе које су тако пренете, а налазе се на територији једне од Високих Страна Уговорница, сматраће се од стране ове као домаће установе.

Члан 3.

Одлуке потребне за вршење права означених у члану 2, и које важе према одредбама закона који је на снази на територији Високе Стране Уговорнице, на којој се сада налази седиште трговачког друштва, ако су донете у прописној форми, важиће и на територији друге Високе Стране Уговорнице.

Члан 4.

Стварање новог друштва или повећање капитала друштва које већ постоји, које би било потребно за извршење одлука поменутих у члановима 2 и 3, као и односни преноси, неће подлежати порезима ма које врсте, као ни прирезима и таксама.

Ни у једном од случајева поменутих у претходном ставу неће бити места поступку ликвидације, те према томе никакав порез, коме подлежи та индустрија, неће се наплаћивати по основу неке добити од ликвидације. Порези ће се наплаћивати, не водећи рачуна о евентуалним зарадама, које произлазе из операција одвајања и конвертовања валуте, с погледом на процену активе и пасиве.

Одредбе члана 3, и другог става овог члана, примењиваће се исто тако на пренос седишта неког друштва, трговачке куће или индустриског предузећа, који се налазе у околностима које предвиђа члан 37 Споразума потписаних у Риму 23 октобра 1922 године.

Захтеви ради уживања поменутих олакшица мораће се поднети, у року од године дана од дана ступања на снагу овог Споразума, властима обеју Држава, које ће одобрити одвајање или пренос у року од три месеца по предаји молбе, под условом да околности, о којима је реч у претходним члановима, буду доказане.

Члан 5.

Удружења која имају културне, васпитне и добротворне циљеве, а постојала су пре 24 маја 1915 на територијама пређашње Монархије Аустро-Угарске, додељеним једној од Високих Страна Уговорница, и имају седиште на територији једне од Страна Уговорница, а установе или подружнице на територији друге, могу те установе и подружнице пренети на неко правно лице које има сличне циљеве и које већ постоји или се има створити на тој последњој територији, не подлежући никаквим таксама преноса и протоколисања ни ма којој другој такси, која се може захтевати било због стварања новог правног лица било због односних преноса.

Члан 6.

Овај Споразум имаће своје дејство од дана потписа.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум.

РАЂЕНО у Београду, у два примерка, дванаестог августа хиљаду девет стотина двадесет и четврте године.

Д-р Рибарж, с. р.
С. Р. Кукић, с. р.

Бодреро, с. р.
Л. Лучиоли, с. р.

§ 2.

Овај Закон ступа у живот кад га Краљ потпише и обавезну силу добија обнародовањем у Службеним Новинама, пошто претходно буду измењане ратификације.

Препоручујемо Нашем Министру Иностраних Дела да овај Закон обнародује, свима Нашим Министрима да се о извршењу његовом старају, властима заповедамо да по њему поступају а свима и свакоме да му се покоравају.

6. децембра 1926. године
у Београду

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Заступа Министра Правде,
Министар Социјалне Политике,
М. Симоновић, с. р.

Министар Иностраних Дела,
Д-р. М. Нинчић, с. р.

Видео и ставио Државни Печат,
Чувар Државног Печата,
Заступа Министра Правде,
Министар Социјалне Политике,
М. Симоновић, с. р.

(М. П.)

Председник Министарског Савета,
Ник. Т. Узуновић, с. р.

Заступа Министра Правде,
Министар Социјалне Политике,
М. Симоновић, с. р.

Министар Иностраних Дела,
Д-р. М. Нинчић, с. р.

Министар Просвете,
Заступник Министра Вере,
М. Трифуновић, с. р.

Заступа
Министра Народног Здравља,
Д-р. М. Сршкић, с. р.

Министар Пољопривреде и Вода,
Иван Пуцељ, с. р.

Министар Припреме за Уставотворну
Скупштину и Изједначење Закона,
Д-р. М. Сршкић, с. р.

Министар Грађевина,
Мил. Ант. Вујичић, с. р.

Министар Финансија,
Д-р. Нинко Перић, с. р.

Министар за Социјалну Политику,
Мил. Симоновић, с. р.

Министар Војске и Морнарице,
Дивизијски Ђенерал,
Душ. Трифуновић, с. р.

Министар Унутрашњих Дела,
Бож. Ж. Максимовић, с. р.

Министар Пошта и Телеграфа,
Б. Шуперина, с. р.

Министар Трговине и Индустрије,
Д-р. Иван Крајач, с. р.

Министар Шума и Рудника,
Д-р. Никола Никић, с. р.

Министар Саобраћаја,
Д-р. В. Јовановић, с. р.

Министар за Аграрну Реформу,
Станко Шибеник, с. р.

Напомена. Измена инструмената ратификације предњих Конвенција и Споразума између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевине Италије извршена је 14 новембра 1928 године у Риму.

Пов. Бр. 13070

Из канцеларије Министарства Иностраних Дела.

СЛУЖБЕНЕ НОВИНЕ

КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

14. новембар, среда, у Београду

Година X — 1928. Бр. 266.-LXXXVIII

„СЛУЖБЕНЕ НОВИНЕ" излазе свакога дана, сем недеље и празничних дана. — Годишња је претплата за Краљевину 400 динара, а полугодишња 200 динара. За иностранство: 350 фр. франака годишње, а за пола године 175 франака. Претплата се полаже унапред најмање за пола године. За иностранство примају претплату и све поште. — За службене и приватне огласе плаћа се по утврђеној тарифи. Претплата, огласи и новац шаљу се непосредно благајни Државне Штампарије. Рукописи шаљу се Уредништву „Службених Новина". Они се не враћају. Приватна нефранкирана писма не примају се. — Уредништво и експедиција „Службених Новина" налазе се у Државној Штампарији. Поп Лукина ул. бр. 14. — Поједини бројеви продају се по 1.50 динара од табака.

Телефон Управника 1204. Телефон Уредништва 1255. Телефон Благајне 3528. Телефон Штампарије 45 и 509.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

418.

МИ

АЛЕКСАНДАР I.

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ

КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

ПРОГЛАШУЈЕМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА НА СВОМЕ 110. РЕДОВНОМ САСТАНКУ, ОДРЖАНОМ 30. ЈУНА 1926. ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ, РЕШИЛА И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО

ЗАКОН

О

СПОРАЗУМУ О ТЕЛЕГРАФСКОЈ, ТЕЛЕФОНСКОЈ И ПОШТАНСКОЈ СЛУЖБИ

ИЗМЕЂУ

КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

И

КРАЉЕВИНЕ ИТАЛИЈЕ

који гласи:

§ 1.

Одобрава се и добија законску снагу Споразум о телеграфској, телефонској и поштанској служби између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевине Италије, чији текст у оригиналу и преводу

гласи:

Његово Величанство Краљ Срба, Хрвата и Словенаца и Његово Величанство Краљ Италије у жељи да олакшају телеграфски, телефонски и поштански саобраћај између њихових Држава, одлучили су да закључе Споразуме у ту сврху и у том циљу наименовали су као своје Пуномоћнике:

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА:

Његову Екселенцију Господина ПЕТРА Н. МАРКОВИЋА, *носиоца ордена Белог Орла V степена, Министра Пошта и Телеграфа,*

Господина САВУ КУКИЋА, *носиоца ордена Св. Саве II степена, Италијанске Круне II степена, бившег Генералног Директора Царина;*

и

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ИТАЛИЈЕ:

Његову Екселенцију Генерала АЛЕСАНДРА БОДРЕРО, *носиоца ордена Италијанске Круне I степена, С. С. Мауриција и Лазара IV степена, Св. Саве I степена, Белог Орла са мачевима III степена, свог Изванредног Посланика и Пуномоћног Министра код Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца,*

Господина ЛОДОВИКА ЛУЧИОЛИ, *носиоца ордена С. С. Мауриција и Лазара I степена, Италијанске Круне I степена, Св. Саве I степена, Државног Саветника,*

који су, пошто су изменали своја пуномоћија, нађена у добром и прописном облику, уговорили ово:

Члан први

Одредбе садржане у Споразумима овде прикљученим важиће између Високих Страна Уговорница у погледу телеграфско-телефонске службе (Прилог А) и поштанске службе (Прилог Б).

Напред поменути Споразуми биће ратификовани, скупа или посебно, а ратификације биће измењане у Београду, уколико је могућно пре.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су обострани Пуномоћници потписали речене Споразуме у исто време кад и овај акт, на који су ставили своје печате.

РАЂЕНО у два примерка, у Београду, дванаестог августа хиљаду девет стотина двадесет четврте године.

(М. П.) Петар Н. Марковић, с. р. **(М. П.) Бодреро, с. р.**
(М. П.) С. Р. Кукић, с. р. **(М. П.) Л. Лучиоли, с. р.**

ПРИЛОГ А

СПОРАЗУМ О ТЕЛЕГРАФСКОЈ И ТЕЛЕФОНСКОЈ СЛУЖБИ

Члан први

Телеграфска преписка и телефонски разговори између станица Високих Страна Уговорница подлежаће правилима Међународне телеграфске Конвенције и Правилника о служби њој прикљученог, који су на снази, имајући при томе у виду одредбе садржане у овом Споразуму.

Члан 2.

1. Владе Високих Страна Уговорница обвезују се да предузму све потребне мере за обезбеђење непрекидне и уредне службе на телеграфским и телефонским везама које већ постоје између обеју Земаља и на новим везама предвиђеним у наредним члановима.

2. Владе Високих Страна Уговорница обвезују се да установе ове телеграфске везе:

а) одмах директну везу Хуговим апаратом између Ријеке и Загреба; и другу везу између Ријеке и Сења Морзеовим апаратом;

б) најдаље до 1 јануара 1925 везе за општу употребу између Задра, с једне стране, и Преко, Пага и Раба, с друге стране;

в) што је могућно пре директну телеграфску везу између Ријеке и Београда.

Телеграфске Управе Земаља Уговорница стараће се затим да успоставе и друге везе по потреби промета.

На телеграме који се измењују између Ријеке и станица Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, и на телеграме, који се измењују између Задра и осталих телеграфских станица на територији Задра, с једне стране, и станица Преко, Уљан, Иж, Сале, Здрелац, Пашман, Ткон, Биоград, Филип, Јаков, Земуник, Бенковац, Смилчић, Новиград, Поседарје, Нин, Привлака, Паг, Новаља и Раб, с друге стране, примењиваће се унутрашња тарифа Земље, из које су телеграми одаслани. Наплаћене таксе задржаће станица, која их је наплатила.

3. Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца обвезује се да обезбеди непрекидност и уредност службе на телеграфским линијама које, преко њене територије, везују Трст с Прагом, и Трст с Будимпештом.

Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца обвезује се да стави на расположење, што је могућно пре, кад то промет захте, потребне секције жица да се успоставе телеграфске директне везе између Ријеке и Будимпеште, и између Италије и Румуније и Италије и Бугарске.

4. Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца обвезује се да упућује преко Италије сву телеграфску преписку без назначења пута, изворну или у транзиту, преко поменуте Краљевине, упућену Америкама и другим ваневропским Земљама, ако тарифе пута преко Италије (телеграмом, каблограмом или радиограмом) нису веће од најјевтинијих путева за сваку Земљу, и ако је пут преко Италије исто тако брз као остали путеви.

5. Влада Краљевине Италије обвезује се, да ће, док не буде положен подморски италијански телеграфски кабл између Италије и Грчке, упућивати директним телеграфским линијама, које везују обе Земље Уговорнице, сву телеграфску преписку без назнаке пута, изворну или у транзиту преко горе речене Краљевине, а упућену за Бугарску, Грчку или Румунију, ако тарифе пута преко Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца нису веће од најјевтинијих тарифа за сваку од тих Земаља, и ако је пут, о коме је реч, исто тако брз, као и остали путеви.

Члан 3.

1. Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца обвезује се да телефонску везу између Трста и Задра одржава помоћу кабла Лошињ-Паг и једне земне линије на територији горе поменуте Краљевине. Да би се лакше водили телефонски разговори, станица у Пагу биће увек укључена у ову везу. Осим тога, поменута Влада задржава право да употреби секцију поменуте линије на својој територији за телефонске разговоре између Пага и станица исте Краљевине, које се могу прикључити истој секцији, без ометања службе између Трста и Задра.

Телефонске Управе Земаља Уговорница овлашћене су да директно утврде време рада поменутих станица.

2. За разговоре између Трста и Задра, Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца имаће права на таксу од 40 сантима за сваки обичан разговор од три минута.

3. Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца обвезује се, такође, да обезбеди редован телефонски саобраћај између Трста, с једне стране, и Граца, Беча и других аустриских станица, с друге стране, и између Трста и Прага, помоћу три телефонска ланца, који ће такође служити за телефонске разговоре између станица Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, с једне стране, и станица аустриских и прашке, с друге стране.

Телефонске Управе обеју Земаља Уговорница одредиће споразумно, према потреби промета, таксе и време рада разних станица.

4. Владе Високих Страна Уговорница обвезују се да успоставе, што је могућно пре, а најдаље до 1 јануара 1925 год., телефонску службу између Венеције и Удине, Горице и Трста, с једне стране, и Љубљане, Загреба и Београда, с друге стране, употребљавајући ланце, назначене у параграфу 3 овога члана, и друге ланце, који ће се моћи за тим успоставити.

5. Влада Краљевине Италије обвезује се да учини што пре све што је потребно, да се може вршити телефонска служба између Милана, с једне стране, и Љубљане, Загреба и Београда, с друге стране.

6. За обичне разговоре од три минута тарифа је одређена у златним францима као што следује:

	Венеција Љубљана	Венеција Загреб	Венеција Београд	Удине Љубљана	Удине Загреб
Италија	1·80	1·80	1·80	1·—	1·—
Краљ. С. Х. С.	0·70	1·50	2·—	0·70	1·50
Укуп. зл. фр.	2·50	3·30	3·80	1·70	2·50

	Удине Београд	Горица Трст Љубљана	Горица Трст Загреб	Горица Трст Београд	Трст Паг
Италија	1·—	0·70	0·70	0·70	1·80
Краљ. С. Х. С.	2·—	0·70	1·50	2·—	0·20
Укуп. зл. фр.	3·—	1·40	2·20	2·70	2·—

Таксе овде означене са Трстом исто се тако примењују на директне путеве, као и на пут преко Ријеке.

7. Владе Високих Страна Уговорница обвезују се да успоставе, што је могућно пре, а најдаље до 1 јануара 1925 год., телефонску службу између Ријеке и:

а) Сушака, Бакра, Краљевице;

б) Црквенице, Делница, Новог, Огулина, Сења;

в) Госпића, Карлобага, Јабланца, Оточца, Светог Јураја;

г) Љубљане, Загреба и Београда.

Разговори с Љубљаном водиће се преко Трста док се не доврши директна телефонска веза Ријека—Љубљана.

За сваки обичан разговор од три минута између Ријеке и назначених станица у тачки а) укупна је такса одређена на двадесет сантима златног франка. Ту таксу задржаће станица, која ју је наплатила.

За сваки обичан разговор од три минута између Ријеке и назначених станица у тачки б) в) г) тарифа ће бити ова:

Између Ријеке и

	Станица тачке б)	Станица тачке в) и Љубљане	Загреба	Београда
Италија	0·20	0·20	0·20	0·20
Краљевина С. Х. С.	0·40	0·70	1·20	1·60
Укупно златних франака	0·60	0·90	1·40	1·80

8. Владе Високих Страна Уговорница обвезују се такође да успоставе, што пре, а најдаље до 1 јануара 1925 године, телефонску службу између Задра, с једне стране, и Шибеника и Сплита, с друге стране, и чим буде могућно између Задра, с једне стране, и Пага, Раба и Уљана, с друге стране.

За сваки обичан разговор од три минута између Задра и Шибеника и Задра и Сплита тарифа је ова:

	Задар-Шибеник	Задар-Сплит
Италија	0·20	0·20
Краљевина С. Х. С.	0·60	0·80
Укупно зл. фр.	0·80	1·—

За сваки обичан разговор од три минута између Задра и телефонских станица Пага, Раба и Уљана одређена је укупна такса од двадесет сантима златног франка. Ту ће таксу задржати она станица, која ју је наплатила.

9. За случајеве о којима говоре параграфи 2, 6, 7 и 8, за хитне разговоре тарифе су троструке.

За обичне ноћне новинарске разговоре (од 21 часа до 8 часова меридијана средње Европе) тарифа је смањена за 40%. За претплату за новинарске разговоре ноћу смањивање је за 50%.

10. За везе назначене у параграфима 2, 6, 7 и 8 примају се позиви за дозивање кореспондента на телефонску станицу и то са таксом једнаком половини таксе за обичан разговор од три минута.

11. За разговоре који ће се моћи водити доцније између других градова Италије и Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца тарифе ће бити посебно утврђене за сваки случај.

12. Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца обвезује се да ће установити, што је могућно пре, а најдаље до 1 јануара 1925 године, потребну секцију жица за успоставу директне телефонске везе између Трста и Будимпеште преко Ријеке-Ђекењеша. За разговоре том везом тарифе ће одредити споразумно телеграфске Управе Високих Страна Уговорница.

13. Свака од Управа Земаља Уговорница водиће посебан рачун за телефонске таксе, а посебан за телеграфске.

Члан 4.

1. Владе Високих Страна Уговорница обвезују се да између станица, које ће одредити телеграфске Управе обеју Земаља, одржавају у раду ове телеграфске и телефонске поморске каблове:

Пуљ—Сплит,
Лошињ—Паг (телефонски кабл са 4 спроводника),
Лошињ—Силба,
Задар—Преко (острво Уљан),
Ластово — Корчула,
Црес—Крк (два кабла),

који везују италијанску територију с територијом Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Специално, према пропису чл. 3, кабл Лошињ—Паг биће и даље употребљен за телефонску везу Трст—Задар, преко територије Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

2. У случају квара или прекида поменутих каблова и док нарочити споразум не буде постигнут између телеграфских Управа обеју заинтересованих Земаља, италијанска телеграфска Управа извршиће што пре потребне оправке, али ће све трошкове, који се буду односили на то, поднети по пола обе заинтересоване Владе.

3.) Телеграфске Управе обеју Земаља Уговорница постараће се да дигну што пре каблове Пуљ—Шибеник и Сушац—Корчула да би их искористили: кабл Пуљ—Шибеник за успостављање телеграфске везе између Сплита и италијанске обале, и кабл Сушац—Корчула по пола за сваку Управу према потреби службе.

4. Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца признаје италијанској Влади сопственост другог телеграфског кабла Задар—Преко (острво Уљан), коју је поставила италијанска Марина. Италијанска Влада задржава право да дигне тај кабл.

Члан 5.

1. Владе Високих Страна Уговорница обвезују се да учине попуст од 75% од својих терминалних такса за новинарске телеграме послане из једне од обеју Земаља Уговорница, или упућене једној од обеју Земаља Уговорница од стране Агенција за политичке и трговинске вести, нарочито за то одређених од сваке Владе по једна.

2. Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца обвезује се да допусти узајамни попуст од 60% и 75% на транзитне таксе за новинарске телеграме из Италије за Чехословачку и обратно, и из Италије за Угарску и обратно, експедоване или упућене Агенцијама за политичке и трговинске вести, које су нарочито за то одређене по једна од стране сваке Земље, односно од стране Владе италијанске, чехословачке и угарске.

3. Владе Високих Страна Уговорница обвезују се да учине попуст од 60 до 75% од својих транзитних такса за новинарске телеграме, који се измењују:

а) између Италије, с једне стране и Европских земаља преко Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца с друге стране;

б) између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, с једне стране, и Европских земаља преко Италије, с друге стране, ако исти попуст буде дат на њихове терминалне таксе од стране Земаља, из којих телеграм долази, или којима је упућен.

Попуст, о коме је реч, примењује се само на новинарске телеграме, које шаљу или примају Агенције за политичке и трговинске вести нарочито одређене по једна од стране сваке Земље, из које се или у коју се шаљу телеграми.

4. Одредбе овога члана примениће се од 1 јануара 1925.

Члан 6.

Владе Високих Страна Уговорница обвезују се да узајамно допусте бесплатан транзит за сву своју унутрашњу телеграфску преписку која, услед прекида, не би могла бити упућена преко њихових сопствених линија. Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца обвезује се да допусти бесплатан транзит за телеграме из и за Ластово, преко Смоквице, упућене из Италије, за Италију или у транзиту кроз Италију, док Ластово не буде могло бити везано за италијанску телеграфску мрежу.

Члан 7.

1. Повраћаји такса на телеграме који потичу из Италије, а упућени су у Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца, и обратно, врше се на терет Управе, под којом је отпремна станица, а притом рекламације не треба да саопштава Надлештво Надлештву, уколико анкета не би била, у изузетном случају, сматрана за потребну у интересу телеграфске службе.

Повраћаје такса врши Управа, од које потичу телеграми, на захтев пошиљаоца, који мора да поднесе:

а) ако се тиче неприспелог телеграма, писмену изјаву пријемне станице, којом се потврђује да телеграм, о коме је реч, није био предан;

б) кад се тиче телеграма у задоцњењу или измењеног, или осакаћеног, копију пријема тога телеграма.

2. Таксе на бонове о плаћеном одговору, које прималац није употребио, или који су остали код пријемне станице, а односе се на телеграме са назнаком „RP" из Италије за Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца, и обратно, враћају се пошиљаоцима телеграма с плаћеним одговором старањем и о трошку Управе, од које су ти телеграми потекли.

Да би добили повраћај плаћеног одговора, пошиљаоци су дужни да поднесу отпремној станици или Управи:

а) бон о плаћеном одговору предан примаоцу, ако он није употребио тај бон;

б) изјаву пријемне станице, из које произлази да је бон остао код ње, кад телеграм с плаћеним одговором није био предан, или пак кад је признаницу о плаћеном одговору са „RP" одбио прималац.

Таксе за плаћени одговор телеграма из Италије за Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца и обратно неће се уносити у телеграфске обрачуне.

3. Одредбе овог члана примењиваће се од првога јануара 1925 године.

Члан 8.

Владе Високих Страна Уговорница обвезују се да ће применити, приликом исплате салда који остаје после телеграфских и телефонских обрачуна, одредбе првога члана Завршног Протокола Правилника за извршење Главне Поштанске Конвенције, закључене у Мадриду 1920 године, сматрајући као монету једнаку злату долар Америчких Уједињених Држава и одређујући да један златан франак одговара 0,192.957. долара.

Члан 9.

Овај Споразум постаће извршан петнаест дана после измене ратификација, и остаће све дотле на снази, док не дође у опреку ма са ком одред-

бом Међународне Телеграфске Конвенције и приложеног јој Правилника о служби, који су у снази, или по истеку од три месеца од отказа, који учини једна од Високих Страна Уговорница.

Ипак, Телеграфске Управе Високих Страна Уговорница овлашћене су да, споразумно, промене, у свако доба, телеграфске и телефонске тарифе одређене овим Споразум м.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум.

РАЂЕНО у Београду дванаестог августа хиљаду девет стотина двадесет четврте.

Петар Н. Марковић, с. р.
С. Р. Кукић, с. р.

Бодреро, с. р.
Л. Лучиоли, с. р.

СПОРАЗУМ О ПОШТАНСКОЈ СЛУЖБИ

Опште Одредбе

Члан први

Владе Високих Страна Уговорница обвезују се да предузму све потребне мере да би олакшале побољшање размене писмоносних пошиљака и пакета, писама са означеном вредношћу, која се шаљу из једне Земље у другу.

Исте Владе се обвезују такође да ће олакшати поновно успостављање, колико је могућно пре, службе кутија са означеном вредношћу, поштанских упутница, поштанских налога и пошиљака с повуком.

Ради тога заинтересоване Управе споразумеће се директно о условима и о датуму за успоставу тих служби.

Члан 2.

У свему ономе, што није предвиђено овим Споразумом, поштански односи између обеју Земаља биће уређени одредбама Конвенција, Аранжмана и Правилника за извршење Светског Поштанског Савеза, који су на снази.

Члан 3.

Управе Држава Уговорница одређиваће, заједничким спразумом, изменичне поште, овлашћене да узајамно размењују писмоносне затворе или отворене пошиљке; оне ће се такође споразумети да утврде све остале појединости, које се односе на њихову изменичну службу.

Ако једна од Високих Страна Уговорница одржава споразумно с другом Страном поштанске преносе железницом или јавним путовима преко границе своје територије, она друга Страна мора да учествује у трошковима преноса.

Да би се олакшала та размена између обеју Земаља, Поштанске Управе Држава Уговорница успоставиће, споразумно, на возовима, који иду пругама, које постоје између једне и друге Државе, амбулантну службу са националним особљем, које ће моћи да иде преко границе до најближе станице на територији друге Државе, где се налази пошта, која може да предаје и прима затворе (преписку и поштанске пакете).

Свака Управа стараће се да на њезиној територији важе службене легитимације амбулантног особља оне друге Управе, као путничке исправе и доказ о идентитету у области граничног места.

Сем противног споразума, успостављање и укидање писмоносних затвора резервисано је централним Управама.

Члан 4.

Свака редукција такса и дажбина установљених овим Споразумом даје се на бази узајамности.

Поштанске Управе Држава Уговорница саопштиће једна другој директно све кинут, кад буду измениле еквиваленте усвојене за службу писмоносне поште, поштанских пакета и вредносних пошиљака.

Члан 5.

Службена преписка има се редиговати на француском језику.

Писмоносна пошта

Члан 6.

Таксе за пренос писама за прву стопу тежине до 20 грама, и за поштанске дописнице, које се размењују између Држава Уговорница, утврђују се на 75% од односних међународних такса, с правом да се, приликом утврђења у новцу сваке Земље, таксе могу заокруглити на 80% највише, и на 70% најмање.

Члан 7.

Таксе повремених штампаних ствари које се шаљу директно између обе Земље од стране издавача, или на то овлашћених књижара, утврђују се на највише 25% од међународних такса за штампане ствари.

Члан 8.

Таксе за пакете с књигама, који се шаљу директно између обе Земље од стране издавача или књижара, утврђују се на највише 75% међународних такса за штампане ствари. За те пошиљке утврђује се највећа тежина на 3 килограма, без обзира на број свезака, које пошиљка садржи.

Члан 9.

Свака Управа имаће права да примени своју унутрашњу тарифу за пошиљке поменуте у члановима 7 и 8, у случају, ако та тарифа прелази максимум означен у овим члановима.

Поштански пакети

Члан 10.

У реципрочним односима између Италије и Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца допуштени су поштански пакети у тежини до 10 килограма. Уз сваки пакет мора се приложити посебан спроводни лист.

Царинске декларације морају бити редиговане на француском језику.

Списак италијанских пошта, које учествују у служби пакета од 5 до 10 килограма, саопштиће се благовремено.

Члан 11.

Таксе по тежини пакета који се шаљу између заинтересованих Земаља, утврдиће се специалним споразумима.

Члан 12.

Реципрочни транзит пакета, са или без означене вредности, у тежини до 10 килограма, гарантује се за земље, које примају такве пакете.

Управе обеју Високих Страна Уговорница саопштиће једна другој директно посебном табелом земље, за које могу посредовати у преносу пакета, означивши у табели укупне износе бонификација.

Члан 13.

Што се тиче испоручне таксе, вршења царинских манипулација, лежарине, и т. д. за пакете који се реципрочно размењују, свака од обеју Држава наплаћиваће од примаоца таксе одређене својим правилницима.

Члан 14.

Реекспедиција пакета за примаоцем у земљи опредељења подлежи такси за реекспедицију по унутрашњим прописима.

Те таксе, као и таксе о којима је реч у члану 13, не укидају се у случају реекспедиције или враћања у неку другу земљу.

Члан 15.

Предаја пакета вршиће се отворено између измени чних пошта, које буду одређене за то од стране заинтересованих Управа; ипак се пакети мале запремине могу ставити у вреће или у корпе.

Поштанске Управе Високих Страна Уговорница саопштиће једна другој, у најкраћем времену, пошто изврше потребне припреме око уређаја просторија, места, у којима ће се реципрочна размена пакета моћи вршити.

Одговорност

Члан 16.

Не прима се никаква одговорност у случају више силе.

У случају губитка препоручене пошиљке, пошиљалац има права на одштету од 50 златних франака, обрачунатих на основу еквивалента, усвојеног од сваке Државе Уговорнице за писмоносне таксе у часу предаје.

Максимум накнаде штете која се има платити у реципрочној служби у случају губитка, сполиације или повреде поштанског пакета без означене вредности, неће моћи прекорачити 25 златних франака по пакету у тежини до 5 килограма, односно 40 златних франака по пакету у тежини до 10 килограма, рачунајући франак на основу еквивалента, усвојеног од сваке Државе Уговорнице за таксу у часу предаје.

За писма, кутије и пакете са означеном вредношћу, накнада штете не може прећи суму означене вредности изражену у монети, земље порекла.

Закључне одредбе

Члан 17.

Овај ће Споразум ступити на снагу месец дана после измене ратификација.

Остаће обавезан на неодређено време. Ипак, свака од Високих Страна Уговорница има права да га откаже у свако доба, у ком ће случају престати да важи два месеца дана после отказа.

Отказ ће се моћи односити на једну или више видова службе, и већ, према томе, Споразум ће остати на снази за друге видове службе.

У ПОТВРДУ чега су Пуномоћници потписали овај Споразум.

РАЂЕНО у Београду, дванаестог августа хиљаду девет стотина двадесет четврте.

Петар Н. Марковић, с. р.
С. Р. Кукић, с. р.

Бодреро, с. р.
Л. Лучиоли, с. р.

§ 2.

Овај Закон ступа у живот кад га Краљ потпише, а обавезну силу добија обнародовањем у Службеним Новинама, пошто претходно буду измењане ратификације.

Препоручујемо Нашем Министру Иностраних Дела да овај Закон обнародује, свима Нашим Министрима да се о извршењу његовом старају, властима заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

6. децембра, 1926. године
у Београду

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Министар Иностраних Дела,
Д-р М. Нинчић, с. р.

Министар Пошта и Телеграфа,
Б. Шуперина, с. р.

Видео и ставио Државни Печат,
Чувар Државног Печата,
За Министра Правде
Министар Социјалне Политике,
М. Симоновић, с. р.

(М. П.)

Председник Министарског Савета,
Ник. Т. Узуновић, с. р.

Заступа
Министра Правде,
Министар Социјалне Политике,
М. Симоновић, с. р.

Министар Иностраних Дела,
Д-р М. Нинчић, с. р.

Министар Просвете,
Заступник Министра Вера,
М. Трифуновић, с. р.

Заступа
Министра Народног Здравља,
Д-р М. Сршкић, с. р.

Министар Пољопривреде и Вода,
Ив. Пуцељ, с. р.

Министар Припреме за Уставотворну Скупштину и Изједначење Закона,
Д-р М. Сршкић, с. р.

Министар Грађевина,
Мил. Ант. Вујичић, с. р.

Министар Финансија,
Д-р Нинко Перић, с. р.

Министар за Социјалну Политику,
Мил. Симоновић, с. р.

Министар Војске и Морнарице,
Дивизијски Ђенерал,
Душ. П. Трифуновић, с. р.

Министар Унутрашњих Дела,
Бож. Ж. Максимовић, с. р.

Министар Пошта и Телеграфа,
Б. Шуперина, с. р.

Министар Трговине и Индустрије,
Д-р И. Крајач, с. р.

Министар Шума и Рудника,
Д-р Никола Никић, с. р.

Министар Саобраћаја,
Д-р В. Јовановић, с. р.

Министар за Аграрну Реформу,
Станко Шибеник, с. р.

НАПОМЕНА: *Измена инструмената ратификације предњих Споразума о телеграфској, телефонској и поштанској служби између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевине Италије извршена је 14 новембра 1928 године у Риму.*

Пов. Бр. 13070

Из Канцеларије Министарства Иностраних Дела

Уредник Стеван П. Бешевић.

Издање и штампа Државне Штампарије.

1587

СЛУЖБЕНЕ НОВИНЕ

КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

14. новембар, среда, у Београду

Година X — 1928. Бр. 266.-LXXXVII Г

„СЛУЖБЕНЕ НОВИНЕ“ излазе свакога дана, сем недеље и празничних дана. — Годишња је претплата: за Краљевину 400 динара, а полугодишња 200 динара. За иностранство: 350 фр. франака годишње, а за пола године 175 франака. Претплата се полаже унапред најмање за пола године. За иностранство примају претплату и све поште. — За службене и приватне огласе плаћа се по утврђеној тарифи. Претплата, огласи и новац шаљу се непосредно благајни Државне Штампарије. Рукописи шаљу се Уредништву „Службених Новина“. Они се не враћају. Приватна неплаћена писма не примају се. — Уредништво и експедиција „Службених Новина“ налазе се у Државној Штампарији. Поп Лукина ул. бр. 14. — Поједини бројеви продају се по 1·50 динара од табака.

Телефон Управника 1204 Телефон Уредништва 1255. Телефон Благајне 3528. Телефон Штампарије 45 и 5308.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

419.

МИ

АЛЕКСАНДАР I

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ

КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

ПРОГЛАШУЈЕМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА НА СВОМЕ 99 РЕДОВНОМ САСТАНКУ, ОДРЖАНОМ 9 ЈУНА 1926 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ, РЕШИЛА И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО

ЗАКОН

О

УГОВОРУ О ТРГОВИНИ И ПЛОВИДБИ

И

КОНВЕНЦИЈИ О СТОЧНИМ ЗАРАЗНИМ БОЛЕСТИМА

ИЗМЕЂУ

КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА И КРАЉЕВИНЕ ИТАЛИЈЕ

који гласи:

§ 1.

Одобрава се и добија законску снагу: Уговор о трговини и пловидби и Конвенција о сточним заразним болестима између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевине Италије, чији текст у оригиналу и преводу

гласи:

УГОВОР О ТРГОВИНИ И ПЛОВИДБИ
ИЗМЕЂУ КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА И КРАЉЕВИНЕ ИТАЛИЈЕ

Његово Величанство Краљ Срба, Хрвата и Словенаца и Његово Величанство Краљ Италије, подједнако желећи да учврсте везе пријатељства између Својих Земаља и да развију њихове трговинске и поморске везе, решили су да закључе Уговор о Трговини и Пловидби, и наименовали су, у ту сврху, као Своје Пуномоћнике, и то:

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА:

Његову Екселенцију Д-р ХИНКА КРИЗМАНА, *носиоца Ордена Св. Саве I реда, Ордена Белог Орла V реда, Министра Трговине и Индустрије,*

Господина САВУ КУКИЋА, *носиоца Ордена Св. Саве II реда и Ордена Италијанске Круне II реда, пређашњег Генералног Директора Царина,*

Његову Екселенцију Д-р ОТОКАРА РИБАРЖА, *носиоца Ордена Италијанске Круне I реда, Изванредног Посланика и Пуномоћног Министра,*

Господина Д-р МИЛАНА ТОДОРОВИЋА, *носиоца Ордена Св. Саве III реда, Начелника Министарства Трговине и Индустрије,*

Господина МИЛИВОЈА САВИЋА, *носиоца Ордена Св. Саве III реда и Ордена Белог Орла V реда, Начелника Министарства Трговине и Индустрије;*

и

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ИТАЛИЈЕ:

Његову Екселенцију Генерала АЛЕСАНДРА БОДРЕРО, *носиоца Ордена Италијанске Круне I реда, Ордена Св. Мауриција и Св. Лазара IV реда, Ордена Св. Саве I реда и Ордена Белог Орла са Мачевима III реда, Свог Изванредног Посланика и Пуномоћног Министра код Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца,*

Господина ЛОДОВИКА ЛУЧИОЛИ, *носиоца Ордена Св. Маурицијa и Св. Лазара I реда и Ордена Италијанске Круне I реда, Ордена Св. Саве I реда, Државног Саветника,*

који су, пошто су измењали своја пуномоћија, нађена у исправном и прописном облику, уговорили ово:

Члан први

Између Краљевине Италије и Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца биће пуна и потпуна слобода трговине и пловидбе.

Држављани једне Високе Стране Уговорнице биће слободни да употребљавају, под истим условима и плаћајући исте таксе као и домороци, друмове и друге путове, канале, уставе, скеле, мостове и покретне мостове, пристаништа и места за искрцавање, сигнале и ватре које служе за обележавање пловних вода, пилотажу, дизалице и јавна мерила, магацине и установе за спасавање и смештање товара, бродове и друге објекте, уколико су та постројења или те установе намењене јавној употреби, било да њима управља Држава, било приватна лица.

Изузев особених уредаба о кулама светиљама, о пловним сигналима и пилотажи, неће се наплаћивати никаква такса, ако се та постројења или те установе нису стварно употребили.

На путовима који служе за то да Државе Високих Страна Уговорница доведу у непосредну или посредну везу једну с другом или са иностранством, путарина, која се наплаћује на транспорте који прелазе границу, не може бити,

у сразмери пређене даљине, већа од оне која се наплаћује на транспорте у границама државне територије.

Ове се одредбе не могу примењивати на железнице, јер је то регулисано Конвенцијом за уређење саобраћаја и транзита на железницама, закљученом под данашњим датумом између двеју Високих Страна Уговорница.

Члан 2.

Односно износа, гаранције и наплате увозних и извозних царина, као и односно транзита, поновног извоза, смештаја робе у складишта (антрпо-е), месних дажбина и царинских формалности, претовара робе, превоза на железничким пругама, и, уопште, за све оно што се тиче обављања трговине и индустрије, свака се од Високих Страна Уговорница обвезује да допусти другој да се користи сваком повластицом или ослобођењем, које би једна од њих одобрила некој трећој Сили. Зато ће свако ослобођење или повластица, дани доцније којој трећој Сили, у овоме погледу, бити одмах проширени, без компензације и самим тим фактом, на другу Страну Уговорницу.

Применом овога принципа, пољопривредни и индустриски производи Италије, који буду увезени у Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца, и пољопривредни и индустриски производи Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, који буду увезени у Италију, намењени, било потрошњи, било смештају у складишта (антрпо-е), било поновном извозу или транзиту, биће подвргнути истом поступању и неће сносити дажбине ни веће ни другојачије од оних, којима буду подвргнути у томе погледу производи најповлашћенијег народа.

Разуме се да се ове одредбе не односе на специјалне повластице сада дане, или које би доцније могле бити дане другим граничним Државама, да би се олакшао погранични промет, као ни на оне које произлазе из каквог царинског савеза већ закљученог, или који би убудуће закључила једна од Страна Уговорница.

Члан 3.

Увозне дажбине и други намети у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца на производе италијанског порекла и провениенције, означене у прилогу *А* овог Уговора, и увозне дажбине и други намети у Италији на производе пореклом и провениенцијом из Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, означене у прилогу *Б*, не могу прећи стопе назначене у реченим прилозима.

Члан 4.

На извоз у Италију неће се наплаћивати у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца и на извоз у Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца неће се наплаћивати у Италији ни другојачије ни веће извозне дажбине или таксе друге природе но оне које се наплаћују на извоз истих производа у најповлашћенију земљу у томе погледу.

Извозне дажбине на производе означене у прилогу *В*, извезене из Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца у Италију, и на производе означене у Прилогу *Г*, извезене из Италије у Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца не могу прећи стопе означене у реченим прилозима.

У случају да извозне цене роби буду одређене од стране Владе или под контролом Владе, обавезне цене за извоз у другу Државу Уговорницу неће моћи бити веће од оних цена, које су утврђене за извоз исте робе у ма коју другу Државу.

Исто тако, свака друга повластица коју буде дала једна од Високих Страна Уговорница којој трећој Сили у погледу извоза биће одмах проширена и на другу Страну.

Члан 5.

Производи ма ког страног порекла увезени у Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца, пошто су транзитирали италијанску територију, или уве-

вени у Италију, пошто су транзитирали територију речене Краљевине, било да су намењени потрошњи, поновном извозу или транзиту, неће бити подвргнути, услед транзита преко територије оне друге Државе, неповољнијем поступању од оног, које би уживали, долазећи транзитно преко територије ма које треће Државе.

Члан. 6.

Увозници робе у Италију произведене у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца и увозници робе италијанске производње у Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца биће, по општем правилу, узајамно ослобођени обвезе да подносе уверења о пореклу робе. Ипак, подношење уверења о пореклу може изузетно захтевати једна од Високих Страна Уговорнице у случају, кад би давала диференциалне дажбине према пореклу робе, и кад би, према општем стању, како у вези са царинским дажбинама тако и с погледом на превозне прилике, изгледало вероватно, да би роба, која долази од једне треће Силе, која је у случају, о коме је реч, искључена из повлашћеног режима, била увезена са територије друге Стране Уговорнице. Речена уверења могу издавати државне власти у месту извоза или отпремна царинарница, било у унутрашњости било на граници, или надлежна трговачка или индустриска комора, или консуларни агент, — и моћи ће чак бити замењена и фактуром, ако то дотичне Владе нађу за сходно. У случају, да уверења не издаје која државна власт за то прописно овлашћена, Влада Земље увознице може захтевати да та уверења визира њен властити консуларни агент, који је надлежан у месту, из кога је та роба била испослана.

Члан 7.

Високе Стране Уговорнице обвезују се да не спречавају међусобну трговину обеју Земаља забранама или ма каквим ограничењима увоза, извоза и транзита.

Изузетци од овог правила, уколико би се примењивали на све земље или на земље које се налазе у истоветним приликама, моћи ће постојати само у овим случајевима:

1. у изузетним приликама у погледу војног снабдевања;

2. из разлога јавне безбедности;

3. са обзиром на државне монополе који сада постоје или који би убудуће били заведени;

4. да би се на страну робу применилe забране или ограничења донесена путем унутрашњих одредаба обзиром на унутрашњу производњу сличне робе или продају или подвоз у унутрашњости сличне робе домаће производње;

5. са обзиром на санитетску полицију и у циљу заштите корисних животиња или биљака против болести, штетних инсеката и паразита, а нарочито у интересу јавног здравља и према међународним принципима усвојеним по томе предмету.

Члан 8.

Унутрашње дажбине на производњу, фабрикацију или потрошњу које терете или ће теретити домаће производе, било за рачун Државе, било за рачун општинских управа или корпорација, не могу се наплаћивати ни под каквим изговором, ни у већој стопи ни под тежим условима но што се наплаћују на сличне производе који долазе са територија друге Високе Стране Уговорнице.

Члан 9.

Роба сваке врсте која долази са територија једне од Високих Страна Уговорница биће узајамно ослобођена на територијама друге Стране сваке

транзитне дажбине, било да непосредно транзитира, било да за време транзита мора бити истоварена, смештена и поново утоварена.

Члан 10.

Режим државних монопола као и промет војним оружјем и муницијом остају подвргнути односним законима и уредбама Високих Страна Уговорница.

Члан 11.

Трговци, фабриканти и други индустријалци једне од Високих Страна Уговорница који докажу подношењем индустриске легитимационе карте, издане од стране власти у њиховој земљи, да су у Држави, где имају свој домицил, овлашћени да обављају своју трговину или своју индустрију, и да у њој плаћају законске порезе и таксе, имаће права, лично или преко путника у њиховој служби, да врше набавке робе, на територији друге Високе Стране Уговорнице, код трговаца или у локалима за јавне продаје, или код лица која производе ту робу. Такође, моћи ће примати наруџбине, и по мустрама, од трговаца или других лица, у чијој је индустриској експлоатацији роба понуђене врсте у употреби. Ни у једном ни у другом случају неће бити приморани да за то плаћају порезе и таксе веће но доморотци, или држављани у том погледу најповлашћенијег народа. У вршењу своје делатности на територији друге Високе Стране Уговорнице уживаће са доморотцима пред државном администрацијом и јавним установама једнакост у поступању.

Индустријалци (трговачки путници), снабдевени индустриском легитимационом картом, имају права да собом носе мустре, али не робу.

Горње мере не могу се примењивати на путујуће занатлије, као ни на торбаре, ни на прикупљање поруџбина од лица, која се не баве ни трговином ни индустријом.

Члан 12.

И с једне и с друге стране пуштаће се следећи предмети при увозу и извозу слободно од свих увозних и извозних дажбина, са обавезом да буду повраћени у напред утврђеном року:

а) подвозна средства сваке врсте (рачунајући ту и велосипеде и мотосиклете) и теглећа стока, који прелазе границу у јединому циљу да преносе из једне од обеју Земаља у другу лица или робу, као и запрега и прибори који се налазе на реченим превозним средствима за обичну употребу за време превоза;

б) џакови, сандуци, бурад (од дрвета, гвожђа, камена или друге материје) балони, корпе и други слични судови, маркирани и употребљавани, увезени празни да би били извезени напуњени, или повраћени празни, пошто су били извезени напуњени;

в) мушеме или други покривачи за вагоне, кола и корпе, маркирани и употребљавани, који се увозе са територија друге Високе Стране Уговорнице, да би били поново извезени као покривачи вагона, кола или корпи, које садрже робу за извоз, или који се повраћају одвојено, пошто су послужили истом циљу при извозу робе натоварене у вагоне, на кола, или у корпе;

г) стока која би, изишав из слободног промета, на територији једне од Високих Страна Уговорница, била испослана на вашаре или пијаце на територији друге под условом да се поврати у земљу одакле долази у случају да не буде продана;

д) машине да би биле оправљене.

Подвозна средства именована горе под словом а), довозе и лица или робу из једне од Земаља у другу, имају права на предвиђено ослобођење

чак и када носе, при повратном путовању, нов товар и без обзира на место, где је тај нови товар био узет.

Истоветност извезених и повраћених предмета мораће бити доказана, и надлежне власти имаће у томе циљу права да обележе те предмете, о трошку заинтересоване стране, извесним нарочитим знацима.

Свака од Високих Страна Уговорница може прописати да се поновни извоз истих предмета гарантује полагањем износа одговарајуће царине, или кауцијом.

Чл. 13.

Мустре без вредности које служе да прикажу предмете чији су део, узајамно ће се увозити и извозити без икакве увозне и извозне царине.

Ово се ослобођење исто тако примењује на мустре хартија и штофова за тапете, који имају потребне величине, да би показале њихов цртеж у целини, као и на мустре порцулана, тканина и друге робе, које садрже разне цртеже на једном једином комаду, само ако увозник пристане да их учини неподобним за сваку другу употребу, сем да послуже као мустре.

Чл. 14.

Држављани једне од Високих Страна Уговорница који обављају занат возара, као и превоз лица колима између разних тачака односних територија, неће бити подвргнути, у вези са обављањем тога заната или те индустрије, никаквој индустриској такси на територији друге Стране, сем ако се тиче превоза аутомобилима, у ком ће се случају шофери, држављани једне од Високих Страна Уговорница, морати повиновати на територији друге обвезама и одредбама донесеним за саобраћај те врсте кола.

Чл. 15.

У циљу потпомагања економских веза између пограничних зона обеју Држава, а нарочито да би се олакшао промет ради особених потреба становника речених зона, Високе Стране Уговорнице сагласиле су се о одредбама, које се односе на погранични промет између обеју Држава, које се налазе у Прилогу Д овога Уговора.

Чл. 16.

Свака Висока Страна Уговорница признаће на својој територији законски опстанак трговачким и грађанским друштвима (рачунајући ту и јавне и приватне установе осигурања), чије би се друштвено седиште налазило на територији друге Високе Стране Уговорнице и која би била пуноправно основана по закону који важи у месту истога седишта. Ова ће се друштва сматрати као да припадају Држави, на чијој територији имају своје седиште, и моћи ће закључивати сваки уговор и вршити сваку потребну операцију за извршење уговора о куповини и продаји на територији друге Државе, ако се придржавају прописа донесених законима који важе на тој територији. Она ће уживати иста права и повластице које су или које могу бити дате сличним друштвима која припадају ма којој трећој Држави. Горе речена друштва не могу бити подвргнута никаквом ограничењу нити искључењу која се не примењују такође и на друштва која припадају најповлашћенијем народу у том погледу.

Чл. 17.

Држављани једне од Високих Страна Уговорница, без икакве разлике у погледу места њиховог становања, рачунајући ту и правна лица и друштва сваке врсте, који су уведени у регистар надлежне власти једне од Високих Страна Уговорница, или која имају своје седиште на реченој територији, као и правна лица или друштва сваке врсте, која су призната као домаћа

правна лица или друштва од стране власти једне од Високих Страна Уговорница, чак и ако им је седиште у иностранству, имаће права да се пред судом појављују и да према томе буду тужена страна и тужиоци, под својим именом или под својом трговачком фирмом, на територији друге Високе Стране Уговорнице. Моћи ће, исто тако као и доморотци, остваривати своја права, и своје интересе код надлежних административних власти.

Чл. 18.

Што се тиче узајамне заштите патената на проналаске, трговинских и фабричних марки, индустриских мустара и модела, индустриских имена и фирми, Високе Стране Уговорнице признају да се имају примењивати на свима њиховим односним територијама одредбе:

а) Париске Конвенције од 20 марта 1883 за заштиту индустриске својине, измењене Мадридским Протоколом од 14 априла 1891 и Бриселским Допунским Актом од 14 децебра 1900, и напослетку ревидиране у Вашингтону 2 јуна 1911;

б) Мадридског аранжмана од 14 априла 1891 за међународно регистровање фабричких и трговинских марки, измењеног Допунским Актима Бриселским од 14 децембра 1900 и Вашингтонским од 2 јуна 1911.

Чл. 19.

У циљу, да спрече ширење филоксере на својим територијама обе Високе Стране Уговорнице обвезују се да примењују, у погледу међусобних увоза, мере донете Међународном Конвенцијом потписаном у Берну 3 новембра 1881 и Допунском Декларацијом од 15 априла 1889.

Чл. 20.

Што се тиче трговине и транзита стоке као и сирових сточних производа и предмета који могу послужити за преношење зараве, биће примењиване, у односима између обе Високе Стране Уговорнице, одредбе специјалне Конвенције о сточним заразама, која буде била у снази између обеју Државе.

Чл. 21.

Високе Стране Уговорнице обвезују се да одржавају на главним прелазним тачкама путова, који везују обе Државе, граничне биров, прописно и довољно овлашћене за наплату царинских дажбина и за вршење послова који се односе на транзит на путовима, који ће бити признати као транзитни путови.

Формалности за царинске операције, потребне за сваку врсту промета, биће, с једне и с друге стране, упрошћене и убрзане, колико је то могућно.

Чл. 22.

Високе Стране Уговорнице постараће се да односне Управе сведу на неопходан минимум све радње у њиховој надлежности, које се односе на железничку, царинску, санитетску и полициску службу, при превозу железницом путника, пртљага и робе, са територије једне на територију друге, и да их на сваки начин упросте, да би се задржавање возова и транспората на границама ограничило на стриктно потребно време.

Чл. 23.

Са бродовима једне од Високих Страна Уговорница поступаће се у пристаништима друге, било при улазу, било за време бављења, било при изласку, као и са домаћим бродовима, како у погледу дажбина и такса, ма каква њихова природа или назив били, наплаћиваних у корист Државе, општина,

корпорација, јавних службеника или ма каквих установа, тако и у погледу смештаја тих бродова, њиховог утовара и истовара у пристаништима, лукама, заливима, затонима, басенима и доковима, и, уопште, у погледу на све формалности или ма какве одредбе, којима могу бити подвргнути бродови, њихове посаде и њихови товари.

Исто ће се тако примењивати, под условом реципроцитета, на бродове једне од Високих Страна Уговорница и на њихов товар, све повластице које је друга дала или би убудуће дала некој трећој Сили у погледу поступања са бродовима и њиховим товарима.

Члан 24.

Сва роба, ма каква њена природа или порекло били, чији се увоз, извоз, транзит или смештај у складишта (антрпо-е) могу вршити у Државни једне од Високих Страна Уговорница домаћим бродовима, моћи ће исто тако бродовима друге Стране бити увезена, извезена, проћи у транзиту или бити смештена у складишта (антрпо-е), уживајући исте привилегије, снижења, бенефиције или реституције, и при том неће бити подвргнута другим или већим царинским дажбинама или таксама, нити другим или већим ограничењима од оних, која су на снази за исту робу при њеном увозу, извозу, транзиту или смештају у складишта (антрпо-е) домаћим бродовима.

Члан 25.

Никаква се дажбина на пристајање ни на претоваривање неће моћи наплаћивати на територији једне од Високих Страна Уговорница на бродове друге.

Сем тога биће потпуно ослобођени од сваке таксе на тонажу и сваке пристанишне таксе, у пристаништима сваке од Високих Страна Уговорница, бродови друге:

а) који уђу без товара, т. ј. само са баластом, из ма ког места то било, и изиђу тако исто без товара, т. ј. само са баластом;

б) који би дошли да се задрже услед каквог квара или приморани вишом силом, само, ипак, ако се брод не одаје никаквом трговачком послу и ако не продужује своје бављење у пристаништу преко потребног времена;

в) који буду доказали, прелазећи из једног пристаништа једне од обеју Држава, у једно или више пристаништа исте Државе, да су већ платили те таксе у једном другом пристаништу исте Државе, и то у границама рока одређеног дотичним законодавством;

г) који улазе у пристаништа само да чекају наредбе, не одајући се никаквом трговачком послу.

Члан 26.

У случају бродолома или аварије брода који припада Влади или држављанима једне од Високих Страна Уговорница, на обалама или територијама друге Стране, биће не само бродоломницима пружена свака врста помоћи и олакшица, већ ће и бродови, њихови делови и остатци, њихови алати и сви предмети који им припадају, документа бродска, нађени на броду, као и ствари и роба које би, бачене у море, биле скупљене, или пак износ њихове продаје, бити потпунце предани власницима на њихов захтев или на захтев њихових агената за то прописно овлашћених, и то у облику и под условима одређеним у Конвенцији о настањивању и консуларној служби, која буде била на снази између Краљевине Италије и Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Члан 27.

Народност бродова сваке од Високих Страна Уговорница биће утврђена по законима и уредбама Државе којој бродови припадају.

Високе Стране Уговорнице слажу се да, сем случаја судске продаје, бродови једне од њих не могу бити национализирани у другој без изјаве о повлачењу заставе, издане од стране власти Државе којој припадају.

Што се тиче доказа о тонажи бродова биће узајамно призната уверења о запремини, издана према законима Државе којој бродови припадају.

Документа и уверења издана од стране власти обеју Високих Страна Уговорница, која се односе на бродове и ове увек прате (акт о народности, уверење о регистровању, уверење о запремини, уверење о прегледу и експертизи трупа (карене), машине, котла, прибора, санитетско уверење, уверење о поласку) као и повремене визе после првога издања гореречених докумената, биће узајамно призната и ослобођена визе дотичних консуларних агената. Исто се тако поступа и са уверењима о прегледу и експертизи трупа (карене), машине и прибора, која издају институти за класификацију бродова, признати од Владе оне Високе Стране Уговорнице којој бродови припадају. Ова се одредба не односи на преписе горе речених докумената, изводе из поморских спискова, који треба да служе другим циљевима а не обављању пловидбе, или који треба да буду поднесени судској власти.

Члан 28.

Каботажа (обалска пловидба) је резервисана за домаће бродарство.

Члан 29.

Изједначење бродова и њиховог товара у пристаништима Високих Страна Уговорница не протеже се:

а) на примену специалних закона о заштити домаћег трговачког бродарства у погледу изградње нових конструкција или у погледу на саобраћај бродова који уживају премије или нарочите олакшице;

б) на привилегије дате друштвима за поморски спорт;

в) на обављање пристанишне службе и каботаже, које се резервишу за домаће бродарство;

г) на обављање риболова, изузев у томе погледу одредбе Брионске Конвенције од 14 септембра 1921.

Члан 30.

Овај се Уговор простире на земље које сада припадају или које буду припадале убудуће територији Високих Страних Уговорница.

Члан 31.

Ако се између Високих Страна Уговорница појави спор у тумачењу или примени овога Уговора, и ако једна од Високих Страна Уговорница тражи да спор буде изнесен на одлуку изборном суду, друга ће Страна морати пристати на то, па и кад се тиче претходног питања, наиме, да ли је спор такве природе, да га треба предати изборном суду.

Изборни суд биће за сваки спор тако састављен, да свака од Високих Страна Уговорница има да именује као изборног судију једнога од својих држављана и да обе Стране изберу као председника суда држављанина једне треће пријатељске Силе.

Високе Стране Уговорнице задржавају право да се унапред и за известан одређени период времена сложе односно личности која би, у случају спора, вршила дужност председника изабраног суда. Одлука изборних судија имаће обавезну снагу.

Члан 32.

Овај Уговор биће ратификован и ратификације његове биће измењене у Београду, пошто се, с једне и с друге стране, испуне формалности одређене дотичним законодавствима.

Он ће ступити на снагу на дан измене ратификације и остаће извршан три године, почев од тога дана.

Ако ни једна од Високих Страна Уговорница не нотификује на дванаест месеци пре тога датума своју намеру да прекине његово дејство, Уговор ће остати обавезан до истека једне године, почев од дана када га једна или друга Страна Уговорница буде отказала.

Истек овога Уговора не повлачи, при свем том ни у ком случају, у односима обеју Високих Страна Уговорница поништење конвенција означених у члановима 18, 19 и 26 јер се разуме, да трајање тих конвенција остаје онако како је у свакој од њих утврђено.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су га Пуномоћници потписали и снабдели својим печатом.

РАЂЕНО у Београду, у два примерка, четрнаестог јула хиљаду девет стотина двадесет и четврте.

(М. П.) **Д-р Х. Кризман**, с. р.
(М. П.) **С. Р. Кукић**, с. р.
(М. П.) **Д-р Рибарж**, с. р.
(М. П.) **Д-р М. Тодоровић**, с. р.
(М. П.) **Миливоје М. Савић**, с. р.

(М. П.) **Бодреро**, с. р.
(М. П.) **Л. Лучиоли**, с. р.

ПРИЛОГ А

ЦАРИНЕ НА УВОЗ У КРАЉЕВИНУ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

Број тарифе С. Х. С.	НАИМЕНОВАЊЕ РОБЕ	увозна царина у златним динарима
		од 100 кила
из бр. 5	Пиринач:	
1.	ољуштен	7.—
из бр. 7	Вариво и поврће, зелено или свеже:	
1.	Карфиол, шпаргле, лубенице, диње и артичоке	6.—
2.	Купус, кељ, келераба, боранија, зелени грашак и боб, краставци, главичаста и друга салата, бундеве, ротквице, спанаћ, патлиџани, паприка, целер и др.	6.—
3.	Лук црни и бели и слични	7.—
4.	Кромпир	4.—
	Примедба:	
	Кромпир увезен за време од 1 априла до 30 јуна слободан је од царине.	
из бр. 9	Вариво и поврће:	
	Осушено или на други начин просто припремљено па и уситњено али немлевено; маринирано, у саламури (сланој води) или у сирћету, у бурадима или у сличним судовима у укупној тежини од најмање 5 кила:	
из 2.	Купус, краставци, паприка нетуцана и немлевена и све остаало непоменуто поврће	25.—
из 2.	Конзерве од патлиџана	17.—
из бр. 13.	Ораси, јабуке, крушке, дуње, кајсије, вишње, трешње и бресккве:	
1.	Свеже:	
	а) у завојима	20.—
	б) без завоја (расуте)	14.—
из 2.	Ораси осушени:	
	а) у љусци	20.—
	б) без љуске	35.—
из бр. 17.	Лешници:	
1.	а) у љусци	20.—
2.	б) без љуске	35.—
из бр. 18.	Лимунови, поморанџе, мандарине, поморанџе незреле (зелене или жуте) са кором или без ње:	
1.	Свежи:	
	а) лимунови	слободно
	б) поморанџе, мандарине, поморанџе незреле	5.—

Број тарифе С. Х. С.	НАИМЕНОВАЊЕ РОБЕ	увозна царина у злат. дин.
		од 100 кила
из 3.	У саламури (сланој води) или на други начин просто усољене у бурадима или сличним судовима . . .	12·—
из бр. 20 из 2.	Бадем зрео:	
	а) у љусци	20·—
	б) без љуске	35·—
из бр. 21	Смокве:	
2.	Суве:	
	а) у завојима до закључно 10 кг. укупне тежине . .	25·—
	б) другојачије завијене	15·—
из бр. 23	Рошчићи	6·—
из бр. 23	Кестење и марони	10·—
из бр. 33-4.	Семе махуница за сточну храну	слободно
из бр. 34	Узабрано цвеће за украсе и ките, расцветано или у пупољцима; лишће и гранчице са цвећем и плодовима;	
1.	Свеже	200·—
из бр. 36-2.	Шибље, дрвеће, бокори, џбуње у засебним саксијама или ма на који други начин завијени	5·—
из бр. 75	Коже:	
1.	од домаћих животиња са длаком или без длаке:	
	а) сирове, сољене, влажне или у креч метане . . .	слободно
	б) суве	слободно
из бр. 103	Житна брашна	8·—
из бр. 104	Масна уља:	
1.	Уље од репице	30·—
2.	Уље од буковог жира, земљаних орашчића (кикирики), мака, сунцокрета, сезамова семена, кукуруза и друга масна уља за јело	30·—
3.	уље маслиново	30·—
4.	уље од памукова семена	30·—
из 5.	ланено, конопљано, рицинусово и остала масна уља која служе за индустријску употребу изузимајући маслиново уље добивено помоћу сумпороугљеника	20·—
из 5.	уље маслиново добивено помоћу сумпор-угљеника . .	12·—
	Примедба:	
	На уље маслиново у судовима од белог лима (стањони) који теже мање од 25 кила, царина се повећава за динара 15.	

Број тарифе С. Х. С.	НАИМЕНОВАЊЕ РОБЕ	увозна царина у злат. дин.
		од 100 кила
из бр. 115	Вина:	
из 1а	У бурадима, балонима и вагонским резервоарима:	
	вермут који не садржи више од 18% алкохола и марсала која не садржи више од 20% алкохола . .	100·—
из 1в	У боцама:	
	вермут и марсала који садрже алкохола у напред означеним границама	120·—
из бр. 116	Пенушава италијанска вина која имају право на специјални назив, чија је искључивост призната произвођачима по италијанском законодавству	
	а) у целим боцама	250·—
	б) у полу боцама	250·—
	Примедба броју 115 и 116	
	Разуме се да италијанска вина неће моћи бити подвргнута другим ни већим царинама од оних које се буду примењивале на слична најповлашћенија вина ма кога порекла.	
из бр. 118	Вина са додатцима за лечење (медицинска вина) . . .	150 —
из бр. 128-4.	Чврсти остатци при фабрикацији уља од семена (комина од уљаног семена)	слободно
из бр. 131	Теста за храну	40·—
из бр. 134-2.	Чоколада, па и с млеком, у таблетама или комадима .	130·—
из бр. 135	Стерилизовано или кондензовано млеко, па и са шећером; млеко у праху	20·—
из бр. 136-3.	Сиреви:	
	из а) фини: Грана, Стракино, Горгонцола	80·—
	из б) Качкаваљ, овчји сир (Pecorino), Проволоне . . .	40·—
из бр. 143	Конзерве за јело на другом месту непоменуте:	
1.	Биљне и воћне конзерве на другом месту непоменуте, а нити се на другом месту подразумевају	70·—
	Конзерве од патлиџана у херметички затвореним судовима	50·—
из 2.	Тон у уља, у кутијама	80·—
	Остале конзерве за јело у судовима херметички затвореним (изузев конзерве риба)	80·—
из бр. 184	Свеће:	
из 3.	Од парафина, од стеарина	70·—
из бр. 196	Жива, живине легуре (амалгами) и живине соли:	
1.	жива	слободно
из бр. 197	Сумпор и метални сулфиди:	
1.	сиров сумпор, непречишћен	слободно

Број тарифе С. Х. С.	НАИМЕНОВАЊЕ РОБЕ	увозна царина у злат. дин. од 100 кила
2.	пречишћен и сумпорни цвет	1 50
из бр. 200	Боракс и борни препарати:	
из 2.	Пречишћен боракс:	
	б) остали у завојима преко $^{1}/_{2}$ кгр. укупне тежине	5 —
3.	Б рна киселина чиста	5·—
из бр. 215-2	Бакарни сулф ат	12·—
из бр. 223 из 1.	Лимунска и винска киселина	75·—
из. бр. 232	Сок од коњеде (слатког дрвета):	
1.	Сиров или куван у сандуцима или блоковима	15·—
из 2.	Пречишћен без шећера или другиx материја	50·—
из бр. 263	Суперфосфати	1 50
бр. 274	Памучна предива једножична:	
1.	№ 12 и мање, по енгле кој ну ерацији:	
	а) сирова	20·—
	б) бељена	30·—
	в) бојена или штампана	35·—
2.	Преко № 12 до № 29:	
	а) сирова	25·—
	б) бељена	35·—
	в) бојена или штампана	40·—
3.	Преко № 29 до № 50:	
	а) сирова	30·—
	б) бељена	40·—
	в) бојена или штампана	45·—
4.	Преко № 50:	
	а) сирова	35·—
	б) бељена	45·—
	в) бојена или штампана	50·—
бр. 275	Памучна предива двожична или вишежична:	
1	№ 12 и мање по енглеској нумерацији:	
	а) сирова	25·—
	б) бељена	35·—
	в) бојена или штампана	40·—
2.	Преко № 12 до № 29:	
	а) сирова	30·—

Број тарифе С. Х. С.	НАИМЕНОВАЊЕ РОБЕ	уводна царина у злат. дин.
		од 100 кила
	б) бељена	40·—
	в) бојена или штампана	45·—
	Преко № 29 до 50:	
3.	а) сирова	35·—
	б) бељена	45·—
	в) бојена или штампана	50·—
	Преко № 50:	
4.	а) сирова	40·—
	б) бељена	50·—
	в) бојена или штампана	55·—
бр. 276	Памучна предива за продају на ситно (конац за шивење, плетење, везење) на дрвеним калемима, хартијама, у клупчићима, канурама итд. једножична и вишежична:	
1	сирова	70·—
2.	бељена	90·—
3.	бојена или штампана	110·—
	Примедба:	
	Разуме се да памучна предива намотана на калеме или на вратила или припремљене на ма који други начин за индустриску употребу не подлеже под став из Бр. 276, већ једино под ставове из Бр. 274 или 275.	
бр. 277	**Памучне тканине глатке:**	
1.	које у 1 м² имају преко 120 грама тежине и у 1 см² у основи и потки:	
	а) 50 жица и мање	120 —
	б) преко 50 до 80 жица	140·—
	в) преко 80 жица	180·—
2	које у 1 m² имају преко 60 до 120 грама тежине и у 1 см² у основи и потки:	
	а) 50 жица и мање	180·—
	б) преко 50 до 80 жица	210·—
	в) преко 80 жица	250·—
3.	које у 1 m² имају до 60 гр. и у 1 см² у основи и потки:	
	а) 50 жица и мање	270·—
	б) преко 50 до 80 жица	300·—
	в) преко 80 жица	350·—

Број тарифе С. Х. С.	НАИМЕНОВАЊЕ РОБЕ	увозна царина у злат. дин. од 100 кила
бр. 278	Сомот, плиш и друге сличне тканине	2?0·—
бр. 280-4	а) памучне рибарске мреже	7·—
из бр. 290	Предива од конопље и лана, једножична:	
1.	№ 20, и мање по енглеској нумерацији:	
	а) сирова	12·—
	б) бељена, бојена или штампана	40·—
из бр. 291	Предива од кудеље и лана вишежична:	
1.	№ 20 и мање по енглеској нумерацији:	
	а) сирова	25·—
	б) бељена, бојена или штампана	50·—
из бр. 296	Тканине од лана, рамије, кудеље и осталих биљних материја нарочито неименованих:	
из 1.	које имају 18 жица и мање у потки и основи у 1 см²:	
	а) од јуте	25·—
	б) остале	60·—
2.	Тканине које имају преко 18 до 36 жица у потки и у основи у 1 см²	120·—
бр. 299-4.	а) Рибарске мреже од конопља Маниле, кокосових влакана	75·—
бр. 303	Ужарске израде:	
1.	Ужета (за бродове), конопци па и катранисани преко 5 мм. у пречнику	45·—
2.	Ужета, конопци и канапи, па и катранисани, дебљине од 1—5 мм. у пречнику	65·—
бр. 305	Џакови	32·—
бр. 317	Вунене тканине нарочито непоменуте:	
1.	тежине преко 700 грама у 1 м²	180·—
2.	тежине преко 500 до 700 грама у 1 м²	230·—
3.	тежине преко 300 до 500 грама у 1 м²	280·—
4.	тежине 300 грама и мање	350·—
бр. 326	Свила одмотана (филирана) сирова, даље нерађена	слободно
бр. 327	Предива од вештачке свиле, флорет и бурет свиле, једножична или вишежична:	
1.	сирова — бела	лободно
2.	бојена	100·—
бр. 329	Остала предива од природне свиле вишежична:	
1.	сирова	50·—

Број тарифе С. Х. С.	НАИМЕНОВАЊЕ РОБЕ	увозна царина у злат. дин.
		од 100 кила
2.	кувана, бељена, бојена, штампана	150·—
бр. 330	Свилена предива за шивење, везење, плетење, за израду мрежа или пасмантерије, удешено за продају на ситно:	
1.	сирова	260·—
2.	кувана, бељена, бојена, штампана	320·—
бр. 331	Честе свилене и полусвилене тканине:	
1.	свилене	1800·—
2.	полусвилене	800·—
бр. 344	Линолеум, камптуликон и друге тканине сличног састава:	
1	у комадима за продају на метар:	
	а) у маси обојени једнобојне, штампане или нештампане	25·—
	б) у маси обојене у више боја	35·—
2.	са одређеном дужином	60·—
бр. 360	шешири мушки, од клобучине:	по комаду
1.	опремљени	2·20
2.	неопремљени	1·10
бр. 362	Шешири сламни и од друге материје за плетарију:	
1.	мушки:	од 100 кгр.
	а) опремљени	1·60
	б) неопремљени	1·—
2.	женски:	
	а) опремљени	3·50
	б) неопремљени	2·50
из бр. 363	Шешири у облику звона или купе (туљци), нефасовани, небојени, нелаковани или непресовани:	
1.	од клобучине	0·35
бр. 365	Фесови:	
1.	са кићанком	1·—
2.	без кићанке	0·60

ОПШТЕ НАПОМЕНЕ УЗ V ДЕО ТАРИФЕ С. Х. С.

1. Где није у овој тарифи друкче одређено, царина је предвиђена на сирове израде. Ако су оне лужене, полу-бељене или бељене, плаћа се додатак царине 30%; ако су бојене или у две боје рађене плаћа се додатак 40%; ако су у више боја рађене, пресо-

Број тарифе С. Х. С.	НАИМЕНОВАЊЕ РОБЕ	Увозна царина у злат. дин.
	ване или штампане тај додатак износи 60%. На израде у комаду мерсеризоване или израђене од мерсеризованих предива, плаћа се додатак царини од 65%.	
	Ти додатци ће наплаћивати у процентима од уговорене царине на „сирове“ предмете.	
	Ако једна роба има више обрада на које се плаћа један исти додатак; из тачке 1, наплаћиваће се само један додатак; ако нека роба има више обрада на које се плаћају разни додатци, наплаћиваће се само један и то на обраду на коју се плаћа највећи додатак; ако је, пак, мерсеризована, онда се плаћа у том случају такође и додатак на мерсеризовање.	
	При оцени двобојних или вишебојних израда, рачунаће се у боју и сирова, лужена или бељена предива.	
	На цариње израда које се продају на метар неће утицати боја и материјал уздужних ивица, ни број и боја попречних конаца који означавају марку или друге фабричке знакове штампане или у боји ткане или уткане на крајевима комада таквих израда, дочим ће пруге и десени, који су као украси уткани или штампани на ивицама тканина, утицати на цариње.	
	2. На фасоноване тканине плаћа се додатак царини од 15%; на брошоване тканине тај додатак износи 25%	
	Ако једна роба има обе обраде, плаћа се само већи додатак.	
	3. На тканине у гази везиване плаћа се додатак 50%. Тај додатак као и они, предвиђени у т. 2, плаћају се процентуално на уговорене царине.	
	4. Тканине хемиским путем учињене непробојним за воду царине се према материалу од кога су начињене те тканине.	
	5. Предива и израде од предива израђене од неколико предивних материала, сем свиле, цариниће се према материалу, на који се плаћа највећа царина, уколико није друкчије у тарифи назначено.	
	Дометци свиле који не прелазе 3% и дометци вуне који не прелазе 5% неће се узимати у обзир. Поред тога, на тканине, чија је основа потпуно од памука, а потка сасвим или делом од вуне, а вуна не прелази 50% од тежине, плаћа се царина као на вунене тканине према њиховој тежини у $м^2$, по одбитку 20%.	
	Израде од предива које садрже свилу цариниће се овако: а) ако садрже до 10% закључно од укупне тежине предивног материала од којег су начињене, плаћају додатак царини 50%; б) ако садрже свиле преко 10% до 50% укупне тежине предивног материала од којег су начињене, цариниће се као полусвилене; ако садрже свиле преко 50% од укупне тежине предивног материала од којега су начињене, цариниће се као свилене, уколико није у тарифи друкчије назначено.	

Број тарифе С. Х. С.	НАИМЕНОВАЊЕ РОБЕ	увозна царина у злат. дин.
		од 100 кила
из бр. 370	Кожа само чињена ма на који начин:	
1.	Ђон и коже чињени на начин на који се чини ђон:	
	а) у крупонима	130·—
	б) остало	90·—
бр. 375	Кожне рукавице, па и са текстилним материалом:	
1.	а) непостављене	1500·—
2.	б) постављене	900·—
бр. 389	Цеви, кајиши, гуме за колске и аутомобилске точкове, такође у вези с простим металима или њиховим легурама	180·—
из бр. 392 из 1.	Траке од каучука или гутаперке	180·—
2.	Траке од тканина натопљених или премазаних каучуком или гутаперком или са поставом или са уметком од каучука:	
	б) друге	180·—
из бр. 393-1.	в) пнеуматици и унутрашње цеви које се пуне ваздухом	180·—
из бр. 418-1.	г) филмови за биоскопе	250·—
из бр. 419	Дугмета од корозо (биљна слоновача)	170·—
из бр. 462	Дописне карте са сликама, сваке врсте	250·—
из бр. 473-4.	б) књиге и повремена издања (изузев календара) на италијанском језику, не изузимајући ни оне које садрже, у тексту или додатку, ноте, карте, слике, цртеже, гравире:	
	а) у тврдом повезу	40·—
	б) у меком повезу	слободно
из бр. 478	Мрамор и алабастер у плочама отесаним или тестерисаним са изузетком плоча испод 16. см. дебљине	1·25
из бр. 479	Мрамор и алабастер у плочама до 16 см. дебљине:	
из 1.	а) небрушене, тестерисане или иначе само раставлене	2·—
из 2.	а) рендисане, полиране, избрушене	4·50
из бр. 484	Скулпторски радови у мрамору или алабастеру:	
1.	преко 5 кгр. тежине	40·—
2.	до закључно 5 кгр. тежине	90·—
из бр. 489	Израде само од цемента, или од цемента помешаног са азбестом или другим материјама; израде од чистог гипса или помешаног са другим материјама:	

Број тарифе С. Х. С.	НАИМЕНОВАЊЕ РОБЕ	увозна царина у злат. дин.
3.	б) Украси од чистог гипса или помешаног с другим материјама за зидове и таванице (корнише, мулире, розете, консоле, орнаменте и т. д.)	од 100 кила 30·—
из бр. 517	Перле од емаља или од стаклета (контерије), па и просто нанизане на конце од текстилног материјала ради лакшег паковања и преноса:	
1.	малане, позлаћене, посребрене	50·—
2.	беле и у боји	30·—
бр. 577	Шипке за кишобране и сунцобране као и његови делови	16·—
из бр. 644	Уметнички будилници од ливене бронзе, позлаћени . .	250·—
из бр. 658	Машине за млинарсу индустрију за љуштење пиринча, за израду хлеба и за израду хранљивих теста, као и њихови делови	15·—
бр. 665-4	Електрични апарати с малим елекричним мот ром, као: елекрични вентилатори, електрични мехови и слично	140·—
бр. 673	Мотосиклети	од вредности 20%
из броја 674 - 1 и 2.	Делови мотосиклета	20%
бр. 675	Аутомобили и њихови резервни делови	
1.	товарни	20%
2.	остали	20%
из бр. 678	Мотори за аутомобиле и мотосиклете	20%

ПРИЛОГ Б

ЦАРИНЕ НА УВОЗ У ИТАЛИЈУ

Број италијанске тарифе	НАИМЕНОВАЊЕ РОБЕ	увозна царина у злату Л. ч.	коефицијенат повећања
		од комада	
1.	Коњи:		
а	пастуви са најмањом висином 1 мет. и 40 см. у гребену	100.—	0.5
б	остали, рачунајући ту и ждребад и кобиле ма које висине	75.—	—
4.	Говеда	15.—	—
5.	Бикови намењени непосредно клању под контролом царинарнице	20.—	—
9.	Животиње овчје расе	3.—	—
из 11	Свиње које теже:		
б	преко 20 кила:	10.— од 100 кила	—
12	Живина (жива)	5.—	—
из 18	Заклане животиње:		
а	Заклана живина	5.—	—
из 19	Непрерађено месо (са изузетком меса од живине, дивљачи, голубова и питомих зечева):		
а	свеже, па и смрзнуто	5.—	0·5
74	Суво махунасто поврће у зрну	1 50	—
76	Кромпири	Слободно	—
96	Суве шљиве	2.—	—
из 110	Печурке:		
б	суве	15.—	—
из 569	Цементи:		
б	остали	1.25	0·4

ПРИЛОГ В

ЦАРИНЕ НА ИЗВОЗ ИЗ КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

Број тарифе С. Х. С.	НАИМЕНОВАЊЕ РОБЕ	извозна царина у злат. дин.
из бр. 17	Шумски производи:	
1.	Дрво у облицама:	
	— буково	слободно
	— храстово у средњем пречнику до 20 см. закључно	слободно
2.	других лишћара (а изузетком кестеновог и храстовог дрвета) средњег пречника до закључно 30 см.	слободно
	— четинара средњег пречника до закључно 20 см.	слободно
из 2.	Железнички прагови од буковог дрвета	слободно
3.	Железнички прагови од храстовог дрвета	од 100 кила 0·65
бр. 18	Камени угаљ и лигнит сваке врсте	слободно
из бр. 22	Отпатци при клању стоке и преради меса:	
3.	Желутци телећи или јагњећи, усољени или суви; црева без разлике; папци, рогови овчји	слободно
	— Тупина	слободно
	— Руда гвоздена, манганска, бакарна	слободно
	— Вишње и вишњево лишће	слободно
	— Свежа риба	слободно
	Примедба: Царине на извоз из Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца које сада важе за производе у тарифи *А* приложеној овоме Уговору неће се повећавати за време трајања овога Уговора.	

ЦАРИНЕ НА ИЗВОЗ ИЗ ИТАЛИЈЕ

Број италијанске тарифе	НАИМЕНОВАЊЕ РОБЕ	извозна царина у злату Л. ч.
из 274	Металне руде:	
е	Цинкова руда	слободно

ПРИЛОГ Д

ОДРЕДБЕ О ПОГРАНИЧНОМ ПРОМЕТУ

Члан први

Следеће одредбе примењиваће се у промету између пограничних зона обеју Држава.

Демаркациона линија ових зона, с једне и с друге стране границе, биће успостављена споразумно, за део по део границе, по одредбама чл. 29 овог Споразума, под условом да ширина зоне, почев од границе, не пређе, ни у ком случају, максимум од 10 километара.

Члан 2.

Ниже побројани производи, пореклом из пограничне зоне једне од обеју Држава, пуштаће се без икакве увозне и извозне царине, и без икаквих других такса, када се преносе у пограничну зону друге Државе ради подмирења потреба становништва те зоне:

1°. — Сено, слама, трава за исхрану стоке, суво лишће, маховина и трска;

2°. — Свеже биљке;

3°. — Свеже поврће, свеже баштованско вариво:

4°. — Свеже млеко, кисело млеко, сурутка, груда и рикота;

5°. — Дрво у неотесаним облицама највише у пречнику до 15 см; дрво за гориво, дрвени угаљ, тресет и тресетни угаљ;

6°. — Камен за зидање и калдрмисање, шљака, шљунак, песак, креч, гипс, марна (кречна иловача), глина, земља за израду лончарије и све остале врсте обичне земље;

7°. — Пепео за цеђ, природно и вештачко ђубре, квасац, комина, смирак (шмиргл) у комадима, вински талог, котури дрожда и остали остатци цеђених уљаних плодова и уљаних зрна, лед, па и вештачки;

8°. — Житно брашно и хлеб сваке врсте у количинама не већим од 10 кг.; храњлива теста у количинама не већим од 3 кг.; масло, кајмак и сир у количинама не већим од 5 кг.; суво поврће у количини не већој од 5 кг.; свеже воће у количини не већој од 20 кг.; суво воће (јабуке, крушке, шљиве, ораси и лешници) у количинама не већим од 5 кг.; уље за јело у количини не већој од 1 литра; свеже месо и риба у количини не већој од 5 кг.; репа и купус у главицама, кисео, у количини не већој од 5 кг.; жива живина и то: два пара ситне живине и један пар крупне живине; јаја до сто комада; пиринач у количини не већој од 3 кгр.

Ослобођење од царине и других царинских такса неће се примењивати на горе побројане артикле, ако се увове поштом, без обзира на количину.

Забране или друга ограничења која би могла завести једна или друга Држава у погледу извоза или увоза уопште, не могу се проширити на горе означене производе до износа респективно одређених количина, које се буду извозиле из пограничне зоне једне Државе у пограничну зону друге.

Члан 3.

На граничним тачкама, где политичка власт нађе за сходно, биће пуштани слободно од царине и таксе на царинске признанице, лекови које би становници пограничне зоне једне од обеју Држава ишли да купују у апотекама које постоје у пограничној зони друге Државе, по лекарским и ветеринарским рецептима, у малим дозама које одговарају приликама набављача. При увозу у тим границама може се одступити од обвезе да се показује рецепт, у случају када су у питању обичне лекарије или пак хемиски и апотекарски препарати, који на завоју носе тачну апотекарску ознаку и чија је продаја и употреба слободна на територији, где би били намењени потрошњи.

Члан 4.

У промету између пограничних зона допуштаће се, с једне и с друге стране, да се слободно увезу и извезу без икакве увозне и извозне царине, са обавезом да се поврате:

1°. — Товарна и плужна стока, пољопривредне машине, инструменти и алати који служе пољопривреди, који се воде или преносе из пограничне зоне једне од обеју Држава у пограничну зону друге за привремену употребу у пољопривредним радовима;

2°. — Пољопривредни, шумарски и други алати који се увозе из пограничне зоне једне од обеју Држава у пограничну зону друге, да би у њој били оправљени, и то исто тако када се, једном оправљени, враћају.

3°. — Стока која се гони из пограничне зоне једне од обеју Држава у пограничну зону друге ради свакодневне паше или ради спаривања, шкопљења, ветеринарске неге и мерења;

4°. — Жита, уљани плодови, семење и дрва које становници пограничне зоне једне од обеју Држава увозе у зону друге да их самељу, цеде или истестеришу за своје сопствене потребе, и производи добивени од тих сировина, водећи рачуна о сразмери приноса.

Разуме се да за речени промет неће бити потребно претходно одобрење централних власти.

Услови и формалности, под којима ће се давати олакшице одобрене у пограничном промету на основи овога члана, као и мере које треба предузети у случају злоупотреба, утврдиће се споразумом између Царинских Управа обеју Држава. Свака Висока Страна Уговорница имаће, ипак, права да пропише да поновни извоз или поновни увоз горе побројаних предмета буде гарантован износом одговарајуће царине или кауцијом.

За судове, који су подвргнути службеном жигосању, Високе Стране Уговорнице сагласиле су се да узајамно признају, у пограничном промету, жиг стављен од стране власти друге Високе Стране Уговорнице.

Члан 5.

Држављани Високих Страна Уговорница који имају у пограничној зони једне од обеју Држава своје станове или мајуре, а у пограничној зони друге свог непокретног имања, које сами обрађују, или чији им производи припадају сви или делимице, као и чланови породица истих држављана и њихове слуге, имају права да са горе речених имања слободно преносе у своје станове и мајуре, и обратно, без извозних и увозних царина и сваке друге таксе или пореза, и то тако да не могу бити подвргнути забранама извоза или увоза:

1°. — Стоку за рад и стоку гоњену на пашу;

2°. — Инструменте, алат и материал, који служе пољопривреди, и кола;

3°. — Храну и пиће потребне за раднике, који обрађују непокретно имање;

4°. — Виноградске притке, зрно за сетву; прскалице и све што служи за сузбијање штетних инсеката, у количини потребној за ту сврху; грађевински материал потребан за оправку зграда, које постоје на реченим непокретним имањима;

5°. — Земљорадничке и шумске производе сабране на односним непокретним имањима, и то за све време које се протеже од почетка сезоне жетве до краја децембра;

6°. — Сточне производе, рачунајући ту и младунце, које је стока приплодила.

Пренос горе означених производа у т. 2 и 3 моћи ће се вршити чак и нецаринским путовима. Остали ће производи моћи бити преношени преко границе једино путовима, који ће бити нарочито одређени за ту сврху од стране надлежне царинске власти.

Да би напред поменута лица уживала олакшице, предвиђене у овоме члану, она ће морати бити снабдевена не само обичним исправама (пограничном картом или путном исправом) већ и „Легетимационом картом", изданом од стране надлежне царинске власти Државе, у којој она имају свој домицил, на којима ће бити назначено њихово занимање, број чланова њихове породице и њихових слугу. Легитимациона карта мора бити визирана од стране царинске власти друге Државе.

Горе поменуте одредбе примењују се и у случају кад горе именована лица имају да раде шумске послове у шумама које им припадају, или ако на њима имају права шумске службености.

Све се ове одредбе примењују и на представнике правних тела и правних лица обеју пограничних зона, која имају непокретних имања или стварних права на непокретности у зони друге Државе.

Одредбе о појединостима и друге формалности, под којима ће се чинити горе речене олакшице, као и мере које ваља усвојити у случају злоупотреба, биће одређене путем заједничког споразума између царинских Управа обеју Држава. Односно стоке за рад или стоке изгоњене на пашу, ако њихов повратак треба да буде у току истога дана, надлежне царинарнице ће се ограничити на вршење надзора довољним мерама да спрече злоупотребе, не подвргавајући, ипак, стоку царинском режиму привременог увоза или извоза. У сваком другом случају тај ће режим бити примењиван по правилима утврђеним за примену одредаба садржаних у чл. 6.

Што се тиче непокретних имања, узетих под закуп, ове ће повластице важити само ако се утврди на несумњив начин да је уговор о закупу био закључен пре потписа овог Уговора, и остаће у снази до дана истека реченога уговора, под условом да он не траје дуже од три године.

Члан 6.

Узајамно допуштаће се да се увезе и извезе, без икакве извозне и увозне царине, стока која се води са територије једне од Високих Страна Уговорница на пашу или на зимовање на територије друге, са обавезом да се поврати у року, који ће се унапред одредити, а који ни у ком случају неће моћи прећи шест месеци.

Ослобођење од увозне и од извозне царине биће исто тако проширено и на младунце које приплоди та стока, и на производе стоке вођене на пашу и на зимовање, и то:

1. На телад, јариће, јагањце, ждребад, на младунце приплођене за време паше и зимовања, и то за онолико глава, колико буде било забележено бремене стоке у тренутку поласка;

2. На сир и масло у количинама које не прелазе, за сваки дан који та стока проведе изван речене територије: масла на краву 0.16 гр., на козу 0.032 гр.; сира, на краву 0.92 гр., на козу 0.058 гр., на овцу 0.029 гр.

Ослобођење од царине, у реченим количинама, за сир и масло који буду били произведени за време бављења стоке на територији друге Високе Стране Уговорнице, одобраваће се исто тако и у случају да ти производи буду увезени или извезени за време зимовања или паше, као и у случају да буду повраћени после повратка стоке, али у овом последњем случају у року од четири недеље, рачунајући од дана тога повратка.

Свака Висока Страна Уговорница имаће права да пропише да поновни извоз или поновни увоз стоке буде гарантован депоновањем износа односне царине или кауцијом.

Члан 7.

Становници пограничне зоне сваке од обеју Држава моћи ће прелазити границу друге Државе не саображавајући се одредбама које се односе на путне исправе, само ако су снабдевени „Пограничном картом" изданом по одредбама чл. 9.

Моћи ће прелазити и кретати се такође и на коњу, на колима или ма каквим другим подвозним средствима, под условом да се саобразе царинским прописима који регулишу прелаз тих саобраћајних средстава преко границе.

Ослобођена су обвезе да показују Пограничну карту деца која још немају дванаест година када их прате одрасли снабдевени Пограничном картом.

Члан 8.

По одредбама претходног члана сматраће се за становнике пограничних зона:

а) сва лица, која имају своје уобичајено место становања у реченим зонама или која су, станујући изван тих зона, у њима власници или закупци непокретних имања, или у њима уживају права службености, или у њима имају какву експлоатацију у циљу зараде;

б) особље стално запослено од стране власника или закупаца о којима је реч под а) у некој пољопривредној или индустриској експлоатацији која се налази у зони;

в) представници и службеници правних тела и правних лица која имају какву експлоатацију у циљу зараде у зонама, уколико ти представници и службеници врше своје дужности у истој зони, у којој се налази та експлоатација.

Члан 9.

Пограничне карте из чл. 7 морају бити саобразне приложеном обрасцу (образац I), а издају их власти јавне безбедности у срезу дотичне земље.

Да би важиле, пограничне карте треба да буду визиране од стране власти друге Државе, која је овлашћена да их издаје. Важење пограничних карата ограничено је на једну годину дана, али ако су издане лицима запосленим у служби која траје краће време, њихово се важење ограничава на трајање службе, на крају које могу бити продужене до истека једне године.

Пограничне карте треба да пруже тачан опис лица по одредбама, које важе за путне исправе. Оне такође морају бити снабдевене сликом носиоца жигосаном од стране надлештва. Ипак, одступања од тог последњег прописа допуштена су у изузетним случајевима или у циљевима који заслужују обзира, као одлазак у цркву или да би се обишло гробље на територији друге Државе.

Члан 10.

Становници пограничне зоне сваке од обеју Држава снабдевени пограничним картама имаће права пролаза путовима који, везујући два или више места у пограничној зони једне од речених Држава, пролазе кроз пограничну зону друге.

Они ће исто тако моћи преносити, без икакве царине и других такса, робу која би, излазећи из пограничне зоне једне од обеју Држава, требала да се у њу врати, пошто је транзитирала, горе реченим путовима, пограничну зону друге, само ако се улазак и повратак те робе врши на пограничним тачкама, које ће бити споразумно одређене од стране надлежних управа обеју Високих Страна Уговорница, водећи рачуна о потребама локалног промета.

Разуме се да ће свака од Високих Страна Уговорница имати права да, у горе реченим случајевима, предузме све мере ради спречавања кријумчарења.

Члан 11.

Високе Стране Уговорнице задржавају право да одбију визу пограничних карата или да изјаве да дана виза не важи, када је реч о лицима, чији поступци не изгледају сигурни или исправни. У том случају биће обавезне да једна другу узајамно о томе обавештавају и да повуку пограничну карту.

Члан 12.

Лекари, бабице и ветеринари, који станују у пограничној зони сваке од обеју Држава, моћи ће, у хитним случајевима, а нарочито у несрећним случајевима, бити пуштени да врше своју службу у пограничној зони друге Државе.

У том циљу овлашћење надлежне власти мора произлазити из изричне изјаве прибележене на односним пограничним картама.

У тим случајевима горе речена лица моћи ће прелазити границу такође и споредним путовима, дању као и ноћу, колима као и на коњу, па чак и на велосипеду или мотосиклету, ако су снабдевена писменом царинарнице које одговара легитимацији. Моћи ће, поред тога, носити собом, не плаћајући никакву царину, потребне предмете за обављање своје професије (инструменте, завоје, лекарије) у количини сразмерној, свакипут, потребама за које је њихова помоћ била тражена.

Члан 13.

У случају крајње хитности (смрт, изненадно обољење, сахрана итд.) чиновници, чија је дужност да надзиравају границу, могу издавати становницима пограничне зоне, који немају пограничне карте, „Карту за прелаз" по приложеном обрасцу II, која важи само за један одлазак са територије једне зоне на територију друге.

Карте за прелаз морају бити визиране, у тренутку уласка у другу Државу, од стране граничне контролне станице те исте Државе, и оне важе три дана.

Члан 14.

Пограничне карте, карте за прелаз и легитимационе карте из претходних чланова и њихове визе ослобођене су сваке таксе и ма какве друге дажбине.

Члан 15.

Сем изузетака, предвиђених у претходним члановима, прелаз преко границе с пограничном картом и картом за прелаз моћи ће се вршити само на прелазним тачкама, које ће се одредити споразумно по одредбама чл. 29. Те тачке морају бити назначене у пограничним картама и на картама за прелаз.

Члан 16.

Кретање стоке у пограничним зонама обеју Држава биће, по правилу, ослобођено сваке санитетске мере.

Ипак, у случају да се у реченим зонама докажу случајеви сточне заразе, чија је пријава по закону обавезна, стока врсте или врста склоних

заразн, која долази из заражених крајева, мораће, да би била пуштена да пређе границу, бити снабдевена уверењем, изданим од стране надлежне општинске власти, којим се тврди да стока назначена у уверењу долази из места, где нема сточне заразе.

Кад би се у пограничним зонама обеју Држава констатовали случајеви говеђе куге, између речених зона биће забрањено свако кретање стоке и сваки транзит производа и сточних отпадака, као и сламе или сточне хране итд.

Члан 17.

Не могу уживати олакшице предвиђене у претходним члановима лица осуђена, по законима који су на снази у дотичној Држави, три пута за кријумчарење или осуђена ма и једном за три таква преступа.

Члан 18.

Становници пограничних зона сваке од обеју Држава, снабдевени пограничним картама, моћи ће се користити, за потребе своје економије и за појење своје стоке, водом из јавних бунара, цистерна, чесама, језера, извора итд., који се налазе у пограничној зони друге Државе, уколико се тим не наноси штета локалним потребама.

Члан 19.

Лица чији се стан налази у пограничној зони једне од Високих Страна Уговорница, и која се сада користе или која су се пре 24 маја 1915 године користила својим правом попаше, сечом младе шуме или старе горе, или скупљањем дрва за огрев на добрима у пограничној зони друге Високе Стране Уговорнице, имаће права да продуже користити се тим правима у границама, у којима су их искоришћавала пре 24 маја 1915 године.

Ово је право признато чак и лицима која би била квалификована за вршење горе речених права као чланови заједнице, која нема своје седиште на територији оне Високе Стране Уговорнице, где лице у питању има свој стан или свој домицил.

Имаоци права мораће испунити, у искоришћавању горе речених права, прописе закона, правилника и наредаба који су на снази, уколико они не би били у супротности са горе реченим одредбама.

Имаоци права уживаће све олакшице уговорене за погранични промет под условима установљеним овим Прилогом.

Дефинитивно регулисање уживања права, о којима је реч, оставља се специалним Комисијама, установљеним чл. 11 Римског Уговора од 23 октобра 1922 године.

Члан 20,

Владе обеју Високих Страна Уговорница стараће се да се предузећа и управе које су по односним законодавствима на то обавезне, старају о одржавању и о чишћењу снега на јавним путовима, које сече граница између обе Државе, утолико уколико то захтева промет. Права власти и надлештава горе назначених неће тимниуколико бити измењена, укол ко се то односи на намете прописане законима о одржавању путова.

Што се тиче друмова који излазе из граничне линије, па се затим у њу враћају, или који теку, ма и једним делом само, дуж границе или по самој граници, Високе Стране Уговорнице споразумеће се да одреде оне путове, које треба одржавати по одредбама овога члана и под којим околностима.

Ако је материал за пошљунчавање једнога од путова, о којима је реч, био до сада вађен из мајдана који се сада налазе на територији друге Државе, лиферовање и пренос шљунка и камена потребног за оправке и поправке морају бити олакшане путем мера, које ће односне надлежне управе споразумно одредити.

Члан 21.

Прописе о уништењу животиња штетних по риболов у пограничним зонама и начин тог уништења утврдиће споразумно Владе обеју Држава.

Биће строго забрањена у риболову у пограничним зонама употреба експлозивних, каустичких, успављујућих, или ма на који начин отровних материја.

Посебне одредбе за решавање техничких питања у риболову у пограничним зонама биће утврђене путем споразума између политичких власти срезова и округа једне и друге Државе.

Члан 22.

При давању концесија за експлоатацију вода на граници, о којима је реч у наредном члану, било ради индустриских постројења или ради производње енергије, било ради извршења радова на консолидацији или насипима дуж водених токова у пограничној зони, треба, уколико је то могућно, избегавати наношење штете правима риболова суседа и трудити се да се риба не уништава.

Члан 23.

Сматрају се као граничне воде оне воде које теку дуж границе, као и оне које ју прелазе, у оном њиховом делу, који ће бити одређен, у даном случају, међусобним споразумом од мешовитих Комисија.

Са изузетком у одредби наредног става, ни једна од обеју Високих Страна Уговорница неће моћи, у горе реченим водама, укидати или смањивати, путем радова или искоришћења, постојеће службености у корист имања или индустриских постројења у другој Држави.

Свакипут, кад буде потребно подизати постројења за хидрауличну снагу у пограничним водама или мењати, путем ма каквих радова, режим и хидраулично искоришћење тих вода, или пак још да се у њима извршују нови радови насипања или канализације, обе ће Државе поступити споразумно, одредивши за то евентуално мешовиту Комисију.

Ове одредбе не утичуниуколико на оно што је одлучено у Глави IV, Прилога Б, Споразума о Ријеци, потписаног у Риму 27 јануара 1924.

Члан 24.

Високе Стране Уговорнице задржавају право да забране улаз извесним лицима у своје Државе преко границе, као и право да привремено обуставе на целој граници или једном делу њеном саобраћај лица у случају изузетних околности (на пример у случају покрета против државне безбедности или епидемија).

У случају таквог обустављања саобраћаја на граници, Влада која је донела такву одлуку, известиће о томе Владу друге Високе Стране Уговорнице. Ако је могућно, саопштење ће се учинити на осам дана унапред.

У случају да власти једне од Држава Уговорница забране прелаз преко границе извесним лицима, треба о томе што пре да известе власти друге Државе.

Члан 25.

Разуме се да ће се одредбе Конвенције о сузбијању кријумчарења и о иступима против финансиских закона, закључене између Високих Страна Уговорница на дан 23 октобра 1922, примењивати од једне и од друге стране, такође у циљу сарађивања на спречавању и на кажњавању сваке злоупотребе по стварима које су предмет овога Прилога.

Члан 26.

Ове одредбе не утичу ниуколико на Конвенцију о царинском режиму и пограничном промету између Задра и суседних територија, потписану у Риму 23 октобра 1922, која остаје потпуно на снази.

Ипак се разуме, уколико би горе речене одредбе биле повољније по промет од оних у горе поменутој Конвенцији, да ће оне бити примењиване такође и на односе између територија Задра и суседне зоне територије Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, о чем говори чл. 2 исте Конвенције.

Члан 27.

Од ступања на снагу овога Прилога престаће да се примењују одредбе Прилога А Споразуму о Ријеци потписаном у Риму 27 јануара 1924.

Члан 28.

Високе Стране Уговорнице задржавају право да се, у случају отказа Уговора о Трговини и Пловидби, споразумеју о опортуности продужења трајања ових одредаба, потпунце или са изменама, које би се, са обзиром на нове прилике, имале унети.

Члан 29.

Владе Високих Страна Уговорница наименоваће, у року од 30 дана од дана ступања на снагу овога Прилога, своје делегате, који ће имати да поставе демаркациону линију пограничних зона из чл. 1, водећи рачуна о потребама локалног промета и о природи терена. Исти ће делегати такође имати дужност да споразумно одреде, извршујући оно што је установљено у чл. 10 и 15, места, на којима становници пограничних зона могу прелазити границу, и да се споразумеју о детаљним одредбама и о мерама које ваља усвојити, у границама одредаба овога Прилога, ради примене тих истих одредаба и ради спречавања злоупотреба.

ОБРАЗАЦ I

ПОГРАНИЧНА КАРТА

Потпис сопственика

....

Лични опис:

Висина........................
Стас ....
Боја лица ....
Коса ....
Брада........................
Очи..........................
Нос..........................
Уста.........................
Чело.........................
Особени знаци ....

Потврђује се да је Г.................
....
сопственик ове карте, рођен у ....
....
дана ....
завичајна општина......................
....
по занимању ....
станује обично у општини ....
....
....
....

и да { има непокретног имања................. / држи под закуп непокретно имање ... / се бави индустријом .... / се бави трговином .... } у ....

Или: је у служби Г...
власника непокретног имања у..............................
и запослен стално у..
Или: је представник (или службеник)........................
који има радњу...
Г.. је према
томе овлашћен да прелази границу између италијанске пограничне зоне и српско-хрватско-словеначке пограничне зоне, путом........................
и да се слободно задржава у реченој италијанској зони..................
и у пограничној зони српско-хрватско-словеначкој.

Ова се карта не може употребити за путовања изван речене пограничне зоне италијанске и пограничне зоне српско-хрватско-словеначке.

Ова карта важи до.........................
Свака злоупотреба овом картом ништи њено важење.
(Датум) .... дана ....

Виза

Власт која издаје карту

ОБРАЗАЦ II

КАРТА ЗА ПРЕЛАЗ

издана Г...
који станује у...
за само један улазак у пограничну зону.....................
....
путом ....
важи до..
(Датум) .... дана ....

Виза

Погранична контролна власт

Примедба. — Карту за прелаз може издавати контролна власт на граници у случају хитности (смрти, изненадног обољења, сахране и т. д.). Карту мора визирати погранична контролна власт друге Државе, и њено важење не може превазићи три дана.

Карта за прелаз не може се употребити за путовања изван пограничне италијанске зоне и изван пограничне српско-хрватско-словеначке зоне.

ПРОТОКОЛ

У тренутку приступања потпису Уговора о Трговини и Пловидби, закљученог под данашњим датумом између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевине Италије, потписани Пуномоћници, за то од стране својих Влада прописно овлашћени, учинили су ове изјаве и резерве:

I

Пуномоћници Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца изјављују да ће италијанским бродовима бити допуштена пловидба у териториалним водама Бојане које припадају Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, али ти бродови неће моћи обављати трговачке послове у српско-хрватско-словеначким пристаништима речене реке.

II

Пуномоћници Краљевине Италије примају на знање горњу изјаву и са своје стране изјављују да се из те изјаве и из факта што ће се обављати пловидба италијанским бродовима у водама Бојане без обављања трговачких послова у пристаништима српско-хрватско-словеначким, неће моћи никако извести да се Италија одриче права, која би могла произићи уз уговора и међународних аката који би евентуално регулисали укрцавање и искрцавање путника и робе у српско-хрватско-словеначким пристаништима Бојане и Скадарскога Језера.

III

Пуномоћници италијански изражавају жељу да се с једне и с друге стране олакшавају споразуми између пловидбених друштава која припадају обема Високим Странама Уговорницама, а која могу имати за циљ:

а) што могућно боље подешавање поморских пристаништа обеју Високих Страна Уговорница;

б) избегавање штетне конкуренције између речених друштава.

Пуномоћници српско-хрватско-словеначки изјављују са своје стране да ће Краљевска Влада олакшавати горе поменуте споразуме.

IV

Како су уговорене царине одређене у Прилогу А Уговору о Трговини и Пловидби, уколико се односе на увоз у Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца изражене у златним динарима, а како су уговорене царине одређене прилогом Б истога Уговора, уколико се тиче увоза у Италију, изражене у златним лирама, то се разуме да се, што се тиче курса по коме ће се ове исте царине моћи плаћати у динарским новчаницама или у лирним новчаницама, неће правити никаква разлика између горе речених уговорних царина и царина из општих тарифа или других уговорних царина које су на снази, у једној или у другој Држави.

V

Постоји сагласност да се одредбе чл. 7 Уговора примењују на увоз обичних вина само у границама, у којима оне не би дирале у ограничења, којима је сада подвргнут или би доцније могао бити подвргнут, увоз обичних вина пореклом из које треће Земље.

САСТАВЉЕНО у два примерка, у Београду, 14 јула 1924 год.

Д-р Х. Кризман, с. р.
С. Р. Кукић, с. р.
Д-р Рибарж, с. р.
Д-р М. Тодоровић, с. р.
Миливоје М. Савић, с. р.

Бодреро, с. р.
Л. Лучиоли, с. р.

ЗАВРШНИ ПРОТОКОЛ

У тренутку приступања потпису Уговора о Трговини и Пловидби, закљученог под данашњим датумом, између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевине Италије, потписани Пуномоћници учинили су ове изјаве и резерве које ће образовати саставни део самога Уговора:

I Односно текста Уговора о Трговини и Пловидби

Ка чл. 1.

Одредбе овога Уговора које се односе на пловидбу примењују се само на поморску пловидбу.

Ипак је допуштено италијанским поморским бродовима да плове у водама Зрмање до Обровца, у Крки до Сардона и у Неретви до Метковића, под условом да се та пловидба врши поморским средствима која долазе непосредно са мора без претоваривања. Под истим условима допуштено је поморским бродовима Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца да плове, долазећи непосредно са мора, без претоваривања, до италијанских пристаништа Фано, Пезаро и Равена.

У горе означеним случајевима вође бродова једне од обеју Држава који плове у водама друге биће предусретани под истим условима и плаћаће исте таксе на бродове и на товар као и вође домаћих бродова.

Ове одредбе не мењају ниуколико одредбе пловидбених аката који важе за међународне реке, ни одредбе донесене или које ће се донети о примени тих аката, уколико су ти акти постали обавезни за обе Високе Стране

Ка чл. 2.

1) Изузетком предвиђеним у последњем ставу чл. 2, уколико се то односи на погранични промет, подразумева се да су се хтеле нагласити нарочите повластице дане или које би доцније могле бити дане од стране једне или друге Високе Стране Уговорнице другим суседним Државама, да би се потпомогао промет између зонâ, које се простиру највише 15 километара са сваке стране заједничке граничне линије.

2) Будући да су обе Високе Стране Уговорнице одлучиле да примењују у својим трговинским односима клаузулу најповлашћенијег народа у свему ономе што се односи на трговину, на превозе и на пловидбу, то се разуме, на основи одредаба чл. 2, да и повластице, које је једна од Високих Страна Уговорница дала или које би могла дати некој трећој Држави у облику концесија ограничених на контингенте, може тражити друга Страна под истим условима и у истим границама.

Ка чл. 2. и 7.

Што се тиче транзитног промета на железницама, одредбе овога Уговора не мењају нимало одредбе специалне Конвенције за регулисање саобраћаја и транзита на железницама између обеју Високих Страна Уговорница.

Ка чл. 8.

Производи побројани у тарифи *А* и *Б*, који долазе са територија једне од Високих Страна Уговорница и увезени на територије друге не могу бити ту оптерећени унутрашњим дажбинама сем ако се фабрикују на територијама ове и то утолико, уколико су у њој подвргнути одговарајућим унутрашњим таксама.

Изузетно од овога правила они могу бити подвргнути плаћању унутрашњих дажбина, ако овима подлеже у тренутку закључења овога Уговора, с тим да та мера која је на снази не буде прекорачена.

Ка чл. 11.

1. Индустриске легитимационе карте треба да буду израђене према приложеном обрасцу и састављене на италијанском или на српско-хрватском језику са француским преводом.

Високе Стране Уговорнице саопштиће једна другој, којим су властима ставиле у дужност издавање легитимационих карата, као и одредбе којих путници треба да се придржавају у обављању своје трговине.

Предмети подложни царини, који буду увезени као мустре од стране трговачких путника, биће, с једне и с друге стране, пуштани без увозне и извозне царине, под условом да ти предмети, кад остану непродати, буду поново извезени у року од шест месеци, и да истоветност предмета увезених и поново извезених не буде сумњива, ма која била, уосталом, царинарница кроз коју при излазу пролазе. Свака од Високих Срана Уговорница моћи ће прописати да поновни извоз или поновни увоз горе означених предмета буде гарантован депоновањем износа односних царина или кауцијом.

Трговачки путници нису обавезни да лично присуствују царинским формалностима: они могу поднети своју легитимациону карту посредством другог лица.

2. Изузетно од одредаба последњега става чл. 11 постоји споразум да ће торбари (путујући трговци) поданици Државе српско-хрватско-словеначке и пореклом из срезова Кочевља и Логатеца, продавајући робу, коју су већ продавали до године 1914 путујући трговци на територијама које је сада Италија анектовала, бити овлашћени да обављају ту трговину на основу једне обичне лигитимационе карте, издане од стране локалне власти јавне безбедности, сем ако не постоје побуде за искључење, предвиђене, исто тако из разлога јавне безбедности, за италијанске поданике.

Горе поменута карта важиће за једну годину, и моћи ће бити одузета у случају злоупотребе, или из разлога јавнога поретка.

Ка чл. 12.

Да би спречила сваки покушај прекршаја царинске тарифе на преваран начин у случајевима предвиђеним у чл. 12, свака од Високих Страна Уговорница задржава право да одреди мере за извршење одредаба које садржи речени члан.

Ка чл. 25.

Неће се сматрати за трговачке послове: истоваривање и поновно утоваривање робе ради оправке брода; претовар на други брод услед неспособности првога; издатци потребни за снабдевање посаде храном.

Ка чл. 27.

Пошто у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца правила за одређивање запремине бродова, која су сада на снази, нису сагласна са правилима усвојеним у Италији, то се Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца обвезује да донесе, у року од три месеца од дана ступања на снагу овога Уговора, све потребне измене у својој уредби о тонажи бродова, како би се по истим правилима поступало у обема Земљама.

Ка чл. 31.

Односно поступка при арбитражи у случајевима предвиђеним у чл. 31 Високе Стране Уговорнице сагласиле су се у овом:

У првом случају арбитраже, изборни суд ће заседавати на територији тужене Стране Уговорнице; у другом случају, на територији друге Стране, и тако даље наизменично на територији сваке од Високих Страна Уговорница. Она од Страна, на чијој територији буде заседавао суд, одредиће место заседања. На њен терет пашће да стави на расположење просторије, чиновнике и службено особље, потребно за рад суда. Суду ће председавати надарбитар (председник). Одлуке ће се доносити већином гласова.

Високе Стране Уговорнице споразумеће се, било у сваком случају арбитраже, било за све случајеве, о поступку по коме ће суд радити. У недостатку тог споразума, поступак ће прописати сам суд. Поступак може бити и писмен, ако ни једна од Страна не учини примедбе. У томе случају могу бити измењене одредбе става који претходи.

За предају позива да се предстане изборном суду и за молбена писма која овај другим судовима и властима ради судских радњи шаље, власти сваке од Високих Страна Уговорница пружиће, на захтев изборног суда упућен надлежној Влади, своју помоћ на исти начин, на који је пружају, кад је реч о захтевима грађанских судова у земљи.

II Односно увозних царина у Италију

У случају да Италија заспостави увозне царине на производе ниже наведене, исти производи пореклом и упућени из Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца не могу бити подвргнути царинама које би прелазиле за сваки тај производ ниже наведену меру:

Број италијанске тарифе	НАИМЕНОВАЊЕ РОБЕ	Увозна царина Л. ч. (у злату)	Коефицијент повећања
20	Прерађена меса		
а	Сољена, сушена (надимљена) или на други начин припремљена		
	1 — шунке	25·—	—
	2 — остало	15·—	—
129	Свињска маст	8·—	—
130	Сланина	12.—	—

Овај Протокол који ће се сматрати као одобрен и санкционисан од Високих Страна Уговорница без икакве специалне ратификације самом разменом ратификација Уговора на који се односи, састављен је у два примерка, у Београду, четрнаестог јула хиљаду девет стотина двадесет и четврте године.

Д-р Х. Кризман, с. р.
С. Р. Кукић, с. р.
Д-р Рибарж, с. р.
Д-р М. Тодоровић, с. р.
Миливоје М. Савић, с. р.

Бодреро, с. р.
Л. Лучиоли, с. р.

(Образац)

{ Краљевина Италија
{ Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца

(Власт која издаје карту)

ЛЕГИТИМАЦИОНА КАРТА ЗА ТРГОВАЧКЕ ПУТНИКЕ

Важи дванаест месеци рачунајући од дана издања.
Важи за . . . . Број карте . . . .
Овим се тврди да сопственик ове карте,
Г. . . . . рођен у . . . .
станује у . . . . улица . . . . број . . .
има (1) . . . .
у . . . .
под трговачком фирмом . . . .
. . . .
(или) је трговачки путник у служби { куће . . . .
{ кућа . . . .
у . . . .
која има (1) . . . .
које имају . . . .
под трговачком фирмом . . . .

Како сопственик ове карте има намеру да прима поруџбине у горе означеним земљама и да врши куповину за кућу (куће) о којој (којима) је реч, то се овим тврди да је та кућа (су те куће) овлашћена (овлашћене) да обавља (ју) своју индустрију и своју трговину у (. . . . . . .) и да ту плаћа (ју) законске порезе на то.

(. . . . .), ... 19 . . .

Потпис шефа куће (кућа)

. . . .

Лични опис носиоца

Године . . . .
Стас . . . .
Коса . . . .
Особени знаци . . . .

Потпис сопственика

. . . .

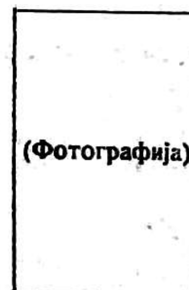

---

[1]) Назначење фабрике или трговине.

НЗ Само се попуњава рубрика (1) формулара када је реч о шефу једне трговачке или индустриске установе.

КОНВЕНЦИЈА О СТОЧНИМ ЗАРАЗНИМ БОЛЕСТИМА

ИЗМЕЂУ КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА И КРАЉЕВИНЕ ИТАЛИЈЕ

Његово Величанство Краљ Срба, Хрвата и Словенаца и Његово Величанство Краљ Италије, у жељи да се олакша трговина стоком, кожама и другим сировим сточним производима, између њихових односних територија, уклањањем, уколико је могућно, опасности да се сточне заразе, које би постојале или се појавиле на њиховим територијама, не пренесу у другу услед кретања стоке и промета реченим сточним производима, решили су да закључе, ради тога, Конвенцију и наименовали су за своје Пуномоћнике:

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА:

Његову Екселенцију ДР. ОТОКАРА РИБАРЖА, *носиоца ордена Великог Крста Италијанске Круне, Изванредног Посланика и Пуномоћног Министра,*

Господина САВУ КУКИЋА, *носиоца ордена II степена Светог Саве и II степена ордена Италијанске Круне, пређашњег Генералног Директора Царина;*

и

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ИТАЛИЈЕ:

Његову Екселенцију Генерала АЛЕСАНДРА БОДРЕРО, *носиоца ордена Великог Крста Италијанске Круне, ордена С. С. Маурициja и Лазара IV степена, ордена Великог Крста Светог Саве и ордена Белог Орла са мачевима III степена, Свог Изванредног Посланика и Пуномоћног Министра код Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца,*

Господина ЛОДОВИКА ЛУЧИОЛИ, *носиоца ордена Великог Крста С. С. Маурициja и Лазара и Италијанске Круне, I степена ордена Светог Саве, Државног Саветника;*

који су, пошто су измењали своја пуномоћија, нађена у прописном и пуноважном облику, закључили ово:

Члан 1.

Увоз стоке (једнокопитара, преживара и свиња), пернате живине, сирових сточних производа и предмета који могу послужити као преносно средство заразе са територије једне од Високих Страна Уговорница на територије друге Стране, може се ограничити на пограничне станице и на морска пристаништа нарочито означена и ту бити подвргнут ветеринарској контроли од стране Државе, на чију се територију има извршити.

Члан 2.

Стока, перната живина, сирови сточни производи и предмети наведени у члану првом неће се моћи увести са територија једне од Високих Страна Уговорница на територије друге, или пренети преко ових последњих, без подношења уверења о пореклу и здрављу.

Уверење за стоку треба да буде издано од стране месне власти и мора садржати број грла и њихове карактеристичне ознаке, а тако исто и место опредељења; мора бити снабдевено потврдом државног или у ту сврху нарочито овлашћеног од стране Државе ветеринара, која потврђује да је стока означена у уверењу здрава. То уверење мора садржати изјаву да се није десио у општини порекла, за време последњих 40 дана пре пошиљања, ни један случај заразних сточних болести за које је, на територији порекла, законом прописана обавезна пријава, а које би биле преносљиве (прилепчиве) на врсту стоке, за коју је уверење издано.

Појединачни случајеви пространа, шуштавца, црвеног ветра (врбанца), беснила и полне оспе код једнокопитара и говеда који би се појавили у општи-

ни порекла неће спречити издавање уверења, али се морају у уверењу поменути.

За коње, магарад и говеда, ова уверења издаваће се за свако грло засебно; за овце, козе и свиње може се издавати заједничко уверење за више грла.

Уверење о пореклу и здрављу за пернату живину, за сирове сточне производе и предмете који могу послужити као преносно средство заразе издаваће:

у Италији локалне власти. Потврду о здравствености пернате живине или производа садржаних у уверењу даваће државни или у ту сврху од стране Државе овлашћени ветеринар;

у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца државни или у ту сврху од стране Државе овлашћени ветеринар.

Уверење о пореклу и здрављу пернате живине мора садржати такође потврду да у општини порекла не влада никаква заразна болест пернате живине и да за време последњих 14 дана није било таквих заразних болести.

Ако се превози железницом или лађом, стока ће се морати подвргнути, при утовару, прегледу ветеринара државног или специално у ту сврху овлашћеног од стране Државе. Исход прегледа мора се забележити на уверењу у коме ће морати бити, још, изјављено да стока, на путу до места утовара, није била изложена никаквој опасности заражења ни посредно ни непосредно.

Члан 3.

Биће, међутим, допуштен увоз и провоз без пропратног уверења о пореклу и здрављу и неће бити, из разлога ветеринарских, подвргнути никаквом ограничавању:

а.) млечни производи (сиреви, масло и т. д.);

б.) јаја;

в.) конзервисана храна у кутијама херметички затвореним;

г.) маст и лој топљени;

д.) вуна прана у индустриским предузећима, упакована у затворене џакове;

ђ.) црева, сушена или усољена, у сандуцима или бурадима затворен

Члан 4.

Допуштиће се увоз и провоз заклане стоке и заклане пернате живине свежег или прерађеног меса, свежег или киселог млека, кожа сувих и усољених и осталих сточних производа, ако се на увозној граничној станици докаже уверењем изданим од стране ветеринара државног или специално овлашћеног у ту сврху од стране Државе, да су ти предмети од здравих животиња (стоке), и да у општини порекла не постоји никаква заразна болест чија би пријава била обавезна и која би се могла, у даном случају, сматрати као опасна.

Месо свеже или конзервирано смрзњавањем мора бити подвргнуто ветеринарском прегледу под условима ниже означеним:

а) говеђе месо: цело живинче, одрано или неодрано, или пак исечено на полутке или четвртине;

б) месо овчије или козје: цело живинче одрано, или неодрано, или исечено на полутке;

в) месо свињско: цело живинче или исечено на полутке, са сланином или без ње, која се може, у сваком случају, поднети одвојено.

Члан 5.

У случајевима да уверења о пореклу и здрављу не би била састављена на језику земље опредељења, додаће се превод на француском потврђен као тачан од стране ветеринара.

За крупну стоку једна копија биће довољна за сву стоку у истом вагону или у истој лађи.

Члан 6.

Транспорти који не одговарају претходним одредбама, као и стока коју ветеринар, при њеном прелазу преко границе, нађе за болесну или сумњиву да је заражена, напослетку стока која је била ма у каквом додиру са болесном стоком или са стоком под сумњом да се заразила заразном болешћу, могу бити враћени. Али, на захтев увозника и према прописима који важе у Земљи опредељења, ова стока пропустиће се, под условом да се одмах закоље на граничној станици или пак на месту истовара, или, ако то не би било могућно, у месту које ће бити назначено од стране ветеринарне власти. Што се тиче искоришћења меса и продуката стоке на тај начин заклане, примениће се поступак који важи за домаћу стоку болесну или под сумњом заразних болести. Ветеринар на граници дужан је да забележи на уверењу разлог враћања, или, у даном случају, клања и да то потврди својим потписом.

Ако, међу увезеном стоком, нека заразна болест буде примећена тек по уласку у земљу опредељења, та чињеница мора бити назначена у записнику састављеном у присуству једног ветеринара државног или специално у ту сврху овлашћеног од стране Државе. Копија записника доставиће се, без одлагања, Министарству Иностраних Дела друге Високе Стране Уговорнице.

Члан 7.

Ако се говеђа куга појави на територијама једне од Високих Страна Уговорница, друга Страна има права да забрани или да ограничи, за време трајања опасности од заразе, увоз преживара, свиња и сирових сточних производа, као и предмета који би могли послужити као преносно средство заразе.

Ако би се шап и устобоља (слинавка) појавили на територији једне од Високих Страна Уговорница у опасном виду, са изгледом на велико ширење и у тешком облику и са великим морталитетом, та Страна се обвезује да ће одмах наредити обуставу извоза на територију друге Стране оне стоке, која припада врстама подложним тој зарази за цело подручје зараженог среза и подручја њему суседних срезова. У случају да би се тај облик шапа и устобоље распрострo и на суседне срезове, њима суседни срезови и ови последњи и тако редом остаће исто тако затворени извозу.

Извоз стоке, о којој је реч, почеће наново када та сточна зараза буде изгубила горе означену ванредну озбиљност.

Члан 8.

Ако је прометом стоке нека заразна болест, за коју је обавезна пријава законом прописана, била унета са територија једне од Високих Страна Уговорница на територију друге, ова последња имаће права да ограничи или да забрани, за време трајања опасности од заразе, увоз свих врста стоке, на које се та болест може пренети.

Ова ограничења забране увоза могу се протегнути: у случају када је у питању сакагија, прострел (бедреница), шуштавац, шуга једнокопитара и преживара, на општину одакле је пореклом стока која је унела заразу и општине суседне овој; а у случају кад су у питању друге сточне заразе на срез одакле је пореклом стока која је унела заразу.

Промет стоком не може бити забрањен, ако се појави туберкулоза или ако је она била унесена.

Горњи прописи имају се применити исто тако и на сточне производе и предмете који могу послужити као преносно средство зараве.

Члан 9.

Свака од Високих Страна Уговорница публиковаће периодично сваких 14 дана најмање, билтене о стању сточних зарава. Ти билтени достављаће се непосредно другој Страни Уговорнице.

Ти билтени биће састављени што је могућно више једнообразно и тако да показују стање сточних зараза чак и на подручјима првостепених административних власти и општина.

Ако се говеђа куга појави на територији једне од Високих Страна Уговорница, директно обавештење даће се другој Страни, телеграфским путем, о појави и о ширењу болести.

Директно обавештење даће се на исти начин, ако би се појавили шап и устобоља (слинавка) у облику назначеном у члану 7.

Члан 10.

Кад се појави неспоразум између Високих Страна Уговорница око примене ове Конвенције, затражиће се мишљење Мешовите Комисије, ако једна од Високих Страна Уговорница то захтева. То мишљење биће узето у праведну оцену при доношењу одлуке.

Свака од Високих Страна Уговорница наименоваће два члана у ту Комисију, која ће имати права да себи придода и петог члана у случају ако се не би могли споразумети. При првом случају образовања мешовите комисије, ако ова друкчије не одлучи, пети члан изабраће се између држављана једне од Високих Страна Уговорница; при другом случају, између оних друге Стране, и тако редом наизменично између држављана једне или друге Стране Уговорнице. У првом случају одлучиће се коцком, која ће од Високих Страна Уговорница дати петог члана Комисије.

Члан 11.

Ова Конвенција која се само односи на провениенције из територија Високих Страна Уговорница, ступиће на снагу истовремено кад и Уговор о Трговини и Пловидби закључен између Високих Страна Уговорница 14 јула 1924. и остаће на снази до истека реченог Уговора.

Ако се ни једна од Високих Страна Уговорница не користи могућношћу да откаже Уговор о Трговини и Пловидби на дванаест месеци пре његовог истека, а не буде саопштила ни своју намеру да истовремено престане важити ова Конвенција, она ће остати на снази све до истека једне године дана, рачунајући од дана, кад је једна или друга од Високих Страна Уговорница буде отказала.

Ова Конвенција биће ратификована и ратификације њене биће измењане у Београду у исто време кад и оне о Уговору о Трговини и Пловидби.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали ову Конвенцију и ставила на њу своје печате.

РАЂЕНО У БЕОГРАДУ, дванаестога августа хиљаду девет стотина двадесет и четврте године.

Д-р Рибарж, с. р. **Бодреро, с. р.**
С. Р. Кукић, с. р. **Л. Лучиоли, с. р.**

ЗАВРШНИ ПРОТОКОЛ.

У тренутку приступа потпису Конвенције о сточним заразама, закључене на данашњи дан између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевине Италије, потписани Пуномоћници дали су ове изјаве које ће имати да сачињавају саставни део саме те Конвенције:

1. У случају кад стока и сирови сточни производи из Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, а намењене увозу у Италију, треба да буду превезени преко морског пристаништа друге неке Земље, превоз до морског пристаништа Земље кроз коју пролазе као транзит извршиће се железницом и у пломбираном вагону. Приликом њиховог доласка у речено пристаниште та стока и ти сирови сточни производи утовариће се директно на бробове или пак, ако постоје специалне штале или магацини одређени за искључиву употребу Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, стока ће моћи бити склоњена у те штале и сирови сточни производи остављени у те магацине. Истоваривање стоке из вагона, увођење у штале и потребни радови при укрцавању морају се извршити са свима потребним здравственим предострожностима и отклањањем сваке опасности посредне или непосредне заразе.

Уверење о пореклу и здрављу које прати стоку, пернату живину и сирове сточне производе са територије порекла у пристаниште укрцавања мора носити и визу ветеринара Државе Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца који је на служби у зони пристаништа резервисаној Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца.

У случају збирних уверења изданих за стоку овчје, козје и свињске врсте, ако се број стоке означен у уверењу смањио услед тога што би један део те стоке био одређен на другу страну, горе поменути ветеринар назначиће у уверењу, поред тачног броја стоке која се упућује у Италију, да се смањивање броја није десило из санитарних разлога. Исто тако ће се поступити и за пернату живину и за сточне производе.

2. Предострожности санитарне које свака од Високих Страна Уговорница буде сматрала за корисне да предузме према стоци и пернатој живини снабдевеној уредним документима и нађеној здравом при прелазу границе, биће, на властитој територији, ограничене на најмању неопходно потребну меру.

Трајање времена потребног за осматрање коме би стока била подвргнута, неће моћи прећи шест дана, почев од дана када је извршен преглед од стране ветеринара на граници.

За транспорте који иду морем предвиђених шест дана рачунаће се од онога дана када је укрцавање извршено.

За овце које нису намењене клању у пристаништу истовара, то време може трајати петнаест дана.

3. Месо свеже и прерађено, може бити отправљено свукуд где се троши и у месту опредељења оно ће бити подвргнуто законским прописима којима подлеже домаћа меса.

Транзит свежег или прерађеног меса и других сирових сточних производа, као и кожа, пропраћених уверењем предвиђеним чланом 4. ове Конвенције, вршиће се без икаквих ограничења ни стешњавања санитарно-ветеринарног

4. Уверења о пореклу и здрављу којима, према члановима 2 и 4 ове Конвенције, треба да буде снобдевена стока, перната живина жива или заклана,

сирови сточни производи, месо свеже или прерађено и предмети који могу послужити као преносно средство заразним болестима, ослобођени су конзуларне визе, која се неће тражити.

5. За увоз стоке која се непосредно упућује на тргове са кланицама спојене железницом неће се тражити никакво претходно допуштење ни овлашћење.

6. За гранични ветеринарски преглед стоке, сирових сточних производа и пернате живине неће се наплаћивати таксе веће од оних које се сад наплаћују.

7. Што се тиче назначења станица, пристаништа или обичних путова на граници, преко којих ће се вршити прелаз стоке, сточних производа и осталих предмета наведених у члановима 2 и 4 ове Конвенције, Владе Високих Страна Уговорнице о томе ће се међусобно споразумети.

Овај Протокол, који ће се сматрати као признат и потврђен од стране Високих Страна Уговорнице, без друге нарочите ратификације, самим актом измене ратификација Конвенције на коју се односи, био је састављен, у два примерка, у Београду, дванаестога августа хиљаду девет стотина двадесет и четврте године.

Д-р Рибарж, с. р. **Бодреро, с. р.**
С. Р. Кукић, с. р. **Л. Лучиоли, с. р.**

§ 2

Овај закон ступа у живот кад га Краљ потпише а обавезну силу добија обнародовањем у Службеним Новинама, пошто претходно буду измењане ратификације.

Препоручујемо Нашем Министру Иностраних Дела да овај Закон обнародује, свима Нашим Министрима да се о извршењу његовом старају, властима, пак, заповедамо да по њему поступају а свима и свакоме да му се покоравају.

6. децембра 1926. године
у Београду.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Председник Министарског Савета,
Никола Узуновић, с. р.

Заступа Министра Правде,
Министар Социјалне Политике,
Мил. Симоновић, с. р.

Министар Иностраних Дела,
Д-р М. Нинчић, с. р.

Министар Просвете,
Заступник Министра Вера,
М. Трифуновић, с. р.

Заступа Министра Народног Здравља,
Д-р М. Сршкић, с. р.

Министар Пољопривреде и Вода,
Ив. Пуцељ, с. р.

Министар Припреме за Уставотворну Скупштину и Изједначење Закона,
Д-р М. Сршкић, с. р.

Министар Грађевина,
Мил. Ант. Вујичић, с. р.

Министар Финансија,
Д-р Нинко Перић, с. р.

Министар за Социјалну Политику,
М. Симоновић, с. р.

Министар Војске и Морнарице,
Дивизијски Ђенерал,
Душ. Трифуновић, с. р.

Министар Унутрашњих Дела,
Бож. Ж. Максимовић, с. р.

Министар Пошта и Телеграфа,
Б. Шуперина, с. р.

Министар Трговине и Индустрије,
Д-р Ив. Крајач, с. р.

За Министра Шума и Рудника,
Д-р В. Јовановић, с. р.

Министар Саобраћаја,
Д-р В. Јовановић, с. р.

Министар за Аграрну Реформу,
Станко Шибеник, с. р.

Министар Иностраних Дела,
Д-р М. Нинчић, с. р.

Министар Трговине и Индустрије
Д-р Ив. Крајач, с. р.

Видео и ставио Државни Печат,
Чувар Државног Печата,
За Министра Правде,
Министар Социјалне Политике,
Мил. Симоновић, с. р.

(М. П.)

Напомена. Измена инструмената ратификације предњег Уговора о трговини и пловидби и Конвенције о сточним заразним болестима између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевине Италије извршена је 14 новембра 1928 године у Риму.

Пов. 13070 — Из канцеларије Министарства Иностраних Дела.

МИНИСТАР ИНОСТРАНИХ ДЕЛА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА
ПОСЛАНИКУ ЊЕГОВОГА ВЕЛИЧАНСТВА КРАЉА ИТАЛИЈЕ У БЕОГРАДУ

У Београду, 14 Јула 1924.

Господине Министре,

Уговором о Трговини и Пловидби између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевине Италије, потписаном данас, утврђене су, за извесне производе италијанског порекла и провенијенције, царине за увоз у речену Краљевину, на бази једне нове опште тарифе.

Сада ми је част доставити Вашој Екселенцији до знања, да ће Краљевска Влада, у циљу да се избегне да почев од дана примене речене тарифе, па све до тренутка ступања на снагу тога уговора, напред назначени производи не буду подвргнути царинама те опште тарифе, предузети потребне мере, да се на производе назначене у Прилогу А реченога Уговора, који су италијанског порекла и провенијенције, наплаћују при њиховом увозу у Краљевину, уговорне царине утврђене истим Прилогом, почевши од истог оног дана када ступе на снагу царине нове опште тарифе које су биле узете као основица приликом преговарања о уговорним царинама.

Изволите примити, Господине Министре, уверење о моме високом поштовању.

Заступник Министра Иностраних Дела,
М. Трифуновић, с. р.

ПОСЛАНИК ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА КРАЉА ИТАЛИЈЕ У БЕОГРАДУ МИНИСТРУ ИНОСТРАНИХ ДЕЛА КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

У Београду, 14. Јула 1924.

Господине Министре,

Позивајући се на одредбе Уговора о Трговини и Пловидби између Краљевине Италије и Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, потписаног данас, којим су, за извесне производе италијанског порекла и провенијенције, царине за увоз у речену Краљевину утврђене на бази једне нове опште тарифе, Ваша Екселенција изволела ми је доставити до знања, нотом од данашњег дана, да ће Краљевина Влада, у циљу да се избегне да почев од дана примене речене тарифе, па све до тренутка ступања на снагу тога Уговора, напред назначени производи не буду подвргнути царинама те опште тарифе, предузети потребне мере, да се на производе назначене у прилогу А реченога Уговора, који су италијанског порекла и провенијенције, наплаћују при њиховом увозу у Краљевину, уговорне царина утврђене истим Прилогом, почевши од истога онога дана када ступа на снагу царине нове опште тарифе које су биле узете као основица приликом преговарања о уговорним царинама.

Примајући к знању ову изјаву, ја Вас молим да изволите примити, Госодине Министре, уверење о моме високом поштовању.

Бодреро, с. р.

ПОСЛАНИК ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА КРАЉА ИТАЛИЈЕ У БЕОГРАДУ
МИНИСТРУ ИНОСТРАНИХ ДЕЛА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

У Београду, 14. јула 1924.

Господине Министре,

Уговор о Трговини и Пловидби између Краљевине Италије и Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца потписан је данас, док су још у току преговори ради решавања извесних питања која су, према одредбама Конвенција и Споразума претходно закључених између обеју Држава, имала бити решена потенутим Уговором или приликом преговора вођених ради закључења истога Уговора.

Како, међутим, није постојала намера да се, услед закључења Уговора, одустане од решавања напред поменутих питања, мени је част доставити до знања Вашој Екселенцији, да моја Влада налази да обавезе и резерве по тој ствари садржане у напред означеним Конвенцијама и Споразумима у погледу питања о којима до данашњег дана није постигнут споразум, нису прејудициране потписивањем тога Уговора и да, према томе, има да се наставе преговори ради дефинитивног решења истих питања.

Надам се да ће ми Ваша екселенција изволети потврдити да је српско-хрватско-словеначка Краљевска Влада сагласна по овој ствари.

Изволите примити, Господине Министре, уверење о моме високом поштовању.

Бодреро, с. р.

МИНИСТАР ИНОСТРАНИХ ДЕЛА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА
ПОСЛАНИКУ ЊЕГОВОГА ВАЛИЧАНСТВА КРАЉА ИТАЛИЈЕ У БЕОГРАДУ

У Београду, 14 Јула 1924.

Господине Министре,

Нотом од данашњега дана, Ваша Екселенција изволела ми је обратити пажњу на чињеницу, да је Уговор о Трговини и Пловидби између Краљевине Италије и Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца потписан данас, док су још у току преговори ради решавања извесних питања која су, према одредбама Конвенција и Споразума претходно закључених између обеју Држава, имала бити решена поменутим Уговором или приликом преговора вођених ради закључења истога Уговора.

Сем тога Ваша Екселенција изволела ми је доставити до знања да, како није постојала намера да се, услед закључења Уговора, одустане од решавања напред поменутих питања, Краљевска Влада Италије налази да обавезе и резерве по тој ствари садржане у напред означеним Конвенцијама и и Споразумима у погледу питања о којима до данашњег дана није постигнут Споразум, нису прејудицирана потписивањем тога Уговора и да, према томе, има да се наставе преговори ради дефинитивног решења истих питања.

Примајући к знању ово саопштење, имам част потврдити Вашој Екселенцији да је српско-хрватско-словеначка Краљевска Влада сагласна по овој ствари.

Изволите примити, Господине Министре, уверење о моме високом поштовању.

Заступник Министра Иностраних Дела,

М. Трифуновић, с. р.

Уредник Стеван П. Бешевић. Издање и штампа Државне Штампарије.

1083

СЛУЖБЕНЕ НОВИНЕ

КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

14. новембар, среда, у Београду

Година X — 1928. Бр. 266.-LXXXVII Д

„СЛУЖБЕНЕ НОВИНЕ“ излазе свакога дана, сем недеље и празничних дана. — Годишња је претплата: за Краљевину 400 динара, а полугодишња 200 динара. За иностранство: 350 фр. франака годишње, а за пола године 175 франака. Претплата се полаже унапред најмање за пола године. За иностранство примају претплату и све поште. — За службене и приватне огласе плаћа се по утврђеној тарифи. Претплата, огласи и новац шаљу се непосредно благајни Државне Штампарије. Рукописи шаљу се Уредништву „Службених Новина“. Они се не враћају. Приватна неплаћена писма не примају се. — Уредништво и експедиција „Службених Новина“ налазе се у Државној Штампарији. Поп Лукина ул. бр. 14. — Поједини бројеви продају се по 1·50 динара од табака.

Телефон Управника 1204. Телефон Уредништва 1255. Телефон Благајне 3528. Телефон Штампарије 45 и 5308.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

420.

МИ

АЛЕКСАНДАР I

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ

КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

ПРОГЛАШУЈЕМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА НА СВОМЕ 92 РЕДОВНОМ САСТАНКУ, ОДРЖАНОМ 13 АВГУСТА 1928 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ, РЕШИЛА И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО

ЗАКОН

о ДОПУНСКОМ СПОРАЗУМУ

СПОРАЗУМА ПОТПИСАНОГ У РИМУ 27 ЈАНУАРА 1924 ГОДИНЕ О УРЕЂЕЊУ ПРОМЕТА;

о СПОРАЗУМИМА:

ЗА ИЗВРШЕЊЕ СПОРАЗУМА О РИЈЕЦИ ПОТПИСАНОГ У РИМУ 27 ЈАНУАРА 1924 ГОДИНЕ;
ЗА ИЗВРШЕЊЕ ЧЛАНА 9 СПОРАЗУМА О РИЈЕЦИ ПОТПИСАНОГ У РИМУ 27 ЈАНУАРА 1924 Г.
ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДРЕДАБА ИЗ УГОВОРА О МИРУ;
О СРПСКО-ПРАВОСЛАВНИМ ЦРКВЕНИМ ОПШТИНАМА НА РИЈЕЦИ, У ЗАДРУ И ПЕРОЈУ;
О СРПСКО-ПРАВОСЛАВНОЈ ЦРКВЕНОЈ ОПШТИНИ У ТРСТУ;

о ДОПУНСКОМ СПОРАЗУМУ

ОДРЕДАБА, КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ПОГРАНИЧНИ ПРОМЕТ, САДРЖАНИМ У ПРИЛОГУ Е. УГОВОРА О ТРГОВИНИ И ПЛОВИДБИ, ЗАКЉУЧЕНОГ ИЗМЕЂУ КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА И КРАЉЕВИНЕ ИТАЛИЈЕ, У БЕОГРАДУ 14 ЈУЛА 1924 ГОДИНЕ, И

о СПОРАЗУМИМА:

О КРЕТАЊУ ТУРИСТА У ПОГРАНИЧНИМ ЗОНАМА;
О ПОДЕЛИ БИВШИХ АУСТРИЈСКИХ ПОДМОРСКИХ ТЕЛЕГРАФСКИХ КАБЛОВА,

ИЗМЕЂУ

КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА И КРАЉЕВИНЕ ИТАЛИЈЕ

КОЈИ СУ ПОТПИСАНИ У НЕПТУНУ 20 ЈУЛА 1925 ГОДИНЕ

који гласи:

§ 1.

Одобравају се и добијају законску снагу: Допунски Споразум Споразума потписаног у Риму 27 Јануара 1924 године о уређењу промета; Споразуми: за извршење Споразума о Ријеци потписаног у Риму 27 јануара 1924 године; за извршење члана 9 Споразума о Ријеци потписаног у Риму 27 јануара 1924 године; за извршење одредаба из Уговора о Миру; о Српско-Православним Црквеним Општинама на Ријеци, у Задру и Перoју; о Српско-Православној Црквеној Општини у Трсту; и о допунском Споразуму одредаба, које се односе на погранични промет, садржани у прилогу Е. Уговора о Трговини и Пловидби, закљученог између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевине Италије у Београду 14 јула 1924 године; и о Споразумима о кретању туриста у пограничним зонама; о подели бивших аустријских подморских каблова, — чији текст на француском језику и превод гласе:

ACCORD INTÉGRATIF
DE L'ACCORD SIGNÉ À ROME LE 27 JANVIER 1924
POUR LE RÈGLEMENT DU TRAFIC

SA MAJESTE LE ROI DES SERBES, CROATES ET SLOVÈNES ET SA MAJESTÉ LE ROI D'ITALIE,

animés du désir de rendre possibles et de garantir mutuellement des communications régulières et sûres entre les deux Pays, dans la plus grande mesure possible, ainsi que de développer et d'assurer un trafic plus considérable de voyageurs et de marchandises de la part de tiers, conformément aux dispositions de l'accord concernant Fiume signé à Rome le 27 janvier 1924 et de son annexe *B*, en considération des conditions particulières de la ligne des chemins de fer du côté de Bakar et de la nécessité de relier le mouvement des trains de et pour Fiume avec celui de et pour Sušak;

et désireux aussi de donner, dans le but précité, une juste et équitable interprétation audit accord et à son annexe *B* en vue d'en assurer une exacte application en faveur des deux Hautes Parties contractantes,

ont nommé leurs Plénipotentiaires:

SA MAJESTÉ LE ROI DES SERBES, CROATES ET SLOVÈNES:

Monsieur VOISLAV ANTONIEVITCH, *son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près Sa Majesté le Roi d'Italie;*

Monsieur OTTOKAR RYBÁŘ, *Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire;*

SA MAJESTÉ LE ROI D'ITALIE:

Monsieur BENITO MUSSOLINI, *Deputé au Parlement, Président du Conseil et Ministre des Affaires Etrangères,*

qui, après avoir échangé leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, ont convenu de ce qui suit:

I. — Service de mouvement.

Article premier

Afin de garantir entièrement le trafic et une division stricte des compétences ainsi que des responsabilités respectives, relatives au service de mouvement, qui incombent aux organes des chemins de fer des Hautes Parties Contractantes et à leurs administrations, la collaboration, prévue par l'art. 6 de l'accord signé à Rome le 27 janvier 1924 de la part de la délégation serbe-croate-slovène dans la gare internationale de Fiume, aura lieu d'après les articles suivants:

Art. 2.

L'administration des chemins de fer italiens fera le service de mouvement complet dans la gare internationale de Fiume et l'administrera par ses organes compétents d'après ses règlements.

ДОПУНСКИ СПОРАЗУМ
СПОРАЗУМУ ПОТПИСАНОМ У РИМУ 27 ЈАНУАРА 1924 ГОД.
О УРЕЂЕЊУ ПРОМЕТА

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА И ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ИТАЛИЈЕ,

у жељи, да омогуће и међусобно зајемче редован и сигуран саобраћај између обеју земаља у што је могућно већој мери, као и да развију и обезбеде што већи промет путника и робе од стране трећих, према одредбама Римског Споразума од 27 јануара 1924 о Ријеци и његовога прилога *B*, имајући у виду специалне прилике на железничкој прузи у правцу Бакра и потребу да се доведе у везу кретање возова са Ријеке и за Ријеку са кретањем возова са Сушака и за Сушак;

и желећи, такође, да у горе наведену сврху дају тачно и правично тумачење реченом Споразуму и његовом прилогу *B*, у циљу да осигурају тачну њихову примену у корист обеју Високих Страна Уговорница, именовали су Својим Пуномоћницима:

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА:

Господина ВОЈИСЛАВА АНТОНИЈЕВИЋА, *Свога Изванредног Посланика и Опуномоћеног Министра код Његовог Величанства Краља Италије;*

Господина ОТОКАРА РИБАРЖА, *Изванредног Посланика и Опуномоћеног Министра;*

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ИТАЛИЈЕ:

Господина БЕНИТО МУСОЛИНИ-А, *Народног Посланика, Председника Министарског Савета и Министра Иностраних Дела;*

који су, пошто су изменили своја пуномоћија, која су призната за пуноважна, уговорили ово:

I — Саобраћајна служба

Члан први

Да би се потпуно осигурао промет и тачна подела односних надлежности као и одговорности, које се односе на саобраћајну службу и падају на железничке органе Високих Страна Уговорница и њихове управе, сарадња српско-хрватско-словеначке делегације на међународној железничкој станици на Ријеци, о којој је реч у чл. 6 Римског Споразума од 27 јануара 1924 год., вршиће се према овим члановима:

Чл. 2.

Целокупну саобраћајну службу на међународној железничкој станици на Ријеци вршиће италијанска управа железница и њом ће руководити преко својих надлежних органа а према својим правилницима.

Чл. 3.

Одговорности, које из тога проистичу, регулисане су следећим одредбама.

Чл. 4.

Службу кретања возова на прузи Бакар, званој горња пруга, вршиће управа српско-хрватско-словеначких железница.

Путне листове за возове испуњаваће особље делегације српско-хрватско-словеначких железница према својим правилницима о саобраћајној служби.

Један телеграфски апарат, уметнут у садањи строј и један електро-механички „консенсо" биће стављени на расположење српско-хрватско-словеначкој делегацији за вршење њене службе, поред садашњег телефонског апарата.

Чл. 5.

Управа италијанских железница вршиће:

а) пријем и испраћај возова, пошто буде добила писмене диспозиције од српско-хрватско-словеначке делегације;

б) премапотписивање путних листова за одлазак возова за Бакар до границе;

в) руковање постројењима која служе за заштиту возова при доласку и одласку, подразумевајући ту и постројења електро-механичког блока.

Чл. 6.

Обе железничке управе израдиће споразумно, на основу претходних одредаба, правилник за детаљне прописе.

Чл. 7.

Уговорено је да српско-хрватско-словеначка железничка управа сноси одговорност за кретање возова на делу пруге између Ријеке и Огранка и обратно, у колико се тиче свих наређења изданих од српско-хрватско-словеначког железничког особља за ово кретање возова као и одговорност за вршење службе о којој је реч у чл. 4. овог Споразума, на прузи Огранак граница и обратно. Напротив, одговорност за одлазак и долазак возова на железничку станицу на Ријеци као и вршење службе о којој је реч у чл. 5. овог Споразума, на делу Ријека-граница, сноси италијанска железничка управа, која и врши експлоатацију, или обе управе, према следећим одредбама.

Чл. 8.

Мешовита комисија експерата италијанских и српско-хрватско-словеначких железница утврдиће, после вођене истраге, на кога пада одговорност за штете учињене лицима, стварима или материјалу, у несрећним случајевима који би се десили у вршењу саобраћајне службе, било на горњој главној прузи између границе обеју Држава и Ријеке, било на оба колосека доње пруге Сушак-Ријека, било на међународној железничкој станици на Ријеци; наравно у овом последњем случају само онда и утолико, када и уколико се вуча и служба обављају уз сарадњу особља српско-хрватско-словеначких железница.

Чл. 9.

У случају да се истрагом мешовите комисије, о којој је реч у претходном члану, не би могло тачно утврдити која је управа одговорна, као и у случају несреће, чији је узрок у вишој сили, или који се не би могао сматрати као кажњиви нехат Управе железничке станице, последице ће сносити подједнако обе управе.

Чл. 10.

У надлежност шефа италијанске управе међународне железничке станице на Ријеци спада, да предузме све што је потребно да се, без одлагања, састане мешовита комисија у случају, ако би несрећни случајеви проузроковали смрт

или тешке здравствене повреде лица, или оштећење ствари и материала, које прелазе вредност од пет стотина франака у злату.

Чл. 11.

Штете, мање од горње суме, ако су проузроковане несрећним случајевима, који су се догодили на горњој главној прузи, од границе обеју Држава па до колосека примања на међународној железничкој станици на Ријеци, сносиће српско-хрватско-словеначка железничка управа, док ће такве штете, које би биле проузроковане несрећним случајевима, који су се догодили на колосецима доње пруге Сушак-Ријека, или на међународној железничкој станици на Ријеци, сносити италијанска железничка управа.

Чл. 12.

Мешовита комисија има се сазвати најдаље у току 15 дана од дана несрећног случаја.

Чл. 13.

Ова ће мешовита комисија бити састављена од по једног чиновника сваке извршне службе експлоатације обеју управа, т. ј.: Саобраћаја, Вуче и Одржавања. Председаваће наизменично чланови, које одређује дотична управа. Биће потребно присуство петорице чланова. Одлуке комисије важиће, ако су донесене већином чланова сваке делегације.

Ако се обе делегације у Комисији не сложе у року од 25 дана, обе ће железничке управе настојати да спор реше пријатељским путем.

Чл. 14.

У случају, да решење спора пријатељским путем не буде могућно у року од још 30 дана, па једна од Високих Страна Уговорница затражи, да се спор изнесе на решење пред један изборни Суд, друга Страна мораће на то да пристане чак и ако се ради о прејудициелном питању, да ли је спор такве природе да спада пред изборни Суд.

Изборни Суд ће се конституисати за сваки спор према одредбама и са дејством из чл. 62.

Чл. 15.

Обе ће железничке управе утврдити споразумно одредбе, потребне за безбедност саобраћајне службе путем потребних сигнала, као и за поделу одговорности такође на пругама названим доњим и између међународне железничке станице на Ријеци и железничке станице на Сушаку, и обратно, кад кретање возова буде могућно.

II — Колска служба

Чл. 16.

Мењајући чл. 31 Анекса *B* Споразума потписаног у Риму, 27 јануара 1924. год., а с обзиром на практичне потребе, које су се појавиле у развићу службе на међународној железничкој станици на Ријеци, закључено је ово:

а) колска служба је, уопште, уређена прописима R. I. V. и R. I. C.;

б) српско-хрватско-словеначки теретни вагони са својим прибором, који долазе на Ријеку, а одређени су за стоваришта, којима управљају италијанске железнице, биће ослобођени плаћања кирије за прва четири дана;

в) теретни вагони са својим прибором F. S., који долазе на Ријеку, а одређени су за стоваришта којима управљају српско-хрватско-словеначке железнице, биће ослобођени плаћања кирије за прва четири дана.

У случају да задоцњење враћања вагона српско-хрватско-словеначких наступи због оскудице средстава српско-хрватско-словеначких железница, за односну кирију неће бити задужене италијанске железнице.

Чл. 17.

Разуме се, да се рок од 4 дана, наведен у чл. 16, не примењује на случајеве, кад би српско-хрватско-словеначка железничка кола, која пролазе преко Св. Петра на Красу, а упућена су на Ријеку F. S., била враћена преко Св. Петра на Красу.

Чл. 18.

Српско-хрватско-словеначки вагони, који се празни враћају преко Св. Петра на Красу на Ријеку, сматраће се да су враћени управи српско-хрватско-словеначких железница, чим стигну на Ријеку, али само у овим случајевима:

а) ако су ушли натоварени пругом Бакар-Ријека или Сушак-Ријека;

б) ако су ушли преко неке друге српско-хрватско-словеначке пограничне железничке станице за Италију, па су упућени за Ријеку F. S. празни, да би се тамо натоварили и експедовали преко Бакра, и то у року од 4 дана;

в) ако су ушли натоварени преко неке друге српско-хрватско-словеначке пограничне железничке станице за Италију, па су упућени на Ријеку-Таон ди Ревел празни, да би се тамо натоварили, без обзира колико ће се времена употребити за њихов утовар на Ријеци-Таон ди Ревел.

Чл. 19.

У извршењу правилника српско-хрватско-словеначких железница, који се односе на кочење возова на прузи Ријека-Српске Моравице, италијанска железничка управа је дужна, у случају под *б)* и *в)* претходног члана, да предузме унапред потребне мере да, кад празни српско-хрватско-словеначки вагони из Св. Петра на Красу дођу на међународну железничку станицу на Ријеци, композиција буде тако састављена да сваки трећи вагон има кочницу.

Чл. 20.

Свака ће железничка управа, према свом правилнику и за свој сопствени рачун, наплаћивати колску дангубу за вагоне, који би остали на њиховим колосецима, подразумевајући ту и колосеке њихових стоваришта.

Чл. 21.

Да би српско-хрватско-словеначка железничка управа могла водити тачну евиденцију својих вагона, који су стигли на Ријеку, или који су са Ријеке отишли преко Св. Петра на Красу, италијанска железничка управа ће дати могућности српско-хрватско-словеначкој делегацији да провери, да ли су тачни податци о доласку и одласку српско-хрватско-словеначких вагона.

Чл. 22.

Управе ће се споразумети о детаљним одредбама за колску службу на међународној железничкој станици на Ријеци.

III — Тарифе

Чл. 23.

Железничке управе обеју Држава утврдиће, у року од три месеца од дана потписа овог Споразума, директне тарифе за промет између важних железничких ставница на територији једне од Високих Страна Уговорница и железничких станица у јадранским пристаништима, које се налазе на територији друге Високе Стране Уговорнице.

Чл. 24.

За време, док ове тарифе не ступе на снагу, али свакако највише за време од три месеца од истека времена од 15 дана после наведеног рока, управа италијанских железница обвезује се да ће одобравати на својим пругама од границе преко Постојне за Трст и Ријеку попуст од 30% унутрашње нормалне тарифе за све транспорте, упућене за Трст, Ријеку или Сушак, loco

или пристаниште, за робу, произведену на територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, поменуту у ванредној тарифи Бр. 15 и 16 *A* — аустро-јадранске тарифе, која је на снази.

С друге стране, српско-хрватско-словеначка железничка управа обвезује се, да ће одобрити, за то исто време, на својим пругама за исту робу просечни попуст од 30% своје нормалне локалне тарифе, водећи рачуна о тарифским даљинама, и уводећи тако зване „релационе тарифе" за све извозне железничке станице.

Утврђено је да ће свака железничка управа обеју Високих Страна Уговорница имати права да укине овај попуст у случају, ако једна од њих повиси тарифе пре наведеног рока од три месеца.

Чл. 25.

За све транспорте робе, послане у пуним колским товарима с међународним товарним листовима из Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца преко Постојне-Св. Петар на Красу-Ријека, упућене за Сушак, loco или пристаниште, и обратно, италијанска железничка управа ће ставити на расположење своје унутрашње нормалне тарифе са свима сниженњима, која важе за транспорте на прузи Постојна-Ријека, одређене за Ријеку, loco или пристаниште, подразумевајући ту и Ријеку-Таон ди Ревел.

Чл. 26.

За транспорте преко Постојне, упућене за Сушак горњом пругом, додаће се ценама за превоз за пут Постојна-Св. Петар-Ријека према одредбама из чл. 24 алинеје 1 и чл. 25:

а) возарински удео за један километар, т. ј. једна десетина превозне цене за 10 километара према нормалној локалној тарифи, која важи на српско-хрватско-словеначким пругама;

б) возарина која припада српско-хрватско-словеначкој железничкој управи за пут са оне стране границе.

Чл. 27.

Цене транспорта за пут преко Бакра са српско-хрватско-словеначких железничких станица до међународне железничке станице на Ријеци, loco пристаниште, или Ријека—Таон ди Ревел и обратно, одредиће се на основу тарифских даљина између железничке станице Сушак и осталих српско-хрватско-словеначких железничких станица, према ценама транспорта локалне нормалне тарифе српско-хрватско-словеначких железница, са свима попустима од ове тарифе, који важе између ових железничких станица и железничке станице Сушак loco. Овако одређеном уделу цене за превоз, додаће се удео за један километар т. ј. једна десетина превозне цене за десет километара, према постојећој нормалној локалној тарифи, која важи на српско-хрватско-словеначким пругама.

Чл. 28.

Директне тарифе за транспорте упућене на Ријеку или Ријеку-Таон ди Ревел или транзитно и обратно, а у провозу преко Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, утврдиће се споразумно између управа свију заинтересованих Држава.

За онај део пруге између железничке станице на Ријеци и државне границе, преко Бакра, који се сматра да је дугачак један тарифски километар, италијанска железничка управа даје права српско-хрватско-словеначким железницама да одреде цену превоза на основу српско-хрватско-словеначке нормалне локалне тарифе, која важи за превозе на српско-хрватско-словеначким железницама, које су везане са наведеним краком, а за одстојање од једног километра, т. ј. једну десетину цене одређене за зону од десет километара. Овај удео примениће се за све директне тарифе за робу.

Одредба претходне алинее остаје на снази најмање две године, од дана ратификације овог Споразума; ипак је железничким управама Високих Страна Уговорница остављено право да, по истеку те две године од наведеног дана, откажу сваког тренутка ову одредбу у року од три месеца.

У том случају, ова ће одредба престати да важи по истеку три месеца од дана отказа. Ако се у наведеном року не откаже, ова одредба остаје на снази још за време од једне године и тако даље. За ново уређење овог питања утврђено је, да ће железничка управа F. S. са своје стране одредити своје возаринске уделе за директне тарифе, а с друге стране српско-хрватско-словеначка железничка управа одредиће за транспорте, за које се примењују директне тарифе, своје стварне трошкове за вучу и спровод возова на поменутом краку.

Чл. 29.

Српско-хрватско-словеначка железничка управа сносиће трошкове за вучу и спровод возова на горњој прузи, која спаја главну железничку станицу на Ријеци са српско-хрватско-словеначком железничком мрежом за све возове, који долазе из Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца или иду за Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца, као и трошкове око одржавања и надзора над том пругом.

Ипак, за период времена до 31 децембра 1925 год. трошкови око надзора над прелазом на „Виале Мусолини" стављиће се на заједнички рачун обеју управа.

С друге стране, управа српско-хрватско-словеначких железница ће имати права да наплаћује, за време трајања овог Споразума, за свој сопствени рачун, цене превоза робе, путника и пртљага за пут на италијанској територији између државне границе и међународне железничке станице на Ријеци на горњој прузи, која везује наведену железничку станицу са српско-хрватско-словеначком железничком мрежом.

IV — Комерцијална служба

Чл. 30.

Сагласно члану 38 прилога *B* Споразума, потписаног у Риму 27 јануара 1924 год., целокупна комерцијална служба за путнике, пртљаг и псе са Ријеке преко Бакра и обратно, вршиће се према постојећим правилницима Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Према томе, комерцијална служба за робу на истој железничкој станици, уколико би исту вршило српско-хрватско-словеначко железничко особље на Ријеци, има бити регулисана на исти начин према последњој алинеи чл. 26 истог Споразума, и према прописима, који важе на српско-хрватско-словеначким железницама.

Чл. 31.

Благајничку службу на међународној железничкој станици на Ријеци за билете, пртљаг и псе за пругу ка Бакру, врше српско-хрватско-словеначки службеници, који су додељени српско-хрватско-словеначкој делегацији на Ријеци, према тарифама и правилницима, који важе на српско-хрватско-словеначким железницама и то под одговорношћу и о трошку своје управе.

Чл. 32.

Под именом „Ријека—Таон ди Ревел" разуме се српско-хрватско-словеначко отпремништво у близини Таон ди Ревел, које је установљено ради потребе басена Таон ди Ревел за промет робе, која долази из Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, или је за њу намењена, а упућена је било морем, било сувим, као и за робу, која не долази из Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, нити која је намењена трећим Државама. Ово отпремништво има се сматрати у погледу комерцијалне службе, аналого, према одредбама чл. 30, алинеа 2, као једно засебно надлештво, које зависи од српско-хрватско-словеначке железничке управе.

Садашње надлештво за транспорте из и за Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца преко Бакра биће такође овлашћено, за време, предвиђено у чл. 23 овог Споразума, како за транспорте извршене преко Св. Петра на Красу, тако и за службе и међународне тарифе за директне транспорте у вези с трећим Државама.

У том циљу, обе железничке управе ће утврдити потребне услове и модалитете и предузеће потребне кораке код трећих железничких управа у сврху надејствовања, да ово надлештво буде признато за директну међународну службу робом, и за директне међународне тарифе за робу, која се односи на Ријеку F. S. преко Бакра, Постојне и Подбрда, искључиво уколико се тиче транспората извршених са међународним товарним листом, у коме би „Ријека-Таон ди Ревел" била означена као отправна или пријамна железничка станица.

Транспорти који иду преко Бакра у иностранство, или отуда долазе, извршени у прекинутом саобраћају од железнице до железнице, а долазе од или су упућени реченом отпремништву, биће подвргнути одредбама, које важе за међународну службу између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и оне Државе, из које долази, или у коју иду ови транспорти. Када се буду утврдиле директне тарифе за робу са Ријеке и за Ријеку преко Бакра с трећим Државама, примењиваће се на ове транспорте погодбе и одредбе тих тарифа.

У директној међународној служби транспорти робе у правцу Постојна-Ријека и Подбрдо-Ријека и обратно, за које је надлежно отпремништво Ријека-Тоан ди Ревел, биће подвргнути међународним одредбама и погодбама, које важе за Ријеку F. S., с повишењем цене за превоз у величини таксе, утврђене у чл. 33, алинеа 2.

На српско-хрватско-словеначко отпремништво Ријека—Тоан ди Ревел биће такође примењене разне директне међународне тарифе за робу, које постоје или ће се увести за Ријеку F. S. преко Постојне или Подбрда.

Сви трошкови на терет транспорта, који се имају плаћати на Ријеци—Таон ди Ревел могу се такође плаћати у италијанским лирама.

ПРИЛОГ

У циљу:

а) да се уреди царинска и железничка служба у погледу робе у пуним вагонима, која долази железницом из или преко Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца кроз италијанску територију, а одређена је за Ријеку — басен Таон ди Ревел, или је упућена у овај басен, а одређена је за Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца, или даље преко ње;

б) да се роби, која долази из Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, очува српско-хрватско-словеначка народност у случају, када се та роба шаље са једне станице српско-хрватско-словеначке железничке мреже, или из једног српско-хрватско словеначког пристаништа, а упућена је ма за које пристаниште или железничку станицу на територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, и пролази кроз Ријеку-басен Таон ди Ревел;

в) да се олакша кретање робе из једног у друго од разних слагалишта, која се налазе у ограђеном простору „Пунто Франко" пристаништа на Ријеци, и из тих стоваришта у друга, која се налазе изван овог простора и обратно;

г) да се регулише промет између басена Таон ди Ревел с једне стране, и осталих пристаништа Краљевине Италије и Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, с друге стране;

утврђено је следеће:

§ 1.

а) У вршењу дужности, које, према режиму утврђеном Римским Споразумом од 27 јануара 1924 год., као и према овом Споразуму, спадају у надлежност српско-хрватско-словеначке царинарнице у басену Таон ди Ревел, царински органи Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца примењиваће законе и уредбе своје Земље, а нарочито:

1) за операције око уласка у Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца робе, која је за њу одређена, а излази из басена Таон ди Ревел, као и за операције око излаза из Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца робе, која долази из ње, а одређена је за басен Таон ди Ревел;

2) за послове, који се односе на надзор над робом српско-хрватско-словеначке народности, која је подвргнута царини, да би очувала своју народност;

3) за операције транзита робе других народности, која прелази преко територије Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, а експедована је из басена Таон ди Ревел, или је у овај басен упућена.

б) С друге стране, у реченом басену Таон ди Ревел, италијански царински органи ће обављати, према италијанским законима и уредбама, све операције, које буду спадале у њихову надлежност, а нарочито оне, које се односе:

1) на надзор и спровод робе италијанске народности, која је ту искрцана, а одређена је за стоваришта подвргнута царини, а која се налазе у другим басенима „Пунто Франка", или је одређена да се врати на италијанску царинску територију;

2) на надзор и спровод робе италијанске народности, која долази из ових стоваришта или са напред поменуте територије, а одређена је за Италију;

3) на надзор над робом, која, према царинском правилнику за „Пунто Франко", није ни у „Пунто Франку" ослобођена царинског надзора, те, према томе, има да се чува у стовариштима, која су под контролом италијанске царинарнице.

Надзор над овом робом спадаће ипак у надлежност српско-хрватско-словеначке управе у оном случају и уонолико, уколико српско-хрватско-словеначка царинарница буде сама примила на себе надзор над српско-хрватско-словеначким стовариштима под пуном одговорношћу српско-хрватско-словеначке управе.

Преношење робе између закупљеног басена и осталих басена у „Пунто Франку" неће бити подвргнуто никаквим царинским формалностима. За преношење робе између закупљеног басена и осталих делова пристаништа на Ријеци изван „Пунто Франка" испуњаваће се формалности, према италијанској царинарници, обично прописане за робу, која долази из других басена „Пунто Франка", или је тамо упућена.

§ 2.

У надлежност италијанске царинарнице ће спадати да прима манифесте бродова, који долазе, и да издаје манифесте бродовима који излазе из Ријечког пристаништа, не повређујући тим одредбе из чл. 39 овог Споразума.

Капетани бродова, или они, којима је то у дужност стављено, имаће да, без одлагања, саставе и предаду српско-хрватско-словеначкој управи басена Таон ди Ревел извод из манифеста товара, који се односи на ону робу, која је одређена да се искрца у овом басену.

У надлежност италијанске царинарнице спадаће да жигоше коносмане, које су дужна да поднесу лица, на која је роба упућена, да би могла подићи истоварену робу, и да наплаћује односне таксе. Српско-хрватско-словеначка управа дужна је да одбије оне коносмане, који нису жигосани од италијанске царинарнице.

§ 3.

а) За вагоне, натоварене у басену Таон ди Ревел, и упућене за Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца преко Бакра или преко Сушака, српско-хрватско-словеначке железнице прецаће италијанској царинарници извод списка товара, који важи као писмена гаранција. Овај ће извод моћи да обухвати све вагоне, који су натоварени у истом периоду рада, а, по потреби, и све вагоне натоварене истог дана.

За жигосање и таксе, које се наплаћују за пломбирање вагона, биће задуживана српско-хрватско-словеначка управа, и она ће их полагати крајем сваког месеца.

Италијанска царинарница ће моћи да пломбира вагоне на истим колосецима, где се утовар врши, или на оним, који ће бити одређени извршењем § 7 овог Прилога.

Уопште, италијанска ће царинарница ограничити своју улогу на то, да стави своје пломбе поред пломби српско-хрватско-словеначке царинарнице, која ће, у сваком случају, имати првенство.

Ако је потребно да се изврши унутрашњи преглед натоварених вагона, пломбе српско-хрватско-словеначке царинице моћи ће бити скинуте само у присуству једног делегата српско-хрватско-словеначке царинарнице.

б) Италијанске царинарнице ће пломбирати натоварене вагоне, који долазе из Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, преко Бакра или Сушака, а упућени су у басен Таон ди Ревел, чим буду стигли на железничку станицу на Ријеци.

За ове вагоне, италијанска ће царинарница допустити слободан пролаз, чим јој се од стране српско-хрватско-словеначке железнице преда списак товара, састављен у два примерка, који важи као писмена гаранција. Тај списак моћи ће обухватити све вагоне упућене у басен Таон ди Ревел, који су дошли истим возом.

За жигосање и таксе, које се наплаћују за пломбирање вагона, задуживаће се српско-хрватско-словеначка управа, која ће их полагати крајем сваког месеца.

Свака даља надлежност италијанске царинарнице престаће, уопште, кад се вагони поставе у басен Таон ди Ревел, и када се скину пломбе, које је она раније ставила.

§ 4.

a) Транспорти робе који долазе из Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца преко Постојне или Подбрда кроз италијанску територију, а упућене су у басен Таон ди Ревел, или обратно, сматрају се као у транзиту и подвргнути су упрошћеном поступку, који се, уопште, примењује на међународне транспорте у транзиту.

Операције италијанске царинарнице за ове транспорте, одређене за басен Таон ди Ревел, или који из њега излазе, ограничиће се: у првом случају, да се зајамчи њихов транзит од српско-хрватско-словеначке границе до улаза у речени басен, а, у другом случају, да се зајамчи њихов транзит до предаје на српско-хрватско-словеначкој граници.

Своју контролу италијанска царинарница ограничиће редовно на добро сачување пломби и на констатацију да спољни знаци на вагонима одговарају наводима списка, не дирајући у пломбе српско-хрватско-словеначке царинарнице.

Од овог упрошћеног царинског поступка изузима се роба, за коју италијански царински закони не допуштају експедицију под јемством без прегледа. Италијанска царинска управа дужна је да назначи српско-хрватско-словеначкој управи која је то роба.

Олакшице, предвиђене у овом параграфу неће важити у случају претпоставке кријумчарења или оправданог разлога, који дира у животне интересе земље, кроз коју роба пролази.

б) За вагоне натоварене у басену Таон ди Ревел, и упућене за Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца, српско-хрватско словеначка управа басена Таон ди Ревел извршиће код српско-хрватско-словеначке царинарнице басена потребне операције за експедицију робе под јемством, примивши, у сваком случају, на себе сву одговорност према српско-хрватско-словеначкој царинарници. За утоваривање и мерење робе која се експедује, има се постарати српско-кхрватско-словенача управа басена Таон ди Ревел.

Чим се доврши утоваривање робе, српско-хрватско-словеначка царинарница има да пломбира ове вагоне. Исправа о јемству, има ма која друга царинска исправа српско-хрватско-словеначка, издана за сваки вагон, има бити приложена уз товарни лист, и не може се од њега одвојити за све време пута све до предаје органима српско-хрватско словеначких железница на пограничној железничкој станици.

Српско-хрватско-словеначка управа басена Таон ди Ревел предаће ове исправе као и товарни лист, састављен у прописном облику, железничкој станици на Ријеци.

Италијанске железнице ће саставити списак утовара (који за италијанске царинарнице важи исто као писмена гаранција, којом се ослобођава од прегледа, на основу података, које је пошиљалац написао, било на товарном листу, било на декларацији за царинарницу, која мора да прати сваки међународни транспорт, и стараће се о свему што је потребно према италијанској царинарници. Оне ће наплаћивати таксе, предвиђене у тачки I тарифе *Бр.* 3 италијанског правилника за царинску службу на железницама.

Када роба стигне на италијанску излазну пограничну железничку станицу, италијанској царинарници ће се пријавити вагони са односним списковима. Италијанска царинарница ће ограничити, уопште, своју контролу на то, да констатује да ли су очуване пломбе и да ли спољни знаци на вагонима одговарају наводима у списковима, не дирајући у пломбе српско-хрватско-словеначке царинарнице. После овога ће италијанске железнице бити по уобичајеној форми, разрешене одговорности јемства и биће овлашћене да предаду вагоне српско-хрватско-словеначким железницама, које ће се старати за све остало према српско-хрватско-словеначкој царинарници на српско-хрватско-словеначкој пограничној железничкој станици.

Српско-хрватско-словеначка управа басена Таон ди Ревел овлашћена је да извршује непосредно код италијанске царинарнице операције по поступку прописаном на основу писмене гаранције за прегледану робу. У том ће случају српско-хрватско-словеначка управа басена Таон ди Ревел саставити декларације за италијанску царинарницу, које ће важити као основица за преглед.

Италијанске железнице премапотписаће ове декларације у циљу, да на себе приме одговорност према италијанској царинарници, не смањујући тим одговорност српско-хрватско-словеначке управе, ако су ове декларације биле нетачне. Према томе, службеници италијанских железница имаће права да присуствују утоваривању и мерењу робе, уколико то буду нашли за потребно. Стављање пломби од обе царинарнице извршиће се одмах, а предаја италијанским железницама извршиће се са уобичајеним формалностима. Ако је пошиљалац тражио такав поступак, српско - хрватско - словеначка управа басена пристаће на исти под условом, ако је, по њеном мишљењу, овај поступак простији и јевтинији. Италијанске ће железнице наплаћивати таксу, предвиђену у тачки 2 напред поменуте тарифе.

в) Што се тиче натоварених вагона, упућених за басен Таон ди Ревел, преко Постојне или Подбрда, италијанске железнице примиће ове транспорте, са односним документима, на пограничним железничким станицама, снабдевене пломбама српско-хрватско-словеначке царинарнице, које морају остати неповређене, све док вагони не буду предани басену Таон ди Ревел, и сматраће ове транспорте као да су у транзиту.

Италијанске железнице саставиће спискове утовара (који за њих важе исто као писмена гаранција која ослобођава од прегледа) на основу података написаних од пошиљаоца било на товарном листу, било на декларацијама за царинарнице, које морају да прате сваки транспорт, који долази из иностранства, и стараће се о свему што је потребно према италијанској царинарници. Оне ће наплаћивати таксу предвиђену у тачки 1 поменуте тарифе *Бр.* 3.

Италијанска царинарница ће ставити своје пломбе поред пломби српско-хрватско-словеначке царинарнице.

Када роба, одређена за басен Таон ди Ревел, дође на Ријеку F. S., она ће бити спроведена што пре у поменути басен, заједно са односним документима. Италијанска царинарница ће при улазу извршити своје обичне операције контролисања, и, ако не би имала да учини никакве примедбе, скинуће у обичајеној форми са италијанских железница одговорност, која проистиче из јамчења. Она ће ипак морати да очува неповређене пломбе српско-хрватско-словеначке царинарнице, која ће вршити своју дужност на основу и према документима, изданим од српско-хрватско-словеначке пограничне царинарнице.

§ 5.

Ако би српско-хрватско-словеначка управа басена Таон ди Ревел хтела да се послужи овлашћењем, предвиђеним у чл. 50 1°, ради резервисања неколиких стоваришта у басену за директни пренос робе са железнице на брод, и обратно, са брода на железницу, а да та роба не пролази кроз складишта, ова ће стоваришта одредити српско-хрватско-словеначка управа, пошто претходно о томе обавести италијанску управу. Ова ће имати права да у даном случају учини примедбе на то, али оне неће имати снагу одлагања.

§ 6.

Ако услед несрећних случајева, квара, или других случајева више силе, вагони, пломбирани од италијанске и српско-хрватско-словеначке царинарнице, буду отворени, истоварени, претоварени итд. на путу преко италијанске територије, признаће се да важи поступак прописан правилником за царинску службу на италијанским железницама и у погледу српско - хрватско - словеначке царинске службе.

За натоварене вагоне, који долазе из Бакра или са Сушака, а упућени су за басен Таон ди Ревел, примењиваће се изузетно упрошћени поступак. У том случају, ако би, услед квара или другог узрока, италијанска царинарница била принуђена да изврши унутрашњи преглед вагона, тај ће се преглед моћи да изврши при истоваривању робе у стоваришта басена Таон ди Ревел. Вагонима ће се допустити улаз у овај басен под италијанским царинским пломбама а преглед ће се извршити уз учашће свих заинтересованих.

§ 7.

Ако српско - хрватско - словеначка управа басена Таон ди Ревел не располаже довољним бројем правних вагона, подешених према одредбама изданим

од „Међународних Конференција за техничко јединство железница и затварање вагона подвргнутих царини", она ће их тражити од железничке станице Ријека F. S.

Царинске и железничке управе обеју Високих Страна Уговорница одредиће, споразумно, колосеке, на којима ће бити постављени, у циљу предаје, они празни и натоварени вагони, који су одређени за басен Таон ди Ревел, или они, који из њега излазе.

§ 8.

У случајевима, предвиђеним у другој алинеи чл. 29 прилога *B* — Римског Споразума, српско-хрватско-словеначка царинарница ће моћи да изврши царинске операције на месту, где се роба товари или истоварује, и у том циљу споразумеће се са италијанском царинарницом да се одреди место и начин тих операција.

Ако пошиљалац то тражи, српско-хрватско-словеначка царинарница неће моћи да одбије да изврши наведене операције у другим басенима „Пунто Франка", изван басена Таон ди Ревел.

§ 9.

Тиме, што је речено у овом Прилогу, ниуколико се не мењају правила за предају и потврду пријема пошиљака и односних докумената од стране једне железнице другој на пограничним железничким станицама. Ова правила остају потпуно на снази према одредбама или споразумима, који им и дају важност. Исто тако, ништа се не мења ни у прописима, који говоре о одговорности железница између себе и према пошиљаоцима и примаоцима; разуме се, да је српско-хрватско-словеначка управа басена Таон ди Ревел овлашћена према италијанским железницама, да извршује све операције експедовања за рачун пошиљалаца, као и да прима предају робе, одређене за басен Таон ди Ревел, извршујући све односне операције за рачун прималаца.

Сви односи између српско-хрватско-словеначке управе басена Таон ди Ревел, који има горње овлашћење, и италијанских железница, биће уређено тарифама и условима, који важе за транспорте на овим железницама. Напротив, односи између српско-хрватско-словеначке управе и оних, који имају права на робу, биће подвргнути правилницима, које ће прописати српско-хрватско-словеначке власти.

§ 10.

Роба италијанске народности, која је приспела у басен Таон ди Ревел морем, а није била подвргнута царинским извозним операцијама од стране италијанских власти (роба послана на основу докумената, која је означују као националну робу), имаће да се подвргне поменутим царинским операцијама одмах по истовару. У противном случају, та роба неће моћи бити примљана у стоваришта басена Таон ди Ревел, већ ће бити упућена на италијанску царинску територију или у стоваришта, која се налазе под кључем италијанске царинарнице у осталим басенима. За сваки брод, који дође у басен Таон ди Ревел, италијанска царинарница обавестиће српско-хрватско-словеначке власти басена о роби, која се у таквим околностима налази.

§ 11.

На тражење пошиљаоца, роба српско-хрватско-словеначке народности, упућена у Басен Таон ди Ревел, сачуваће своју народност. У том циљу резервисана су у поменутом басену специална стоваришта под кључем српско-хрватско-словеначке царинарнице на Ријеци, тако, да се роба, која је у њима смештена, увек сматра као да је на српско-хрватско-словеначкој царинској територији.

Ако се ова роба експедује железницом, српско-хрватско-словеначке железнице имаће да предаду италијанским железницама вагоне пломбиране од стране српско-хрватско-словеначке царинарнице са потребним документима и

уредном исправом о јамству, која важи према српско-хрватско-словеначкој царинарници на Ријеци, ради идентификовања робе, као и да се очува њена народност.

Ако се ова роба експедује морем, царинске власти српско-хрватско-словеначких пристаништа, из којих роба полази, издаће, на тражење пошиљаоца, пропусницу или коју другу исправу, на основу које се може идентификовати роба и очувати њена народност пред царинским надлештвом у басену. Ни у ком случају неће се ове експедиције подвргавати друкчијим ни опсежнијим формалностима од оних, којима се подвргавају експедиције исте робе између два пристаништа Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

На исти начин ће се поступити и са робом, која је очувала своју српско-хрватску-словеначку народност у стовариштима, наведеним у првој алинеи овога параграфа, било што је дошла у пломбираним вагонима, било са пропус ницом, као што је то горе речено, па буде реекспедована морем или железницом ма за коју тачку опредељена у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца.

§ 12.

Српско-хрватско-словеначко железничко и царинско особље, које долази пешице, по службеној потреби, на заједничку железничку станицу на Ријеци или у басен Таон ди Ревел, или се, по свршеној служби, враћа пешице на Сушак, моћи ће, као и за време редовне службе, носити прописну униформу, али без оружја.

§ 13.

Управе железница и царинарница обеју Високих Страна Уговорница овлашћене су да, споразумно, мењају и допуњују одредбе овог Прилога, руководећи се при том потребама текуће практичне службе, а у циљу да се та служба учини што простијом, бржом и јевтинијом.

§ 14.

У случајевима повреда финансиских и царинских одредаба, учињених у басену Таон ди Ревел, примењиваће се Конвенција за сузбијање кријумчарења и повреда финансиских закона, потписана у Риму 23 октобра 1922 год., са овим изменама и допунама.

У случају, да се у басену Таон ди Ревел констатују повреде закона Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, које се односе на робу, подвргнуту операцијама српско-хрватско-словеначке царине, чиновници ове царинарнице моћи ће узаптити кријумчарену робу и предузети потребне мере, да се ухапсе она лица, која су крива за ту повреду; стављање у затвор, ма и привремено спада у надлежност италијанских власти, које ће једине имати права да предузимају мере ограничења личне слободе према лицима која се налазе на италијанској територији.

Уколико се новчана казна, било у целини, било делимично не би могла извршити продајом добара која су предмет повреде закона, италијанске власти поступиће, на тражење српско-хрватско-словеначких власти, противу кривца по италијанским законима, узевши у обзир већ евентуално извршену новчану казну од стране српско-хрватско-словеначких власти.

Чл. 33.

За маневрисање вагонских композиција између колосека I и II на Делти и оне тачке где ће се те композиције поставити на колосецима на међународној железничкој станици на Ријеци, или обратно, наплаћиваће се такса од 10 лира по натовареном вагону и од три лире по празном вагону, али најмање 30 лира од маневрисања.

За маневрисање натоварених или празних вагона, упућених из Ријеке — Таон ди Ревел на међународну железничку станицу на Ријеци, или обратно, наплаћиваће се такса од једне лире по вагону.

Чл. 34.

Сви транспорти, одређени за Ријеку, Іосо или пристаниште, под управом FS, или за Ријеку Таон ди Ревел, биће ослобођени транзитне таксе на међународној железничкој станици на Ријеци.

Чл. 35.

Краљевина Италија неће тражити од српско-хрватско-словеначке железничке управе наплату такса и других фискалних дажбина за регистре, путничке карте и друге исправе, које се односе на железничку службу, уколико се тиче управе на заједничкој железничкој станици, у басену Таон ди Ревел и на прузи између железничке ријечке станице и границе.

Цивилна акта, уговори и друге судске исправе, које издаје наведена железничка управа, неће бити ослобођени од ових такса и дажбина. Наведена акта, уговори и исправе биће дакле подвргнути плаћању такса и осталих дажбина прописаних локалним законима који су на снази.

Чл. 36.

За рачунање камата на вредност непокретности и постројења међународне железничке станице на Ријеци, наведених у прилогу „О Аранжмана између обеју железничких управа, закљученог на Ријеци 28 фебруара 1924 год., узеће се за основицу вредност тих непокретности и постројења, водећи рачуна о њихову хабању и амортизацији. Наведена камата утврђена је на 4% годишње.

Трошкови, предвиђени у чл. 34, алинеа 3, прилог *B* — Римског Споразума од 27 јануара 1924 год., повисиће се за $3^1/_2$%.

Заједнички трошкови, чије је плаћање предвиђено у чл. 37 наведеног прилога *B*, — повисиће се за $2^1/_2$% за опште трошкове управе.

Ипак, ни у ком случају део заједничких трошкова, израчунатих на основу одредбе чл. 37 поменутог прилога *B*, за који ће бити задужена српско-хрватско-словеначка железничка управа, неће моћи прећи 45% од укупне суме, која има да се подели између обеју железничких управа.

Чл. 37.

Железничке управе Високих Страна Уговорница овлашћене су да прилагоде овом Споразуму аранжмане, који важе за експлоатацију међународне железничке станице на Ријеци и крака Ријека-граница. и да донесу потребне одредбе за извршење самога споразума, као и да ове одредбе, у даном случају, споразумно измене или допуне.

V — Служба у басену Таон ди Ревел и у каналу Речине

Чл. 38.

Како је сваки карактер екстратериториалности зона басена Таон ди Ревел искључен чл. 5 Споразума, потписаног у Риму 27 јануара 1924 године, то се разуме да је право каботаже између овог басена и осталих италијанских пристаништа резервисано искључиво италијанској трговачкој морнарици.

Она ће, с друге стране, сачувати право пристајања (droit d'escale) у промету између италијанских пристаништа, подразумевајући ту и Ријеку, и пристаништа Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца; међутим, превоз робе и путника између басена Таон ди Ревел и пристаништа садашње територије Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, резервисано је трговачкој морнарици ове Краљевине.

Ова резерва не важи за робу, која, без разлике своје народности и порекла, буде увезена у басен Таон ди Ревел применом чл. 13 и 15, треће алинее, прилога *B*, поменутог Споразума.

Чл 39.

Италијанске поморске власти на Ријеци неће признати „царинске разрешнице", издате од стране италијанске царинарнице бродовима који су извршили

комерциалне операције у басену Таон ди Ревел које имају везе са српско-хрватско-словеначком управом, ако немају визу српско-хрватско-словеначке царинарнице

Чл. 40.

Будући да Италији, према чл. 56, друга алинеа, прилога *В* — Римског Споразума од 27 јануара 1924 године, припада јурисдикција на левој обали Речине, као и да тамо наплаћује пристанишне таксе, она је дужна да одржава и да оправља ову обалу канала о свом трошку. Трошкове, проузроковани копањем тога канала до дубине потребне за пристајање бродова, поднеће по пола свака од Високих Страна Уговорница.

Чл. 41.

Одступајући од одредаба последње алинее чл. 63, напред поменутог прилога *В*, поморске власти на Сушаку и Ријеци овлашћене су, да споразумно, потпуно одустану од обрачунавања, која се односе на поделу пристанишних такса, наплаћених од бродова, који су вршили комерциалне послове на обема обалама канала Речине.

Чл. 42.

Да би се избегло нагомилавање, које би могло наступити у каналу Речине од бродовâ, који ту врше продају на ситно животних намирница или друге робе која чини део њиховог товара, према чл. 65 наведеног прилога *В*, Високе Стране Уговорнице сложиле су се да забране овим бродовима бављење дуже од петнаест дана, осим кад би, из оправданих разлога, продужење бављења, споразумно, допустиле поморске власти обеју Држава под условима одређеним у поменутом члану. Ово продужење неће моћи ни у ком случају бити дуже од другог рока од 15 дана.

Да би се избегло кријумчарење и да би се олакшала пловидба у каналу Речине, поморске власти италијанске и српско-хрватско-словеначке забраниће бављење чамцима на дотичним обалама реченог канала.

Чл. 43.

У надлежност италијанских власти спада предузимање потребних мера ради регулисања спорова, који се односе на услове рада и ради уклањања сметњи за операције укрцавања и искрцавања робе у басену Таон ди Ревел, а о којима је реч у чл. 14 поменутог прилога *В*.

VI — Примена члана 17 прилога *В* — Римском Споразуму

Члан 44.

Оправке за редовно одржавање, наведене у чл. 17 прилога *В* — Римског Споразума од 27 јануара 1924 год., које имају пасти на терет српско-хрватско-словеначке Владе, ове су:

а) оправке око поплочавања и калдрмисања кејова у закупљеном басену, како би се површина одржавала равном и чврстом, уколико би се појавило њезино снижавање услед редовног промета колâ и робе;

б) оправке квара и других сваковрсних штета на прибору, оруђима и постројењима, непокретним или покретним (као што су дизалице и друге справе за пренос робе, каблови и жице за спровођење електричне струје и инсталације за осветљење);

в) оправке квара нанетог стовариштима тим, што се стоварило више робе, него што је максимално допуштено на квадратни метар за сваки под;

г) оправке кровова стоваришта и закупљених зграда, водећи рачуна о одржавању олука и цеви за кишу све до подножја зграда и стоваришта; бојадисање врата, прозора и других унутрашњих затварача; одржавање и оправке унутрашњих електричних мрежа, спроводника воде и унутрашњих цеви, које имају везе с њима.

Све друге оправке и сви други радови око закупљених зграда, изузимајући случајеве предвиђене у чл. 49 овог Споразума, падају на терет Италијанске Владе.

Члан 45.

Квар који бродови буду нанели направама у пристаништу, биће оправљен о трошку онога, који је, према италијанским законима који постоје, дужан да то учини.

Члан 46.

Што се тиче оправака, које, према чл. 44 овог Споразума, падају на терет Италијанске Владе, надлежне италијанске власти ће, после претходног саопштења које ће о томе учинити једна Страна другој, утврдити, споразумно, са властима Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, који се радови имају извршити, и одредиће начин извршења тако, да ће извршење тих радова што мање ометати промет и употребу закупљених направа.

Концесионар ће бити дужан да олакша брзо извршење ових радова и он неће имати права ни на какву штету за ограничење или прекид промета, који би услед тога могли наступити, без повреде одредаба последње алинеє чл. 15 поменутог прилога *B*.

Члан 47.

Што се тиче радова око редовног одржавања, који се, према чл. 44, овог споразума врше о трошку концесионара, утврђено је да ће надлежне власти обеју Држава споразумно одредити, пошто прегледају закупљене направе, у првој недељи месеца марта, јула и новембра, који се од поменутих радова имају извршити у текућем четворомесечју.

На основу ове одлуке, концесионар ће у року од три недеље од дана када ова одлука буде донета, морати да поднесе сумарни преглед радова, који имају да се изврше, као и начин њиховог извршења.

Ако се ради о оправкама од мале важности, концесионар ће моћи бити ослобођен подношења наведеног прегледа и моћи ће да изврши радове „кратким путем“, споразумно са надлежним италијанским властима.

Члан 48.

Ако у случају, предвиђеном у претходном члану, радови не буду довршени у року и на начин, како је то споразумно утврђено, надлежна италијанска власт позваће концесионара да их доврши у једном правичном року, најмање за месец дана, што, ако не учини, моћи ће она сама да приступи извршењу тих радова о трошку и за рачун концесионара.

Чл. 49.

Ако би Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца желела да изврши радове, који преиначују или прилагођавају закупљене направе и инсталације, како би тим олакшала њихову употребу, она ће учинити потребне предлоге подносећи пројекте и предрачуне, из којих мора да се види врста, значај и цена радова, који имају да се изврше.

Ако, у року од два месеца, надлежна италијанска власт не учини приговор на пројект, сматраће се он као одобрен, и српско-хрватско-словеначке власти моћи ће да приступе извршењу ових радова.

Радови се имају изводити према наређењима и правилима која су на снази у пристаништу на Ријеци и према другим условима техничког карактера, који се односе на закупљене направе.

Надзор над извршењем радова припада надлежној италијанској власти, која ће дати концесионару сва потребна упутства и објашњења.

VII — Главна Складишта

Чл. 50.

Као последица права, даних управи Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца Римским Споразумом од 27 јануара 1924 год., и овим Споразумом, као и у допуну њихову, утврђено је да поменута управа за време трајања овог Споразума има ова права:

1) да води предузеће Главних Складишта у режиму слободних стоваришта у свима или једном делу стоваришта, која се налазе у басену Таон ди Ревел, саобразно прописима Римског Споразума од 27 јануара 1924 год., овог Споразума и закона, који су или који ће бити на снази на Ријеци, подразумевајући ту и Правилник за „Пунто Франко", уколико предмети садржани у тим законима нису нормирани постојећим међународним споразумима. Предмети тога предузећа су:

а) да прима на оставу и чување робу и да даје зајмове на робу која је ту остављена на чување, без обзира на њено порекло, на место одакле је дошла, или камо је упућена;

б) да издаје трговачке хартије под именом „признаница" (récépissés) и „заложница" (warrants);

в) да извршује добровољну продају јавним надметањем (дражбом) робе, која је остављена на чување.

2) да допушта, с претходним пристанком Владе Краљевине Италије, да ово предузеће води неко лице, правно или физичко, или друштво, српско-хрватско-словеначке народности, под условима и са обвезама, које произлазе из одредаба претходног параграфа.

Унутрашња организација ће, без повреде одредаба чл. 60, спадати у надлежност српско-хрватско-словеначке управе Главних Складишта, како у случају, ако експлоатацију Јавних Складишта врши Држава, тако и у случају, ако је врши једно лице, правно или физичко, или какво друштво.

Чл. 51.

У случају да експлоатацију Главних Складишта врши Држава Срба Хрвата и Словенаца, или једна њена управа, ова ће, пошто ступи на снагу овај Споразум, а пре но што почне са експлоатацијом, доставити Влади Краљевине Итлије ове податке:

1) Име представништва, које она има да оснује на Ријеци за вођење послова, преко кога ће вршити експлоатацију Главних Складишта, као и имена и функције органа, овлашћених да представљају предузеће наспрам италијанских власти и наспрам трећих лица.

2) Изјаву српско-хрватско-словеначке Државе да узима на себе одговорност за обвезе предузећа према лицима, која су робу депоновала и њиховим правопријамницима.

3) Назначење зграда и просторија, у којима ће се вршити експлоатација Главних Складишта, рачунајући ту и просторије, одређене за чување оне робе, која је подвргнута царинском режиму.

4) Тачан облик признаница и заложница, као и андосмана који се на њих односе.

5) Одредбе о обвезама, које предузеће Главних Складишта узима на себе према лицима, која робу депонују, у погледу чувања предане робе и причињених штета и мањака.

6) Тарифе за чување робе, као и за друге операције, које ће вршити Главна Складишта.

Држава није дужна да назначи капитал за експлоатацију предузећа, нити да даје гаранције за лица, која робу депонују, ни њиховим правопријамницима.

Сваку измену одредаба о чувању робе и о тарифама, као и, уопште, сваку измену начина експлоатације предузећа, треба саопштити Влади Краљевине Италије. Ове измене и промене ступиће у дејство по истеку два месеца од њиховог саопштења, уколико Влада Краљевине Италије не би у том року учинила своје приговоре.

Влада Краљевине Италије ће се старати да податци, потребни ради обавештења публике, буду објављени на најподеснији начин. Објављивање тарифа за које се у чл. 60 предвиђа споразум између управа, извршиће се, чим тај споразум буде постигнут.

Предузеће Главних Складишта биће дужно да саопшти једино царинској Управи и поморској Управи на Ријеци, у року од 10 дана по истеку свакогмесеца, податке о роби, која је на чувању, или с којом се манипулише у њеним

стовариштима. Такво саопштење мораће се чинити и ванредно, увек, када италијанским властима буде потребно да знају ове податке.

Чл. 52.

Српско-хрватско-словеначка управа Главних Складишта доставиће Влади Краљевине Италије, заједно са подацима наведеним у претходном члану, Правилник он равним односима између Главних Складишта и заинтересованих. Влада Краљевине Италије моћи ће да тражи промену Правилника, ако би у њему било одредаба, које су противне локалним законима и наредбама или овом Споразуму.

У погледу царинског поступка важе прописи Прилога чл. 32.

Из овог правилника треба да проистиче:

а) да је Главним Складиштима забрањено бавити се, директно или индиректно, за свој или туђ рачун, каквом било трговином или спекулацијом, којој би предмет била роба дана на чување; дати директно или индиректно, ма под којим видом или ма у којем облику, првенство извесним транспортним предузећима, а које не би било признато свима предузећима исте врсте;

б) да се унутрашњост Главних Складишта може поделити у просторије, одређене за приватна стоваришта са означењем услова за издавање под кирију ових магацина, а који се имају одредити према одредбама чл. 60 и да се извесни делови стоваришта могу уредити за обављање продаје путем јавног надметања (дражбе) робе, која је дата на чување.

Чл. 53.

Горње одредбе, које се односе на оснивање и вођење предузећа Главних Складишта од српско-хрватско-словеначке Државе, важиће исто тако и у случају, ако би она пренела право експлоатације на једно лице, правно или физичко, или друштво српско-хрватско-словеначке народности. Али, у том случају ће се примењивати ове одредбе:

а) дотично правно лице, друштво или физичко лице, мораће, преко Владе Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, да затражи претходни пристанак владе Краљевине Италије;

б) добивши овај пристанак, дотично правно лице, друштво или физичко лице, регистроваће своју трговачку фирму на Ријеци;

в) оно је дужно да назначи капитал, који је одређен за експлоатацију предузећа Главних Складишта, или гаранције које даје лицима која остављају робу на чување или њиховим правопријамницима;

г) правилник о правним односима између предузећа Главних Складишта и заинтересованих, који ће бити поднесен Влади Краљевине Италије ради одређивања услова, који се имају испунити према постојећим прописима, како је то предвиђено у чл. 52, — мора имати констатацију одобрења српско-хрватско-словеначке управе.

Чл. 54

Јавна Складишта моћи ће да почну своје пословање по истеку рока од месец дана, од саопштења горњих података и правилника Влади Краљевине Италије и то, чим буду испуњени дотични услови, о којима је реч у претходним члановима

Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца стараће се, вршећи периодичне прегледе преко својих органа, да се тачно извршују сви прописи закона и правилника без уштрба по право контроле Владе Краљевине Италије, уколико је она предвиђена Римским Споразумом.

Чл. 55.

На основу овог Споразума управа Главних Складишта (у режиму слободних стоваришта) која се налазе у басену Таон ди Ревел и управа Главних Складишта (у режиму слободних стоваришта), хангара и отворених слага-

лишта, која се налазе у осталим деловим пристаништа на Ријеци, биће дужне да издају признанице и заложнице.

За те хартије од вредности важиће, у правном погледу, одредбе закона, који је, или који ће бити, у важности на Ријеци.

Чл. 56.

Суђење по споровима између српско-хрватско-словеначке управе Главних Складишта и лица, која су дала робу на чување или њихових правопријамника, спада у надлежност редовних судова, осим ако заинтересовани нису неким посебним споразумом уговорили да се подвргавају одлуци изборног суда.

Српско-хрватско-словеначке управе Главних Складишта, било да предузеће води сама држава, било да га води неко лице, неће моћи да наметну депозитантима или другим правопријамницима, ни путем статута и правилника, ни путем каквих штампаних списа или декларација, које би имале да потпишу заинтересоване стране:

а) да ће депозитанти или други правопријамници, у случају спора, морати да изаберу домицил у једном месту изван граница Државе, у којој тужени (оптужени) има своје пребивалиште или своје седиште;

б) да судске доставе и саопштења противу српско-хрватско-словеначке управе Главних Складишта, да би имале важности, морају бити учињене у једном домицилу изабраном од ове управе ван територије државе, у којој тужитељ има своје пребивалиште или седиште.

Чл. 57.

Јавни кредитни заводи моћи ће да примају варанте као трговачке заложнице са ослобођењем једног од потписа, које њихови статути траже.

Чл. 58.

У погледу заснивања, извршења и примењивања права и привилегија, које се односе на предујмове и зајмове, осигуране залогом на робу која пролази кроз Ријеку, или на њеном еквиваленту, као и у погледу давања ових предујмова, неће се чинити никаква разлика ни са обзиром на порекло робе, као ни на то, одакле је та роба дошла, или куда је упућена, ни чије је народости власник.

Осим тога, уговорено је да ће се све олакшице и све привилегије, које се односе на предујмове и зајмове, осигуране залогом на робу, дане за време трајања овог Споразума од стране Италијанске Владе, директно или индиректно, а које се односе на робу, одређену за Главна Складишта и стоваришта других делова пристаништа на Ријеци, а не за Таон ди Ревел, или на робу која долази из ових складишта, и на предујмове и на зајмове за ту робу, чак и за време њеног превоза, задржавања, утоваривања, истоваривања, укрцавања и искрцавања, примењивати, такође, и у истом смислу и у погледу робе одређене за Главна Складишта и стоваришта басена Таон ди Ревел, или робе, која долази из тих стоваришта, као и у погледу предујмова и зајмова осигураних залогама на такву робу.

Исто тако уговорено је, да ће се, обратно, све олакшице и све привилегије ове врсте дане, директно или индиректно, за време трајања овог Споразума од стране Владе Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, а које се односе на робу одређену за Главна Складишта и стоваришта басена Таон ди Ревел, или на робу која долази из ових стоваришта, и на предујмове и зајмове за ту робу, чак и за време њеног превоза, задржавања, утоваривања, истоваривања, укрцавања и искрцавања, примењивати, такође, чим стану на снагу, у погледу робе одређене за Главна Складишта и стоваришта других делова пристаништа на Ријеци, или робе, која долази из тих стоваришта, као и у погледу предујмова и зајмова на такву робу.

Права и привилегије, стечени на територији једне од Високих Страна Уговорница на робу, која има да се пренесе на територију друге, или стечене на еквиваленту робе, биће признати да важе на територији ове друге Високе Стране Уговорнице:

1) док се роба, о којој је реч, налази на територији Државе, у којој су ова права и привилегије основани, наравно, ако су стечени како ваља према локалном закону;

2) после превоза робе ван територије, на којој су дотична права и привилегије основани:

а) ако су правоваљано стечени и на основу законских прописа ове Земље, у коју је роба пренета, или

б) у противном случају, ако не повређују стварна права, која су стечена, или која ће се стећи саобразно закону земље, у којој се роба налази, сем случаја да се ради о делу неког трећег, које би повлачило кривичну одговорност.

Српско-хрватско-словеначка управа Главних Складишта на Ријеци (у режиму слободних стоваришта) и управа српско-хрватско-словеначких железница на Ријеци као такође, у питањима њене надлежности, и органи од којих она зависи, биће дужни, у смислу претходних алинеа, да примењују правилнике и прописе, који су на снази у пристаништу на Ријеци, на горепоменута права и привилегије, који су стечени и правилно пријављени.

Разуме се, да ова одредба ниуколико не дира у обавезу српско-хрватско-словеначке железничке управе да примењује:

а) посебне одредбе, које су споразумно утврђене или које се имају споразумно утврдити између управа железница обеју Држава (чл. 26 Прилога *В* Римског Споразума);

б) међународне конвенције за пренос робе железницама и прописе општег службеног правилника.

Чл. 59.

Владе обеју Високих Страна Уговорница моћи ће, евентуално, по споразуму, са обзиром на посебне прилике функција басена Таон ди Ревел, да предузму потребне мере да путем допунских одредаба, а на основу искуства, не мењајући постојеће законодавство, за отклањање оних запрека за промет, које произлазе из разлике у одредбама закона и правилника, који су на снази у обема Државама и у разним деловима њихових територија и противуречности и разлика̂ које произлазе из забране, да се новац пласира у иностранству.

Чл. 60.

Служба, која се односи на издавање признаница и заложница на робу, депоновану у једном или другом од Главних Складишта и стоваришта поменутих у чл. 55, биће уређена једнообразно на састанцима заинтересованих управа. На тим састанцима биће такође једнообразно утврђена правила за примену свих одредаба, које важе за привилегије и олакшице, које су на снази на основу локалних закона и правилника и за њихово извршење, као и правила, по којима ће се продавати, ради измирења потраживања, роба, која се налази у поменутим Главним Складиштима и стовариштима.

На овим састанцима ће се такође једнообразно утврдити:

а) тарифе за укрцавање и искрцавање, за оставу, чување и продају робе, без обзира одакле је дошла, или куда иде, као и, уопште, тарифе за разне услуге, које се могу учинити публици у односу на робу. Изузетак се чини за тарифе о роби, која би, долазећи с територије једне од Високих Страна Уговорница, била упућена за неко место на територији те исте Високе Стране Уговорнице;

б) мере за рационалну примену одредаба, наведених у чл. 13 и 15 Прилога *В* — Споразума од 27 јануара 1924 године;

в) прописи за састављање статистичких података, о којима је реч у чл. 12 поменуте конвенције.

Обе управе могу на овим састанцима изнети и друга питања, која су од заједничког интереса.

У тарифе, о којима је реч у параграфу *а*, не убрајају се радничке наднице.

Тим састанцима ће присуствовати три представника италијанске и три представника српско-хрватско-словеначке управе.

Овим представницима поменутих управа биће придодати, у случају потребе, технички саветници, чији број може бити највише два за сваку од поменутих управа и за свако од разних питања, стављених на дневни ред заседања.

Обе ће Владе одредити као техничке саветнике, који не би били државни чиновници, лица између представника трговине, индустрије, пловидбе, транспортовања и експедиције, банака и радника. Технички саветници немају право гласа.

Састанци ће се држати на Ријеци, првипут на иницијативу једне или друге управе Главних Складишта. На првом састанку ће се утврдити правила за потоње састанке.

Одлуке, донесене на састанцима, биће пуноважне, ако их је примила већина сваке делегације.

У случају да споразум није могућан, па једна од Високих Страна Уговорница тражи да спор буде изнет на решавање изборним судијама, друга Страна мораће на то пристати чак и онда, ако се ради о прејудицијелном питању, да ли је спор такве природе, да се може изнети пред изборни суд. Изборне судије биће именовани према одредбама и са пуномоћствима наведеним у чл. 62.

Чл. 61.

Предузеће Главних Складишта у управи српско-хрватско-словеначкој има да плаћа у облику претплате, а у замену за све директне порезе и све таксе, које се имају плаћати у вези или у следству експлоатације поменутих стоваришта, изузев пристанишне таксе, одсеком суму од 100.— (једне стотине) златних лира годишње укупно.

VIII — Опште одредбе

Чл. 62.

Ако се између Високих Страна Уговорница појави разлика у тумачењу или примени овог Споразума, и ако једна од Високих Страна Уговорница затражи да се спор изнесе на решење изборном Суду, друга Страна биће дужна да на то пристане чак и онда, ако се ради о прејудицијелном питању, да ли је спор такве природе да се може изнети пред изборни суд.

Изборни Суд ће бити састављен за сваки спор тако, да свака од Високих Страна Уговорница има да именује као изборног судију једнога свог држављанина, а обе стране бирају као трећег судију једног држављанина једне треће пријатељске Силе.

Високе Стране Уговорнице задржавају право да се унапред сложе за један период времена о лицу, које ће, у случају спора, вршити функције трећег судије. Пресуда изборног суда има обавезну силу.

Чл. 63.

Овај ће Споразум бити ратификован и измена ратификација извршена у Риму, чим се с једне и с друге стране испуне формалности, које траже односна законодавства.

Овај Споразум ступа на снагу на дан измене ратификација, и остаће на снази за време од пет година од тога дана.

Ако ниједна од Високих Страна Уговорница не саопшти другој и то дванаест месеци пре тога датума, намеру, да прекине дејство овог Споразума, он ће остати обавезан до истека године дана од дана, кад га једна или друга Висока Страна Уговорница буде отказала.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су га Пуномоћници потписали и на њега ставили своје печате.

РАЂЕНО у Нептуну, у два примерка, двадесетог јула хиљаду девет стотина двадесет и пете године.

За Краљевину Срба Хрвата и Словенаца,
(М. П.) В. Антонијевић, с. р.
(М. П.) Д-р Рибарж, с. р.

За Краљевину Италију,
(М. П.) Б. Мусолини, с. р.

ЗАКЉУЧНИ ПРОТОКОЛ

Приступајући потписивању Домунског Споразума Римског Споразума од 27 јануара 1924 године, о уређењу саобраћаја, закљученог данас између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевине Италије, потписани Пуномоћници учинили су сагласно ове изјаве, које имају сачињавати саставни део самог Споразума:

Ка Чл. 27.

Израз „железничке станице српско-хрватско-словеначке" у првом реду чл. 27 има се тако схватити, да се ту подразумевају све железничке станице српско-хрватско-словеначких железница, на којима се може примити, и са којих се може слати роба ради преноса.

Локална нормална тарифа садржи ставове нормалне, специалне и изузетне.

У случају, да би Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца установила специалне тарифе за транспорте одређене за извоз или оне, који се увозе преко Сушака, утврђено је, да ће, за време трајања овог Споразума, на захтев Италијанске Владе, бити припустљива ревизија одредаба које се тичу:

1) Права српско-хрватско-словеначке управе да смести у стоваришта басена Таон ди Ревел и ону робу, која долази из трећих Држава, или је одређена за те Државе;

2) Права српско-хрватско-словеначке управе басена Таон ди Ревел да врши директне међународне експедиције у свима правцима.

Специалне редукције за извоз дрва неће се пак сматрати као мере, које би дале места ревизији горњих концесија.

Напротив, оне ће за дрво, које је упућено на Сушак, оправдати примену само оних тарифских редукција, које не прелазе 30% локалне тарифе.

Ка Чл. 36.

Разуме се да ће управа италијанских железница, у циљу да се олакшају оправдане исправке, давати управи српско-хрватско-словеначких железница свако објашњење у погледу података у исправака, које треба подносити на исплату.

Ка VI

Како се Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца одрекла оправљања и поновног подизања стоваришта број 16 у опсегу Таон ди Ревел, разуме се да ће италијанске власти имати само да очисте терен од рушевина овог делимично разрушеног стоваришта, као и да уреде место где се поменуто стовариште налази.

Опште одредбе

I

У случају ако би обе Високе Стране Уговорнице или једна од њих, требала да пренесе на неки виши орган врховну управу и уређивање свих служби у пристаништу Ријеке, а које припадају Влади Краљевине Италије односно Влади Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, представљање заинтересованих управа припадаће овом органу. Саопштења, која би имала да учини једна од

државних управа властима друге Државе, чиниће се преко овог органа, без уштрба по директне везе између органа управа обеју Земаља, уколико се тиче вршења функција, које у њихову надлежност спадају.

II

Утврђено је да се претходним одредбама ниуколико не повређују одредбе Римског Споразума од 27 јануара 1924 године, уколико предмети, поменути у реченом Споразуму, нису тачније овим Споразумом уређени.

Овај Протокол, који ће се сматрати као усвојен и потврђен од Високих Страна Уговорница и без друге специалне ратификације, већ самим чином измена ратификација Споразума, на који се он и односи, сачињен је у два примерка, у Нептуну, двадесетог јула хиљаду девет стотина двадесет пете године.

За Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца
(М. П.) **В. Антонијевић**, с. р.
(М. П.) **Д-р Рибарж**, с. р.

За Краљевину Италију,
(М. П.) **Б. Мусолини**, с. р.

КОНВЕНЦИЈЕ И СПОРАЗУМИ ЗАКЉУЧЕНИ РАДИ ДЕФИНИТИВНОГ РЕГУЛИСАЊА СВИХ ПИТАЊА КОЈА ТРЕБА РЕШИТИ У СВРХУ ПУНОГ И ПОТПУНОГ ИЗВРШЕЊА СПОРАЗУМА КОЈИ СЕ ОДНОСИ НА РИЈЕКУ ПОТПИСАНОГ У РИМУ 27 ЈАНУАРА 1924

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА, И ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ИТАЛИЈЕ,

у жељи да дефинитивно уреде сва питања, која се имају решити да би се Споразум о Ријеци, потписан у Риму од стране Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевине Италије, 27 јануара 1924 године, потпуно и у целости могао извршити, договорили су се да у том циљу закључе специјалне конвенције и споразуме, и ради тога именовали су као Своје Пуномоћнике:

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА:

Господина ВОЈИСЛАВА АНТОНИЈЕВИЋА, *Свога Изванредног Посланика и Опуномоћеног Министра код Његовог Величанства Краља Италије*,

Господина ОТОКАРА РИБАРЖА, *Изванредног Посланика и Опуномоћеног Министра*;

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ИТАЛИЈЕ:

Господина БЕНИТО МУСОЛИНИ-А, *Народног Посланика, Председника Министарског Савета и Министра Иностраних Дела*;

који су се, пошто су изменљали своја пуномоћија, и иста нашли у добром и утврђеном облику, сагласили у овом:

Члан први

Одредбе, садржане у конвенцијама и споразумима овде приложеним, усвојене су од обеју Високих Страна Уговорница у погледу односа између обеју Држава по питањима, која чине предмет ниже побројаних конвенција и споразума:

Прилог A. — Споразума о општинским имањима и јавном дугу;

Прилог B. — Споразума о снабдевању водом и електричном струјом пограничних општина Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца;

Прилог C. — Споразума о употреби гробља у Дренови (Ријека) од извесних делова пограничних општина Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и преносу мртваца између Ријеке и Сушака;

Прилог D. — Споразума о примању држављана Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца у болницу на Ријеци;

Прилог E. — Конвенције о Архивама, које се односе на територије додељене Краљевини Италији и Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца Споразумом потписаним у Риму 27 јануара 1924 године;

Прилог F. — Споразума о стицању држављанства;

Прилог G. — Споразума о пенсијама;

Прилог H. — Споразума о наплати пореза;

Прилог I. — Споразума о одржавању и побољшавању регулације реке Речине (Eneo);

Прилог L. — Споразума о комуникацијама;

Прилог M — Допунског Споразума о царинском надзору и риболову у водама Ријеке и Сушака;

Прилог N. — Допунског Споразума Римском Споразуму од 6 априла 1922 године о односима између судских власти Краљевине Италије и Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Чл. 2.

Конвенције и споразуми, о којима је реч у чл. 1, биће ратификовани и измена ратификација биће извршена у Риму, уколико је могућно пре.

Ове конвенције и ови споразуми ће ступити на снагу месец дана од дана измене ратификација, сем ако датум ступања на снагу једне конвенције или једног споразума, није друкчије у њима одређен.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали горње конвенције и споразуме једновремено кад и овај акт, на који су ставили своје печате.

РАЂЕНО у Нептуну, у два примерка, двадесетог јула хиљаду девет стотина двадесет пете године.

За Краљевину
Срба, Хрвата и Словенаца
(М. П.) В. Антонијевић, с. р.
(М. П.) Д-р Рибарж, с. р.

За Краљевину Италију
(М. П.) Б. Мусолини, с. р.

СПОРАЗУМ О ОПШТИНСКИМ ДОБРИМА И ЈАВНОМ ДУГУ

Члан први

Свака од Високих Страна Уговорница стиче сва добра и сопствености, које припадају прећашњим Владама Аустрије, Угарске и Аустро-Угарске, или се сматрају као такве по уговорима о миру, и налазе се на територији, која јој је додељена Споразумом потписаним у Риму 27 јануара 1924 године.

Високе Стране Уговорнице се слажу да нема места подели негажираног јавног дуга бивше Краљевине Угарске на Ријеци и да се по том питању неће моћи вршити никакво право према Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца услед присаједињења реченој Краљевини једног дела бивше ријечке територије.

Чл. 2.

Уговорено је, са обзиром на однос између целокупне активе и целокупне пасиве које образују општу масу добара свих врста Ријечке Општине, општинских предузећа и Ријечких јавноправних тела, и са обзиром на регулисање односних дугова, да једино добра, која би се, за тачно образовање делова, имала доделити Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца као слободна својина, јесу непокретна добра, подразумевајући ту и непокретна добра по намени, која су уписана на име Ријечке Општине у Ријечким земљишним књигама, а налазе се на оном делу територије речене Општине, који је додељен Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца Споразумом потписаним у Риму 27 јануара 1924 године.

Осим тога, уговорено је, да се не би парчало општинско имање, да ће и ова добра остати Ријечкој Општини, да ће бити остављена на слободно располагање садашњим сопственицима, и да ће свака стварна неједнакост делова бити надокнађена исплатом у новцу.

У ту сврху ће Италијанска Влада исплатити Влади Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца суму од 2,500.000 (два милиона пет стотина хиљада) лира као еквивалентну вредност односних непокретних добара, која би се имала доделити Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, а која добра остају дакле у њиховој целости и без изузетка својина Ријечке Општине, без повреде права која има Италијанска Влада према реченој Општини.

Члан 3.

Лица, која станују у пограничној зони једне од Високих Страна Уговорница, а која сада врше или су вршила пре 24 маја 1916 год. право паше, сече малог дрвећа, сече огранака или сече високе шуме на добрима, која се налазе на територији додељеној другој Високој Страни Уговорници, по Споразуму, потписаном у Риму 27 јануара 1924 год., моћи ће да наставе да врше ова права у оним границама, у којима су их вршила пре 24 маја 1915 год.

Та иста права признају се и лицима која би била овлашћена на вршење ових права као чланови једне заједнице, која нема своје седиште на територији оне Високе Стране Уговорнице, где дотична лица имају свој стан или домицил.

Што се тиче шума, које се налазе на делу територије Ријечке Општине, додељеном Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца по Споразуму потписаном у Риму 27 јануара 1924 год., а које, у смислу чл. 2, остају слободна својина Ријечке Општине, иста права се признају лицима, која станују на прећашњој Ри-

јечкој територији, уколико су права ове природе била вршена пре 24 маја 1915 год. Ова ће права бити утврђена и уведена у земљишне књиге.

При вршењу горе речених права, имаоци права ће морати да задовоље захтеве постојећих закона, правилника и наређења, уколико ови захтеви не буду у супротности са одредбама овога члана.

Имаоци права ће уживати све олакшице уговорене за погранични промет, под условима предвиђеним у односним споразумима.

Чл. 4.

Италијанска Влада се обвезује, на рачун и у име Ријечке Општине, да ће ова издати и дати у закуп, на 50 узастопних година, које ће се почети рачунати од 1 јануара 1926 год., имања, о којима је реч у чл. 2, Влади Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, која ће плаћати почевши од 1 јануара 1926 све дажбине на земљу и друге редовне и изванредне, и све друге терете ма које природе били и ма под којим називом они били установљени, који би могли бити разрезани на то закупно добро за време трајања закупа, тако да уговорена закупнина буде исплаћена закуподавцу слободна и лишена свих пореза, дажбина, и ма каквих јавних терета; закупник се одриче свих користи закона, који би доцније могли ставити на терет сопственика један део пореза и дажбина, јер је износ ове закупнине рачунат, имајући у виду ове разне случајеве.

Независно од свих терета и горе уговорених услова, Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца ће плаћати Ријечкој Општини годишњу закупнину од 25.000 — (двадесет и пет хиљада) лира. Сва ће се ова плаћања моћи да врше пуноважно једино на Ријеци, у новцу који тамо важи, без обзира на све законе и наређења, који би обавезно прописали неки други начин плаћања.

Закупац неће моћи ни из каквог разлога да тражи никакво смањење закупнине ни терета. Неће моћи да уступи право на овај закуп без изричног пристанка закуподавца.

Закупац ће морати да одржава дрвеће које се сада налази на земљама, ливадама и пашњацима.

Угинуло дрвеће и оно које изгуби круну услед старости или непогоде припашће закупцу.

Кресање и уређење дрвећа као и експлоатацију високе шуме вршиће закупац у своју корист, по одредбама месног закона, без повреде службености и права предвиђених у чл. 3, која ће бити поштована.

Чл. 5.

Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца признаје да она, пошто исплата о којој је реч у чл. 2 буде извршена, неће имати, као ни њени држављани, никаквог права ни разлога према Италијанској Влади или Ријечкој Општини да тражи оштете или плаћања ма по ком основу, који би се односио на споразум о добрима, правима и интересима реченог града и његових предграђа, осим у случајевима, који су одређени специалним конвенцијама или споразумима, потписаним под данашњим датумом од стране Високих Страна Уговорница. Неће дакле бити никаквих рачунских операција, ликвидација и подела, услед горњих одредаба, осим што се тиче болничких трошкова српско-хрватско-словеначких држављана у времену, које претходи ступању на снагу овог Споразума. Исплата ових трошкова и начини конверсије односних дугова, који гласе на круне, одређују се у једном специалном споразуму.

Чл. 6.

Одредбе Конвенције за опште споразуме, потписане у Риму 23 октобра 1922 (глава XVI, чланови 56, 57 и 58) које се односе на право својине, примењују се исто тако на добра, својине, права или интересе на територијама додељеним свакој од Високих Страна Уговорница по Споразуму потписаном у Риму 27 јануара 1924 год.

Чл. 7.

Добра свих врста пређашње Општине Кастав, која се налазе на територији додељеној Краљевини Италији Споразумом потписаним у Риму 27 јануара 1924 г., прелазе у слободну својину Италијанске Владе и за њу у својину Ријечке Општине.

Чл. 8.

Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца признаје право својине Ријечкој Општини свих електричних и хидрауличких уређаја речене Општине, који се налазе на српско-хрватско-словеначкој територији, и то:

1) Свих електричних уређаја на територији Замета и Пехлин—Св. Иван, подземног спроводника каблова од границе код Делте и Брајдице, и трију кабина за трансформације, које се налазе на том месту, а од којих су две снабдевене трансформаторима и односним апаратима.

2) Свих уређаја водовода, који се налазе на територијама Замета и Пехлин—Св. Иван као и водомера постављених у бунарима 12 и 13, који се налазе на територији српско-хрватско-словеначкој на северном кеју Сушачке луке, близу граничне линије.

Ипак имају права обе Управе да се споразумеју о евентуалном уступању Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца уређаја и спроводника, о којима је реч горе у првом параграфу, и о преносу водомера у бунарима 12 и 13 на италијанску територију.

Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца обвезује се да ће се допустити слободан увоз и извоз инсталационог материала, електричних трансформатора и струјомера, водомера и сатова за контролисање потрошње плина, који ће бити потребни за експлоатацију и одржавање односних уређаја.

Хитни послови око оправке или преправке моћи ће се урадити без претходног обавештења српско-хрватско-словеначке власти, али којој ће се то ипак морати безодвлачно јавити.

Чл. 9.

Са лицима која су имала завичајност на Ријеци, и која су постала држављани Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца на основу Споразума о праву држављанства на Ријеци, потписаном данас, поступаће се од стране Владе Краљевине Италије, од стране Ријечке Општине и горе речених правних тела, исто тако као и са држављанима италијанским, што се тиче припомоћи установљене законима те Краљевине о јавној помоћи, под условом да та лица станују на бившој територији Ријечке Општине. Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца ће надокнадити односне трошкове.

Чл. 10.

Акта потребна за извршење овог Споразума, биће ослобођена свих пореза, дажбина и такса.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум.

РАЂЕНО у Нептуну, двадесетог јула хиљаду деветсто двадесетпете године.

За Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца
(М. П.) **В. Антонијевић**, с. р.
(М. П.) **Д-р Рибарж**, с. р.

За Краљевину Италију
(М. П.) **Б. Мусолини**, с. р.

ЗАВРШНИ ПРОТОКОЛ

Ка Чл. 4.

Уговорено је да ће право закупа, о коме је реч у чл. 4 Споразума о општинским добрима и јавном дугу, на захтев Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, бити уписано у земљишним књигама надлежне власти.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Протокол.

РАЂЕНО у Нептуну двадесетог јула хиљаду деветсто двадесетпете године.

За Краљевину
Срба, Хрвата и Словенаца
(М. П.) В. Антонијевић, с. р.
(М. П.) Д-р Рибарж, с. р.

За Краљевину Италију
(М. П.) Б. Мусолини, с. р.

ПРИЛОГ В

СПОРАЗУМ О СНАБДЕВАЊУ ВОДОМ И ЕЛЕКТРИЧНОМ СТРУЈОМ ПОГРАНИЧНИХ ОПШТИНА КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

Члан први

Италијанска Влада ће снабдевати, преко управе водовода на Ријеци, евентуално потребном водом пограничне општине Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца уколико то буду тражиле политичке или општинске власти српско-хрватско-словеначке, а у мери колико то допуштају снаге постројења на Ријеци и уколико ова не буде намењена потребама саме вароши.

Количина дате воде утврђиваће се водомерима, намештеним са италијанске стране на оној тачки границе, на којој се налази спојна цев, која снабдева територију, о којој је реч.

Чл. 2.

Становници пограничних општина на територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, у којима водовод са Ријеке није уведен, моћи ће се снабдевати водом бурадима из славина на самом водоводу, које се налазе на италијанској територији, сваког тренутка, кад им она буде затребала. Да би се могла искористити ова могућност, треба да такав захтев буде упућен управи водовода на Ријеци, за једно извесно време, од дотичне општинске власти.

Члан 3.

Плаћање воде има пасти на терет општине, за чији ће се рачун вода давати, а вршиће се код управе водовода сваког месеца. У случају неплаћања примениће се правилници, који важе за односе између управе водовода и приватних лица.

Цена воде биће она иста, коју плаћају становници Ријеке за воду дату по водомеру; она ће бити ослобођена сваке таксе на потрошњу, било да је та такса прописана од једне или друге Државе, било од општинâ тих Држава.

Управа водовода на Ријеци и управа заинтересоване српско-хрватско-словеначке општине одредиће споразумно оне отворе, из којих ће се моћи вршити снабдевање водом као и начини контролисања количине извучене воде и начин плаћања.

Чл. 4.

Италијанска Влада ће снабдевати преко управе електричне централе на Ријеци, пограничне општине Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца евентуално потребном електричном струјом, уколико то буду захтевале политичке и општинске власти, а у мери колико то допуштају снаге постројења на Ријеци, и уколико ова не буде намењена потребама саме вароши и њене околине.

Чл. 5.

Количине дате електричне струје утврђиваће се струјомерима, намештеним на оној тачки на граници, одакле ће се, снабдевати територија о којој је реч.

Цена дате електричне струје одговараће оној, коју буду плаћали потрошачи на Ријеци, водећи такође рачуна о свима попустима који су дати потрошачима под одређеним условима.

Ова цена биће ослобођена сваке таксе на потрошњу, па било да је прописана од Државе или општинске управе, ако не би у исто време погађала становнике Ријеке, или уколико би од ње била ослобођена потрошња електричне струје у иностранству.

Чл. 6.

Управа електричне централе на Ријеци и управа заинтересоване српско-хрватско-словеначке општине одредиће споразумно начине контролисања количине дане електричне струје, као и начин плаћања, које ће општине вршити сваког месеца.

Чл. 7.

Свака од Високих Страна Уговорница задржава право да тражи ревизију чл. 4, 5 и 6 после рока од десет година од дана, када овај Споразум ступи на снагу.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум.

РАЂЕНО у Нептуну, двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесет пете године.

За Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца
(М. П.) **В. Антонијевић, с. р.**
(М. П.) **Д-р Рибарж, с. р.**

За Краљевину Италију
(М. П.) **Б. Мусолини, с. р.**

ПРИЛОГ C

СПОРАЗУМ О УПОТРЕБИ ГРОБЉА У ДРЕНОВИ (РИЈЕКА) ОД ИЗВЕСНИХ ДЕЛОВА ПОГРАНИЧНИХ ОПШТИНА КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА И ПРЕНОСУ МРТВАЦА ИЗМЕЂУ РИЈЕКЕ И СУШАКА

Члан први

Све док Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца не буде подигла гробље за делове општина, који су, пре закључења Римског Споразума од 27 јануара 1924 године, употребљавали гробље у Дренови, али у сваком случају за време од десет година од дана када ступи на снагу овај Споразум, мртваци са речених делова биће и даље сахрањивани у овом гробљу, без обзира на прописе санитетске, фискалне и административне, предвиђене за пренос мртваца из једне Државе у другу, но под условом тачног придржавања одредаба које важе за варош Ријеку, утврђених у полициском правилнику за мртваце, уколико се тичу преноса мртваца из места смрти на гробље, као и одредаба, које би, у случају потребе, издала власт, која је одговорна за одржавање јавног реда.

Чл. 2.

Мртваци, чију сахрану буде допустила власт места, где се гробље налази, било на основу раније стеченог права, било на тражење заинтересованих, преносиће се између Ријеке и Сушака такође, а да не буду подвргнути одредбама санитетским, фискалним и административним, које важе искључиво за пренос мртваца из и у иностранство. Ово преношење биће подвргнуто одредбама из полициског правилника за мртваце, који важи за поменута два места, а тиче се преноса мртваца из места смрти у гробље, као и одредбама које би, у случају потребе, издале власти, које су одговорне за одржавање јавног реда.

Чл. 3.

Ако је потребно да се изврши пренос мртваца, надлежна власт места, где је дотично лице умрло, биће дужна, како у случају из чл. 1 тако и у случају из чл. 2, да извести власт оног места, где има бити сахрањен мртвац и то најмање на шест сати пре него мртвац буде донесен на границу, који је узрок смрти, дан, час и начин извршења преноса.

Власт места, у којем мртвац има бити сахрањен, има право да пре сахране констатује смрт, а према прописима, који су тамо на снази.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум.

РАЂЕНО у Нептуну, двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесет пете године.

За Краљевину
Срба, Хрвата и Словенаца
В. Антонијевић, с. р.
Д-р Рибарж, с. р.

За Краљевину Италију
Б. Мусолини, с. р.

СПОРАЗУМ О ПРИМАЊУ У БОЛНИЦУ НА РИЈЕЦИ СРПСКО-ХРВАТСКО-СЛОВЕНАЧКИХ ДРЖАВЉАНА

Члан први

У болници на Ријеци пријем и нормално лечење, које се примењује на домородце, загарантовано је и држављанима Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца који имају своје боравиште или су завичајни у општинама Сушак, Бакар и Сењ, или у оним општинама, које спадају у политичке срезове Сушак, Црквеница, Нови, Сењ, Кастав и Крк, и то под условима из ниже наведених чланова.

Чл. 2.

Број постеља, које ће бити на расположењу држављанима Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, наведеним у чл. 1, биће најмање 12%, а највише 25% од постеља у сваком одељењу, али не може бити већи од 125.

Ипак је утврђено да ће, уопште, а нарочито кад се тиче болесника од заразних болести, о којима је реч у чл. 8. овога Споразума, пријем болесника држављана српско-хрватско-словеначких у болницу на Ријеци бити ограничен тако, да довољан број постеља остане на расположењу за потребе вароши Ријеке.

Чл. 3.

Висина болничких трошкова за лица из чл. 1 утврдиће се према општим правилима и на основу такса, прописаних за домородце.

Чл. 4.

Општине, наведене у чл. 1, као и установе за социално осигурање које делају у тим општинама, овлашћене су да шаљу у болницу на Ријеци ове болеснике, који се налазе у околностима наведеним у том члану.

Наведене општине и установе дужне су да плате, у што је могућно краћем року, болничке трошкове за наведене болеснике у износу, који ће им саопштити управа болнице. Ако наведене општине или установе не плате ове трошкове у року од шест месеци од дана учињеног саопштења, њих ће платити Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Чл. 5.

Пријем у болницу на Ријеци оних болесника, које није упутила општина, нити која од установа за социално осигурање, и на које се не може применити споразум о помоћи лицима, која долазе на терет јавне помоћи, а који је споразум потписан у Београду 12 августа 1924 године, зависиће од полагања кауције, предвиђене у правилнику болнице, и они ће сами плаћати болничке трошкове на основу одредаба чл. 3.

Чл. 6.

Изузетно од одредаба чл. 1 и 2 Споразума, наведеног у претходном члану, Високе Стране Уговорнице сложиле су се да ће болесници, држављани Краљевине, Срба, Хрвата и Словенаца, који имају своје боравиште на италијанској територији, а који би могли бити репатрирани и доведени до границе

италијанско-српско-хрватско-словеначке, без уштрба по њихово здравље или здравље других, моћи бити задржани или примљени у болницу на Ријеци на тражење консуларне власти Краљевине Срба Хрвата и Словенаца, која ће платити односне трошкове.

Чл. 7.

Болесници, које је упутила у болницу једна власт или једна установа за социјално осигурање, треба да буду снабдевени од њих једним актом, у коме се тражи пријем, или каквим другим сличним документом, који ће садржати обавезу од стране ове власти или установе, да ће она исплатити болничке трошкове болесника.

Чл. 8.

По правилу неће се примати у болницу на Ријеци болесници од заразних болести. Изузимају се од тог правила они болесници, који болују од малих богиња, оспица, великог кашља, шарлаха, маларије, дифтерије и гушобоље, бациларне и амебичке срдобоље, тифусне грознице и паратифусних инфекција, епидемичног запаљења паратидне жлезде, инфуленце, епидемичног церебро-спиналног менингитиса, трахоме и пуерпералне грознице.

Ови ће болесници бити дужни да се придржавају прописа закона и санитетских правилника, који важе у Краљевини Италији, уколико се односе на пренос болесника од њиховог места боравњења до у болницу.

Увек, кад се има да пренесе у болницу који болесник од наведених болести, биће дужност српско-хрватско-словеначких власти да о томе унапред обавесте санитетске власти на Ријеци и управу болнице.

Чл. 9.

Чиновници, којима је дужност да врше надзор на граници издаће лицима, која треба да буду примљена у болницу, као и њиховим пратиоцима, уколико исти не би имали пограничне карте, једну пролазницу, која је предвиђена у одредбама о пограничном промету.

Чл. 10.

Управа болнице моћи ће да општи директно са властима и установама које су одговорне за плаћање трошкова.

Чл. 11.

Овај Споразум важиће за време од десет година од дана, када буде ступио на снагу.

Ако ни једна од Високих Страна Уговорница не саопшти другој, дванаест месеци пре навршетка десет година, своју намеру да га обустави, Споразум ће остати обавезан до истека године дана од дана, кад га једна од Високих Страна Уговорница буде отказала.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум.

РАЂЕНО у Нептуну, двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесетпете године.

За Краљевину
Срба, Хрвата и Словенаца
(М. П.) В. Антонијевић, с. р.
(М. П.) Д-р Рибарж, с. р.

За Краљевину Италију
(М. П.) Б. Мусолини, с. р.

ПРИЛОГ В

КОНВЕНЦИЈА О АРХИВАМА, КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ТЕРИТОРИЈЕ ДОДЕЉЕНЕ КРАЉЕВИНИ ИТАЛИЈИ И КРАЉЕВИНИ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА СПОРАЗУМОМ ПОТПИСАНИМ У РИМУ 27 ЈАНУАРА 1924 ГОДИНЕ

Члан први

Под изразом „архиве“ или „архивски материал“ треба разумети канцелариска акта и документа, регистре и јавне књиге свију врста, нацрте и записнике државне управе и аутономних јавних управа, рачуне, експертизе, планове, пројекте, студије, копије и провидне матрице, које се односе на јавне радове и железнице, као и исправе и документа судска и нотарска акта, која су на чувању код суда.

Чл. 2.

Да би се утврдило, који се део архива, које се односе на територије додељене Краљевини Италији и Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца Споразумом потписаним у Риму 27 Јануара 1924 године, има предати у оригиналу или у препису, властима друге Државе, установиће се једна Комисија, у којој ће бити за сваку од Високих Страна Уговорница:

1) један делегат за судске власти;
2) један делегат за финансиске власти;
3) један делегат за поморске власти;
4) два делегата за политичке или административне власти и за све остале власти.

Чл. 3.

Комисија ће имати своје седиште на Ријеци, али, у случају потребе, моћи ће отићи на територију Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца. Она ће почети своје послове у року од два месеца по ступању на снагу ове Конвенције. Њеним члановима биће загарантован приступ у просторије, па ма где све биле, у којима се чува материал, о коме је реч у претходном члану. Осигурана је најпотпунија помоћ и сарадња од стране свију власти и свију надлештава.

Чл. 4.

Комисија ће делати преко Поткомисија, састављених од једног делегата за сваку од обеју Високих Страна Уговорница. У случају несугласице, Поткомисије ће уступити доношење одлуке пленарној Комисији, која ће одлучивати већином гласова.

Одлуке Комисије и Поткомисија биће одмах извршне. У случају, да Комисија не дође до споразума, свака од Високих Страна Уговорница моћи ће слободно да се обрати за решење једном изборном судији, кога ће, ако се Високе Стране Уговорнице не буду сложиле, назначити Генерални Секретар Друштва Народа.

Чл. 6.

Комисија ће одвојити текућа акта администрације од старијих аката. Она ће сматрати као текућа акта она, која не произилазе из доба пре 1884 године, и неће дирати у остала, са којима ће се поступити према правилима, која важе за историска акта.

Текућа акта државне администрације на територији Ријеке, као и акта општинске управе, састављена у времену између 1 јануара 1884 и 31 де-

цембра 1924 године, која би се могла делити и која би се, са разлога личне или териториалне надлежности, односила само на права или интересе физичких или правних лица, држављана Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца који имају своје боравиште или седиште на територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, доделиће Комисија одмах Влади Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и предаће их прописно одређеним делегатима српско-хрватско-словеначким.

Акта, састављена у времену између 1 јануара 1872 и 31 децембра 1883 године, која се односе на акта наведена у претходној алинеи, моћи ће бити додељена и предана на исти начин и под истим условима.

Напротив, текућа акта, за која Комисија нађе да су од заједничког интереса за све територије, о којима је реч, као и она, за која Комисија нађе да су ма из ког разлога недељива, Комисија ће доделити надлежној италијанској власти.

Књиге и јавни регистри ће се сматрати као текућа акта у случају, ако су били у употреби после 1 јануара 1884 год. без обзира на датум, када су се почели употребљавати.

Под истим условима и на исти начин предаће се италијанским делегатима текућа акта општинске управе Кастав која се односе једино на права и интересе лица, која су држављани Краљевине Италије и имају своје боравиште или седиште на територији те Краљевине.

Чл. 6.

Комисија ће предати Влади Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца преписе катастарских планова, земљишних књига, и припадајућих аката и докумената, који се тичу непокретности, које се налазе на оном делу територије Ријеке, који је додељен Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца и сачињавају предмет уписивања у поменуте регистре.

Чл. 7.

Комисија ће предати Влади Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца оригинална акта која се односе на одређивање пореза и такса, које ће према одредбама о наплати пореза и такса, моћи наплаћивати искључиво Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца.

Чл. 8.

Комисија ће предати Влади Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца преписе:

1) Матрикула, аката и планова који се тичу конструкције, трајања и стања бродова за дугу пловидбу, уступљених Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, и лађа за малу и велику обалску пловидбу, или оних за локалну употребу, које носе српско-хрватско-словеначку заставу на основу међународних конвенција и споразума, који се на то односе;

2) Матрикула и патената морнара, који су постали држављани српско-хрватско-словеначки;

3) Регистара, аката и планова који се тичу поморства, аката о концесијама на обали или у водама, допуштења за грађење или за риболов на територији, која је додељена Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца.

Чл. 9.

Архиве општине вароши Ријеке има потпуно да чува она сама. Акта, која се односе директно и искључиво на територију додељену Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца Римским Споразумом од 27 јануара 1924 године, биће ипак одвојена од архива општине и предана онима, који на њих имају права

Чл. 10.

Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца даје Влади Краљевине Италије право да, на лицу места, испитује онај материал, који се налази по њеним архивама, а односи се на историју вароши Ријеке, да узима преписе,

изводе, фотографије и т. д. и обвезује се да ће уступити на употребу, у нарочитим случајевима, наиме послуге, посебне предмете и документа који се имају вратити у року, који буде одређен.

Влада Краљевине Италије даје иста права Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца у погледу материјала који има директне везе са историјом и администрацијом ове Краљевине, а налази се у владиним архивама на Ријеци, који ће она тражити од Угарске на основу чл. 177 Трианонског Уговора.

Чл. 11.

Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца признаје да се сва историска акта, која се односе на Ријеку, а налазе се у архивама које друге Државе, имају да предаду италијанским властима на Ријеци и без тражења накнадног пристанка.

Чл. 12.

Лична акта, без обзира на њихов датум, биће додељена и предана према праву држављанства и службеном односу сваког чиновника.

Чл. 13.

Високе Стране Уговорнице обвезују се:

а) да ће брижљиво чувати досије-а и поменути материал, који су од заједничког интереса и који су им поверени и да ће избегавати сваку њихову измену;

б) да ће једна другој саопштавати евентуалну промену места, где се овај материал налази;

в) да ће допустити оној страни, која би тражила преглед на лицу места, могућност да узима преписе, изводе, фотографије и т. д.; као и

г) да ће уступити на употребу, у нарочитим случајевима, наиме послуге, посебне предмете и документа, који се имају вратити у року, који буде одређен.

Чл. 14.

Комисија ће моћи споразумно да одлучи да се, уместо да се начини препис неког акта, преда његов оригинал, односно да се уместо предаје оргинала, начине преписи.

У овом случају ће трошкове око преписивања сносити она од Високих Страна Уговорница, која буде добила оригинал.

Што се тиче историских и оних аката, која Комисија назначи као недељива, или од заједничког интереса, сносиће трошкове она од Високих Страна Уговорница, која буде тражила њихов препис.

Чл. 15.

Ова Конвенција не вређа никуолико она права, која су призната свакој од Високих Страна Уговорница Споразумом о архивама потписаним у Риму 6 априла 1922 године.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали ову Конвенцију.

РАЂЕНО у Нептуну, двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесетпете.

За Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца
(М. П.) **В. Антонијевић**, с. р.
(М. П.) **Д-р Рибарж**, с. р.

За Краљевину Италију
(М. П.) **Б. Мусолини**, с. р.

СПОРАЗУМ О СТИЦАЊУ ДРЖАВЉАНСТВА

Члан први

Лица, која су имала завичајност (припадност) у ОпштиниРијечкој 3 новембра 1918 године, изузев лица, која то право немају више услед једног својевољног акта, или што су стекла држављанство које друге Државе, стећи ће пуноправно, сем изузетака наведених у чл. 4:

1) Својство држављанина Краљевине Италије, ако имају своје боравиште у оном делуРијечке територије, који је додељен Краљевини Италији, или су имала своје боравиште на истом делу територије пре но што су напустила Ријеку;

2) Својство држављанина Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, ако имају своје боравиште на оном делуРијечке територије, који је додељен Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, или су имала своје боравиште на истом делу те територије пре но што су напустила Ријеку.

Ако речена лица нису имала боравиште на територији, о којој је реч (Ријека), њихова ће се припадност једној од обеју Држава одредити према последњем боравишту њихових родитеља на једном или другом делу те територије.

Она од поменутих лица, која су пренела своје боравиште са једног дела бивше територијеРијечке Општине на други, моћи ће се, у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог Споразума, изјаснити, да ли на основу овога члана хоће да се позову на своје раније боравиште.

Утврђено је да се, на основу овог Споразума, боравиштем има сматрати оно место, где стварно станује једно лице у намери да ту редовно живи.

Члан 2.

Лица, старија од 18 година, која су, сообразно чл. 1, стекла својство држављанина једне од Високих Страна Уговорница, и која говоре истим језиком и исте су расе као и већина становништва друге Високе Стране Уговорнице, имаће права да, у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог Споразума, оптирају за својство држављанина ове.

Лица, старија од 18 година, која су пуноправно стекла држављанство једне од Високих Страна Уговорница и која се према својој раси и језику буду имала сматрати као мађарског порекла, моћи ће у року, предвиђеном у алинеи 1, да оптирају за мађарско држављанство.

За дејство опције није потребно овлашћење оне Државе, за коју су наведена лица оптирала, и дотичне власти ограничиће се на то да утврде да ли постоје потребни услови (раса и језик).

Члан 3.

Лица, старија од 18 година, која би, сообразно чл. 1, стекла својство држављанина једне од Високих Страна Уговорница, имаће право у року од шест месеци од ступања на снагу овог Споразума да траже својство држављанина оне Државе, на чијој се територији налази место, где су имала завичајност пре него што су је стекла на Ријеци.

Члан 4.

Лица, која су стекла завичајност (pertinenza) у Ријечкој Општини после 1 јануара 1910 године, или су је стекла без изричног одобрења надлежне власти, већ једино на основу својства државног чиновника, неће стећи пуноправно својство држављанина једне или друге Високе Стране Уговорнице ни ако имају услове из чл. 1, али ће имати права да траже ово својство или својство мађарског држављанина у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог Споразума.

Ипак, лица, поменута у претходној алинеи, која би, у случају да нису стекла ову завичајност, постала пуноправни држављани Краљевине Италије односно Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца на основу уговорâ о миру, стећи ће пуноправно својство држављанина дотичне Државе.

Члан 5.

Лица, која ће, према одредбама чл. 3 и 4, имати права да траже својство италијанског, односно српско-хрватско-словеначког држављанина, добиће ово својство само под условом да за то имају одобрење дотичне Владе.

У случају, да такво одобрење није тражено од лица из чл. 4, као и у случају да им је оно одбијено, ова ће лица стећи пуноправно својство мађарског држављанина, осим ако, на основу одредаба чл. 62 алинее 2, Тријанонског Уговора, не стичу пуноправно својство држављанина које друге Државе.

Ова ће се одредба такође применити на случај, ако би одобрење, тражено од једног италијанског држављанина, на основу чл. 3, њему било одбијено.

Лица, која су стекла завичајност на Ријеци, а која су пре тога била држављани Краљевине Италије, стичу поново пуноправно својство држављанина речене Краљевине. Она неће имати права да траже својство држављанина Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Члан 6.

Лица, која су, пре додељивања Ријеци оних делова општине Кастав, који су припадали територији поменутој у чл. 4, *в*) Рапалског Уговора, стекла завичајност у тој општини, стећи ће, под условима и на начине предвиђене Сен-Жерменским Уговором, држављанство оне Високе Стране Уговорнице, којој је припао део, на коме се налазило или се налази њихово последње боравиште, односно боравиште њихових родитеља. Уколико је Сен-Жерменским Уговором предвиђена опција или рекламација, оне ће се морати поднети у року од шест месеци, који је наведен у претходним члановима.

Члан 7.

Лица, која не буду имала навршених 18 година на дан ступања на снагу овог Споразума, стећи ће својство држављанина, које су стекли њихови родитељи, чије стање и они примају.

Удате жене стећи ће држављанство свога мужа.

За удовице и разведене жене узеће се у обзир завичајност, коју су имале за време брака, осим ако нису, после раскида брака, стекле коју другу завичајност.

Сирочад и деца, чији су родитељи непознати, стећи ће својство држављанина за свој сопствени рачун, без обзира на своје доба старости.

У случају раскида брака, или у случају смрти старешине породице, ако се док же да је он био стекао завичајност на Ријеци пре 1 јануара 1910, године, завичајност, стечена пре овог датума, сматраће се да је стечена и за удовицу и за децу.

Члан 8.

Право боравишта регулисано је специалним споразумима.

Лица, која су извршила право опције, односно право избора, предвиђено овим Споразумом, моћи ће слободно да сачувају своја покретна и непо-

кретна добра. У случају да пренесу у року од 12 месеци после опције, односно избора, своје боравиште на територију оне Државе, за коју су оптирала, односно чије су држављанство тражила, моћи ће собом да понесу своја покретна добра сваке врсте и на то неће плаћати никакве дажбине нити таксе, ни при излазу ни при улазу.

Лица, завичајна на Ријеци, а која имају своје боравиште на Ријечкој територији, додељеној Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца Споразумом од 27 јануара 1924 године, и која, извршивши опцију, буду стекла својство држављанина Краљевине Италије, ослобођена су дужности да пренесу свој домицил изван ове територије.

Лица, која, на основу одредаба овог Споразума, буду стекла својство мађарског држављанина, неће бити приморана да пренесу свој домицил изван пређашње Ријечке територије, ако Влада Државе, у којој је њихово боравиште, не буде то захтевала.

Члан 9.

Правна лица, подразумевајући ту и трговачка друштва, која имају своје главно седиште на територији Ријеке, чија су акта о оснивању уписана у регистре надлежних власти на Ријеци, сматраће се као италијанска.

На правна лица, подразумевајући ту и друштва, на трговачке куће и индустриска предузећа, која су регистрована на Ријеци или ту имају неки објекат свога предузећа, примениће се одредбе чл. 37 и 38 Конвенције за Опште Споразуме, потписане у Риму 23 октобра 1922 године и Споразума о индустриским предузећима, трговачким друштвима и другим удружењима, закљученог у Београду 12 августа 1924.

Одредбе прве алинее чл. 4 поменутог Споразума, закљученог у Београду 12 августа 1924 године, примениће се такође на пренос седишта горе поменутих правних лица, друштава, трговачких кућа или индустриских предузећа, која се налазе у околностима, предвиђеним у чл. 37 поменуте Конвенције за Опште Споразуме.

Исте ће се олакшице дати такође у случају, кад је једно трговачко друштво, регистровано на Ријеци, а које има главни објекат свога предузећа на територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, регистровало своје седиште у ком трговачком регистру који постоји на истој територији, под условом, да у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог Споразума, тражи брисање свога седишта на Ријеци. Ово ће брисање бити извршено на молбу заинтересоване стране, уз коју је приложено уверење надлежног трговачког Суда, којим се доказује да је ово трговачко друштво регистровано на територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Члан 10.

Физичким и правним лицима, која буду стекла, у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог Споразума, својство држављанина једне од Високих Страна Уговорница, признају се сва права, која чланови 249 Сен-Жерменског Уговора и 232 Трианонског Уговора признају односно држављанима пређашње Аустриске Царевине и држављанима пређашње Угарске Краљевине који су стекли држављанство које савезничке или удружене Државе на основу одредаба и у року предвиђеном овим уговорима.

Члан 11.

Ако се између Високих Страна Уговорница појави спор о тумачењу или примени овог Споразума, и ако једна од Високих Страна Уговорнице затражи, да се спор изнесе на решење пред изборни Суд, друга Страна мораће да пристане на то чак и у случају, ако се ради о прејудициленом питању да се сазна, да ли је спор такве природе да може бити изнет пред изборни Суд.

Изборни Суд ће саставити за сваки спор, на тај начин, што ће свака од Високих Страна Уговорница именовати као изборног судију једнога свог држављанина, а обе Стране бирају као трећег судију држављанина једне треће пријатељске Силе.

Високе Стране Уговорнице задржавају право да се унапред сложе за један одређени период времена о лицу, које ће, у случају спора, вршити функције трећег изборног судије.

Пресуда изборних судија имаће обавезну снагу.

Члан 12.

Претходним одредбама не наноси се никаква повреда правима, која произлазе из уговора о миру и других међународних конвенција у корист лица, о којима је реч у претходним члановима према Државама које нису именоване у овом Споразуму.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум.

РАЂЕНО у Нептуну, двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесетпете године.

За Краљевину
Срба, Хрвата и Словенаца
(М. П.) В. Антонијевић, с. р.
(М. П.) Д-р Рибарж, с. р.

За Краљевину Италију
(М. П.) Б. Мусолини, с. р.

СПОРАЗУМ О ПЕНСИЈАМА

Члан први

Свака ће Висока Страна Уговорница узети на себе да, без повреде оног што је утврђено у члановима 4 и 5, да, почевши од 1 фебруара 1924 год., исплаћује пенсије, милостиње и додатке на скупоћу које су пређашње Владе: Аустриска, Угарска или Аустро-Угарска одредиле до 3 новембра 1918 грађанским и војним чиновницима у пенсији, подразумевајући ту и пенсионисане чиновнике Двора и пређашње Кабинетске Канцеларије и пенсионисане чиновнике угарских железница, и то уколико би они постали или били признати држављанима односне Државе на основу Споразума о стицању права држављанства потписаног данас од стране Високих Страна Уговорница, и уколико споразуми, скопљени пре овог, не би садржавали супротне одредбе.

Члан 2.

Краљевина Италија ће исплатити Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, у року од месец дана од измена ратификација овог Споразума, одсеком принос од 1,000.000— (један милион) лира за исплату:

1) свих пенсија, милостиња и додатака на скупоћу дугованих државним чиновницима који, пошто су стекли завичајност на Ријеци само на основу свога својства чиновника, неће стећи држављанство Краљевине Италије, по Споразуму о коме је реч у 1 члану, а који ће стећи држављанство Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца било пуноправно, било на основу опције или избора;

2) свих пенсија, милостиња и додатака на скупоћу бивших намештеника и радника Фабрике Дувана на Ријеци који су сада држављани Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, или који ће стећи то својство на основу горе реченог Споразума.

Члан 3.

Што се тиче пређашњих државних грађанских и војних чиновника аустриских, угарских, или аустро-угарских, рачунајући ту и намештенике Двора и пређашње Кабинетске Канцеларије и оне угарских државних железница, који нису још били пенсионисани 3 новембра 1918, разуме се да никаква обвеза не произлази из овог Споразума за Државу чији држављани они нису постали. Износ евентуалне пенсије ових намештеника одредиће се, било што се тиче права на пенсије било износа саме пенсије и њених додатака, по законима оне Земље, чији ће држављани постати дотични пенсионисани чиновници.

Члан 4.

Исплате, које су већ извршене у размаку између 3 новембра 1918 г. и 1 фебруара 1924 г., сматраће се да су међусобно изравнате.

Члан 5.

Износ сума плаћених на име пенсије, милостиње и додатака на скупоћу после 1 фебруара 1924 г. од стране друге Државе а не оне која је требала да изврши исплату по одредбама чл. 1 вратиће дужна Држава у валути оне Државе која је извршила плаћање.

Члан 6.

Ако би наступили спорови између Високих Страна Уговорница у погледу држављанства пенсионисаних чиновника прећашњих администрација, Високе Стране Уговорнице се обвезују да неће обуставити ни смањити плаћања у току, доклегод не буде признато држављанство пенсионисаног чиновника, али с тим да ће имати права да захтева накнаду од оне Државе, чије ће држављанство односни ималац права буде стекао.

Спор ће бити поднесен у року од године дана, на захтев пенсионисаног чиновника или заинтересоване Државе, пред онај изборни суд који ће бити надлежан за питања држављанства, према Споразуму о којем је реч у члану првом.

Члан 7.

Пенсије и друге пенсиске или милостињске припомоћи, о којима је реч у правилницима Riјечке и Каставске Општине, а које ове Општине дугују оним својим чиновницима, који буду стекли право држављанства у једној или другој од Високих Страна Уговорница, остаће на терету дотичних Општина. Лица, која уживају пенсију или коју другу припомоћ коју је дужна давати Ријечка Општина, а која ће стећи опцијом или избором, на основу одредаба Споразума о коме је реч у члану првом, држављанство српско-хрватско-словеначко с једне стране, и лица која уживају пенсију или неку другу припомоћ коју је дужна давати Каставска Општина, а која ће стећи под истим условима својство италијанског држављанина с друге стране — сва та лица неће имати никаквог права на речене пенсије и припомоћи.

Члан 8.

Пенсије удовица и сирочади, припомоћи за одгој ових последњих, и суме предвиђене за случај смрти, биће исплаћене од стране Државе, чије ће држављанство заинтересована лица стећи пуноправно, опцијом или избором, на основу Споразума поменутог у члану првом.

Члан 9.

Са држављанима једне Високе Стране Уговорнице, који према чл. 7 уживају пенсије, милостињске припомоћи или додатке на скупоћу од стране једне општине, која се налази на територији друге Високе Стране Уговорнице поступаће се, што се тиче ових примања, на исти начин као и са домороцима. Исплате пенсија, милостиње и додатака на скупоћу неће се обуставити, чак и ако речена лица станују изван територије ове Високе Стране Уговорнице.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум.

РАЂЕНО у Нептуну двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесет пете године.

За Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца
(М. П.) **В. Антонијевић**, с. р.
(М. П.) **Д-р Рибарж**, с. р.

За Краљевину Италију
(М. П.) **Б. Мусолини**, с. р.

СПОРАЗУМ О НАПЛАТИ ПОРЕЗА

Члан први

Свака ће од обеју Високих Страна Уговорница наплаћивати за свој сопствени рачун или за рачун односних аутономних области порезе, дажбине и таксе свих врста, које су могле да се изискују на територији пређашње Ријечке Државе 27 јануара 1924 године, а које до тога датума нису биле наплаћене од физичких или правних лица, подразумевајући ту и друштва, која имају своје боравиште или своје седиште на њеној сопственој територији.

Чл. 2.

Трговачке куће, подразумевајући ту и трговачка друштва, које су, или које су биле регистроване на Ријеци, а чија су се предузећа, продавнице или канцеларије налазиле 27 јануара 1924 год. и налазе се још и сада на територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, или које су, будући регистроване на територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, имале 27 јануара 1924 године и имају још своја предузећа, продавнице и канцеларије на ријечкој територији додељеној Краљевини Италији, сматраће се да имају своје седиште на територији оне Високе Стране Уговорнице, где се налазе предузећа, продавнице и канцеларије, ако су пренеле или пренесу у року од 6 месеци, по ступању на снагу овога Споразума, своје законито седиште на територију, где се налазе њихова предузећа, продавнице и канцеларије.

Чл. 3.

Порезе који терете непокретности наплаћиваће Држава, на чијој се територији те непокретности налазе.

Чл. 4.

Порез на доходак од индустрије или трговине наплаћиваће она Држава, на чијој се територији на дан 27 јануара 1924 године налазило предузеће или радња који су давали тај доходак.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум.

РАЂЕНО у Нептуну двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесетпете године.

За Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца
В. Антонијевић, с. р.
Д-р Рибарж, с. р.

За Краљевину Италију
Б. Мусолини, с. р.

ПРИЛОГ J

СПОРАЗУМ О ОДРЖАВАЊУ И ПОБОЉШАВАЊУ РЕГУЛАЦИЈЕ РЕКЕ РЕЧИНЕ (ЕНЕО)

Члан први

Све трошкове, око сталног одржавања насипа и радова одбране и регулације реке Речине (Енео) и евентуалног грађења нових радова, који би се сматрали као потребни, као и трошкове багеровања и чишћења корита Речине (Енео) дуж целог тока, сносиће, у равним деловима, Високе Стране Уговорнице, све док не буде саграђена хидро-електрична централа, предвиђена у алинеи *б*, чл. 68 прилога В Римског Споразума, потписаног 27 јануара 1924 године. У овом последњем случају те ће трошкове сносити ово предузеће.

Члан 66 наведеног прилога замењен је овим чланом.

Чл. 2.

Једна мешовита техничка Комисија, која ће се образовати у року од два месеца, од дана ступања на снагу овог Споразума, одредиће који се послови и радови имају да изврше на рачун обеју Држава. Свака ће од Високих Страна Уговорница именовати три члана у тој Комисији. Мандати тих чланова трајаће све док не буду опозвани.

Саопштења, која се тичу делегата, вршиће се узајамно преко Министарстава Спољних Послова обеју Високих Страна Уговорница.

Чл. 3.

Комисија, поменута у чл. 2, биће једина овлашћена да решава све што се тиче послова и радова наведених у претходним члановима и које она буде сматрала као потребне. Она ће увек водити бригу о томе да услед ових послова и радова не трпи штете искоришћавање воде из Речине за производњу енергије.

Чл. 4.

Решења Комисије важиће, ако су донета већином гласова сваке Делегације.

Ако не буде постигнут споразум, спор ће се изнети на решење Изборном Суду. Изборни Суд ће се сасатављати за сваки спор на тај начин што ће свака од Високих Страна Уговорница имати да именује као изборног судију једнога свог држављанина и што ће обе Стране изабрати као трећег судију држављанина једне треће пријатељске Силе Високе Стране Уговорнице вадржавају право да се сложе унапред и за један одређени период времена о лицу, које би у случају спора вршило функције трећег судије.

Пресуде Изборног Суда имаће обавезну силу.

Чл. 5.

Мешовита ће се Комисија састајати на позив Председника по указаној потреби, а најмање двапут годишње. Састанци ће се држати наизменце, на Ријеци и на Сушаку, тако да се у току једне године састанци сазивају у једној од ове две вароши, а у току идуће године у другој. За прву годину седиште ће се одредити коцком.

Председаваће први делегат оне Државе у којој се Комисија састаје.

Чл. 6.

Свака ће од Високих Страна Уговорница сносити трошкове своје Делегације. Трошкови суђења изборног суда сносиће Високе Стране Уговорнице на једнаке делове.

Чл. 7.

Пројекте и прорачуне за извршење потребних радова израђиваће техничари, овлашћени за то, у једној од обеју Држава, а које одреди Комисија.

Чл. 8.

За планове и пројекте за послове и радове, које је Комисија одлучила, неће бити потребна накнадна одобрења од стране власти Високих Страна Уговорница, ако их је већ одобрила Комисија или Изборни Суд.

Предузећа, која ће имати да изврше наведене послове и радове, одредиће Комисија, без обзира на њихову народност, а према одредбама чл. 3. путем надметања.

Овлашћење за почетак послова и радова као и њихово одобрење даваће сама Комисија.

Радници ће бити уписани код установа за социјално осигурање оне Земље, чији су држављани.

Чл. 9.

Реконструкција колског моста између Рјеке и Сушака, порушеног у децембру 1920 године, извршиће се старањем и о трошку Краљевине Италије, најмање у ранијим димензијама, у року од године дана од дана потписа овог Споразума.

У том циљу, Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, поставиће простор уз леву обалу реке Речине, и то тамо где се мост наслања на обалу, у стање које би омогућило слободно извођење радова. Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца допустиће подизање радионица у технички потребним пропорцијама на српско-хрватско-словеначкој територији.

Чл. 10.

За време радова, наведених у члановима 8 и 9, материал, који је потребан за грађење, биће ослобођен сваке трошарине и свих других пограничних и царинских дажбина.

Особље које ће водити послове и радници, који су запослени око тих послова, биће бирани од предузимача и снабдевени, на његов захтев и под његовим јемством, пропусницом, изданом од локалне политичке власти оне Земље, којој припадају.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум.

РАЂЕНО у Нептуну двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесетпете године.

За Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца
(М. П.) В. Антонијевић, с. р.
(М. П.) Д-р Рибарж, с. р.

За Краљевину Италију
(М. П.) Б. Мусолини, с. р.

ПРИЛОГ L

СПОРАЗУМ О КОМУНИКАЦИЈАМА

Члан први

Имајући у виду велику важност коју би имала могућност располагања са више прелаза преко Речине (Енео) да би се везала железничка мрежа српско-хрватско-словеначка са мрежом Краљевине Италије, и имајући у виду потребу да се избегне свака препрека васпостављању интензивног промета између обеју Земаља, Високе Стране Уговорнице сложили су се да се, без одлагања поново саграде три железничка моста преко поменуте реке.

Члан 2.

Реконструкција трију мостова на Речини (Енео) између Брајдице и Делте за железницу и пешаке има се извршити у року од две године од дана ступања на снагу овог Споразума, старањем и о трошку Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца. Влада Краљевине Италије помоћи ће ову реконструкцију давши у року од три месеца од дана ступања на снагу овог Споразума суму од 2.000.000·— лира.

Члан 3.

Влада Краљевине Италије моћи ће да тражи да јој се претходно саопште планови и пројекти за радове око реконструкције мостова.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум.

РАЂЕНО у Нептуну двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесетпете године.

За Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца
(М. П.) В. Антонијевић, с. р.
(М. П.) Д-р Рибарж, с. р.

За Краљевину Италију
(М. П.) Б. Мусолини, с. р.

ПРИЛОГ М

ДОПУНСКИ СПОРАЗУМ О ЦАРИНСКОМ НАДЗОРУ И РИБОЛОВУ У ВОДАМА РИЈЕКЕ И СУШАКА

Члан први

Да би се отклонила свака могућност кријумчарења на штету обеју Држава, забрањује се бродовима сваке врсте, осим у случају више силе, да баце котву, или да се, ма на који други начин, зауставе у водама, ограниченим на приложеној скици четвороугаоником A. B. C. D.*)

У случају повреде ове одредбе, као и у сваком изузетном случају сумње покушаја кријумчарења од стране којег брода, царински органи обеју Високих Страна Уговорница имаће права да уђу у речене воде (четвороугаоника A. B. C. D.) ради царинског надзора. Ако буде потребно да, ради прегледа који се има у том случају извршити, оду на брод или лађу, која се насупрот пређашње одредбе, или из пловидбених потреба, зауставила или бацила котву у наведеним водама, моћи ће то учинити царински органи једне од обеју Држава уз сарадњу царинских органа друге Државе.

Ако царински органи једне од обеју Држава нађу за потребно да примене мере опрезности, али ако услед истраге на броду, извршене према ономе како је речено, констатују кријумчарење, потребне мере мораће се предузети споразумно између царинских органа или осталих надлежних власти обеју Држава према одредбама Конвенције за сузбијање кријумчарења и повреда финансиских закона, која је потписана у Риму 23 октобра 1922 године.

Осим тога, уговорено је да органи италијанске царине неће моћи ни у ком случају ићи на бродове или лађе, које пролазе овим водама, да уђу у Сушачку луку или да из ње изиђу, јер су се Високе Стране Уговорнице сложиле у томе, да се не сме правити никаква сметња улазу у ово пристаниште и изласку из њега.

У случају бродолома у реченим водама моћи ће царински органи Високих Страна Уговорница да предузму потребне мере. према прописима своје Земље, да осигурају државне интересе и то, уколико је могућно, у споразуму са надлежним поморским властима, а у противном случају обавестиће те власти о овим мерама.

Чл. 2.

Териториалне воде пређашње слободне државе Ријеке сматраће се убудуће као воде у којима је допуштен заједнички риболов према Споразуму закљученом између Високих Страна Уговорница у Брионима 14 септембра 1921 године.

Чл. 3.

Држављани обеју Високих Страна Уговорница имаће према томе право вршења риболова, осим у времену, забрањеном ради заштите морске фауне, према Конвенцији наведеној у претходном члану чак и у териториалним водама једне и друге Стране Уговорнице, које су сачињавале териториалне воде Ријеке изван зоне од једне морске миље дуж обале. У овој зони од прве морске миље право риболова резервисано је домаћем живљу, изузевши воде ограничене четвороугаоником A. B. C. D., о коме је реч у првом члану, где ће риболов бити забрањен.

*) Види прилог на стр. 1903.

Став *а)* и *б)* члана 2 Брионске Конвенције измењени су у овом ...

Члан 4.

Ни једна од Високих Страна Уговорница неће, без претходног споразума са другом, предузимати нове радове у водама наведеним у члану првом, нити затворити ове воде другим мерама, или, уопште, предузимати мере које би могле ометати улаз у Сушачко пристаниште или излаз из њега.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум.

РАЂЕНО у Нептуну двадесетог јуна хиљаду деветстотина двадесет пете године.

За Краљевину
Срба, Хрвата и Словенаца
(М. П.) **В. Антонијевић,** с. р.
(М. П.) **Д-р Рибарж,** с. р.

За Краљевину Италију
(М. П.) **Б. Мусолини,** с. р.

ДОПУНСКИ СПОРАЗУМ РИМСКОМ СПОРАЗУМУ ОД 6 АПРИЛА 1922 ГОД. О ОДНОСИМА ИЗМЕЂУ СУДСКИХ ВЛАСТИ КРАЉЕВИНЕ ИТАЛИЈЕ И КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

Члан први

Судске власти Краљевине Италије на територијама додељеним Италији Римским Споразумом од 27 јануара 1924 год., као и оне потчињене Апелационим Судовима у Трсту и Задру с једне стране, и судске власти Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца потчињене вишим судовима у Љубљани, Загребу, Сплиту и Сарајеву с друге стране, моћи ће непосредно општити између себе на свом сопственом језику по свима предметима грађанске, трговачке и кривичне природе без посредовања Министарства.

Чл. 2.

Полициске власти на Ријеци и полициске власти на Сушаку моћи ће такође општити између себе на свом сопственом језику.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум.

РАЂЕНО у Нептуну двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесет пете године.

За Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца

(М. П.) В. Антонијевић, с. р.
(М. П.) Д-р Рибарж, с. р.

За Краљевину Италију

(М. П.) Б. Мусолини, с. р.

СПОРАЗУМИ ЗАКЉУЧЕНИ РАДИ ДЕФИНИТИВНОГ РЕГУЛИСАЊА СВИХ ПИТАЊА КОЈА ТРЕБА РЕШИТИ У СВРХУ ПРИМЕНЕ ЧЛ. 9 СПОРАЗУМА КОЈИ СЕ ОДНОСИ НА РИЈЕКУ ПОТПИСАНОГ У РИМУ 27 ЈАНУАРА 1924 КАО И ИЗВЕСНИХ ПИТАЊА КОЈА СЕ ОДНОСЕ НА ДРЖАВЉАНЕ СРПСКО-ХРВАТСКО-СЛОВЕНАЧКЕ НА РИЈЕЦИ И НА ДРЖАВЉАНЕ ИТАЛИЈАНСКЕ У ДАЛМАЦИЈИ

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА И ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ИТАЛИЈЕ

У жељи да дефинитивно уреде сва питања, која се имају решити за примењивање чл. 9 Уговора о Ријеци, потписаног у Риму од стране Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевине Италије 27 јануара 1924 год., као и извесна питања, која интересују српско-хрватско-словеначке држављане на Ријеци и италијанске држављане у Далмацији, решили су да у томе циљу закључе специалне споразуме и ради тога наименовали су као своје Пуномоћнике:

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА:

Господина ВОЈИСЛАВА АНТОНИЈЕВИЋА, *Свога Изванредног Посланика и Пуномоћног Министра код Његовог Величанства Краља Италије,*

Господина ОТОКАРА РИБАРЖА, *Изванредног Посланика и Опуномоћеног Министра*;

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ИТАЛИЈЕ:

Господина БЕНИТО МУСОЛИНИ-А, *Народног Посланика, Председника Министарског Савета и Министра Иностраних Дела;*

који су се, пошто су изменили своја пуномоћија, која су призната за пуноважна, сагласили у овом:

Члан први

Одредбе, садржане у овде приложеним споразумима, усвојене су од Високих Страна Уговорница у погледу односа између обеју Држава, по питањима која чине предмет истих споразума ниже побројаних:

Прилог А. — Споразум о примени чл. 9 Споразума потписаног у Риму 27 јануара 1924 године;

Прилог B. — Споразум о адвокатима;

Прилог C. — Споразум о пограничним имањима;

Прилог D. — Привремени Споразум о експроприацијама.

Чл. 2.

Утврђено је да се на приложене споразуме, уколико се они односе на Далмацију, примењује одредба чл. 48 Конвенције за Опште Споразуме, потписане у Риму, 23 октобра 1922 године.

Чл. 3.

Споразуми, о којима је реч у чл. 1, биће ратификовани и измена ратификација извршена у Риму, уколико је могућно пре.

Ови ће споразуми ступити на снагу месец дана после измене ратификација, осим ако датум ступања на снагу једног од спорззума не би био одређен другојаче самим тим споразумом.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали поменуте споразуме заједно са овим актом, на који су ставили своје печате.

РАЂЕНО у Нептуну, у два примерка, двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесет пете године.

За Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца
(М. П.) **В. Антонијевић**, с. р.
(М. П.) **Д-р Рибарж**, с. р.

За Краљевину Италију
(М. П.) **Б. Мусолини**, с. р.

ПРИЛОГ А

СПОРАЗУМ О ПРИМЕНИ ЧЛАНА 9 РИМСКОГ СПОРАЗУМА

Члан први

Лица, завичајна на Ријеци, а која на основу Споразума о стицању држављанства, потписаног на данашњи дан од стране Високих Страна Уговорница, буду стекла својство држављанина Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца на основу права опције, уколико буду имала своје боравиште на оном делу ријечке територије — Рапалски Уговор чл. 4 *а)* и *б)* — који је према Римском Споразуму од 27 јануара 1924 г. додељен Италији, уживаће на реченом делу територије аналого права и повластице, које су Рапалским Уговором од 12 новембра 1920 год. и Конвенцијом за Опште Споразуме, потписаном у Риму 23 октобра 1922 год., дане италијанским држављанима у Далмацији, који су то постали на основу реченог Уговора.

Према томе:

а) она неће бити приморана да своје боравиште пренесу ван територије, која је додељена Италији;

б) она ће имати права да се слободно служе својим језиком (српско-хрватским) са свима могућностима, које из тога права произлазе. Према томе, она ће имати права да се служе овим језиком било лично, било као адвокати, да се обраћају усмено и писмено државним судовима и политичко-административним и финансиским властима, изузимајући царинске власти, које имају своје седиште на територији наведеној у члану првом. Али адвокати неће моћи да се служе српско-хрватским језиком у случају, ако би се радило о одбрани пред судом каквог држављанина Краљевине Италије, који је италијанске народности.

Јавни нотари, прописно квалификовани за састављање аката на српско-хрватском језику, биће овлашћени да састављају, на захтев речених лица, нотарска акта на овом језику. Превод ових и других аката, састављених на српско-хрватском језику, приложених актима упућеним наведеним властима, неће бити потребан ни у случају, када буду приложени молбама или тражењима за пренос или упис у земљишним књигама, или другим јавним књигама или регистре;

в) она ће имати права слободног вршења црквених обреда оне вере, којој припадају и да се служе својим језиком у вршењу своје вероисповести;

г) она ће имати права да отварају школе, да њима управљају и воде над њима надзор, као и друге заводе за васпитавање, добротворне и верске установе, или установе социалне помоћи или културно-интелектуалног карактера с правом да се у њима слободно служе својим језиком.

Управа и надзор над наведеним приватним школама вршиће се у границама одређеним општим законима Краљевине Италије.

Похађање горе наведених приватних школа и установа биће допуштено само лицима, која станују на Ријеци. Оно ће имати исти значај као и похађање школа Краљевине Италије исте категорије. Сведочанства издана од тих школа и приватних установа, имаће исту такву вредност, каква је призната сведочанствима државних школа које њима одговарају.

У поменутим приватним школама учење италијанског језика биће обавезно.

У наведеним приватним школама предаваће учитељи и катихете, који су за то оспособљени, било у једној било у другој од обеју Држава, и које ће изабрати држављани српско-хрватско словеначки, а које ће потврдити власти Краљевине Италије.

Својство држављанина Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца неће моћи бити разлог да се одбије дати пристанак за наставнике, учитеље и катихете за поменуте приватне школе и установе.

У овим школама и установама моћи ће се усвојити уџбеници, који су у употреби у школама Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Чл. 2.

Докторске дипломе и остале универзитетске титуле лица, која су била завичајна на Ријеци, и која, на основу Споразума о стицању држављанства, потписаног од Високих Страна Уговорница на данашњи дан, буду стекла својство држављанина Краљевине Италије или Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, биће признате од власти Краљевине Италије италијанским држављанима, а од власти Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца држављанима ове Краљевине, ако су те дипломе и титуле биле издане од каквог италијанског универсисета или које друге више научне установе једном српско-хрватско-словеначком држављанину, или су биле издане од каквог српско-хрватско-словеначког университета или које друге више научне установе једном италијанском држављанину; и у једном и у другом случају треба да су дипломе и титуле издане пре данашњег датума.

Дипломе и остале универзитетске титуле, издане од каквог университета или које друге више научне установе пређашње аустро-угарске монархије, или ма које Државе, њене наследнице, биће сматране, под истим условима, као једнаке с наведеним дипломама и титулама.

Чл. 3.

Лица, поменута у чл. 1, имаће права да се на територији додељеној Италији баве уметношћу, занатом, индустријом и сваковрсним занимањем, којима су се она законито бавила до 3 новембра 1918 г., изузимајући професије нотара, геометарског мерника и овлашћеног грађанског инжињера. Обављање адвокатске професије на истој територији уређено је специалним споразумом.

Мимо право, које произлази из ове одредбе, без икаквог ограничења за лекаре. који су оптирали за једну од Високих Страна Уговорница, они лекари, који су држављани Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и који су обављали своју професију на Ријеци за време од пуних десет година до дана потписа овог Споразума, или држављани Краљевине Италије, који су обављали своју професију за исто то време на Сушаку, моћи ће продужити обављање своје професије на наведеним територијама, чак и у оном случају, ако никада нису чајног права на Ријеци.

Прекид вршења вештина, заната, индустрија или звања, услед више силе, неће се узимати у обзир приликом извршења претходних алинеа.

Ове се одредбе не односе на државне чиновнике.

Чл. 4.

Индустриске концесије и повластице, које су се према законима старог режима могле преносити на наследнике, моћи ће бити пренете на оне наследнике, који су директно или индиректно стекли срско-хрватско-словеначко држављанство и који би, и у случају да нема тестамента, били позвани на наследство.

Пренос ће се извршити чак и онда, када би за вршење и уживање ових концесија и повластица било потребно италијанско држављанство и под истим условима, под којима би се вршио између италијанских држављана.

Чл. 5.

Без уштрба по права слободног уговарања, уколико се тиче уговора о раду на територији поменутој у чл. 1, држављани српско-хрватско-словеначки, о којима је реч у реченом члану, неће бити искључени од вршења своје професије из разлога што су држављани Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, у случају када би сада или убудуће за вршење ових професија било потребно да

припадају Краљевини Италији, само ако се потчињавају прописима који важе за држављане ове Краљевине. Ова се одредба не односи на државне чиновнике, нити на раднике у државним фабрикама.

Чл. 6.

Што се тиче режима, који се има усвојити за италијанске држављане српско-хрватско-словеначке народности, који станују на Ријеци, а који су стекли италијанско држављанство на основу завичајности у тој вароши, одлучено је:

а) неће се прописивати никаква ограничења против слободне употребе њиховог језика било у приватним било у трговачким односима, било по предметима штампе или публикација ма какве природе, било на јавним састанцима;

б) уопште, они ће уживати сва права, која уживају италијанске мањине у Далмацији.

Чл. 7.

Признаје се потреба да се предузму погодне мере да би се избегло свако настојавање, које има за циљ отпуштање чиновника или радника, који се потчињавају одредбама које су у важности за домороце једино због њиховог држављанства или њихове народности.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум.

РАЂЕНО у Нептуну, двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесет пете године.

За Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца
(М. П.) В. Антонијевић, с. р.
(М. П.) Д-р Рибарж, с. р.

За Краљевину Италију
(М. П.) Б. Мусолини, с. р.

ПРОТОКОЛ О ПОТПИСУ

Приступајући потписивању Споразума о примени чл. 9 Римског Споразума од 27 јануара 1924 год., закљученог на данашњи дан између Краљевине Италије и Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, потписани Пуномоћници учинили су ове изјаве, које имају сачињавати саставни део самог Споразума:

Члан први

Да би се избегло свако нетачно тумачење Споразума о примени чл. 9 Римског Споразума од 27 јануара 1924 године, утврђено је да овај Споразум не повређујениуколико права и привилегије, дате Рапалским Уговором и Општим Споразумима, потписаним у Риму 23 октобра 1922 године, који остају потврђени утолико, уколико нису регулисани наредним чланом.

Члан 2.

Како је обим употребе српско-хрватског језика пред властима на Ријеци утврђен на основу права даних у Далмацији италијанским држављанима, о којима је реч у чл. 49 Конвенције за Опште Споразуме, потписане у Риму 23 октобра 1922 године, утврђено је да се поменутим италијанским држављанима у Далмацији признају ова права:

Они ће имати права да се служе италијанским језиком било лично, било као адвокати, да се обраћају, усмено или писмено, државним судовима и политичко-административним и финансиским властима, изузимајући царинске власти, које имају своје седиште у Далмацији. Ипак, адвокати неће моћи да се служе италијанским језиком у случају, кад се тиче одбране пред судом једног држављанина Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца народности српскохрватске. Јавни нотари, прописно квалификовани за састављање аката на италијанском језику, биће овлашћени да састављају, на захтев речених лица, нотарска акта на овом језику.

Превод ових и других аката, састављених на италијанском језику, приложених актима упућеним наведеним властима, неће бити потребан ни у случају када буду приложена молбама и тражењима за пренос или упис у земљишним књигама, или другим јавним књигама или регистрима.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Протокол.

РАЂЕНО у Нептуну, двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесет пете године.

За Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца
(М. П.) В. Антонијевић, с. р.
(М. П.) Д-р Рибарж, с. р.

За Краљевину Италију
(М. П.) Б. Мусолини, с. р.

СПОРАЗУМ О АДВОКАТИМА

У извршењу Споразума, садржаног у чл. II Протокола, састављеног 23 октобра 1922 год., приликом потписивања Споразума и Конвенција, закључених истога дана, између Краљевине Италије и Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, и чл. 9 Римског Споразума од 27 јануара 1924 године, закљученог између истих Високих Страна Уговорница;

Како је нотом од 21 августа 1924 год. Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца признала право адвокатима, који се налазе у околностима наведеним у 1 алинеи чл. 49 Конвенције за Опште Споразуме, да лично продуже вршење свога позива на територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, ако се подвргну свима прописима који важе за адвокате држављане ове Краљевине, и ако положе заклетву, која се ограничава на обавезу да ће се придржавати земаљских закона и својих професионалних дужности, и да признају јурисдикцију власти ове Краљевине, искључујући сваку другу власт по свима питањима која се односе на њихов позив, с тим, да ће право заступања у кривичним парницама имати само они адвокати, који буду, на свој захтев, овлашћени за то од Министарства Правде Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца;

имајући у виду потребу да се једнообразно уреде питања, која се односе на вршење адвокатског позива на територијама о којима је реч; — уговорено је ово:

Члан први

Адвокатима, којима је на основу опције, извршене према члану 7 Рапалског Уговора и чл. 45 и 46 Конвенције за Опште Споразуме, потписане у Риму 23 октобра 1922 год., признато држављанство Краљевине Италије, а који су пре тога вршили свој позив и боравили на територији негдашње Краљевине Далмације, додељене Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, као и адвокатима, који буду изабрали држављанство Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца на основу Споразума о стицању права држављанства на Ријеци, потписаног од Високих Страна Уговорница на данашњи дан, а који су пре тога вршили свој позив и боравили на негдашњој територији Ријеке, додељене Краљевини Италији, признаје се право вршења њиховог позива адвоката и заступника код судских и административних власти, које имају седиште на наведеним територијама.

Исто се право признаје, уколико се тиче вршења позива адвоката и заступника код судских и административних власти, које имају своје седиште на територији Задра, додељеној Краљевини Италији, адвокатима, који су стекли држављанство Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца на основи одредаба које су биле раније на снази и који су раније вршили свој позив и боравили на поменутој територији.

Изван ових територија поменути адвокати биће признати код односних виших инстанција као и код специалних судова у свима случајевима жалбе (утока), незадовољства (призива), ревизије, редовне или изванредне жалбе.

Евентуална ограничења права одбране пред Врховним или Касационим Судом, као и потреба присуства адвоката, који у седишту овога Суда врши свој позив, одређена су општим законом.

Чл. 2.

Право заступања у кривичним парницама имаће само они од поменутих адвоката, који за то, на свој захтев, буду овлашћени од надлежног Министарства Правде.

Чл. 3.

Адвокати, који, испуњавајући услове предвиђене у чл. 1, буду тражили да им се допусти вршење њиховог позива, који су обуставили после 3 новембра 1918 године, мораће се подвргнути свима одредбама, које важе за адвокате, односно држављане Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, или Краљевине Италије, а које нису у супротности са претходним члановима.

Они ће морати положити заклетву пред Апелационим Судом, да ће се придржавати земаљских закона и својих професионалних дужности. Они ће у свима питањима, која се односе на њихов позив, потпадати под јурисдикцију локалних власти, искључујући сваку другу власт.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум.

РАЂЕНО у Нептуну, двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесет пете године.

За Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца
(М. П.) **В. Антонијевић**, с. р.
(М. П.) **Д-р Рибарж**, с. р.

За Краљевину Италију
(М. П.) **Б. Мусолини**, с. р.

СПОРАЗУМ О ПОГРАНИЧНИМ ИМАЊИМА

Члан први

Изузетци и ограничења права прибављања, поседовања и употребе непокретних добара у зони до 50 километара од границе, која постоји ради безбедности Државе, не важе за оне државља не Високих Страна Уговорница, који су стекли својство државља нина Краљевине Италије на основу одредаба чл. VII. № 2 Рапалског Уговора од 12 новембра, 1920, и на које се односи чл. 45 Конвенције за Опште Споразуме, потписане у Риму 23 октобра 1922 године, нити за оне, који су стекли својство државља нина Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца на основу чл. 2 Споразума о стицању права државља нства на Ријеци, потписаног на данашњи дан, и на које се односи чл. 9 Споразума о Ријеци, потписаног у Риму 27 јануара 1924 године.

Чл. 2.

Изузетци и ограничења права о којима је реч у чл. 1 неће важити ни за остале државља не, који нису поменути у горњем члану, кад је реч:

1.) о уступању к употреби оних права, која се могу засновати и без уписа у земљишне књиге:

2.) о стицању и вршењу права хипотеке, и

3.) о употреби већ стечених права.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум.

РАЂЕНО у Нептуну, двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесет пете године.

За Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца
В. Антонијевић, с. р.
Д-р Рибарж, с. р.

За Краљевину Италију
Б. Мусолини, с. р.

ПРИЛОГ D

ПРИВРЕМЕНИ СПОРАЗУМ О ЕКСПРОПРИАЦИЈАМА

Са обзиром на чињеницу, да је Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца расписом од 23 априла 1925 год. Бр. 8705-24 Министарства за Аграрну Реформу, уколико се тиче територије негдашње Краљевине Далмације потпуно укинула забелешке о забрани продаје или уступљења својине на пољским имањима и другим непокретностима, или оптерећивање њихово хипотеком, и уколико оваква забрана проистиче из закона и прописа о великим пољским поседима и ослобођењу од обавеза плаћања терета, који постоје на овим добрима;

са обзиром, да је Влада исте Краљевине задржала право да законским путем коначно утврди да ли има места примени законâ, који се тичу односа сличних оном између сопственика и кметова, који обрађују земљу, на односе између сопственика и закупаца добара која се налазе у Далмацији, а предмет су наполице, или колоната под условом поделе производа или плаћања закупа у новцу или у натури, а са обзиром на посве нарочиту природу ових односа;

са обзиром на то, и у недостатку унутрашњих прописа о овим питањима у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, закључење споразума предвиђеног чланом 57 Конвенције за Опште Споразуме, потписане у Риму 23 октобра 1922 године, има се сматрати као прерано, све, док ова питања не буду решена и локалним законом не буду утврђени услови за одређивање и исплату одштета по свима случајевима повреде права својине онаквог, како је оно предвиђено у тренутку закључења поменутог Споразума;

Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Влада Краљевине Италије сагласиле су се у овоме:

Члан први

Закључење споразума ради дефинитивног утврђивања услова за одређивање и исплату одштета дугованих у смислу чл. 57 Конвенције за Опште Споразуме, потписане у Риму 23 октобра 1922 године, одлаже се све док Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца не буде законодавним путем одредила меру и услове за исплату тих одштета.

Чл. 2.

Уговорено је да ће се, у међувремену, на држављане Краљевине Италије на територији негдашње Краљевине Далмације, примењивати одредбе и унутрашње мере о одлагању примењивања на тој територији закона и прописа о аграрној реформи.

До закључења Споразума, предвиђеног у чл. 1, биће одложена примена свих мера и одредаба, које би биле на уштрб по добра, права и интересе поменутих сопственика непокретних добара сваке врсте у Далмацији а које се односе на експроприацију и ослобођење од дужних терета за добра, о којима је реч; и у случају, ако је било такве примене, она ће бити обустављена.

Одредба претходне алинеје не важе за оне случајеве, који немају никакве везе са аграрном реформом или са ослобођењем од терета који постоје на добрима, о којима је реч, у којим се случајевима плаћа сопственицима претходна одштета, према локалном закону, у мери која одговара стварној штети

Чл. 3.

Високе Стране Уговорнице ће закључити дефинитиван Споразум, који је потребан да би се једнообразно утврдиле погодне мере, на основи реципроцитета, за све одштете и услове плаћања, без одлагања после изгласавања закона, поменутог у чл. 1, или, ако услови, предвиђени у истом члану, нису испуњени у току три године од ступања на снагу овог Споразума, онда по истеку ове три године.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум.

РАЂЕНО у Нептуну, двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесетпете године.

За Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца
В. Антонијевић, с. р.
Д-р Рибарж, с. р.

За Краљевину Италију
Б. Мусолини, с. р.

КОНВЕНЦИЈЕ И СПОРАЗУМИ ЗАКЉУЧЕНИ РАДИ РЕГУЛИСАЊА ИЗВЕСНИХ ПИТАЊА У КОЈИМА СУ ПОДЈЕДНАКО ЗАИНТЕРЕСОВАНИ ИТАЛИЈАНСКИ ДРЖАВЉАНИ И СРПСКО-ХРВАТСКО-СЛОВЕНАЧКИ ДРЖАВЉАНИ А НАРОЧИТО ИЗВЕСНИХ ПИТАЊА ИЗВРШЕЊА УГОВОРА О МИРУ

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА И ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ИТАЛИЈЕ,

у жељи да уреде извесна питања, по којима су њихови држављани подједнако **заинтересовани**, а нарочито извесна питања, која проистичу из извршења **уговорâ** о миру, одлучили су да, у том циљу, закључе специалне конвенције и **споразуме**, за што су као своје Пуномоћнике именовали:

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА:

Г. ВОЈИСЛАВА АНТОНИЈЕВИЋА, *Свога Изванредног Посланика и Опуномоћеног Министра код Његовог Величанства Краља Италије*,

Г. ОТОКАРА РИБАРЖА, *Изванредног Посланика и Опуномоћеног Министра*:

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ИТАЛИЈЕ:

Г. БЕНИТО МУСОЛИНИ-А, *Народног Посланика, Председника Министарског Савета и Министра Иностраних Дела*;

који су се, пошто су измењали своја пуномоћија, која су призната за пуноважна, сагласили у овоме:

Члан први

Одредбе садржане у конвенцијама и споразумима овде приложеним, усвојене су од обеју Високих Страна Уговорница у погледу односа између обеју Држава у питањима која сачињавају предмет истих конвенција и споразума, а које су ниже побројане:

Прилог A. — Конвенција о дуговима и потраживањима.

Прилог B. — Споразум о уговорима.

Прилог C. — Споразум о реквизицијама.

Прилог D. — Споразум о накнади болничких трошкова.

Прилог E. — Споразум о радницима.

Прилог F. — Конвенција, која се односи на разне споразуме по питањима социалних осигурања.

Прилог G. — Споразум, који се односи на акционарско друштво „Кооператива Гарибалди".

Прилог H. — Општи Споразум о реципроцитету по питањима социалних осигурања.

Прилог I. — Конвенција о гоњењу и сузбијању прекршаја, учињених у пограничним шумама.

Чл. 2.

Конвенције и споразуми, о којима је реч у чл. 1, биће ратификовани и измена ратификација њихових биће извршена у Риму, уколико је могућно пре.

Они ће ступити на снагу месец дана после датума измене ратификација, осим ако датум ступања на снагу једне конвенције или једног споразума не би био одређен друкчије самом том конвенцијом или споразумом.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали горе поменуте конвенције и споразуме заједно са овим актом, на који су ставили своје печате.

РАЂЕНО у Нептуну, у два примерка, двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесет и пете године.

За Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца

(М. П.) **В. Антонијевић**, с. р.

(М. П.) **Д-р Рибарж**, с. р.

За Краљевину Италију

(М. П.) **Б. Мусолини**, с. р.

ПРИЛОГ А

КОНВЕНЦИЈА О ДУГОВИМА И ПОТРАЖИВАЊИМА

Члан први

Обавезе сваке врсте, изражене у аустро-угарским крунама, закључене и после 3 новембра 1918 год. између физичких или правних лица (где се подразумевају и трговачка и грађанска друштва и јавна правна лица), која имају у тренутку потписа ове Конвенције главно средиште својих послова или својих интереса или своје редовно боравиште с једне стране на територији једне Високе Стране Уговорнице, а с друге стране на територији друге Високе Стране Уговорнице, биће измирене од дужникâ, који бораве на територији Краљевине Италије и од дужникâ који бораве на територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца у динарима по стопи од 25 (двадесет пет) динара за 100 (сто) аустро-угарских круна.

Чл. 2.

Чини се изузетак од одредаба у претходном члану у овоме:

1. Дугови и потраживања између лица, наведених у чл. 1, која су на дан 10 априла 1919 год. имала своје боравиште на територијама прећашње Аустро-Угарске Монархије, које су припале Краљевини Италији, изузимајући Задар, Ластово и Ријеку *(ex Corpus separatum)*, биће узајамно плаћени и намирени у италијанским лирама по стопи размене од 40 (четрдесет) лира за 100 (сто) аустро-угарских круна у случају, да су повериоци или дужници после овога дана пренели своје боравиште на територију Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

2. За одређивање веће стопе размене од 40 (четрдесет) лира за 100 (сто) аустро-угарских круна вреде, у односима, наведеним у претходној алинеи, одредбе Краљевског Декрета Краљевине Италије од 27 новембра 1919 год. *Бр.* 2227, утолико уколико се оне могу применити на поједине односне случајеве и уколико се ради о држављанима једне или друге Високе Стране Уговорнице, који су, имајући сада своје боравиште на територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, имали још на дан проглашења реченог декрета (4 децембра 1919 год.) своје редовно боравиште на територијама присаједињеним Краљевини Италији, изузимајући Задар, Ластово и Ријеку *(ex Corpus separatum)*.

3. Лица, која су на дан 24 фебруара 1924 год. имала своје боравиште на прећашњој територији Ријеке *(ex Corpus separatum)*, која је додељена Краљевини Италији, биће дужна да плате у италијанским лирама своје крунске дугове повериоцима, који су имали своје боравиште тога дана на територији садашње Краљевине Италије, и имаће права да наплате у италијанским лирама своја крунска потраживања од дужника, који су наведеног дана имали своје боравиште на истој територији. Конверсија ће се извршити по стопи размене, која би се, под истим условима, применила према Краљевском Декрету од 24 фебруара 1924 год. *Бр.* 235, који се односи на конверсију крунâ на Ријеци, чак и у случају кад би та лица била пренела своје боравиште на територију Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Чл. 3.

Ако дужник докаже да, услед примене стопе размене, предвиђене у претходном члану, не би био у стању да одговори својим обвезама и да ће бити упропашћен, имаће права да од надлежног судије тражи смањивање свога дуга.

Судија ће моћи дасмањи стопу конверсије, саслушавши предходно странке контрадикторно, према начелима правичности, само утолико, уколико не би било места компензацији, и само у случају када би била реч:

а) о дугу, који произлази из уступљења или давања у залогу односном повериоцу тражбине управљене противу Владе аустриске, угарске или аустро-угарске или њиховим управама, у вези са куповином, обављеном за време рата од наведених државних управа, или

б) о дугу, који произлази из куповине од стране дужника обвезница аустриског или угарског ратног зајма, или о дугу гарантованом таквим обвезницама.

Ако је реч о гажираном дугу, одредбе овога члана ће се применити само за онај део дуга, који не би био покривен залогом.

Чл. 4.

Ако странке нису што друкчије међу собом уговориле, имаће да се плаћа од дана првобитног рока, па до потпуне исплате законити интерес без одбитка на суме, које ће се израчунати на основу речене конверсије.

У случају судске пресуде камате ће се досудити према одредби претходне алинее, не водећи рачуна о застарелости заостатака.

Чл. 5.

Према овој Конвенцији сматраће се филијале, које буду постојале на дан њеног потписа, или су постојале на дан 3 новембра 1918 год. на територији једне од Високих Страна Уговорница, лица, друштава и предузећа, чија се централа налази на територији друге Високе Стране Уговорнице, као установе, које имају своје главно седиште на територији Државе где се налази филијала.

Филијале друштава и предузећа, које постоје на територијама Високих Страна Уговорница, чија се централа налази на територији неке треће Државе, сматраће се такође као установе, које имају своје седиште на територији Државе, где се налази филијала, осим ако посебним споразумима, закљученим између Државе, у којој се налази централа и Државе чији је поданик дужник или поверилац филијале, није противно уговорено.

Чл. 6.

Све обвезе на које се односи ова Конвенција регулисаће се, према њеним одредбама, независно од дана њихове доспелости.

Ова се Конвенција нарочито односи на улоге на штедњу и на текуће рачуне код банака и штедионица, на хипотеке, на задужнице, обвезнице, заложнице, (хипотекарне обвезнице) и на дивиденде одређене и додељене у аустро-угарским крунама.

Обвезнице, које нису биле извучене, или чији рок исплате није доспео пре 27 јануара 1924 год., и купони чији рок није још доспео до тога дана, као и уложне књижице, које дотични завод има могућности да плати такође доносиоцу, биће ипак враћени, односно исплаћени према дотичним одредбама које вреде за доморотце у Држави, у којој емисиона установа има своје седиште.

За обвезнице издане од стране Хипотекарног Кредитног Завода за Далмацију склопиће се специални споразум.

Ова се Конвенција не односи на обвезнице аустриског и угарског Државног Дуга, нити на обвезнице и зајмове покрајина и општина, који су регулисани Сен Жерменским и Трианонским Уговором о Миру.

Обвезе, које проистичу из уговорâ о приватном или социалном осигурању, искључене су из ове Конвенције, уколико су регулисане специалним споразумима.

Дугови у аустро-угарским крунама за пенсије (мировине), додатке на скупоћу или потпоре, биће плаћени од свих одговорних физичких или приватних лица, која бораве на територији једне од Високих Страна Уговорница пенсионерима који су држављани друге Стране Уговорнице, према одредбама, које регулишу ово питање у унутрашњим односима дотичне територије, на којој борави дужник, о коме је реч, и које важе за доморотце.

Чл. 7.

Унаточ одредби друге алинее претходног члана, дугови у аустро-угарским крунама, ако су гажирани непокретностима, које се налазе на територији Високих Страна Уговорница, изузевши случај специалних споразума, биће плаћени повериоцу на основу оштег закона о конверсији аустро-угарске валуте који је на снази у Земљи, где се налази непокретност.

Ова се одредба не односи на гажиране дугове према хипотекарним заводима, који имају своје седиште у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, и који су издавали хипотекарне обвезнице. Ови дугови ће се исплатити према општим одредбама члана првог.

Ако, у случају продаје јавним надметањем услед принудног избаштињења, један поверилац, наведен у првој алинеи, није потпуно измирен приликом деобе цене, добивене продајом једне или више непокретности, које се налазе на територији једне од Високих Страна Уговорница и оптерећене су у корист тога повериоца, износ или остатак потраживања у аустро-угарским крунама, уколико није измирен или није укњижен на другим непокретностима, које се налазе на територији исте Државе, биће исплаћен од дужника, који резидује на територији друге Високе Стране Уговорнице, према општим одредбама члана првог.

Чл. 8.

У случају уређења плаћања или конверсије хипотекарних обвезница или гажираних дугова осигурава се држављанима обеју Високих Страна Уговорница исти поступак као и доморотцима.

Чл. 9.

Ова се Конвенција има применити са ретроактивним дејством на све случајеве, када је један дуг исплаћен после 3 новембра 1918 год., полагањем дотичне суме код суда или код административне власти у валути која је у тренутку полагања имала мању вредност него валута наведена у чл. првом, 2 и 7, према приликама случаја, и све то под условом да овај полог није оправдан судском пресудом или решењем изреченим у последњој инстанцији пре дана потписа ове Конвенције.

Чл. 10.

У случају да је каква пресуда изречена пре потписа ове Конвенције и у последњој инстанцији, примениће се ова Конвенција, ако је пресуда поништена из разлога, предвиђеног у локалном закону.

Чл. 11.

Ова се Конвенција не односи на плаћање дуга у аустро-угарским крунама између лица наведених у чл. 1, било да је оно извршено или се има извршити, ако су услови и начин плаћања добровољним споразумом или поравнањем одређени у другој валути, а не у аустро-угарским крунама.

Чл. 12.

На територијама Високих Страна Уговорница укида се свака забрана плаћања наведених дугова и свака одредба, која се односи на мораторијум за такве дугове.

Чл. 13.

Што се тиче дугова и потраживања, о којима је реч у овој Конвенцији, сматрају се, почев од 3 новембра 1918 год., прекинути рокови застарелости, рокови за покретање спора, рокови који важе у току спора, као и рокови, у којима се имају поднети каматни купони и дивиденде, или тражити исплата извучених вредности, или вредности које имају да се исплате из неког другог разлога, — али без уштрба за ранији прекид, који произлази из локалног законодавства или из уговорâ о миру.

Сви ће рокови почети понова да теку после три месеца (деведесет дана), рачунајући од дана, када ова Конвенција ступи на снагу.

Одредбе овог члана се не односе на менице, нити на папире који су по наредби, када акцептант, или ако нема пријема (акцепта), издавалац или потписник има своје боравиште на територији неке треће Државе, у којој нема места поменутом прекиду или продужењу рокова.

Исто тако нема места примени одредаба овога члана на остале обвезе у случају ако је регресна тужба противу лица одговорног у последњем реду искључена из разлога предвиђеног у претходној алинеи.

Чл. 14.

Ако се приликом одређивања имовине, прихода или добитака неког физичког или правног лица, сматрало да ће се наплата потраживања, о којима је реч у овој Конвенцији, моћи захтевати по другој стопи размене или у другој валути, а не у оној у којој су већ плаћена или се имају платити имаоцима права према одредбама ове Конвенције или према специалном поравнању, па је обвезник пријавио призив или жалбу (уток) против оптерећења заснованог на поменутој бази, свака ће од Високих Страна Уговорница допустити држављанима друге ревизију одређења пореза и такса које су ударене на овај доходак или износ који је плаћен или се има наплатити за дотична потраживања, чак и у оном случају када је призив или жалба (уток) већ одбијена пре ступања на снагу ове Конвенције.

Свака ће Висока Страна Уговорница одредити рок за подношење захтева за обнављање спора, који рок не може бити мањи од три месеца, почев од дана, кад ова Конвенција ступи на снагу.

Чл. 15.

Ова се Конвенција не односи на дугове и потраживања болница. Регулисање ових дугова и потраживања је предмет посебног споразума.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали ову Конвенцију.

РАЂЕНО у Нептуну двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесетпете године.

За Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца
(М. П.) **В. Антонијевић, с. р.**
(М. П.) **Д-р Рибарж, с. р.**

За Краљевину Италију
(М. П.) **Б. Мусолини, с. р.**

ЗАКЉУЧНИ ПРОТОКОЛ

Свака од Високих Страна Уговорница задржава право да изазове поступак, предвиђен у чл. 215 Сен Жерменског Уговора, у случају кад би једна од њих имала да призна којој трећој Држави повољније услове, него што је поступање примењено према доморотцима, што се тиче регулисања или конверсије хипотекарних обвезница или гажираних дугова, па се обе Владе не би могле да споразумеју међу собом по предмету једнога таквог спора.

Ова ће одредба вредети и ако се регулисање или конверсија изврши на основу једне међународне конвенције, пресуде изборних судова, или на основу закона или какве друге наредбе.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Протокол.

РАЂЕНО у Нептуну двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесетпете године.

За Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца
(М. П.) В. Антонијевић, с. р.
(М. П.) Д-р Рибарж, с. р.

За Краљевину Италију
(М. П.) Б. Мусолини, с. р.

СПОРАЗУМ О УГОВОРИМА

Члан први

Ако извршење каквог уговора, склопљеног пре 3 новембра 1918 год., а који је још на снази између физичких или правних лица, која су у тренутку склапања уговора резидовала с једне стране на садашњој територији једне Високе Стране Уговорнице, а с друге стране на садашњој територији друге Високе Стране Уговорнице, услед измењених прилика у трговини, повлачи за једну од странака знатну штету, моћи ће судска власт, на захтев заинтересоване странке, према приликама, изрећи раскидање уговора или изменити његове услове. У случају раскидања уговора моћи ће судска власт, која га је изрекла, да досуди правичну одштету.

Чл. 2.

Одредбе претходног члана не односе се:

а) на уговоре, којима је циљ пренос својине, покретних или непокретних добара и ствари, када је својина већ пренесена или предмет предат;

б) на дугове и потраживања;

в) на уговоре о хипотеци, залози или заложним вредностима;

г) на уговоре о осигурању и реосигурању;

д) на уговоре који не би били склопљени између садашњих држављана Високих Страна Уговорница у случају да би тај држављанин био обвезан овим уговором само по дејству замене, уступљења или наследства, које би се остварило после 3 новембра 1918 год.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум.

РАЂЕНО у Нептуну двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесет и пете године.

За Краљевину Србa, Хрвата и Словенаца

(М. П.) **В. Антонијевић, с. р.**

(М. П.) **Д-р Рибарж, с. р.**

За Краљевину Италију

(М. П.) **Б. Мусолини, с. р.**

ПРИЛОГ С

СПОРАЗУМ О РЕКВИЗИЦИЈАМА

Члан први

Држављани једне од Високих Страна Уговорница (лица физичка и морална, подразумевајући ту и друштва) чија су добра узапћена, одузета или оштећена ма каквом редовном или нередовном реквизицијом од стране редовних власти или трупа друге Високе Стране Уговорнице, на територијама поседнутим овим трупама и уступљеној или не поменутој окупаторској Високој Страни Уговорници, имаће права да траже од те Високе Стране Уговорнице накнаду, једнаку оној, коју је Држава дужна дати доморотцима у случају редовне реквизиције.

Чл. 2.

Ова ће накнада бити одређена аналого од стране власти и са модалитетима, предвиђеним у чл. 63 и 64 Конвенције за опште споразуме, потписане од Високих Страна Уговорница у Риму 23 октобра 1922 год.

Чл. 3.

Рекламације предвиђене у чл. 1, имају бити поднете преко Министарства Иностраних Дела Државе, чији је држављанин тражитељ, у року од три месеца од дана ступања на снагу овог Споразума, Министарству Иностраних Дела одговорне Државе.

Чл. 4.

У року од 6 месеци од дана предаје рекламације Министарству Иностраних Дела одговорне Државе, ово има да на рекламације, које буде примило, да дефинитиван одговор на основу резултата добивених процедуром вођеном према чл. 2. Ако ипак одговор о одлукама власти, о којима је реч у чл. 2, не буде дат у овом року, или, ако Висока Страна Уговорница, која је овај одговор примила, не буде њим задовољна, редовни судови оне Државе, која је обвезна да плати накнаду, решаваће спорове, на захтев заинтересованог, саслушавши претходно контрадикторно обе стране. Ово тражење треба предати у року од три месеца, рачунајући од краја горепоменутог времена од шест месеци. Искључен је сваки приговор застаревања.

Чл. 5.

У поступку, предвиђеном у претходним члановима, ако су странке несложне у погледу околности које се могу утврдити путем сведока, проверавање њихово биће допуштено чак и онда ако ове околности, према одредбама које су у важности, имају бити доказане путем писмених доказа.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум.

РАЂЕНО у Нептуну двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесетпете године.

За Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца
(М. П.) **В. Антонијевић**, с. р.
(М. П.) **Д-р Рибарж**, с. р.

За Краљевину Италију
(М. П.) **Б. Мусолини**, с. р.

ЗАКЉУЧНИ ПРОТОКОЛ

Утврђује се да одредбе Споразума о реквизицијама не мењају одредбе главе XVIII Конвенције за опште споразуме, потписане у Риму 23 октобра 1922 год., уколико се односе на реквизиције вршене на територијама поменутим у тој Конвенцији.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Протокол.

РАЂЕНО у Нептуну двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесет и пете године.

За Краљевину
Срба, Хрвата и Словенаца
(М. П.) В. Антонијевић, с. р.
(М. П.) Д-р Рибарж, с. р.

За Краљевину Италију
(М. П.) Б. Мусолини, с. р.

ПРИЛОГ D

СПОРАЗУМ О НАКНАДИ БОЛНИЧКИХ ТРОШКОВА

Члан први

Потраживања болница општинских, покрајинских и посебних правних тела, која се налазе на територији једне од Високих Страна Уговорница због неисплаћених болничких и погребних трошкова, који се тичу поданика друге Високе Стране Уговорнице, биће ликвидирана и утврђена за период од 1 јануара 1921 год. до дана ступања на снагу Споразума о помоћи лицима која су на терету Јавне Помоћи, на основу цена, такса и тарифа за опскрбу, које су одређене од власти надлежних за дотичне болнице, а које су важиле у времену, када је болесник негован у заводу.

Овакви трошкови за раније време пребијају се између Високих Страна Уговорница као и између њихових држављана.

Чл. 2.

Потраживања ће се ликвидирати у валути Земље, у којој се налази дотична болница.

Крунске тражбине ће се ликвидирати у садашњем новцу речене Земље; новац ће се конвертовати према стопи размене утврђеној локалним законом за потраживања која су се појавила у дотичној периоди.

Чл. 3.

Одређивање износа који се дугује на основу ликвидације предвиђене у претходном члану, утврдиће Посланство Државе, одговорне за плаћање, споразумно са Министарством Иностраних Дела Државе, у којој се болница налази.

Чл. 4.

Суме, утврђене према претходним члановима, платиће се у року од 6 месеци после утврђивања дугованог износа или једног његовог дела.

За ово плаћање одговорна је на првом месту Држава, чији су поданици били лечени у болници, која се појављује као поверилац, а да се тим не окрњи њено право наплате дотичних сума од физичких или правних лица, која су на ову накнаду обавезна.

Чл. 5.

Плаћање ће се вршити у валути Земље, на чијој се територији налази болница која је поверилац.

Промена курса размене неће се узимати у обзир.

Чл. 6.

Ако између Високих Страна Уговорница настане разлика у тумачењу или примени овог Споразума, и ако једна од Високих Страна Уговорница затражи, да се спор изнесе на решење пред изборни Суд, друга Страна биће дужна да на то пристане и онда, ако се тиче прејудицијелног питања да се утврди да ли је тај спор такве природе да може бити изнесен пред изборни Суд.

Изборни Суд ће се саставити за сваки спор на тај начин што ће свака од Високих Страна Уговорница имати да именује као изборног судију једног свог држављанина, а обе Стране бирају као трећег судију држављанина једне треће пријатељске Силе.

Високе Стране Уговорнице задржавају право да се унапред сложе и за одређено време о лицу, које би у случају спора вршило функцију трећег изборног Судије.

Одлука Изборног Суда имаће обавезну снагу.

Чл. 7.

Овај Споразум не утичениуколико на посебне споразуме, који су склопљени или ће се склопити, а односе се на повраћај предујмова учињених за болнице у Далмацији, пошто је утврђено да ће ова питања бити предмет посебног аранжмана у сагласности са одредбама Конвенције за опште споразуме, потписане од Високих Страна Уговорница у Риму, 23 октобра 1922 године.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум.

РАЂЕНО у Нептуну двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесетпете године.

За Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца
(М. П.) В. Антонијевић, с. р.
(М. П.) Д-р Рибарж, с. р.

За Краљевину Италију
(М. П.) Б. Мусолини, с. р.

СПОРАЗУМ О РАДНИЦИМА

Члан први

На територији Краљевине Италије и на територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца радници и чиновници, држављани једне од Високих Страна Уговорница могу бити запослени у фабрикама, предузећима, индустрији, заводима или код појединаца, који имају своје седиште или филијалу на територији друге Високе Стране Уговорнице према одредбама закона, који су у важности на њеној територији.

Ограничења, која важе у погледу странаца на територији једне од Високих Страна Уговорница у погледу слободе запославања радника и чиновника, или да се обвезују за свој сопствени рад за одређено време или за једно одређено предузеће, неће се примењивати на овим територијама према радницима или чиновницима ма које врсте били, држављанима друге Високе Стране Уговорнице, који су у времену од 1 јануара 1920 год. па до 1 јануара 1925 год. већ били ефективно упослени код појединаца, предузећа или других установа ма које врсте.

Овај ће изузетак престати да важи према оном раднику или чиновнику, држављанину једне од Високих Страна Уговорница, који буде напустио, после ступања на снагу овог Споразума, територију друге Државе, у очевидној намери да се тамо више не врати.

Он се неће примењивати ни на раднике, ни чиновнике државних установа.

Овај Споразум, уколико се тиче најамљивања рада, не наноси уштрба правима која су важећим уговорима призната држављанима једне од Високих Страна Уговорница, који на основу права опције уживају право боравњења на територији друге.

Чл. 2.

Свака од Високих Страна Уговорница узима на себе обвезу да олакша пролаз преко своје територије радницима и чиновницима, ма које врсте било, држављанима друге Високе Стране Уговорнице, који иду преко речене територије у ма коју земљу у Европи, а у циљу да тамо траже рада.

Свака од Високих Страна Уговорница узима такође на себе обвезу да олакша прелаз исељеника држављана друге Уговорнице, који иду у пристаништа на њеној територији, да би се укрцали, или који се враћају преко речених пристаништа, поступајући са њима исто као и са емигрантима, који се превозе под њеном заставом, или под заставом државе најповлашћеније у овом погледу.

Високе Стране Уговорнице нарочито се обвезују да сведу на један златан франак таксу за визу пасоша исељеника на проласку; да превоз ових и врше без прекида и што је могућно брже; да упросте, уколико је то могућно, царинске формалности на граници; да упрошћавају најзад све санитетске мере на граници, а нарочито мере опрезности и санитетског испитивања, које се врши у пристаништима за укрцавање.

Чл. 3.

Овај Споразум имаће да се извршује за све оно време, за које ће важити Уговор о Трговини и Пловидби, потписан од Високих Страна Уговор-

ница у Београду, 14 јула 1924 год., али најмање за 5 година од дана његовог ступања на снагу,

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум.

РАЂЕНО у Нептуну двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесет и пете године.

За Краљевину
Срба, Хрвата и Словенаца
(М. П.) В. Антонијевић, с. р.
(М. П.) Д-р Рибарж, с. р.

За Краљевину Италију
(М. П.) Б. Мусолини, с. р.

КОНВЕНЦИЈА О РАЗНИМ СПОРАЗУМИМА ПО ПИТАЊУ СОЦИАЛНИХ ОСИГУРАЊА

I — Завод за осигурање радника за несрећне случајеве на раду за Приморје, Крањску и Далмацију у Трсту

Члан први

Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца прима на себе све ренте и све остале обвезе пређашњег „Завода за Осигурање Радника за несрећне случајеве при раду за Приморје, Крањску и Далмацију" у Трсту, које произлазе из несрећâ, које су се десиле до 31 децембра 1918 год. закључно и то према свима лицима којима припадају права на терет реченог Завода. Ове су обвезе назначене у члановима 2, 3 и 5.

Чл. 2.

Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца прима на себе сва она лица, која имају права на ренту, а за која буде доказано, да су имала своја редовна боравишта на територији те Краљевине на дан 31 децембра 1922 г. За одређивање на терет које Државе треба да падну лица, чије је право на ренту престало пре 31 децембра 1922 г. и за она која су се пре тога дана иселили са територија обеју Високих Страна Уговорница, узеће се у обзир њихово последње боравиште после 1 јануара 1919 године.

Чл. 3.

У случају да је лице умрло услед несрећног случаја на раду, а за собом оставило више лица која имају права на ренту, а ова су на дан 31 децембра 1922 г. имала своје редовно боравиште у разним државама, узеће их на свој терет она Држава, на чијој је територији удова умрлог имала своје редовно боравиште; ну, ако на дан 31 децембра 1922 није остала удова са правом на ренту, узеће их на свој терет она Држава, на чијој је територији имало боравиште најмлађе дете које има права на ренту. У случају, да међу лицима која имају права на ренту не постоји ни преживели супружник ни деца, узеће се у обзир последње боравиште оца или матере који имају права на ренту, односно деде, бабе, најмлађег унучета или најмлађег брата или сестре, који имају права на ренту.

Чл. 4.

Неће се узимати у обзир доцније промене боравишта или лица, које има права на ренту, чије боравиште треба да служи за базу да би се одредило на терет које Високе Стране Уговорнице дотична рента треба да падне.

Чл. 5.

Лица која имају права на ренту, а чије последње боравиште за време од 1 јануара 1919 г. до 31 децембра 1922 не може бити утврђено, или која би тек у будућности тражила своја права на одштету ради несрећних случајева, који су се десили до 31 децембра 1918 г., пашће на терет оне Државе, чији су држављани. У случају да она нису стекла право држављанства ни једне од Високих Страна Уговорница, пашће на терет оне Државе, на чијој је територији имало своје седиште предузеће, у коме се несрећни случај догодио.

Ако једном лицу, за које важе горе поменути услови, припадају права на ренту због несрећног случаја за који су ренте ликвидоване другим лицима, Држава, која је узела на свој терет ове последње ренте, узеће и оне које припадају новом лицу које има права на то.

Чл. 6.

Краљевина Италија и у њено име „Народни завод за осигурање против несрећних случајева на раду за Јулијску Венецију и Задар" у Трсту предаће у року од месец дана по ступању на снагу ове Конвенције Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца и у њено име „Средишњем уреду за осигурање радника" у Загребу сва акта, која се односе на лица која имају права на ренту, а која су члановима 2 и 3 стављена на терет ове Краљевине. Исто тако ће се предати именованом Уреду сва акта, која се односе на предузећа, чије се седиште налази на територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Акта по предмету лица која имају права на ренту, а о којима је реч у чл. 5, предаће се, такође, у истом року, ако ова лица припадају Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца.

У случају да за извесна лица која имају права на ренту или за извесна предузећа, предаја аката по појединим предметима не буде могућна, јер су потребна осигуравајућем заводу који је дужан да их преда, други завод за осигуравање овлашћен је да узме преписе дотичних предмета.

Чл. 7.

У вези с теретима који падају на Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца, Краљевина Италија и у њено име Народни Завод за осигурање против несрећних случајева на раду у Трсту, предаће Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца и у њено име Средишњем Уреду у Загребу, у року од месец дана ступања на снагу ове Конвенције, дефинитивно и споразумно утврђену суму од лира четири стотине шесет две хиљаде три стотине осамдесет и педесет осам сантима (462.380·58 лира).

Осим тога, Народни Завод за осигурање против несрећних случајева на раду у Трсту уступа у целости Средишњем Уреду у Загребу своја потраживања за заостале уплате, које се односе на време пре 31 децембра 1918 г., а које проистичу из осигурања против несрећних случајева на раду на територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Обе Високе Стране Уговорнице одричу се узајамно свих евентуалних потраживања једнога завода према другоме која постоје на дан ратификације ове Конвенције.

Чл. 8.

Исплатом напред назначене суме и предајом аката поменутих у чл. 6, регулисани су, дефинитивно и потпуно, сви односи између Високих Страна Уговорница, који се тичу бившег „Завода за Осигурање Радника против несрећних случајева на раду за Приморје, Крањску и Далмацију".

Народни Завод за осигурање против несрећних случајева на раду у Трсту ослобођава се, са ретроактивним дејством почев од 1 јануара 1919 год., сваке обевезе према лицима која имају права на ренту, а стављена су на терет Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца у смислу одредаба чланова 2, 3 и 5.

Чл. 9.

Обе Високе Стране Уговорнице обвезују Народни Завод за осигурање против несрећних случајева на раду у Трсту и Средишњи Уред у Загребу да бесплатно, сем наплате стварних трошкова, пружају један другом међусобну потпору за утврђивање последица проузрокованих несрећним случајевима, који су поменути у предњим члановима и у чл. 10, и за плаћање односних ренти.

Преписка између горе поменутих завода моћи ће се вршити непосредно између њих без посредовања државних административних власти.

II — Привремено управљање социалним осигурањима у Далмацији и у осталим окупираним територијама

Чл. 10.

Привремено пословање „Народног Завода за Осигурање против несрећних случајева на раду за Јулијску Венецију и Задар“ у Трсту у погледу осигурања у нежигосаним крунама, и „Пенсионог Завода за чиновнике“ у Трсту у погледу осигурања у нежигосаним крунама и лирама, на територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, пређе окупираној од стране Краљевине Италије, примају на себе респективно са свима њиховим активама и пасивама „Средишњи Уред за осигурање радника“ у Загребу, односно „Пенсиони Завод за чиновнике“ у Љубљани.

Ради паушалног обрачуна горе поменутог пословања и једном за свагда, а у року од месец дана од дана ступања на снагу ове Конвенције, приступиће се плаћању ниже побројаних сума дефинитивно утврђених узајамним споразумом:

а) Народни Завод за Осигурање против несрећних случајева на раду у Трсту платиће Средишњем Уреду у Загребу суму од лира двадесет пет хиљада осам стотина двадесет две и шесет четири сантима (25.822·64 лира);

б) Пенсиони Завод за чиновнике у Трсту платиће Пенсионом Заводу за чиновнике у Љубљани суму од лира једанаест хиљада осамдесет и шест и четрдесет и три сантима (11.086·43 лира).

Осим тога, Народни Завод за Осигурање против несрећних случајева при раду у Трсту уступа Средишњем Уреду у Загребу све депозите који постоје код Пореског Уреда у Шибенику у износу од нежигосаних круна три хиљаде четири стотине деветнаест и деведесет седам сантима (3.419·97) и у Старом граду у износу од нежигосаних круна хиљаду девет стотина четрнаест (1.914).

Предаја аката, која се односе на поменута осигурања, извршиће се у року, предвиђеном у другом ставу овог члана.

Чл. 11.

Пословање осигурања у лирама против несрећних случајева на територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца пређе окупираној од стране Краљевине Италије, сматра се као да је извршено законито за рачун Народног Завода за осигурање против несрећних случајева на раду у Трсту, са свима последицама аустриског закона за осигурање радника против несрећних случајева од 28 децембра 1887 г. *Бр.* 1 из године 1888.

Чл. 12.

Исплатом сума, уступањем депозита и предајом аката, о којима је реч у чл. 10, уређени су дефинитивно и потпуно сви односи између Високих Страна Уговорница у погледу пословања Народног Завода за Осигурање против несрећних случајева на раду у Трсту и Пенсионог Завода за чиновнике у Трсту поменутих у чл. 10.

Народни Завод за осигурање против несрећних случајева на раду у Трсту ослобођен је ретроактивно почев од 1 јануара 1919 год. сваке обвезе према лицима која имају права на ренту и која су на основу чл. 10 стављена на терет Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Пенсиони Завод за чиновнике у Трсту ослобођен је такође сваке обвезе за осигурања, поменута у чл. 10.

III — Осигурање против несрећних случајева на раду и за случај болести на Ријечкој територији

Чл. 13.

Краљевина Италија и Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца, а у њихово име, односни надлежни заводи за социална осигурања примају на себе обвезе које проистичу из несрећних случајева на раду, а који су се догодили на подручју Благајне за социална осигурања на Ријеци за време од 1 јануара 1919 г. до 1 марта 1924 год. и то прва прима обвезе у погледу несрећних

случајева на раду који су се догодили италијанским држављанима или држављанима које треће Државе; друга обвезе у погледу несрећних случајева који су се десили српско-хрватско-словеначким држављанима.

Чл. 14.

Краљевина Италија а за њу „Народна Благајна за Осигурање против несрећних случајева на раду" у Риму предаће у року од месец дана од дана ступања на снагу ове Конвенције Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца а за њу „Средишњем Уреду за осигурање радника" у Загребу, сва акта која се односе на обвезе, које је Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца на основу претходног члана на себе примила, као и она акта која се односе на предузимаче са територије која је припала Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца.

Акта која су потребна поменутој Благајни биће предана само у препису.

Чл. 15.

Удео који припада Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца од целокупног резултата пословања поменутог у чл. 13, утврђен је заједничким споразумом и дефинитивно у износу лира двадесет четири хиљаде осам стотина тридесет три (24.833). Овај износ смањиће се за износ лира три хиљаде шест стотина двадесет четири (3.624) који дугују српско-хрватско-словеначки предузимачи осигуравајућим заводима, а који ће бити непосредно наплаћен од стране „Средишњег Уреда за осигурање радника" у Загребу.

Приликом исплате, остатак од лира двадесет једна хиљада две стотине девет (21.209) биће повећан износом камата по стопи од 5% (пет по сто) на годину, почев од 1 марта 1924 год., од чега ће се пак одузети сразмерни делови ренти (повећани каматама као што је горе речено) који су доспели после 1 марта 1924 год., а за које се докаже да су већ раније исплаћени лицима која имају права на ренту, а стављена су у смислу чл. 13 на терет Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Исплату ће извршити „Народни Завод за осигурање против несрећних случајева на раду" у Риму такође за рачун бивше „Благајнице за осигурање радника" на Ријеци „Средишњем Уреду за осигурање радника" у Загребу у року од месец дана, рачунајући од дана ступања на снагу ове Конвенције.

Чл. 16.

Краљевина Италија одриче се права да тражи участвовање Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца у покрићу дефицита који је произишао из пословања осигурања за случај болести за време од 1 јануара 1919 до 1 марта 1924, а Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца одриче се са своје стране поделе актива које би Краљевина Италија евентуално могла добити услед примене члана 258 Трианонског Уговора о Миру.

Ово одрицање од стране Краљевине Италије важи само утолико уколико актива, коју би Краљевина Италија евентуално могла добити применом поменутог члана 258, буде утврђена на основу првобитног подручја окружне Благајнице (Cassa distrettuale) на Ријеци.

IV — Осигурање морнара међусавезничких бродова који су припадали Аустро-Угарској

Чл. 17.

Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца признаје „Инвалидској Благајници Трговачке Морнарице" у Риму и „Пенсионом Заводу за чиновнике" у Трсту право да наплате све приносе, које им дугују бродовласници, било за свој рачун, било за рачун морнара, а за социално осигурање особља, које је било укрцано на пређашњим аустро-угарским бродовима, за време италијанског управљања поменутим бродовима.

Чл. 18.

Износе, који припадају српско-хрватско-словеначким бродовласницима на име одштете за реквизицију или ма на које друго име, Италијанска Влада

ће ликвидирати што пре и исплатити лицима која на то имају права, по одбитку износа које дугује сваки поједини бродовласник „Инвалидској Благајници Трговачке Морнарице" у Риму и „Пенсионом Заводу за чиновнике" у Трсту.

Чл. 19.

Износе које дугује Италијанска Влада српско-хрватско-словеначким бродовласницима на име одштете за реквизиције и ма на које друго име, а који се налазе сад под секвестром на захтев Инвалидске Благајнице Трговачке Морнарице, платиће Италијанска Влада без одлагања „Инвалидској Благајници Трговачке Морнарице" у Риму и „Пенсионом Заводу за чиновнике" у Трсту све до укупног износа потраживања ових завода за приносе социалних осигурања.

Износе које дугују српско-хрватско-словеначки бродовласници горе поменутим заводима, а који не би били измирени исплатама, о којима је реч у претходном ставу, платиће српско-хрватско-словеначки бродовласници старањем Владе Краљевине Срба, Хрвата а Словенаца истим заводима у року од месец дана, од данаког буде Италијанска Влада извршила поменута плаћања.

Српско-хрватско-словеначки бродовласници немају да плаћају никакве камате ни на какве износе, које имају да плате горе поменутим заводима за осигурање, било да плаћање има да се обави посредовањем Италијанске Владе у смислу првог става, било да се обави директно од самих бродовласника у смислу другога става.

Чим буду исплаћена њихова потраживања, горе поменути заводи постараће се да се укину секвестри, уколико зависи од њихових потраживања, и да престану судски поступци који су у току.

Односни трошкови сматраће се узајамно пребијени.

Чл. 20.

Правичности ради, а имајући у виду социалне циљеве које Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца намерава да постигне у корист својих морнара, приноси означени у наредним ставовима, а који су плаћени или се имају платити за осигурање српско-хрватско-словеначких морнара „Инвалидско Благајници Трговачке Морнарице" у Риму и „Пенсионом Заводу за чиновнике" у Трсту, биће предани без камата поменутој Влади, односно Заводу за социално осигурање који буде означила и то:

а) они делови приноса који падају на морнаре, а који су плаћени или треба да се плате за српско-хрватско-словеначко особље, које је било укрцано на пређашњим аустро-угарским бродовима додељеним, на основу Споразума Трумбић-Бертолини, Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца;

б) они делови приноса, који падају на бродовласнике, а који су плаћени или треба да се плате за горе поменуто особље укрцано на бродовима поменутим под словом *а)*;

в) они делови приноса који падају на морнаре, а који су плаћени или треба да се плате за српско-хрватско-словеначко особље које је било укрцано на пређашњим аустро-угарским бродовима, додељеним Краљевини Италији на основу Споразума Трумбић-Бертолини.

Чл. 21.

Приноси поменути у претходном члану у ставовима *а)*, *б)* и *в)* односе се на размак времена од 3 новембра 1918 год. до 28 јула 1921 год. (дан ратификације Споразума Трумбић-Бертолини од стране Репарационе Комисије) за пређашње аустро-угарске бродове, додељене Италији, и на размак времена од 3 новембра 1918 год. до дана стварне предаје за пређашње аустро-угарске бродове, додељене Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца.

Чл. 22.

Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца прибавиће Влади Краљевине Италије, а у њено име, „Инвалидској Благајници Трговачке Морнарице" у Риму односно „Пенсионом Заводу за чиновнике" у Трсту:

а) доказ о српско-хрватско-словеначком држављанству морнара, за које тражи предају приноса; тај доказ моћи ће се дати путем изјаве српско-хрватско-словеначких политичких власти;

б) доказ да су горе-поменути морнари били укрцани на напред поменутим бродовима и за горе поменути размак времена; овај ће се доказ пружити путем подношења поморских књижица, или, ако их нема, изводом из књига бродовласника прописно оверених од стране надлежних поморских власти, или пак изводом из регистра пописа посаде.

Горе поменути докази поднеће се најдаље у року од године дана од дана ступања на снагу ове Конвенције.

Италијанска Влада ће се старати да олакша прибављање поменутих доказа, уколико то зависи од њених власти или од италијанских бродовласника.

Предаја износа, о којима је реч, извршиће се, уколико буде дотични бродовласник испунио услове, предвиђене у члановима 17 и 19, у року од три месеца после подношења поменутих доказа.

Чл. 23.

Утврђено је да „Пензиони Завод за чиновнике" у Трсту противно одредбама чл. 20 неће предати приносе примљене за осигурање српско-хрватско-словеначких држављана, који су, на дан ступања на снагу ове Конвенције, још код њега осигурани, или који су уживали или уживају сами или њихове породице ренте признате им од овог Завода.

Чл. 24.

Акта ма какве природе, потребна за извршење поглавља IV ове Конвенције, издаваће се бесплатно и биће ослобођена свих такса и дажбина, како у Краљевини Италији, тако и у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца.

V — Поморске убошке закладе

Чл. 25.

Имовина обеју убошких заклада „Поморска Убошка Заклада за Ријеку и Сењ" (Pio Fondo di marina per Fiume e Senj) и „Убошка Заклада Рибара" (Pio Fondo dei Pescatori) којима је управљала Кр. Угарска Поморска Област на Ријеци остаје Краљевини Италији.

Ипак, са обзиром на своје циљеве, обе ће Убошке Закладе, старањем Владе Краљевине Италије, платити из своје имовине Влади Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца у року од шест месеци од дана ступања на снагу ове Конвенције износ од лира шест стотина хиљада (600.000) као удео који припада српско-хрватско-словеначким поморцима.

Утврђено је да после исплате поменутог износа од лира 600.000 држављани Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца неће моћи истицати никакво право на поменуте Убошке Закладе, које остају дефинитивно и искључиво италијански заводи.

Чл. 26.

Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевина Италија признају као пребијене у целости и једном за свагда активу и пасиву обеју Поморских Убошких Заклада „Austro Illirico" и „Dalmato", које према томе остају Краљевини Италији. Утврђено је да услед овога изравнања држављани Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца не могу истицати никакво право на споменуте Убошке Закладе, које остају дефинитивно и искључиво италијански заводи.

VI — Братинска благајница државних рудника у Рабљу и Цинкарнице у Цељу

Чл. 27.

Краљевина Италија и Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца узимају сва а на свој терет доспеле пенсије као и права на пенсије „Братимске Бла-

гајнице државних рудника у Рабљу и придружене Цинкарнице у Цељу", које су и стојале на дан 31 децембра 1918 год., и то прва за део који се односи на раднике и чланове њихових породица државних рудника у Рабљу и оних предузећа, која су, према правилима споменуте Братимске Благајнице, са њима у вези и леже на италијанској територији; а друга за део који се односи на раднике и чланове њихових породица Цинкарнице у Цељу и предузећа која су, према правилима споменуте Братимске Благајнице, са њима у вези, а леже на српско-хрватско-словеначкој територији.

Чл. 28.

Краљевина Италија а за њу споменута Братимска Благајница предаће у року од месец дана од дана ступања на снагу ове Конвенције Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца или Заводу који буде ова означила, сва акта која се односе на обвезе које према претходном члану прелазе на терет Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Акта која су потребна Краљевини Италији биће предана само у препису.

Чл. 29.

Подела имовине горе споменуте Братимске Благајнице извршиће се на тај начин, што ће се од имовине Пенсионог Фонда и имовине Болесничког Фонда, како државних рудника у Рабљу тако и Цинкарнице у Цељу, образовати једна јединствена целина.

Удео који припада Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца у тако образованој целини утврђен је узајамним споразумом и дефинитивно:

а) у обвезницама аустриске ренте 4% у укупној номиналној вредности круна двеста осам хиљада и пет стотина (208.500) пропорционално сложених према датуму емисије самих обвезница;

б) у обвезницама аустриског ратног зајма $5^{1}/_{2}$% у номиналној вредности круна четрдесет осам хиљада седам стотина (48.700);

в) у готову лира сто двадесет осам (128);

које ће Краљевина Италија, а за њу поменута Братимска Благајница, у року од месец дана од дана ступања на снагу ове Конвенције, предати Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца или Заводу који ова буде назначила.

Краљевини Италији остаје дефинитивно додељена сва остала имовина, рачунајући ту и депозите код кредитних завода у иностранству, ма где се они налазили, изузевши готовину и потраживања која се налазе у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца и која остају својина ове Краљевине.

VII — Болесничке благајнице у Волоском, Малом Лошињу, Задру, Логатцу и Радовљици

Чл. 30.

Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевина Италија признају као пребијене, у целости и једном за свагда, уделе који имају с једне стране припасти Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца за имовине болесничких благајница (Casse distrettuali per ammalati) у Воловском, Малом Лошињу и Задру, а с друге стране Краљевини Италији из имовине болесничких благајница у Логатцу и Радовљици, и тим се узајамно одричу свих права на поменуте благајнице.

Сва имовина поменутих благајница у Воловском, Малом Лошињу и Задру, ма где се она налазила, остаје, према томе, својина Краљевине Италије, а сва имовина поменутих благајница у Логатцу и Радовљици остаје својина Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

VIII — Савез Болесничких Благајница у Трсту

Чл. 31.

Имовина пређашњег Савеза Болесничких Благајница на подручју „Завода за осигурање радника против несрећних случајева на раду за Приморје, Крањску

и Далмацију" у Трсту подељена је међу разне болесничке благајнице у сразмери укупног износа прин оса, к јима је Савез оптеретио поменуте благајнице. „На родни завод за осигурање против несрећних случајева на раду за Јулијску Венецију и Задар" у Трсту платиће у року од месец дана од дана ратификације ове Конвенције, „Средишњем Уреду за осигурање радника" у Загребу износ од ира де ет стотина седамдесет пет (975) на име дефинитивног регулисања свих односа између Високих Страна Уговорница према поменут м Савезу.

IX — Тршћански Лојд и Тршћанска Трговачка Банка

Чл. 32.

Утврђено је да чиновници паробродског друштва Тршћански Лојд и Тршћанске Трговачке Ба ке (Banca Commerciale Triestina) држављани Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца који су били отпуштени или који су добровољно напустили своју службу у времену од године 1914—1923, а који још нису стекли право на пенсију, ако бораве у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца и ако су осигурани према српско-хрватско-словеначким законима о осигурању пенсија, имају права да траже од дотичних друштава део премијске резерве, који им припада у смислу чл. 39 Правила Пенсионог Завода Тршћанског Лојда, односно чланова 29 и 35 Правила Пенсионог Завода Тршћанске Трговачке Банке, под условом да најдуже у року од године дана од дана кад ступи на снагу ова Конвенција заинтересовани то затраже преко „Пенсионог Завода за намеш енике" у Љубљани, и да тај завод у случају сумње пружи друштвима доказ да заинтересовани испуњавају горе помен те усл ве.

Горе поменутом исплатом ослобођавају се поменута Д уштва свих обвеза према сво им горе поменутим пређашњим чиновницима, а које би обвезе произлазиле из аустри ког закона о пенсијама (Закон од 16 децембра 1906 г. Држ. зак. Бр. 1 из године 1907, измењен Царском Наредбом од 25 јуна 1914 г., Држ. зак. бр. 1 8).

X — Опште Одредбе

Чл. 33.

Док питања, која се односе на социално осигуран е, не буду уређена посебном конвенци ом, која се има закључити из еђу Вис ких Страна Уговорница, свака од њих примењиваће на државља е друге Високе Стране Уговорнице, што се тиче плаћања ренте, њихових увећања, додатака на скупоћу и премије на случај поновног брака, које проистичу из месних закона и наредаба по питању обвезног социалног осигурања на случај изнемоглости, старости, смрти и несрећних случајева, исти поступак као и на своје властите држављане. Плаћање ренти, њихових увећања и додатака на скупоћу неће се ни обустављати ни откупљивати од завода једне од Високих Страна Уговорница из разлога што лице, које има права на ренту, борави на територији друге Високе Стране Уговорнице.

Ипак, за ренте које ће се ликвидирати после дана потписа ове Конвенције, овај ће реципроцитет важити само за оне рентне рате, чији ће рокови истећи до 1 јануара 1927 године, ако Конвенција, која се има закључити између Високих Страна Уговорница, не буде предвидела продужење.

Заостатке, чији је рок истекао после 3 новембра 1918 г., а који су, према првом ставу овог члана, дуговани држављанима једне или друге Високе Стране Уговорнице, платиће дугујући завод лицима која имају на то права у року од три месеца од дана ступања на снагу ове Конвенције.

Овај ће се реципроцитет примењивати исто тако под поменутим условима и на додатке ренти, установљених ради повећања ренте, које су дуговане обавезно према законима о социалном осигурању, а подједнако ће се примењивати и на споредне добити дуговане на основу истих закона.

Чл. 34.

Ако се између Држава Уговорница појави каква разлика у тумачењу или примени ове Конвенције, и ако једна од Држава тражи да се спор изнесе на решење изборном суду, друга Држава има на то пристати и ако се ради о прејудицијелном питању да ли је спор такве природе да има бити изнесен пред изборни суд.

Изборни суд ће се конституисати за сваки случај тако да свака од двеју Страна Уговорница има да именује као судију једног свог држављанина, а обе Државе изабраће као трећег судију држављанина једне треће пријатељске Државе.

Стране Уговорнице резервишу себи право да се договоре унапред и за одређено време о личности, која ће у случају спора вршити дужност трећег судије. Одлуке изборног суда имају обавезну снагу.

Чл. 35.

Ова ће Конвенција ступити на снагу првог дана наредног месеца од дана измене ратификација.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали ову Конвенцију.

РАЂЕНО у Нептуну двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесетпете године.

За Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца
(М. П.) В. Антонијевић, с. р.
(М. П.) Д-р Рибарж, с. р.

За Краљевину Италију
(М. П.) Б. Мусолини, с. р.

ПРИЛОГ 6

СПОРАЗУМ О АНОНИМНОМ ДРУШТВУ „КООПЕРАТИВА ГАРИБАЛДИ“

Члан први

Влада Краљевине Италије, не чекајући испуњење услова предвиђених у члановима 11 и 13 Правила Безименог Друштва „Кооператива Гарибалди“, пристаје да за рачун поменуте Кооперативе исплати износе уплаћене код њега на рачун главнице за време од 3 новембра 1918 год. до 28 јула 1921 г. (дан ратификације Споразума Трумбић-Бертолини од стране Репарационе Комисије) од српско-хрватско-словеначких морнара који су били укрцани на пређашњим аустро-угарским бродовима, додељеним Италији, а за време од 3 новембра 1918 г до дана стварне предаје бродова Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, од српско-хрватско-словеначких морнара који су били укрцани на пређашњим аустро-угарским бродовима, додељеним Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца.

Чл. 2.

Поменуте износе, који су уплаћени на рачун главнице, исплатиће Влада Краљевине Италије или завод који она буде означила српско-хрватско-словеначком заводу који буде означила Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, у износу одређеном на основу претпоставака које су Високе Стране Уговорнице сматрале погодним, а које се односе на друштвени капитал који ће вероватно постојати у време приспелог рока, на његову продуктивност, на сразмеру између разних случајева доспелости, средњу доспелост исплата услед престанка пловљења, на просечну старост и морталитет морнара као и на каматну стопу.

Високе Стране Уговорнице сагласне су да се, примењујући поменуте претпоставке, антиципативна плаћања, о којима је реч у чл. 1, извршују рачунајући лира 37·50 за сто лира плаћених на рачун главнице за српско-хрватско-словеначке морнаре. Овај ће се износ вратити овим начином:

а) четири петине, т. ј. 30 лира за 100 лира уплаћених на рачун главнице предаће се у року од три месеца после подношења докумената поменутих у чл. 3;

б) једна петина, т. ј. 7·50 лира за 100 лира уплаћених на рачун главнице предаће се под условима поменутим у чл. 4.

Чл. 3.

Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца поднеће Влади Краљевине Италије, у року од године дана по ступању на снагу овог Споразума, списак морнара, који траже повраћаје, о којима је реч, а са документима којима се доказује износ извршених уплата у Кооперативу Гарибалди и са уредном исправом о уступању у корист Владе Краљевине Италије или Завода који она буде означила.

Чл. 4.

Завод који буде именовала Влада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца биће обавезан да саопштава и доказује Италијанској Влади или Заводу, који она буде означила, све случајеве смрти и петогодишњих напуштања пловидбе, чим се и када се буду ти случајеви десили.

Влада Краљевине Италије или Завод који буде она означила, чим прими горе поменуте доказе, предаће поменутом српско-хрватско-словеначком за-

воду остатак од лира 7·50 за сваких 100 лира уплаћених на рачун капитала, о којем је реч у чл. 2 под *б)*.

Овај остатак од лира 7·50 повисиће се износом камата по стопи од 5% на годину од дана плаћања о којем се говори у чл. 2 под *а)*.

Чл. 5.

Српско-хрватско-словеначки морнари, који буду на основу овог Споразума добили превремени повраћај износа, уплаћених на рачун главнице, неће имати више никаква права према поменутом Безименом Друштву „Кооператива Гарибалди", док ће остали српско-хрватско-словеначки морнари задржати сва своја права према поменутом друштву.

Чл. 6.

Акта, ма какве врсте, потребна за извршење овог Споразума, биће издавана бесплатно и биће ослобођена свих такса и дажбина како у Краљевини Италији, тако и у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца.

Чл. 7.

Овај ће Споразум ступити на снагу првога дана наредног месеца од дана измене ратификација.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум.

РАЂЕНО у Нептуну двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесет пете године.

За Краљевину
Срба, Хрвата и Словенаца
(М. П.) **В. Антонијевић, с. р.**
(М. П.) **Д-р Рибарж, с. р.**

За Краљевину Италију
(М. П.) **Б. Мусолини, с. р.**

ПРИЛОГ II

ОПШТИ СПОРАЗУМ О РЕЦИПРОЦИТЕТУ ПО ПИТАЊИМА СОЦИАЛНИХ ОСИГУРАЊА

КРАЉЕВИНА ИТАЛИЈА И КРАЉЕВИНА СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА:

у жељи да осигурају свака са своје стране и у највећој могућној мери, користи које произилазе из социалних осигурања држављанима друге Државе;

у жељи исто тако да примене, уколико се односи на социална осигурања, одредбу § 6 Завршног Протокола Конзуларне Конвенције и о настањивању потписане у Београду 21 августа 1924 г. односно заштите радника;

а према жељама израженим од стране Међународне Конференције за исељавање и усељавање која је одржана у Риму 1294 године,

споразумеле су се у овом:

Члан први

Краљевина Италија и Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца обвезују се да примене на држављане друге Државе исто поступање, које уживају домаћи држављани у погледу права и обвеза које проистичу из закона о социалним осигурањима на случај болести и материнства, несрећних случајева (изузев несрећне случајеве пољопривредних радника који нису изједначени са индустриским радницима), изнемоглости, старости и смрти.

Једнакост поступања у обема Државама има се примењивати према допунским прописима предвиђеним у ниже наведеним члановима:

Чл. 2.

Измене, које би једна или друга Држава извршила у режиму социалних осигурања поменутих у претходном члану, биће примењиване пуноправно и на држављане друге Државе.

Једнакост поступања, предвиђена овим Споразумом, има се нарочитим споразумима између Министарства Народне Привреде за Краљевину Италију и Министарства Социалне Политике за Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца, а под условима, који у њима буду предвиђени, проширити и на друге гране социалног осигурања, уколико односни закони у обема Државама буду достигли сличан развитак.

Поменута једнакост поступања признаје се такође и у погледу добровољног социалног осигурања, које стоји у вези са обавезним осигурањем.

Међутим, када је једно лице обавезно осигурано у једној од двеју Држава, оно ће моћи закључити или продужити факултативно осигурање у другој Држави само утолико, уколико у томе случају закони ове последње Државе допуштају једновремено факултативно постојање са обавезним осигурањем.

Посебне одредбе о осигурањима на случај болести

Чл. 3.

Осигурање држављана обеју Држава код завода једне од њих, сматра се у погледу свих принадлежности које им припадају од осигурања на случај болести као продужење осигурања код завода друге Државе, под условом да између престанка првог осигурања и почетка новога не прође више од

три месеца. Међувреме између та два осигурања неће се сматрати као време осигурања.

Међутим, што се тиче потпора за случај порођаја, примењиваће се само закон Државе, у којој се осигурање врши.

У случају, кад осигурано лице има једновремено права на потпоре од стране завода обеју Држава, оно ће имати права само на оне потпоре, које падају на терет завода, код кога је било његово последње осигурање.

Чл. 4.

Лица осигурана за случај болести, која раде у пограничној зони утврђеној у постојећим споразумима, једне од обеју Држава, а станују у пограничној зони друге Државе, имају права у месту свога становања на исте потпоре од стране завода код кога су осигурана (као: лекарску помоћ, лекове и новчане помоћи), на које имају права властити држављани, који станују на територији Државе, на којој се врши осигурање. Предње ће се потпоре давати породици осигураног лица, ако она станује у пограничној зони обеју Држава.

У томе циљу допустиће се лекарима, бабицама и чиновницима надлежног осигуравајућег завода, да своје функције потпомагања, испитивања и надзиравања врше на територији друге Државе, где се налазе лица која имају права. Осигуравајући завод дужан је, да, на захтев надзорне политичке власти и у сваком моменту, стави на располагање списак поменутих лекара, бабица и чиновника. Напред наведене власти могу чинити из оправданих разлога примедбе против појединих лица. Ове ће се примедбе узимати у обзир.

Поменути лекари имају права да издају своје рецепте у пограничној зони друге Државе и да их дају на извршење апотекама афилираним заводу друге Државе по истим ценама које важе за овај завод, али о трошку надлежног осигуравајућег завода.

Чл. 5.

Кад држављанин једне од обеју Држава, који је осигуран на случај болести у другој Држави оде по обољењу у Државу чији је држављанин, имаће такође права на новчане помоћи и остале потпоре под условом да надлежни осигуравајући завод располаже потребним гаранцијама као и могућношћу за продужење дотичних помоћи и вршење контроле предвиђене у својим правилима.

Поменуте контроле ће се вршити на захтев надлежног осигуравајућег завода преко заводâ за осигурање, који постоје на територији, на коју осигурано лице одлази. Ови заводи ће такође давати лекарске и апотекарске потпоре, по својим сниженим ценама а на терет завода који врши осигурање.

Посебне одредбе о осигурањима против несрећних случајева

Чл. 6.

Предње одредбе, које се односе на осигурање у болести, важе и у погледу осигурања против несрећних случајева за цело време за које осигурано лице ужива право на лекарску негу према прописима закона Државе у којој је осигурано.

Чл. 7.

Прве лекарске констатације у несрећним случајевима све до прве ликвидације одштете или прве одлуке осигуравајућег завода вршиће се преко дотичних завода и онда, кад повређено лице станује на територији друге Државе.

Даље лекарске констатације о последицама несрећног случаја вршиће за осигурана лица, која бораве на територији Краљевине Италије, а које падају на терет српско-хрватско-словеначких осигуравајућих завода: „Национални Завод за осигурање против несрећних случајева за Јулијску Венецију и Задар" у Трсту, ако осигураници бораве на подручју овога Завода а „Национална Благајница за осигурање против несрећних случајева на раду" у Риму, ако осигураници бораве ма у ком другом делу територије Краљевине Италије.

Лекарске констатације за осигурана лица, која станују на територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, а која падају на терет италијанских осигуравајућих завода, вршиће „Средишњи уред за осигурање радника" у Загребу.

При свем том, завод који врши осигурање може позвати осигураника да се код самог завода подвргне лекарском прегледу, о коме је реч у претходним ставовима 2 и 3, или да пошље код осигураника једнога свог лекара.

У оба случаја односни трошкови падају на терет завода који врши осигурање.

Чл. 8.

Ако несрећни случај дā повода за какву судску или административну истрагу, надлежна консуларна власт Државе чији је држављанин осигурано лице, има бити одмах обавештена о почетку дотичне истраге.

Ако је несрећни случај проузроковао смрт повређеног лица, или ако из првих констатација произлази да несрећни случај може имати за последицу смрт или трајну неспособност или неспособност која ће трајати најмање десет недеља, напред наведена консуларна власт ће моћи у истим границама као и лице које на то има права да разгледа и препише истражна акта.

Посебне одредбе о осигурањима на случај изнемоглости, старости и смрти

Чл. 9.

Што се тиче пенсија на случај старости и изнемоглости, држављани обеју Држава, који су били осигурани најмање 15 година, како код италијанских тако и код српско-хрватско-словеначких завода, а који су испунили и остале услове одређене по законима обеју Држава, па су према томе стекли едновремено право на пенсију на случај изнемоглости и старости на терет завода обеју Држава, имаће права на две пенсије, једну на терет италијанских и другу на терет српско-хрватско-словеначких завода у износима утврђеним у законодавству дотичних Држава.

Чл. 10.

Држављани обеју Држава који су били осигурани најмање тридесет година, и који су испунили остале услове само према осигуравајућим заводима једне од обеју Држава, имаће права да примају пенсију за случај изнемоглости или старости од дотичних завода у износу који је утврђен законом Државе, којој ти заводи припадају.

У погледу завода друге Државе, код којих напред наведени услови не би били испуњени, припадници, о којима је напред реч, имаће права на један део пенсије, у смислу одредаба чл. 12 и оних који њему следују.

Чл. 11.

Ако осигурано лице не испуњава услове предвиђене у чл. 9, нити услове предвиђене у чл. 10, али је ипак извесно време било осигурано код завода Краљевине Италије, а извесно време код завода Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, оба ће се периода осигурања урачунати како при одређивању времена чекања, које је потребно за стицање права на пенсију за случај изнемоглости или старости, тако и при одређивању износа саме пенсије.

Чл. 12.

Осигурана лица држављани обеју Држава, који се налазе под околностима предвиђеним у чл. 10, последњи став, и чл. 11 имаће права, у случају изнемоглости и старости, на два различита дела пенсије:

а) на део пенсије на терет италијанских осигуравајућих завода;

б) на део пенсије на терет српско-хрватско словеначких осигуравајућих завода.

Чл. 13.

У циљу одређивања поменутих делова пенсије, завод који дугује, утврдиће на основу укупног времена осигурања, израчунатог у смислу чл. 11, која би укупна пенсија припадала осигураном лицу, да је оно за све то време било осигурано код дотичног завода. Део пенсије у питању, израчунаће се потом на тај начин, што ће се узети онај део горе наведене укупне пенсије, који одговара стварном времену осигурања код дотичног завода.

Али, ако део пенсије, о којој је реч, пада на терет Националне Благајнице за социална осигурања или Инвалидске Благајнице Трговачке Морнарице у Риму, он ће бити израчунат на основу премија плаћених дотичној благајни према месту које платежни периоди дотичних премија заузимају у односу према укупном времену предвиђеном у чл. 11.

Чл. 14.

У случају када су после збрајања оба времена осигурања у смислу чл. 11, сви услови потребни за додељивање пенсије као н. пр.: године старости, стање изнемоглости, трајање брака и т. д. испуњени само према заводима једне од обеју Држава, сматраће се као право стечено само на онај део пенсије, који пада на терет дотичних завода. Тај део рачунаће се у смислу прописа претходних чланова.

За случај и уколико би право на пенсију било стечено, независно од збира година осигурања само у једној од обеју Држава, део пенсије, о коме је реч у претходном ставу, не може бити мањи од пенсије која припада осигураном лицу независно од одредаба овог члана.

Право на дефинитивну укупну пенсију, које би евентуално проистицало из ревизије дела пенсије споменутог у претходним ставовима, стећи ће се, чим дотични услови буду испуњени и у погледу завода друге Државе.

Део пенсије, који је споменут у првом ставу овог члана, биће исплаћиван у износу првобитно одређеном све до дана, док осигурано лице не стече право на укупну пенсију, која ће се исплаћивати тек од тога тренутка.

Чл. 15.

У циљу одређивања времена чекања за стицање права на пенсију, на случај изнемоглости или старости, време осигурања, проведено у свакој од двеју Држава, рачунаће се као разломак дотичног времена чекања у тој Држави. Осигурано ће лице имати права на пенсију само почев од дана када је збир ових двају разломака једнак барем јединици.

Чл. 16.

Ради примене одредаба става првог чл. 13, ако је осигурано лице било осигурано код истог завода у разним степенима зараде, утврдиће се пре свега:

а) сразмерни део пенсије, о коме је реч у првом ставу чл. 13, на основу последњег степена зараде;

б) износ пенсије стечене на основу стварног времена осигурања и последњег степена зараде код завода о коме је реч.

Део пенсије у питању одредиће се множењем износа пенсије на коју је осигурано лице стекло права на основу свога стварног осигурања и својих стварних зарада код завода, о коме је реч, са количником између износа предње пенсије под *а*) и пенсије под *б*).

Ако време чекања, код завода у питању, није још навршено, узеће се као основа рачуна део пенсије, на који би осигурано лице имало права после навршетка дотичног времена чекања, које одговара стварном времену осигурања.

Чл. 17.

Све недељне, све полумесечне и месечне периоде, које прелазе у целости шест месеци, а за чијег трајања су биле плаћене премије италијанским или српско-хрватско-словеначким заводима, морају се узимати у обрачун у смислу чл. 9, 10 и 11, и када би интересенти ненамерно пропустили или задоцнили

пријаву или коју другу формалност, евентуално прописану законима обеју Земаља, под претњом искључења или губитка права, изузимајући једино периоде осигурања које се према одредбама закона Државе, у којој се врши осигурање, а које се односи на прекиде осигурања, не могу урачунавати.

Међутим, неће се сматрати као прекид осигурања, који повлачи смањење, обуставу или губитак стечених права или очекивања, време, за које је осигурано лице било осигурано код завода друге Високе Стране Уговорнице, или за које је уживало потпору у случају болести или безпослице. Исто тако, када једно ново обавезно осигурање оживи права или очекивања, која су се била угасила, ова оживљују и кад обавезно осигурање наступи код завода друге Државе. У смислу овог члана време факултативног осигурања у једној од обеју Држава сматраће се као време факултативног осигурања и у другој Држави, а у смислу закона те Државе.

Чл. 18.

У сврху примене претходних чланова, ако је осигурано лице било узастопце осигурано на случај изнемоглости и старости код више завода исте Државе, урачунаће се сва времена осигурања проведена код дотичних завода, у смислу прописа закона Државе, у којој се осигурања врше и члана 17 овог Споразума.

Чл. 19.

У сврху примене претходних чланова урачунаће се за заводе, како једне тако и друге Државе, само периоди осигурања после спровођења у живот српско-хрватско словеначког закона о осигурању радника од 14 маја 1922 г. и то оног његовог дела који се односи на осигурање за случај изнемоглости и старости, без обзира на већа права која би могла произлазити из примене закона једне од обеју Држава, независно од одредаба ове главе.

Међутим, за лица осигурана код Пенсионих Завода за намештенике у Трсту и Љубљани биће урачунати и периоди осигурања, почев од 1 јануара 1919 г. Периоди осигурања пре тога времена биће урачунати само према прописима домаћег законодавства сваке Државе без обзира на примену одредаба ове главе.

Чл. 20.

Поменуте пенсије и делови пенсија имају да падну на терет сваког осигуравајућег завода обеју Држава понаособ. Они се дугују у валути завода који је дужник. Заводи обеју Држава склопиће потребне споразуме, да би се плаћање једне и друге ренте као и делова ренте вршило искључиво преко завода оне Државе, у којој заинтересовано лице борави, у случају да се покриће у капиталу одговарајуће пенсије или фракције у питању не пренесе у смислу чл. 31.

Чл. 21.

Када закон једне од обеју Држава прописује да осигурано лице има права на повраћај делова уплаћених премија или на посебне потпоре у случају прекида осигурања, ти повраћаји или потпоре неће се вршити, ако се осигурање продужи у другој Држави.

При свем том ће се исплате, евентуално извршене противно горњем пропису, сматрати као правилно извршене и имаће последице предвиђене законима дотичне Државе.

Чл. 22.

Једнакост поступања, о чему је реч у овом Споразуму, не протеже се на случајеве, код којих осигурано лице, према одредбама закона једне од обеју Држава, има права да тражи, ако плати односне премије да му се, у сврху израчунавања потпора, које произлазе из осигурања на случај изнемоглости и смрти, урачунавају и периоди времена, кад оно стварно није било ни осигурано.

Чл. 23.

Што се тиче пенсиских додатака на терет Државе, који се сматрају искључени из једнакости узајамног поступка, о коме је реч у овом Споразуму, обе се Државе обвезују да закључе накнадне споразуме, чим Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца буде одредила за своје држављане износ и услове тих додатака.

Чл. 24.

Прописи чл. 7 имају се подједнако применити и на осигурање на случај изнемоглости и старости имајући у виду одредбеових ставова:

Када осигурано лице има права на пенсију само у једној од обеју Држава, лекарске констатације вршиће завод који врши слично осигурање на територији на којој осигурано лице станује.

Ако осигурано лице има права на пенсију или делове пенсије и у једној и у другој Држави, те констатације вршиће дугујући завод Државе, у којој осигурано лице станује.

Чл. 25.

Предње одредбе примењиваће се такође и на сва остала давања, која стоје у вези са осигурањем на случај изнемоглости, старости и смрти.

Потпоре, установљене само у једној од обеју Држава, падаће искључиво на терет те Државе у износу и под условима њевиног властитог законодавства, независно од одредаба ове главе.

Разне одредбе

Чл. 26.

Административне власти и осигуравајући заводи обеју Држава указиваће једни другима, и у случају истраге, исту помоћ коју су дужни вршити у циљу примене законâ о социалном осигурању властите Државе.

Међусобно помагање између осигуравајућих завода обеју Држава вршиће се нарочито у погледу плаћања новчаних потпора, рента и пенсија, контроле, потпомагања болесника, унесрећених, инвалида и њихових примања у санаториуме.

Ова узајамна помоћ има бити бесплатна, изузимајући стварне трошкове као и опште трошкове за лекарску помоћ и лекове, који се имају надокнадити. Заинтересовани заводи ће закључити посебне споразуме у погледу накнаде општих трошкова.

Чл. 27.

Посебни уговори и споразуми с повластицама, закључени између лекара, бабица, болница, санаторијума, лечилишта, апотека с једне и осигуравајућег завода једне од обеју Држава с друге стране, у погледу потпора које овај последњи дугује или даје својим осигураницима, или којима се ови могу користити на било који начин, важи исто тако и за потпоре, које је завод дужан да врши на основу овог Споразума према осигураницима завода друге Државе.

Предња одредба односи се исто тако и на уговоре и споразуме за пријем или негу у заводима за повраћај способности за рад, за помоћ код куће, за терапично лечење и за снабдевање ортопедским справама.

У случају, да је број места у поменутим болницама, санаторијумима, лечилиштима и заводима за повраћај способности за рад ограничен, припадници друге Државе имаће права на број места према њиховој расположивости.

Чл. 28.

У циљу репатрирања оболелих помораца, предвиђеног законима о социалном осигурању обеју Држава, па и у случају кад је болест последица несрећног случаја, поморци, припадници једне од двеју Држава, који су осигурани

код завода за социално осигурање код друге Државе, имаће права на бесплатан повратак у пристаниште Државе у којој су осигурани, или у пристаниште Државе, чији су држављани, а које они назначе.

Чл. 29.

Осигуравајући заводи и органи обеју Држава могу општити међусобно директно без посредовања дипломатских власти.

Без уштрба одредбе чл. 30, преписка, у погледу плаћања рента и пенсија, има се вршити по правилу преко завода, о коме је реч у члановима 7 и 24.

Саопштења упућена од стране тога завода или томе заводу имаће исту снагу, као и да су учињена од стране заинтересованог или према њему.

Чл. 30.

Српско-хрватско-словеначки заводи и власти, који су према српско-хрватско-словеначким законима о социалном осигурању дужни да врше саопштења са перемпторним роком италијанским поданицима, који бораве ван Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, и који не примају још ренте или пенсије преко каквог италијанског завода, а чије је боравиште познато, обавезни су да та саопштења врше преко италијанских консуларних власти.

У року од недеље дана, по пријему акта, који се има саопштити, дотична консуларна власт дужна је да достави заводу или власти, која јој је акт послала, поштанску потврду о експедовању акта о коме је реч.

Ако консуларна власт није у стању да изврши саопштење акта, или ако јој га пошта врати и не предавши га намењеном лицу, консуларна власт је дужна да га одмах врати заинтересованом заводу или власти, и да му у даном случају приложи изјаву поште. Када се српско-хрватско словеначки завод или власт обрате без успеха консуларној власти у циљу саопштења кога акта, дужни су да се за саопштење постарају на који други законити начин.

Заводи и власти Краљевине Италије биће дужни, са своје стране, да поступају на исти начин, имајући исте обвезе у погледу српско-хрватско-словеначких припадника, који бораве ван територије Краљевине Италије.

Чл. 31.

Уколико уговори између заинтересованих завода не одреде друкчије, накнада трошкова, новчаних помоћи у болести, рентних или пенсиских квота, које би заводи једне од обеју Држава предујмили на основу овог Споразума за рачун каквог завода друге Државе, има се извршити у року од десет дана по истеку сваког тромесечја, у валути у којој су суме плаћања извршене или у валути друге Државе по курсу последњег дана тромесечја.

У случају задоцњења, завод дужник дужан је да плаћа камату од 1% за сваки месец.

Чл. 32.

Италијански држављани, који се врате у Италију, као и српско-хрватско-словеначки држављани који бораве у Италији најмање три узастопне године, а који имају права на пенсију, или на један део пенсије, или на ренте, могу тражити од српско-хрватско-словеначког завода за осигурање, који дугује потпору о којој је реч, да пренесе на италијански осигуравајући завод, о коме је реч у чл. 33, покриће главнице које одговара поменутом давању.

Кад је у питању пренос покрића главнице за ренту која припада лицу погођеном несрећним случајем, речени заводи ће утврдити, од случаја до случаја, да ли је целисходно да се тај пренос изврши, као и износ који треба да се пренесе, док ће за све остале случајеве утврдити сваких пет година опште основице, по којима ће се рачунати износи које треба пренети. Ови се износи имају плаћати у оном новцу, у коме се дугује пенсија или рента.

Пошто пренос буде извршен, српско-хрватско-словеначки завод ће бити ослобођен сваке обвезе, а италијански завод ће га заменити у свима његовим

правима и обвезама, подразумевајући овде и ревизије, и примиће на себе обвезу плаћања пенсије или ренте у лирама по истом курсу размене, по којем је разменио главницу која је на њега пренета.

Исто тако, осигурана лица, држављани српско-хрватско-словеначки, који се врате на српско-хрватску-словеначку територију, као и осигурана лица италијански поданици, који бораве најмање три узастопне године на територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, уживаће иста права и исте услове према италијанским осигуравајућим заводима.

Чл. 33.

Пренос покрића главнице за пенсије или ренте, предвиђен у претходном члану, вршиће се преко оних осигуравајућих завода обеју Држава, који су, према врсти осигурања коју обављају и према одредбама чл. 7 и 24, надлежни за вршење лекарских констатација.

Чл. 34.

Осигуравајући заводи обеју Држава немају права да осигураним лицима, припадницима друге Државе, на место пенсије и делова пенсије, рента и њихових додатака, као и припадајућих додатака на скупоћу, исплате једанпут за свагда извесну главницу, ни у случају кад би осигурано лице на то пристало, нити да обуставе плаћање напред наведених давања из разлога, што осигурано лице или његови правопримаоци станују на територији друге Државе, или тамо преместе своје место становања.

Чл. 35.

Неће потпадати под законе о социалном осигурању Државе, у којој се налазе:

а) припадници једне од обеју Држава, који раде у служби дипломатских и конзуларних тела или железничких и царинских надлештава, која се налазе на територији друге Државе;

б) лица која се налазе у служби јавних саобраћајних предузећа једне од обеју Држава, а запослени су у пролазу или привремено на територији друге Државе.

Ова лица потпадају и даље под законе о социалном осигурању као и под законе о грађанској одговорности предузетника у случају несреће који важе у Државн, којој припадају представници дипломатских и конзуларних тела, као и напред наведена надлештва и предузећа.

Министарство Народне Привреде за Краљевину Италију и Министарство Социалне Политике за Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца могу узајамним споразумом да установе и друге случајеве ослобођења осим ових горе наведених, као и да уговоре изузетке за специалне случајеве.

Чл. 36.

Држављани једне од обеју Држава не могу бити чланови органа за осигурање друге Државе и то нити административних нити судских.

Чл. 37.

Одредбе које се односе на ослобођења и олакшице у плаћању такса и пореза предвиђених у погледу социалних осигурања од стране једне од двеју Држава, важиће у тој Држави и за осигурана лица и осигуравајуће заводе друге Државе.

Завршне Одредбе

Чл. 38.

Обе Државе споразумне су, да, чим буду приступиле извршењу конвенција предвиђених у чл. 275 Сен-Жерменског Уговора о Миру и чл. 258 Трианонског Уговора о Миру, приступе на подлози држављанства заинтересованих лица, а уз припомоћ Министарстава, о којима је реч у чл. 39, подели имовине

и терета пређашњих аустро-угарских завода за социално осигурање, који су пословали на територијама које су уступљене једној или другој од обеју Држава, изузев ренте или пенсије које су на дан потписа овог Уговора већ у току.

У циљу извршења ове поделе, примењиваће се за процену имовинских актива и терета који проистичу из осигураних давања, начела која су примљена у конвенцијама, поменутим у првом ставу.

Аналого ће се приступити и подели имовине и терета, на основу држављанства осигураних лица и оних пређашњих аустро-угарских завода, који, пошто су своје седиште имали на територији једне од двеју Држава Уговорница, нису били обухваћени конвенцијама које су већ закључене или би се имале тек закључити у извршењу напред наведених чланова Уговорâ о Миру, изузев пенсионе заводе „Тршћанског Лојда" и „Тршћанске Трговачке Банке".

Чл. 39.

Министарство Народне Привреде за Краљевину Италију и Министарство за Социалну Политику за Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца утврдиће узајамним споразумом правила, која би се евентуално указала као потребна за извршење овог Споразума, а нарочито она која би била потребна за примену одредаба о осигурању на случај изнемоглости, старости и смрти.

Чл. 40.

Свака од обеју Држава моћи ће у свако доба у потпуности или делимично отказати овај Споразум, али ће он и поред отказа остати у важности годину дана од дана отказа.

Права на пенсију или ренту, стечена за време док је овај Споразум био на снази, имају се поштовати у смислу начела овога Споразума, све до њиховог природног угашења.

Чл. 41.

Ако би између Држава Уговорница настала разлика у погледу тумачења или примене овога Споразума, и ако једна од њих затражи, да се спор изнесе на решење Изборном Суду, друга је Држава дужна да на то пристане, чак и када је по среди прејудициелно питање, да ли је спор такве природе да би требао да буде изнет пред Изборни Суд.

Изборни ће се суд за сваки спор саставити на тај начин што ће свака од двеју Држава именовати за свога судију једнога свог држављанина а обе Државе изабрати као трећег изборника држављанина једне треће пријатељске Државе.

Државе Уговорнице задржавају себи право да се споразумеју унапред, за извесно одређено време, о лицу које би у случају спора вршило функцију трећег изборника. Решењем Изборног Суда има обавезну снагу.

Чл. 42.

Овај ће Споразум ступити на снагу првог дана наредног месеца од дана измене ратификација.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум.

РАЂЕНО у Нептуну двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесетпете године.

За Краљевину
Срба, Хрвата и Словенаца
В. Антонијевић, с. р.
Д-р Рибарж, с. р.

За Краљевину Италију
Б. Мусолини, с. р.

ЗАВРШНИ ПРОТОКОЛ

Приступајући потпису општег Споразума о реципроцитету по питањима социалног осигурања закљученог под данашњим између Високих Страна Уговорница, Делегација Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, са обзиром на чл. 17 тог Споразума, изјављује, по налогу и у име своје Владе, да је пристала на то, да време уживања потпора у случају беспослице не сматра као прекид осигурања, уколико и зато што Краљевина Италија признаје потпоре у случају незапослености у смислу италијанског закона и српско-хрватско-словеначким држављанима. Делегација Краљевине Италије, по налогу и у име своје Владе прима ову изјаву на знање.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Протокол.

РАЂЕНО у Нептуну двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесет-пете године.

За Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца
В. Антонијевић, с. р.
Д-р Рибарж, с. р.

За Краљевину Италију
Б. Мусолини, с. р.

ПРИЛОГ I

КОНВЕНЦИЈА О ИСТРАЗИ И СУЗБИЈАЊУ ИСТУПА УЧИЊЕНИХ У ПОГРАНИЧНИМ ШУМАМА

Члан први

Истрага и сузбијање иступа у пограничним шумама, које се налазе у пограничној зони једне од Високих Страна Уговорница, а учињени су од стране лица, која бораве на територији Друге, потпадају под надлежност власти онога места, где је иступ учињен. Али, ове власти могу ипак да траже директно од надлежних власти територије, на којој кривац борави, да оне прогоне и казне дотични прекршај.

Чл. 2.

Краљевина Италија се обвезује да ће њене власти прогонити и кажњавати иступе које почине лица која бораве на њеној територији у шумама које се налазе у пограничним општинама Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, а ова се са своје стране обвезује да ће то исто учинити у погледу иступа учињених од лица која бораве на њеној територији у шумама пограничних италијанских општина, чим позвана италијанска односно српско-хрватско-словеначка власт сазна за иступ и за захтев о коме је реч у члану првом. Истрага и кажњавање ће се вршити по законима, који се примењују на почињене иступе на територији Државе, којој дотична власт припада.

Чл. 3.

Ако се иступ пријави непосредно власти места боравлења кривца, ова ће моћи да започне прогон и о томе ће известити власт места, где је учињен иступ. У овом случају, истрага пада у надлежност власти која ју је прва отпочела.

Пресуда изречена од надлежне власти једне Државе искључује примену пресуде изречене од власти друге Државе по истом делу.

Чл. 4.

Поравнања, било да се односе на глобу или на накнаду штете, имају важност пресуде.

Чл. 5.

Власти и јавни органи Високих Страна Уговорница пружиће једни другима, ради примене ове Конвенције, сваку потпору и помоћ у сагласности с позитивним законима дотичних Држава, како би се наведени иступи што је могућно брже прогонили и кажњавали.

Чл. 6.

Држава, у којој је донесена пресуда, наплатиће изречене глобе као и трошкове око поступка а по одбитку дела који евентуално припада достављачу. Одштета има бити предата оштећеној страни.

Чл. 7.

Записници и процене надлежних власти и јавних органа једне од Високих Страна Уговорница, уколико се односе на ову Конвенцију, имаће на

територији друге Државе исту доказну снагу, коју имају акта састављена од власти и јавних органа ове последње.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали ову Конвенцију.

РАЂЕНО у Нептуну двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесетпете године.

За Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца
В. Антонијевић, с. р.
Д-р Рибарж, с. р.

За Краљевину Италију
Б. Мусолини, с. р.

СПОРАЗУМ О СРПСКО-ПРАВОСЛАВНИМ ЦРКВЕНИМ ОПШТИНАМА НА РИЈЕЦИ, У ЗАДРУ И ПЕРОЈУ

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА И ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ИТАЛИЈЕ,

пошто су увидели потребу да регулишу новим конвенцијама, које би имале потпуно заменити Споразум потписан у Риму 2 јула 1924 год., статут српско-православних црквених општина на Ријеци, у Задру и Пероју, а у циљу извршења конвенција закључених у Риму 27 јануара 1924 год.,

именовали су као своје Пуномоћнике:

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА:

Господина ВОЈИСЛАВА АНТОНИЈЕВИЋА, *Свога Изванредног Посланика и Опуномоћеног Министра код Његовог Величанства Краља Италије,*

Господина ОТОКАРА РИБАРЖА, *Изванредног Посланика и Опуномоћеног Министра;*

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ИТАЛИЈЕ:

Господина БЕНИТО МУСОЛИНИ-А, *Народног Посланика, Председника Министарског Савета и Министра Иностраних Дела;*

који су се, пошто су изменили своја пуномоћија, која су призната за пуноважна, сагласили у овоме:

Члан први

Потпуна духовна аутономија загарантована је органима источно-православне цркве на Ријеци, у Задру и Пероју. Српско-православне цркве и поменуте парохије потпадаће у духовном, црквеном и хијерархиском погледу под Епископат у Задру, а преко њега, под врховну српско-православну црквену власт.

Чл. 2.

Свештеници, за вршење обреда источно-православне цркве, у поменутим парохијама, подразумевајући ту и поменутог Епископа, биће именовани од врховних српско-православних црквених власти.

Егзекватура од Владе Краљевине Италије биће дана овим свештеницима бесплатно.

Чл. 3.

Влада Краљевине Италије признаје српско-православним црквеним општинама на Ријеци, у Задру и Пероју карактер моралних лица и најпотпунију аутономију у њиховој организацији, администрацији и у извршењу имовинских права сваке врсте, гарантованих законима Краљевине Италије који су у важности.

Чл. 4.

За увећавање своје имовине, поменуте српско-православне црквене општине потпадаће под законе у Краљевини Италији као и друга морална лица, која имају своје главно седиште у иностранству.

Чл. 5.

Права контролисања и надзора, која на основу територијалног суверенитета припадају државним властима над свима аутономним моралним телима,

као и права, која проистичу из права егзекватуре, биће вршена од власти Краљевине Италије.

Чл. 6.

Поменуте српско-православне црквене општине израдиће или ће изменити своје статуте, како би их саобразиле одредбама овог Споразума. Тако израђени или измењени статути биће поднети на одобрење Влади Краљевине Италије.

Чл. 7.

Овај Споразум биће ратификован и измена ратификација биће извршена у Риму.

Он ће ступити на снагу од дана измене ратификација.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум и на њега ставили своје печате.

РАЂЕНО у два примерка, у Нептуну, двадесетог јула хиљаду девет стотина двадесетпете године.

За Краљевину
Срба, Хрвата и Словенаца
В. Антонијевић, с. р.
Д-р Рибарж, с. р.

За Краљевину Италију
Б. Мусолини, с. р.

СПОРАЗУМ О СРПСКО-ПРАВОСЛАВНОЈ ЦРКВЕНОЈ ОПШТИНИ У ТРСТУ

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА И ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ИТАЛИЈЕ,

пошто су увидели потребу да регулишу новим конвенцијама, које би имале потпуно заменити Споразум потписан у Риму 2 јула 1924 год., статут српско-православне црквене општине у Трсту, а у циљу извршења по овом предмету конвенција закључених у Риму 27 јануара 1924 г.,

именовали су као своје Пуномоћнике:

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА:

Господина ВОЈИСЛАВА АНТОНИЈЕВИЋА, *Свог Изванредног Посланика и Опуномоћеног Министра код Његовог Величанства Краља Италије*,

Господина ОТОКАРА РИБАРЖА, *Изванредног Посланика и Опуномоћеног Министра;*

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ИТАЛИЈЕ:

Господина БЕНИТО МУСОЛИНИ-А, *Народног Посланика, Председника Министарског Савета и Министра Иностраних Дела;*

који су се, пошто су изменили своја пуномоћија, која су призната за пуноважна, сагласили у овоме:

Члан први

Потпуна духовна аутономија загарантована је српско-православној црквеној општини у Трсту. Српско-православна црква, као и парохија у Трсту, потпадаће у духовном, црквеном и хијерархијском погледу под Епископат у Задру, и преко њега под врховну српско-православну црквену власт.

Чл. 2.

Влада Краљевине Италије признаје српско-православној црквеној општини у Трсту, као и њеним установама које сада постоје, карактер народних српско-хрватско-словеначких верских установа. Према томе, права и контрола, које је на основу статута и постојећих закона досада вршила Влада Краљевине Италије, пренета су овим Споразумом на Владу Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, без уштрба по права, која проистичу из суверенитета Краљевине Италије на територији, где је седиште поменуте општине.

Чл. 3.

Српско-православној црквеној општини у Трсту загарантована је потпуна аутономија у управљању својим добрима.

Чл. 4.

За увећавање своје имовине, српско-православна црквена општина у Трсту потпадаће под постојеће законске прописе у Краљевини Италији, исто онако као и друга страна морална лица. Међутим, њој се признаје право стицања имовине слободно, путем наследства.

Чл. 5.

Српско-православна црквена општина у Трсту учиниће измене у свом статуту, како би га саобразила одредбама овог Споразума. Овако измењен статут има бити поднет на одобрење Влади Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, а по том саопштен Влади Краљевине Италије.

Чл. 6.

Овај ће Споразум бити ратификован и измена ратификација извршена у Риму.

Он ће ступити на снагу од дана измене ратификација.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум и на њега ставили своје печате.

РАЂЕНО у Нептуну, у два примерка, двадесетог јула хиљаду девет стотина двадесетпете године.

За Краљевину
Срба, Хрвата и Словенаца
В. Антонијевић, с. р.
Д-р Рибарж, с. р.

За Краљевину Италију
Б. Мусолини, с. р.

ДОПУНСКИ СПОРАЗУМ ОДРЕДБАМА, КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ПОГРАНИЧНИ ПРОМЕТ, САДРЖАНИМ У ПРИЛОГУ Е УГОВОРА О ТРГОВИНИ И ПЛОВИДБИ, ЗАКЉУЧЕНОГ ИЗМЕЂУ КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА И КРАЉЕВИНЕ ИТАЛИЈЕ, У БЕОГРАДУ 14 ЈУЛА 1924 ГОДИНЕ

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА И ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ИТАЛИЈЕ,

у жељи да допуне одредбе из Прилога *Е* Уговора о Трговини и Пловидби, потписаног у Београду 14 јула 1924 године, одлучили су да у том циљу закључе специални Споразум и ради тога именовали су као своје Пуномоћнике:

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА:

Господина ВОЈИСЛАВА АНТОНИЈЕВИЋА, *Свога Изванредног Посланика и Опуномоћеног Министра код Његовог Величанства Краља Италије;*

Господина ОТОКАРА РИБАРЖА, *Изванредног Посланика и Опуномоћеног Министра;*

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ИТАЛИЈЕ:

Господина БЕНИТО МУСОЛИНИ-А, *Народног Посланика, Председника Министарског Савета и Министра Иностраних Дела;*

који су се, пошто су изменили своја пуномоћија, која су призната за пуноважна, сагласили у овоме:

Члан први

Комисија, предвиђена у чл. 29 Прилога *Е* Уговора о Трговини и Пловидби, закљученог између Високих Страна Уговорница у Београду 14 јула 1924 године, моћи ће да донесе потребне одлуке, да би чл. 10 поменутог Прилога, био примењен и на пренос дрва из италијанске пограничне зоне до железничких станица Логатец и Планина, под условом, да ово дрво буде експедовано железницом са ових железничких станица у Италију. Комисија ће такође одредити тачке на граници, преко којих ће дрво моћи бити пренесено из једне Државе у другу.

Чл. 2.

Становници пограничне зоне једне од Високих Страна Уговорница, поменути под *а*) чл. 8 наведеног Прилога у претходном члану, моћи ће да иду властима и првостепеним судовима друге Високе Стране Уговорнице, а који се налазе изван пограничне зоне, по пословима који се тичу њихових имања у пограничној зони, снабдевени само пограничним картама, предвиђеним у чл. 7 поменутог Прилога.

Чл. 3.

Надлежне Управе Високих Страна Уговорница моћи ће да закључе специалне споразуме за снабдевање електричном струјом од електричних централа, које већ постоје или ће се саградити на територији једне од Високих Страна Уговорница, потрошача, који станују у пограничној зони друге, или јавних установа, које се у овој зони налазе, подразумевајући ту и Задар.

У овим случајевима, управе ће моћи, по заједничком споразуму, да дају концесије за експлоатацију хидрауличких снага чак и друштвима, која припадају Високој Страни Уговорници на чијој територији станују потрошачи.

Ови ће се споразуми моћи закључити и концесије ће моћи давати и мимо постојеће прописе.

Цена, као и начин контролисања и плаћања дате струје, биће утврђени споразумно између набављача и потрошача.

Ова цена биће ослобођена свих такса на потрошњу, како државних тако и општинских, које не погађају у исто време становнике Државе где се налази набављач или оне Државе у којој ће потрошња електричне струје за иностранство бити ослобођена.

Чл. 4.

Водовод општине Планина остаје искључива својина ове општине.

Влада Краљевине Италије узима на себе обвезу да неће извршити ни захтевати извршење у зони овог водовода и у његовој околини, додељеној поменутој Краљевини, никаквих радова ни направа, услед којих би се ма на који начин смањила количина и квалитет воде, коју општина Планина добија, или би се отежало њезино довођење.

Влада Краљевине Италије одобрава општини Планина да у зони овог водовода и у његовој околини изврши радове и направе који ће бити у стању да јој осигурају количину воде, потребну у случају ако би се ма из ког узрока редовна количина показала недовољном.

Влада Краљевине Италије узима на себе обвезу да зајамчи потпуну слободу извршења од стране општине Планина свих радова, евентуално потребних на суседним земљиштима, да би сачувала хидрауличку моћ водовода, не наносећи тим штете локалним потребама, и да допусти слободан приступ техничарима и радницима, који би имали да изврше ове радове.

На случај да би се имала дати одштета сопственицима поменутих земљишта, она има пасти на терет општине Планина.

Становници у околини водовода на италијанској територији задржавају право да се снабдевају водом из овог водовода и то у данашњој мери, саобразно правилима о потрошњи, која важе за становнике територије српско-хрватске-словеначке и то по истој цени као и становништво са српско-хрватске-словеначке-територије.

У случају, да је за трошкове одржавања и оправке водовода потребна каква дажбина и она буде тражена од управе, надлежни префект Краљевине Италије, по споразуму са великим жупаном Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, у чијој се области налази општина Планина, одредиће:

а) величину удела дажбина, који има да падне на терет становника са територије Краљевине Италије;

б) начин плаћања ове дажбине, и

в) лица, која су дужна плаћати ову дажбину.

Чл. 5.

Одредбе чл. 2 и 3 Споразума о употреби гробља у Дренови (Ријека) из извесних делова пограничних општина Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и преносу мртваца између Сушака и Ријеке, потписаног на данашњи дан, примењиваће се, аналого, и на пренос мртваца из пограничне зоне једне од Високих Страна Уговорница у пограничну зону друге Високе Стране Уговорнице.

Чл. 6.

Ако се између Високих Страна Уговорница појави разлика у тумачењу и примени овог Споразума, и ако једна од њих затражи да се спор изнесе на решење пред Изборни Суд, друга ће морати на то пристати, чак и ако се ради о прејудицијелном питању да се зна да ли је тај спор такве природе да може бити изнет пред Изборни Суд.

Изборни ће Суд бити састављен за сваки спор тако, да свака од двеју Високих Страна Уговорница има да именује за судију једнога свог држављанина, а обе стране ће изабрати као трећег судију држављанина једне треће пријатељске Државе.

Високе Стране Уговорнице задржавају право да се могу унапред и за један одређени период времена сагласити о личности, која ће на случај спора вршити дужност трећег судије. Одлука Изборног Суда имаће обавезну силу.

Чл. 7.

Овај ће Споразум бити ратификован и измена ратификација ће бити извршена у Риму. Он ће ступити на снагу месец дана по измени ратификација и важиће за све време, за које важи и Уговор о Трговини и Пловидби наведен у чл. 1, изузев одредаба чл. 4, које ће остати у снази за неограничено време.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум и ставили на њега своје печате.

РАЂЕНО у Нептуну, у два примерка, двадесетог јула хиљаду девет стотина двадесетпете године.

За Краљевину
Срба, Хрвата и Словенаца
(М. П.) **В. Антонијевић**, с. р.
(М. П.) **Д-р Рибарж**, с. р.

За Краљевину Италију
(М. П.) **Б. Мусолини**, с. р.

СПОРАЗУМ О КРЕТАЊУ ТУРИСТА У ПОГРАНИЧНИМ ЗОНАМА

НЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА И НЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ИТАЛИЈЕ,

у жељи да се олакша кретање туриста у пограничним зонама обеју Држава, одлучили су да закључе специални Споразум у том циљу и, тога ради, именовали су као своје Пуномоћнике:

НЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА:

Господина ВОЈИСЛАВА АНТОНИЈЕВИЋА, *Свога Изванредног Посланика и Опуномоћеног Министра код Његовог Величанства Краља Италије,*

Господина ОТОКАРА РИБАРЖА, *Изванредног Посланика и Опуномоћеног Министра*;

НЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ИТАЛИЈЕ:

Господина БЕНИТО МУСОЛИНИ-А, *Народног Посланика, Председника Министарског Савета и Министра Иностраних Дела*;

који су се, пошто су изменили своја пуномоћија и иста нашли у добром и утврђеном облику, сагласили у овоме:

Члан први

Држављанима обеју Високих Страна Уговорница, који су уписани најмање годину дана наовамо у друштва, чији је циљ организовање излета у високу планину, и чији списак Високе Стране Уговорнице задржавају право да саопште једна другој, у року од три месеца од дана ступања на снагу овог Споразума, могу бити издане на тражење заинтересованих друштава специалне пограничне карте, саобразне овде приложеном обрасцу, чак и у случају да држављани, о којима је реч, немају своје редовно боравиште на територији пограничне зоне.

Све ће карте издавати власти оне Високе Стране Уговорнице, на чијој је територији седиште друштва о коме је реч, а које су према постојећим прописима надлежне да издају пограничне карте, предвиђене у прилогу *Е*, Уговора о Трговини и Пловидби, потписаног у Београду 24 јула 1925 године.

Чл. 2.

Карте, предвиђене у претходном члану, да би могле важити, морају бити визиране од власти оне Државе, на чијој се територији допушта кретање, а које су надлежне да их издају. Ове власти могу одбити визу или изјавити да дата виза не важи, у случају ако се тиче лица, чије држање не изгледа мирољубиво и коректно, или која не дају гарантије да ће се служити поменутом картом у циљу за који је она и установљена.

Ове власти имају у таквим случајевима да саопште једна другој предузете мере и да одузму карте, о којима је реч.

Чл. 3.

Специалне пограничне карте, издане на основу претходних чланова, дају права њиховим титуларима да се крећу чак изван путова у границама пограничне зоне друге Државе, но стим, да могу изићи из ове зоне једино да би отишли на најближе железничке станице.

У сваком случају, оне неће давати титуларима права да се крећу изван граница оне провинције, у којој је седиште власти која је визирала пограничне карте.

Једна иста погранична карта може бити визирана од надлежних власти више покрајина.

Чл. 4.

У случају излета, организованих у групама више од десет лица, мораће се то претходно јавити пограничним властима Државе, у којој је седиште друштва, чији су чланови ови туристи. Ови ће пак моћи да пређу на територију друге Високе Стране Уговорнице само ако су снабдевени картама, предвиђеним у чл. 1.

Ова пријава мора уједно назначити једно лице, одговорно пред влашћу, о којем је реч, којој ће власт издати једну потврду учињене пријаве. Ово ће одговорно лице имати такође да обавести о излету најближе пограничне власти Државе, на чијој ће се територији учинити излет и то најмање три дана пре излета. Ово ће саопштење бити учињено препорученим писмом.

Чл. 5.

Лица, снабдевена картама, поменутим у чл. 1, моћи ће собом да носе обичну туристичку спрему и храну, потребну за време трајања излета. Она неће моћи да уносе предмете или намирнице, које потпадају под царину, у већој количини од оне, која се претпоставља да је довољна за време од 48 сати.

Она ће морати да допусте, на свако тражење царинских власти, лични преглед као и преглед пртљага; она ће се морати легитимисати на свако тражење органа надлежних власти оне Државе, на чијој се територији налазе; она не могу носити собом више новчаница, него што је то квантитативно и квалитативно допуштено постојећим прописима дотичних Држава.

Лица, снабдевена картама, о којима је реч, не могу се бавити више од три дана на територији друге Државе. По истеку тога рока, изузев нарочитог одобрења од надлежних власти, она ће бити сматрана као лица, која немају уредне исправе и биће подвргнута општим прописима.

Чл. 6.

Пограничне карте, предвиђене у чл. 1, биће издаване без плаћања икакве таксе.

Чл. 7.

Овај ће Споразум бити ратификован и измена ратификација ће бити извршена у Риму, уколико је могућно пре.

Овај ће Споразум ступити на снагу месец дана по измени ратификација, и остаће у важности за време од три године од тог датума.

Ако ниједна од Високих Страна Уговорница не нотифицира другој, дванаест месеци пре тог датума, своју намеру да прекине овај Споразум, он ће остати у важности још годину дана од дана, када га једна од Високих Страна Уговорница буде отказала.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум и ставили на њега своје печате.

РАЂЕНО у Нептуну, у два примерка, двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесетпете године.

За Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца
(М. П.) В. Антонијевић, с. р.
(М. П.) Д-р Рибарж, с. р.

За Краљевину Италију
(М. П.) Б. Мусолини, с. р.

Прилог

СПЕЦИАЛНА ПОГРАНИЧНА КАРТА

Потпис титулара

....

ФОТОГРАФИЈА ТИТУЛАРА

Лични опис:	Овим се тврди да је Г. ....
	....
Величина	титулар ове карте, рођен у ....
Стас	....
Боја лица	дана ....
Коса	припадник општине ....
Брада	....
Очи	по занимању ....
Нос	члан друштва ....
Уста	....
Чело	из ....
Нарочити знаци	....

Г. ....допуштено је, према томе, да прелази границу између италијанске пограничне зоне и српско-хрватско-словеначке пограничне зоне и да се бави у поменутој зони {италијанској / српско-хрватско-словеначкој} покрајине.............................. за време од три наредна дана од уласка у њу.

Ова се карта не може употребити за путовања изван поменуте пограничне зоне {италијанске / српско-хрватско-словеначке}

Ова карта важи до ....

Свака злоупотреба ове карте поништава њену важност

(Датум) .... дана ....

Виза

Власт која издаје карту

СПОРАЗУМ О ПОДЕЛИ ПРЕЂАШЊИХ АУСТРИСКИХ ПОДМОРСКИХ ТЕЛЕГРАФСКИХ КАБЛОВА

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА,
И ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ИТАЛИЈЕ,

у циљу да расправе питање својине прећашњих аустриских подморских телеграфских каблова, и да омогуће, у датом случају, поделу вредности ових каблова између Сила Савезничких и Удружених, а према прилогу VI, дела VIII, Сен Жерменског Уговора, одлучили су да закључе Споразум о томе и у том циљу именовали су као своје Пуномоћнике:

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА:

Господина ВОЈИСЛАВА АНТОНИЈЕВИЋА, *Свога Изванредног Посланика и Опуномоћеног Министра код Његовог Величанства Краља Италије*;

Господина ОТОКАРА РИБАРЖА, *Изванредног Посланика и Опуномоћеног Министра;*

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ИТАЛИЈЕ:

Господина БЕНИТО МУСОЛИНИЈА, *Народног Посланика, Председника Министарског Савета и Министра Иностраних Дела;*

који су се, пошто су измењали своја пуномоћија, која су призната за пуноважна, сложили у овом:

Члан први

Према прилогу VI дела VIII Сен Жерменског Уговора, ови прећашњи аустриски телеграфски подморски каблови, који везују италијанске територије, јесу својина Краљевине Италије:

ЛИНИЈА	Датум спуштања	Број спроводника	Дужина у метрима
1. Трст—Пула	1909	1	122.288
2. Трст—Пула	1910	1	132.135
3. Фазана—Бриони	1894	1	2.510
4. Пула—Бриони	1910	2	2.140
5. Пула—Бриони	1912	2	2.350
6. Пула—Задар	1894	1	149.350
7. Пунта—Промонторе—Фаро Порер	1871	1	2.360
8. Преко Канала Раше	1910	1	1.270
9. Рабац (Истра)—Црес (Кавалине)	1912	4	22.950
10. Ступова (Истра)—Црес (Фарезина)	1871	1	5.300
11. Престова (Истра)—Црес (Фарезина)	1868	1	6.200
12. Филипаси (Истра)—Црес (Фарезина)	1860	1	5.820
13. Црес—Лошињ	1872	1	150
14. Црес—Лошињ	1912	4	150
15. Лошињ—Уније	1896	1	10.500
16. Лошињ—Сушац (Сансего)	1893	1	15.300
17. Лошињ—Св. Петар (Шкољ—Осед)	1893	1	1.450
		Свега . . .	482.223

Члан 2.

Ниже именовани пређашњи аустриски подморски телеграфски каблови који везују српско-хрватско-словеначке територије јесу својина Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца:

ЛИНИЈА	Датум спуштања	Број спроводника	Дужина у метрима
1. Острво Раб—Острво Крк	1870	1	10.300
2. Острво Раб—Острво Паг	1870	1	6.650
3. Острво Паг—Копно	1871	1	2.500
4. Острво Паг—Копно	1912	1	2.500
5. Острво Вир—Копно	1875	1	300
6. Острво Вир—Острво Силба	1869	1	29.980
7. Острво Молат—Острво Ист	1894	1	250
8. Острво Ист—Острво Силба	1894	1	8.250
9. Острво Олиб—Острво Силба	1894	1	3.100
10. Острво Уљан—Острво Иж	1910	1	3.900
11. Острво Иж—Острво Дуги Оток	1901	1	4.420
12. Острво Пасмант—обала Далмације	1901	1	3.990
13. Острво Жирје—Острво Змарин	1914	1	14.260
14. Острво Зларин—обала Далмације	1881	1	1.990
15. Острво Првић—обала Далмације	1897	1	960
16. Острво Смричњак—Острво Камичњак	1901	1	620
17. Острво Смричњак—Острво Камичњак	1901	1	620
18. Острво Шолта—Острво Брач	1874	1	2.500
19. Острво Брач—обала Далмације	1864	1	9.510
20. Острво Брач—обала Далмације	1892	1	5.900
21. Острво Брач—Острво Хвар	1876	1	7.280
22. Острво Хвар—Острво Вис	1871	1	22.830
23. Острво Хвар—обала Далмације	1862	1	8.970
24. Острво Хвар—обала Далмације	1871	1	7.130
25. Полуострво Пељешац—Острво Корчула	1866	3	2.500
26. Полуострво Пељешац—Острво Корчула	1906	1	2.500
27. Тијесно—обала Далмације	1874	1	62
28. Полуострво Пељешац—Острво Мљет	1892	1	10.000
29. Обала Далмације—Острво Шипањ	1898	1	3.900
30. Острво Шипањ—Острво Лопуд	1909	1	3.000
31. Острво Лопуд—Острво Колочеп	1912	1	2.700
32. Каменари—Лепетане	1871	1	855
33. Каменари—Лепетане	1871	4	855
34. Каменари—Лепетане	1871	1	855
35. Ђурић—Лепетане	1909	1	700
36. Ђурић—Лепетане (К. телефон)	1909	4	700
37. Занетовић—Росе	1886	1	3.000
38. Занетовић—Росе	1909	1	3.000
39. Баздан—Бонић	1899	1	2.600
40. Баздан—Бонић	1909	1	2.600
41. Столив—Пераст	1899	1	2.500
42. Башка (Крк)—Сењ (Копно)	1885	1	10.000
		Свега . . .	211.327

Члан 3.

Нижеименовани пређашњи аустриски телеграфски подморски каблови, који везују италијанске са српско-хрватско-словеначким територијама јесу својина:

а) Краљевине Италије, од тачке у којој додирују земљу на територији италијанској до половине дужине сваког кабла;

б) Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, од ове последње тачке до тачке, у којој додирују земљу на територији српско-хрватско-словеначкој,

ЛИНИЈА	Датум спуштања	Број спроводника	Дужина у метрима
1. Пула—Шибеник	1894	1	303.150
2. Пула—Сплит	1910	1	303.200
3. Селшње (Цpec)—Грекоморто (Крк)	1868	1	5.650
4. Селшње (Црес)—Грекоморто (Крк)	1871	1	5.650
5. Острво Лошињ—Острво Паг (тел. кабл.)	1912	4	30.000
6. Острво Лошињ—Острво Силба	1868	1	14.960
7. Задар—Острво Угљан	1901	1	4.700
8. Острво Ластово—Острво Корчула	1891	1	15.700
9. Острво Сучац—Острво Корчула	1916	1	21.000
		Свега	704.010

Члан 4.

Старањем италијанске телеграфске управе, телеграфски подморски кабл Пола—Шибеник биће дигнут и употребљен за васпостављање везе између Сплита и једне тачке на италијанској територији. Сви трошкови за дизање, спуштање и за делове новог кабла, евентуално потребног за успостављање ове везе, биће подељени између Високих Страна Уговорница.

За подморски кабл острво Сучац—острво Корчула који је већ дигнут од стране српско-хрватско-словеначке телеграфске управе, Краљевина Срба Хрвата и Словенаца платиће Краљевини Италији половину вредности овог кабла, према процени коју ће извршити Комисија за Репарације.

У случају квара или прекида каблова, поменутих у члану 3, и у овоме члану, приступиће се, уколико је пре могућно, потребним оправкама, чије ће трошкове сносити на равне делове Високе Стране Уговорнице. Утврђено је да ће ове оправке извршивати италијанска телеграфска управа такође и у деловима који припадају Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, све док српско-хрватско-словеначка телеграфска управа не буде у могућности да својим средствима врши оправке у овим деловима. У сваком случају, кад се буде тицало оправака, које се имају извршити у териториалним водама Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, један делегат српско-хрватско-словеначке управе присуствоваће потребним радовима.

Члан 5.

Одредбе претходних чланова ступиће у дејство између Високих Страна Уговорница петнаест дана по измени ратификација, које ће се извршити у Риму, уколико је могућно пре.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Споразум и на њега ставили своје печате.

РАЂЕНО у Нептуну у два примерка двадесетог јула хиљаду деветстотина двадесетпете.

За Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца
(М. П.) **В. Антонијевић, с. р.**
(М. П.) **Д-р О. Рибарж, с. р.**

За Краљевину Италију
(М. П.) **Б. Мусолини, с. р.**

§ 2.

Овај закон ступа у живот када га Краљ потпише, а обавезну снагу добија када се обнародује у „Службеним Новинама".

Препоручујемо Нашем Министру Иностраних Дела да овај Закон обнародује, свима Нашим Министрима да се о извршењу његовом старају, властима заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

8. октобра 1928 год.
у Београду

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Председник Министарског Савета,
Министар Унутрашњих Дела,
Д-р Корошец, с. р.

Заступник
Министра Иностраних Дела,
Министар без портфеља,
Д-р И. Шуменковић, с. р.

Министар Саобраћаја,
А. М. Станић, с. р.

Министар Трговине и Индустрије,
Д-р М. Спахо, с. р.

Министар Војске и Морнарице,
Почасни Ађутант Њ. В. Краља,
Армиски Ђенерал,
Ст. Хаџић, с. р.

Министар Правде,
Милорад Вујичић, с. р.

Министар Шума и Рудника,
Петар Марковић, с. р.

Министар Пољопривреде и Вода,
Д-р В. Андрић, с. р.

Министар Грађевина,
Д-р Анђелиновић, с. р.

Министар Просвете,
Милан Грол, с. р.

Министар Пошта и Телеграфа,
Б. Кујунџић, с. р.

Министар Финансија,
Д-р Н. Суботић, с. р.

Министар Социјалне Политике,
Стјепан Барић, с. р.

Министар Народног Здравља,
Д-р Чедомир Михајловић, с. р.

Министар Вера,
Драгиша Ј. Цветковић, с. р.

Министар Аграрне Реформе,
Д. Поповић, с. р.

Заступник
Министра Иностраних Дела,
Министар без портфеља,
Д-р И. Шуменковић, с. р.

Видео и ставио Државни Печат,
Чувар Државног Печата,
Министар Правде,
Милорад Вујичић, с. р.

(М. П.)

Напомена. Измена инструмената ратификације предњих Споразума извршена је 14 новембра 1928 године у Риму.
Пов. Бр. 13070

Из канцеларије Министарства Иностраних Дела.

Annexe

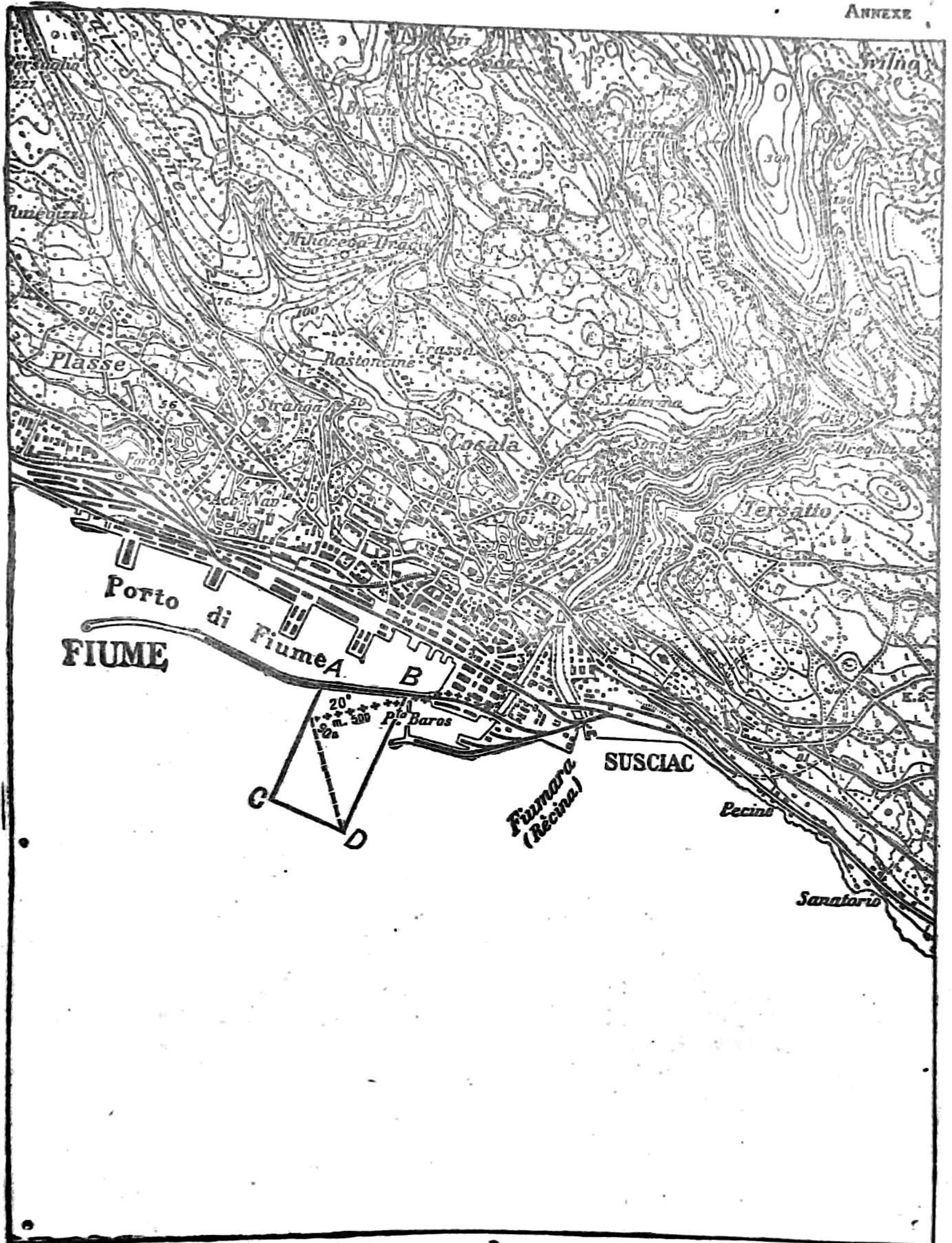
Plasse
Stranga
Bastoncine
Crasso
Cosala
Tersatto
Porto di Fiume
FIUME
A
B
C
D
20°
m. 500
P.to Baros
SUSCIAC
Fiumara (Rècina)
Pecine
Sanatorio
Echelle 1:25000

ОПШТИ ЗАКЉУЧНИ ПРОТОКОЛ

У часу потписивања протоколâ, састављених о закључењу ових Конвенција и Споразума:

I — Допунског Споразума Споразуму потписаном у Риму, 27 јануара 1924 године, за уређење промета;

II — Конвенција и Споразума назначених у протоколу о потпису споразумâ, закључених у циљу дефинитивног регулисања свих питања, која су имала да се реше, да би се Споразум о Ријеци, закључен у Риму, 27 јануара 1924 год., могао потпуно и у целини извршити;

III — Споразума, назначених у протоколу о потпису споразумâ, закључених ради дефинитивног уређења свих питања, која су имала да се реше, како би се могао применити чл. 9 Споразума о Ријеци, потписаног у Риму, 27 јануара 1924 год., као и извесних питања, која интересују држављане српско-хрватско-словеначке на Ријеци и италијанске у Далмацији;

IV — Конвенција и Споразума, назначених у протоколу о потпису споразумâ, закључених ради уређења извесних питања, по којима су држављани италијански и српско-хрватско-словеначки подједнако заинтересовани, а нарочито извесних питања, која проистичу из извршења уговорâ о миру;

потписани Пуномоћници Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевине Италије, да би јасно одредили услове, под којима су они утврдили обвезе обеју Држава, сагласили су се, да ће обвезе, које произлазе за Владеречених Држава из горе наведених Конвенција и Споразума и из допунских нота овим споразумима, или нота измењаних приликом потписа ових споразума, бити у важности и да ће се извршивати у целини и од једне и од друге стране. Према томе, утврђено је да ступање на снагу ма које од ових обвеза зависи од ступања на снагу свих обвеза, о којима је реч.

Овај Протокол сачињаваће саставни део горе наведених Конвенција и Споразума, и сматраће се као примљен и потврђен од Високих Страна Уговорница без икакве нарочите ратификације.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су Пуномоћници потписали овај Протокол и ставили на њега своје печате.

РАЂЕНО у Нептуну, у два примерка, двадесетог јула хиљаду девет стотина двадесетпете године.

За Краљевину
Срба, Хрвата и Словенаца
(М. П.) В. Антонијевић, с. р.
(М. П.) Др. Рибарж, с. р.

За Краљевину Италију
(М. П.) Б. Мусолини, с. р.

ИЗМЕНА ПИСАМА ОДНОСНО УВЕРЕЊА О ПОРЕКЛУ КОЈА БИ ИМАЛА ДА ИЗДАЈЕ ТРГОВАЧКА КОМОРА У ЗАДРУ.

I

Нептун, 20 јула 1925

Господине Министре,

Част ми је саопштити Вашој Екселенцији да је моја Влада испитала, највећом пажњом, ноту, којом је Влада Његовог Величанства Краља Италије изјавила своје жеље односно уверења о пореклу, која би имала да издаје Трговачка Комора у Задру.

Ма да моја Влада сада још не може признати реченој Трговачкој Комори право издавања уверења о пореклу, осим за ону робу, која долази из Задра или других делова Краљевине Италије, она је ипак узела у обзир захтев, да се што више упрости поступак, прописан за увоз поменуте робе, и одлучила је да на њу примењује минималну тарифу, без уверења о пореклу, а у духу Трговинског Уговора, који је потписан у Београду, 14 јула 1924 године, и док траје овај Уговор.

Према томе, част ми је, с великим задовољством, саопштити Вашој Екселенцији да је сада стварно у току извршења једна мера у циљу да се једном наредбом Генералне Дирекције Царина обезбеди да сва роба, која долази из Задра, без обзира на њено порекло и чија вредност не прелази суму од 5.000 динара, ужива, без тражења уверења о пореклу, користи одређене за робу, на коју се примењују минималне царине према принципима највећег повлашћења.

Изволите примити, Господине Министре, уверење мога највишег поштовања

В. Антонијевић, с. р.

Његовој Екселенцији
Господину Бенито Мусолинију
Председнику Министарског Савета
и Министру Иностраних Дела
Његовог Величанства Краља Италије

Рим

II

Нептун 20 јула 1925

Господине Министре,

Част ми је саопштити Вашој Екселенцији, да је Влада Његовог Величанства Краља Италије веома захвална на ноти Ваше Екселенције, којом је Влада Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца изразила своје гледиште односно уверења о пореклу, која би имала да издаје Трговачка Комора у Задру.

Влада Његовог Величанства Краља Италије разумела је, с великим задовољством, да је, и ако Влада Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца није расположена да призна још сада право овој Комори да издаје уверења о пореклу осим за робу, која долази из Задра или других делова територије Краљевине Италије, она ипак одлучила, са обзиром на тражење да се што више упрости поступак прописан за увоз поменуте робе, да на њу примени минималну тарифу без уверења о пореклу, а у духу Трговинског Уговора, потписаног у Београду, 14 јула 1924 године, и док траје овај Уговор.

Примајући к знању саопштење Ваше Екселенције да је стварно у току извршења једна мера, да се једном наредбом Генералне Дирекције Царина обезбеди, да сва роба, која долази из Задра, без обзира на њено порекло и чија вредност не прелази суму од 5.000— динара, ужива без тражења уверења о пореклу користи одређене за робу на коју се примењују минималне царине по принципима највећег повлашћења, част ми је известити Вашу Екселенцију, да Влада Његовог Величанства Краља Италије благодари за усвојене мере и нада се да ће резерва Владе Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца која се односи на уверења за робу која долази из иностранства, бити у блиском року повучена.

Изволите примити, Господине Министре, уверење мога највишег поштовања.

Б. Мусолини, с. р.

Његовој Екселенцији
Господину Војиславу Антонијевићу
Изванредном Посланику и Опуномоћеном Министру
Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца
Рим

ИЗМЕНА ПИСАМА ОДНОСНО ПРЕНОСА МРТВИХ ИЗМЕЂУ ТЕРИТОРИЈЕ ЗАДРА И ПОГРАНИЧНЕ ЗОНЕ.

I

Нептун, 20 јула 1925

Господине Министре,

Част ми је известити Вашу Екселенцију, да Влада Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца пристаје да се на пренос мртваца са територије Задра, а који треба да буду сахрањени у гробнице, које постоје у гробљима острва Св. Павла (општина Преко) и Дикла, не примењују санитетске, фискалне и административне одредбе, предвиђене за уношење у Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца мртваца из иностранства, али под условом тачног поштовања одредаба, утврђених у правилнику полиције за мртваце, који важи у Краљевини, и који се односе на пренос мртваца из места смрти на гробље, као и да овај пренос буде ослобођен свих посмртних такса и царина, којима би могли бити подвргнути мртвачки сандук, венци, цвеће, траке и остали предмети који иду уз мртвачки сандук.

Достављајући предње к знању Ваше Екселенције, ја молим Вашу Екселенцију да ми изволи потврдити, да ће са своје стране Влада Његовог Величанства Краља Италије допустити, да се посмртни остатци српско-хрватско-словеначких држављана, који су умрли у Задру, преносе ради сахране у пограничној зони без примене санитетских, фискалних и административних одредаба закона и правилника Краљевине Италије, који важе искључиво за пренос мртваца у иностранство.

Изволите примити, Господине Министре, уверење о моме највишем поштовању.

В. Антонијевић, с. р.

Његовој Екселенцији
Господину Бенито Мусолинију
Председнику Министарског Савета
и Министру Иностраних Дела
Његовог Величанства Краља Италије

Рим

II

Нептун, 20 јула 1925

Господине Министре,

Нотом под данашњим датумом Ваша Екселенција изволела је известити ме, да Влада Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца пристаје да се мртваци са задарске територије, а који имају да буду сахрањени у гробнице, које се налазе на гробљима острва Св. Павла (општина Преко) и Дикла преносе без примењивања санитетских, фискалних и административних одредаба, предвиђених за уношење у Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца мртваца из иностранства, али под условом тачног поштовања одредаба утврђених у правилнику полиције за мртваце за пренос мртваца из места смрти до гробља, који важи у Краљевини Срба, Хравата и Словенаца, као и да овај пренос буде ослобођен свих посмртних такса и царина, којима би могли бити подвргнути мртвачки сандук, венци, цвеће, траке и остали предмети који иду уз мртвачки сандук.

Примајући к знању ово саопштење, част ми је известити Вашу Екселенцију, да ће Влада Његовог Величанства Краља Италије, са своје стране, допустити да посмртни остатци српско-хрватско-словеначких држављана, који су умрли у Задру, буду пренесени ради сахране у пограничну зону без примене санитетских, фискалних и административних одредаба закона и правилника Краљевине Италије, који важе искључиво за пренос мртваца у иностранство.

Изволите примити, Господине Министре, уверење мога највишег поштовања.

Б. Мусолини, с. р.

Његовој Екселенцији
Господину Војиславу Антонијевићу
Изванредном Посланику и Опуномоћеном Министру
Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца
Рим

ИЗМЕНА ПИСАМА ОДНОСНО ЈАВНЕ АУТОМОБИЛСКЕ СЛУЖБЕ КОЈА СЕ ИМА УСТАНОВИТИ РАДИ ВЕЗЕ ЗАДРА СА ГРАНИЧНИМ ОБЛАСТИМА

I

Нептун, 20 јула 1925

Господине Министре,

У жељи да задовољи захтеве заинтересованог живља, Влада Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца намерава да успостави јавну аутомобилску службу за путнике и робу, да би везала Задар, у једном правцу са Книном, Кистањем, Брибиром, Бенковцем, Земуником, у другом правцу са Обровцем, Карином, Земуником и у трећем правцу с Новим Градом, Смилчићем, Земуником.

Да би се постигао овај циљ, требало би основати на односним територијама, на поменутим правцима, споразумно, кумулативне службе за путнике и за робу, директним колима. За правце, на којима не би била могућна кумулативна служба и донде, док односне запреке не буду отклоњене, требало би установити службу са везом.

Влада Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца биће готова, с друге стране, да успостави искључиво за свој властити рачун поменуте службе, ако би влада Његовог Величанства Краља Италије одлучила да дâ односну концесију ради експлоатације од стране Државе.

Краљевска Влада, према томе, има част умолити Владу Његовог Величанства Краља Италије да изволи изјавити да ли је сагласна да се одреди састанак представника италијанских и српско-хрватско-словеначких администрација да би утврдила које ће, решење бити корисније да би се без одлагања постигао горњи циљ. Овај састанак биће овлашћен, у исто време, да испита да ли је потребно предвидети оснивање једног акционарског друштва, састављеног од лица, која делом припадају једној, а делом другој од двеју Држава и регистрованог у обема Земљама, а ради експлоатације ових служби.

Изволите примити, Господине Министре, уверење о мом одличном поштовању.

В. Антонијевић, с. р.

Његовој Екселенцији
Господину Бенито Мусолинију
Председнику Министарског Савета
и Министру Иностраних Дела
Његовог Величанства Краља Италије
Рим

II

Нептун, 20 јула 1925

Господине Министре,

Нотом од данас, Ваша Екселенција изволела је известити ме да Влада Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца намерава да успостави јавну аутомобилску службу, за путнике и робу, да би везала Задар, у једном правцу са Книном, Кистањем, Брибиром, Бенковцем, Земуником, у другом правцу са Обровцем, Карином, Земуником, и у трећем правцу са Новим Градом, Смилчићем, Земуником.

Ваша Екселенција саопштила ми је у исто време жељу своје Владе да да ли је Влада Његовог Величанства Краља Италије, да би се овај циљ постигао, са своје стране расположена да заснује на својој територији, од државне администрације на поменутим правцима, споразумно са Владом Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца кумулативну службу за путнике и робу директним колима, и уколико на извесним правцима кумулативна служба не буде могућна, да се успостави служба са везом, донде док односне запреке не буду отклоњене.

Из поменуте ноте видим још и то, да је, са друге стране, Влада Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца готова да успостави, за свој искључиви рачун, поменуте службе, ако би Влада Његовог Величанства Краља Италије одлучила да дâ односну концесију ради експлоатације од стране Државе.

Одговарајући на постављено питање, част ми је саопштити Вашој Екселенцији да Влада Његовог Величанства Краља Италије неће имати никакве тешкоће да дâ концесију, о којој је реч, једном акционарском друштву, састављеном од лица која делом припадају једној, а делом другој од двеју Држава и регистрованом у обема Земљама и да она претпоставља ово решење свима другим аранжманима.

На случај, да оснивање једног таквог друштва не би могло бити изведено у блиском року, Влада Његовог Величанства Краља Италије биће ипак расположена да успостави, уколико је могућно пре, кумулативну службу и са везом, као што је предложено.

Част ми је, према томе, изјавити Вашој Екселенцији да чекам саопштење о сазиву делегата обеју надлежних администрација, како бих одредио представнике Краљевине Италије, који ће моћи, споразумно са представницима Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, предузети све мере, које спадају у њихову надлежност, а у циљу да се оствари пројекат, чији је заједнички интерес очигледан.

Овај састанак делегата обеју администрација биће такође овлашћен да испита да ли је потребно предвидети концесију за експлоатацију од стране Државе.

Изволите примити, Господине Министре, уверење о мом одличном поштовању.

Б. Мусолини, с. р.

Његовој Екселенцији
Господину Војиславу Антонијевићу
Изванредном Посланику и Опуномоћеном Министру
Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца
Рим

ИЗМЕНА ПИСАМА ОДНОСНО ПОТРЕБНОГ ПРАВИЛНИКА ЗА ПРИМЕНУ ИЗВЕСНИХ ЧЛАНОВА КОНВЕНЦИЈЕ О ЦАРИНСКОМ ПОСТУПКУ И ПОГРАНИЧНОМ ПРОМЕТУ ИЗМЕЂУ ЗАДРА И ГРАНИЧНИХ ТЕРИТОРИЈА, ПОТПИСАНОЈ У РИМУ 23 ОКТОБРА 1922 ГОД.

I

Нептун, 20 јула 1925

Господине Министре,

Част ми је обавестити Вашу Екселенцију, да је Влада Његовога Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца одобрила Правилник, редигован од мешовите италијанско-српско-хрватско-словеначке Комисије, којој је било стављено у дужност да закључи споразуме, потребне за примену чланова 3, 5 6, 14 и 16 Конвенције о Царинском Поступку и Пограничном Промету између Задра и пограничних му територија, потписане у Риму 23 октобра 1922.

Према томе, овај ће Правилник ступити на снагу, и примењиваће се ради извршења поменуте Конвенције, почев од првог септембра 1925.

С друге стране, морам саопштити Вашој Екселенцији да је Влада Његовога Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца мишљења, пошто се територија Задра налази сада ван царинске територије италијанске и пошто се према томе одредбе садржане у члану 35 Правилника могу примењивати само од стране власти Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, да ће се оне морати подвргнути ревизији у случају, ако би се почео примењивати какав царински поступак на поменуту територију Задра.

Био бих захвалан Вашој Екселенцији, ако би Ваша Екселенција била љубазна да ми да уверење да је Влада Његовога Величанства Краља Италије сагласна у томе питању.

Изволите примити, Господине Министре, уверење о моме најодличнијем поштовању.

В. Антонијевић, с. р.

Његовој Екселенцији
Господину Бениту Мусолинију
Председнику Министарског Савета
и Министру Иностраних Дела
Његовог Величанства Краља Италије

Рим

II

Нептун, 20 јула 1925

Господине Министре,

Нотом од данашњег дана Ваша Екселенција изволела ме је обавестити да је Влада Његовога Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца одобрила Правилник редигован од мешовите италијанско-српско-хрватско-словеначке Комисије којој је било стављено у дужност да закључи споразуме потребне за примену чланова 3, 5, 6, 14 и 16 Конвенције о Царинском Поступку и Пограничном Промету између Задра и пограничних му територија, потписане у Риму 23 октобра 1922 и да ће према томе тај Правилник ступити на снагу и бити примењен ради извршења поменуте Конвенције, почев од првога септембра 1925.

Ваша Екселенција ми је сем тога саопштила да је Влада Његовога Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца мишљења, пошто се територија Задра налази сада ван царинске територије италијанске и пошто се према томе одредбе садржане у члану 35 правилника могу примењивати само од стране власти Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, да ће се оне морати подвргнути ревизији у случају, ако би се почео примењивати какав царински поступак на поменуту територију Задра.

Примајући к знању ово саопштење, част ми је ставити до знања Вашој Екселенцији да је Влада Његовога Величанства Краља Италије сагласна у томе питању.

Изволите примити, Господине Министре, уверење о моме најодличнијем поштовању.

Б. Мусолини, с. р.

Његовој Екселенцији
Господину Војиславу Антонијевићу
Изванредном Посланику и Опуномоћеном Министру
Његовога Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца
Рим

Нептун, 20 јула 1925 год.

Господине Министре,

Дознао сам да се у часу парафирања општег споразума о накнадама (одштетама), које се имају исплатити с једне и с друге стране, у вези са војним реквизицијама извршеним од редовних трупа војски обеју Земаља, показало да има поданика Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, који имају потраживања, која проистичу из таквих реквизиција које су према њима биле извршене на Ријеци.

У жељи васпостављања односа савршене срдачности између живља италијанског и српско-хрватско-словеначког на Ријеци и у њеној околини, и у циљу да дâ доказа о својим осећајима, Влада Његовог Величанства Краља Италије предузела је мере да се ликвидација и исплата сума, за које ће се показати да се дугују држављанима српско-хрватско-словеначким за поменуте реквизиције, без одлагања изврши. Она је поверила овај задатак комисији, која има да ликвидира и исплати дуговане суме за реквизиције исте природе италијанским држављанима.

Према добивеним податцима, Краљевска је Влада ставила на расположење поменутој комисији, за исплату држављанима обеју Држава, а који имају добра, права и интересе на Ријеци, који су чинили предмет једне од реквизиција предвиђених поменутим Споразумом, суму од 3,500.000 (три милиона пет стотина хиљада) лира. Што се тиче накнада, које се имају доделити држављанима српско-хрватско-словеначким, Краљевска Влада водиће врло радо рачуна о сугестијама, које ће јој Влада Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца изволети да саопшти.

Влада Његовог Величанства Краља Италије биће врло захвална Вашој Екселенцији, ако би од Владе Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца добила уверење, да ће сви српско-хрватско-словеначки имаоци права, који су на Ријеци поседовали добра, те су повериоци према краљевским администрацијама, бити у целости и без резерве исплаћени дознакама које ће комисија извршити на терет горње суме, и после тога неће имати ништа више из овог наслова да траже; — све то, без уштрба по права која би могла припадати држављанима обеју Држава, уколико имају да наплате извесне суме за реквизиције, извршене на другим територијама обеју Земаља или које већ сачињавају предмет једне специалне ликвидације.

Разуме се да ће администрације Краљевине Италије тиме бити ослобођене сваке одговорности према имаоцима права заснованих на ма коме наслову.

Изволите примити, Господине Министре, уверење мога највишег поштовања.

Б. Мусолини, с. р.

Његовој Екселенцији
Господину Војиславу Антонијевићу
Изванредном Посланику и Опуномоћеном Министру
Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца
Рим

Нептун, 20 јула 1925

Господине Министре,

Нотом од данашњег дана Ваша Екселенција изволела је скренути ми пажњу на то да се у тренутку парафирања општег споразума о накнадама које се имају исплатити, с једне и с друге стране, и које су у вези с војним реквизицијама извршеним од стране редовних трупа војски обеју Земаља, показало, да има држављана Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, који имају потраживања, која проистичу из таквих реквизиција, које су извршене на Ријеци према српско-хрватско-словеначким држављанима.

Ваша Екселенција изволела је саопштити ми, осим тога, да је, желећи утврдити односе савршене срдачности између живља италијанског и српско-хрватско-словеначког на Ријеци и у њеној околини, и у циљу да дâ доказа о својим осећајима, Влада Његовог Величанства Краља Италије предузела своје мере, да у тој вароши ликвидација и исплата дужних сума, за које ће се показати да се дугују српско-хрватско-словеначким држављанима за поменуте реквизиције, буду извршене одмах од комисије одређене за ликвидацију и исплату сума за реквизиције исте природе дугованих италијанским држављанима.

Из ноте Ваше Екселенције видим, такође, да је Краљевска Влада, према добијеним податцима, ставила реченој комисији на расположење и за исплату држављанима обеју Држава, који имају на Ријеци добра, права и интересе, који су чинили предмет једне од реквизиција предвиђених поменутим Споразумом, суму од 3,500.000 (три милиона пет стотина хиљада) лира.

Примајући к знању ово саопштење и позив да се доставе Краљевској Влади сугестије о накнадама, које се имају дозначити од ове суме држављанима српско-хрватско-словеначким, част ми је известити Вашу Екселенцију, да је моја Влада веома дирнута инициативом Краљевске Владе, која ће несумњиво имати најповољнијег утицаја на односе савршене срдачности, које обе Владе желе да виде да се заснују између њихових односних држављана на Ријеци. У исто време ја уверавам Вашу Екселенцију да ће сви српско-хрватско-словеначки имаоци права, који су на Ријеци имали добра, те су повериоци према краљевским администрацијама, бити у целини и без резерве исплаћени дознакама које ће комисија извршити на терет горње суме, и после тога неће имати ништа више из овог наслова да траже; — све то, без уштрба по права која би могла припадати држављанима обеју Држава уколико имају да наплате извесне суме за реквизиције извршене на другим територијама обеју Земаља, или које већ чине предмет засебне ликвидације

Разуме се да ће администрације Краљевине Италије тиме бити ослобођене сваке одговорности према имаоцима права за дуговања о којима је реч.

Изволите примити, Господине Министре, уверење о мом највишем поштовању.

В. Антонијевић, с. р.

Његовој Екселенцији
Господину Бенито Мусолинију
Председнику Министарског Савета
и Министру Иностраних Дела
Његовог Величанства Краља Италије
Рим

Рим 21 јула 1925

Господине Министре,

Нотом од 20 о. м. имао сам част потврдити Вашој Екселенцији да комисија, која има задатак да ликвидира и исплати суме дуговане држављанима Краљевине Италије и Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца за реквизиције, које су биле извршене на Ријеци од редовних Краљевских трупа, неће имати да узима у разматрање тражења за оне реквизиције, које су учињене било на другим територијама, било да оне чине већ предмет једне специалне ликвидације, пошто права држављана, о којима је реч на односну накнаду, нису угрожена у томе погледу.

У циљу, да би се избегла свака двосмисленост, хитам да саопштим Вашој Екселенцији, да се поменуте резерве односе само на држављане обеју Држава и да би према томе требало унети у тражења поднета на ликвидацију од стране Комисије, такође и тражења накнада за квар проузрокован приликом реквизиције добара или објеката који сада припадају Држави Срба, Хрвата и Словенаца и то: железничкој мрежи и грађевинама управе српско-хрватско-словеначких железница на Брајдици и дуж пруге од Сушака до Светог Кузмана, магацину телеграфског и телефонског материала на Брајдици и Лазарету у Мартиншчици.

Част ми је такође саопштити Вашој Екселенцији да је вредност квара, који је произишао из реквизиција, о којима је реч, утврђена одсеком дефинитивно на један милион лира.

Поменута комисија требало би да узме у поступак наведена тражења. С друге стране, тражења, која се односе на речене одштете и која се налазе код власти, надлежних за специалне ликвидације, имаће да се сматрају као утрнута, плаћањем једног милиона лира, који се има урачунати у оне дознаке које су предвиђене поменутом нотом, а које поменута комисија има да изврши.

Изволите примити, Господине Министре, уверење о мом највишем поштовању.

В. Антонијевић, с. р.

Његовој Екселенцији

Господину Бениту Мусолинију

Председнику Министарског Савета
и Министру Иностраних Дела
Његовог Величанства Краља Италије

Рим

Рим, 21 јула 1925

Господине Министре,

Примио сам ноту под данашњим датумом, којом ми је Ваша Екселенција потврдила да комисија која има за задатак да ликвидира и исплати суме дуговане држављанима Краљевине Италије и Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца за реквизиције, које су биле извршене на Ријеци од редовних Краљевских трупа, неће имати да узима у разматрање тражења за оне реквизиције, које су учињене било на другим територијама, било да оне чине већ предмет једне специалне ликвидације, пошто права држављана, о којима је реч, на односну одштету нису у томе погледу угрожена.

У циљу, да би се избегла свака двосмисленост, хитам да потврдим Вашој Екселенцији, да се поменуте резерве односе само на држављане обеју Држава, и да ће се, према томе, унети у тражења поднета на ликвидацију од стране комисије такође и тражења накнада за квар проузрокован приликом реквизиција добара или објеката, који сада припадају Држави Срба, Хрвата и Словенаца и то: железничкој мрежи и грађевинама управе српско-хрватско-словеначких железница на Брајдици и дуж пруге од Сушака до Св. Кузме, магацину телеграфског и телефонског материала на Брајдици и Лазарету у Мартиншчици.

Част ми је, такође, потврдити Вашој Екселенцији, да је вредност штета, које су произишле из реквизиција, о којима је реч, утврђена одсеком дефинитивно на милион (1,000.000) лира.

Поменута ће комисија узети у обзир наведена тражења. С друге стране, тражења, која се односе на речене одштете, а која се још налазе код власти надлежних за специалне ликвидације, сматраће се као утрнута плаћањем једног милиона лира, који се има урачунати у оне довнаке, које су предвиђене поменутом нотом, а које поменута комисија има да изврши.

Изволите примити, Господине Министре, уверење о моме највишем поштовању.

Б. Мусолини, с. р.

Његовој Екселенцији

Господину Војиславу Антонијевићу

Изванредном Посланику и Опуномоћеном Министру

Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца

Нептун, 20 јула 1925

Господине Министре,

Влада Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца имала је доброту да ми достави нотом од 16 о. м. један списак моралних и физичких лица, која су претрпела штете у Трсту услед однošења или дела друге врсте под околностима и у време предвиђеним Конвенцијом о реституцији добара права и интереса, потписаном у Београду, 12 августа 1924 године.

Иако та Конвенција није још ратификована, Краљевска Влада, имајући пуно разлога да не сумња да ће ратификација бити извршена у блиском року, дала је утврдити околности, под којима су те штете почињене. Лица, од којих би се могло тражити да врате ствари у исто стање, у коме су оне биле пре дела, о којима је реч, порекла су постојање услова, под којима би се могла утврдити одговорност у погледу тражених реституција и репарација. Ипак, да би се уклонио сваки разлог спора, и да би се удовољило жељи Краљевске Владе, да се олакша свако практично решење, које би могло бити предвиђено за ликвидацију нерешених питања, учињена је понуда једног аранжмана на пријатељски начин. Предвиђена је сума од 5,300.000·— (пет милиона три стотине хиљада) лира у циљу да би се искључило свако тражење повраћаја или ликвидације одштета за све повреде добара, права или интереса држављана Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца у Трсту за време после примирја.

Ако овај предлог буде прихваћен, Влада Његовог Величанства Краља Италије, постараће се да положи Влади Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца горњу суму у року од три месеца од саопштења да је поменута Конвенција ратификована.

Изволите примити, Господине Министре, уверење о моме највишем поштовању.

Б. Мусолини, с. р.

Његовој Екселенцији

Господину Војиславу Антонијевићу

Ванредном Посланику и Опуномоћеном Министру

Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца

Рим

Нептун, 20 јула 1925

Господине Министре,

Ваша Екселенција имала је доброту да ми нотом од данас одговори на ноту од 16 о. м., којом је моја Влада имала част предати Вашој Екселенцији један списак моралних и физичких лица, која су претрпела штете у Трсту услед одношења или делâ друге врсте под околностима и у време предвиђеним Конвенцијом о реституцији добара, права и интереса, потписаној у Београду, 12 августа 1924 г.

Ваша Екселенција изволела је саопштити ми, да је, иако та Конвенција није још ратификована, Краљевска Влада, имајући пуно разлога да не сумња да ће ратификација њена бити извршена у блиском року, дала утврдити околности под којима су ове штете почињене. Ваша Екселенција ми је даље саопштила да су лица, од којих би се могло тражити да врате ствари у исто стање, у коме су оне биле пре делâ, о којима је реч, порекла постојање услова, под којима би се могла утврдити одговорност у погледу тражених реституција и репарација.

Из ноте Ваше Екселенције видим, ипак, да је у циљу, да би се уклонио сваки разлог спора и да би се удовољило жељи Краљевске Владе да олакша свако практично решење које би могло бити предвиђено за ликвидацију нерешених питања, учињена понуда једног аранжмана на пријатељски начин. Према излагању Ваше Екселенције предвиђена је сума од 5,300.000 (пет милиона три стотине хиљада) лира, да би се искључило свако тражење повраћаја или ликвидације одштета за све повреде добара, права или интереса држављана Краљевине Срба. Хрвата и Словенаца у Трсту, за време после примирја.

Пошто ме је Ваша Екселенција, напослетку, уверила да ће Влада Његовог Величанства Краља Италије постарати се да положи Влади Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца горњу суму у року од три месеца од саопштења да је поменута Конвенција ратификована, ја примам к знању ово саопштење и имам част известити Вашу Екселенцију, да је моја Влада нашла да ови предлози задовољавају.

Према томе, ја такође хитам, да са своје стране уверим Вашу Екселенцију, да је моја Влада потпуно сагласна по овој ствари и да прима предлог о коме је реч.

Изволите примити, Господине Министре, уверење о моме највишем поштовању.

В. Антонијевић, с. р.

Његовој Екселенцији
Господину Бенито Мусолинију
Председнику Министарског Савета
и Министру Иностраних Дела
Његовог Величанства Краља Италије
Рим

Нептун, 20 јула 1925

Господине Министре,

Влада Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца имала је доброту да ми достави нотом од 16 о. м. један списак моралних и физичких лица, која су претрпела штете у Трсту услед одношења или дела̂ друге врсте под околностима и у време предвиђеним Конвенцијом о реституцији добара права и интереса, потписаном у Београду, 12 августа 1924 године.

Иако та Конвенција није још ратификована, Краљевска Влада, имајући пуно разлога да не сумња да ће ратификација бити извршена у блиском року, дала је утврдити околности, под којима су те штете почињене. Лица, од којих би се могло тражити да врате ствари у исто стање, у коме су оне биле пре дела̂, о којима је реч, порекла су постојање услова, под којима би се могла утврдити одговорност у погледу тражених реституција и репарација. Ипак, да би се уклонио сваки разлог спора, и да би се удовољило жељи Краљевске Владе, да се олакша свако практично решење, које би могло бити предвиђено за ликвидацију нерешених питања, учињена је понуда једног аранжмана на пријатељски начин. Предвиђена је сума од 5,300.000·— (пет милиона три стотине хиљада) лира у циљу да би се искључило свако тражење повраћаја или ликвидације одштета за све повреде добара, права или интереса држављана Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца у Трсту за време после примирја.

Ако овај предлог буде прихваћен, Влада Његовог Величанства Краља Италије, постараће се да положи Влади Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца горњу суму у року од три месеца од саопштења да је поменута Конвенција ратификована.

Изволите примити, Господине Министре, уверење о моме највишем поштовању.

Б. Мусолини, с. р.

Његовој Екселенцији
Господину Војиславу Антонијевићу
Изванредном Посланику и Опуномоћеном Министру
Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца
Рим

Нептун, 20 јула 1925

Господине Министре,

Обзиром на то, што је Споразумом о запослењу радника потписаном на данашњи дан од стране Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевине Италије регулисано, на основу узајамности, запослење само оних службеника и радника, који су били запослени у обема Земљама, у периоду назначеном у поменутом Споразуму, Влада Његовога Величанства Краља Италије, преко своје Делегације, изјавила је у току преговора жељу, да се накнадне олакшице признаду и у погледу замењивања италијанских радника, о којима је реч у другом ставу првога члана напред означеног Споразума, што је неопходно за правилно функционисање италијанских индустриских установа у Далмацији.

Надахнута жељом да се створе што срдачнији економски односи са Италијом, Влада Његовога Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца овлашћује ме да могу саопштити Вашој Екселенцији, да ће она, у свима случајевима, кад би у пређашњој Краљевини Далмацији напред поменути радници и службеници, италијански држављани, а квалификовани на основу сведоџаба стручних школа или сведочанства о калфеном испиту, напустили своју службу ма из кога разлога, допустити да се они замене другим радницима или службеницима италијанским држављанима, исто тако квалификованим, стим, да се не мора дати претходни пристанак.

Како сам то овлашћење добио под претпоставком узајамности, водећи међутим рачуна о разлици у потребама обеју Земаља, ја се надам да ће Ваша Екселенција мене уверити, да ће Влада Његовога Величанства Краља Италије допуст[illegible], без потребе претходног пристанка с њене стране, замену у својим сервиси[illegible]а у Фијуми свих српско-хрватско-словеначких службеника запо[illegible]лених у Фијуми на данашњи дан, другим службеницима држављанима српско хрватско-словеначким, који станују у Фијуми или у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, а тако исто и замену свих српско-хрватско-словеначких радника, исто тако запослених у Фијуми на данашњи дан, а који станују на пограничној територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, другим радницима држ[illegible]вљан[illegible]ма српско-хрватско-словеначким који станују на истој територији; при чему се разуме да се у случају такве замене замењени радници неће моћи позивати на изузетке од општих одредаба.

Разуме се да ће предњи ангажман важити дотле, докле се буде вршио Споразум о радницима потписан на данашњи дан, на који се он односи.

Изволте примити, Господине Министре, уверење о моме најодличнијем поштовању.

В. Антонијевић, с. р.

Његовој Екселенцији
Господину Бениту Мусолинију
Председнику Министарског Савета
и Министру Иностраних Дела
Његовога Величанства Краља Италије

Рим

Нептун, 20 јула 1925 год.

Господине Министре,

Обзиром на то, што је Споразумом о запослењу радника потписаном на данашњи дан од стране Краљевине Италије и Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца регулисано, на основу узајамности, запослење само оних службеника и радника, који су били запослени у обема Земљама у периоду назначеном у поменутом Споразуму, Влада Његовог Величанства Краља Италије, преко своје Делегације, изјавила је у току преговора жељу, да се накнадне олакшице признаду и у погледу замењивања италијанских радника о којима је реч у другоме ставу првога члана напред означеног Споразума, што је неопходно за правилно функционисање италијанских индустриских предузећа у Далмацији.

Ваша Екселенција саопштила ми је, да је Влада Његовога Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца, надахнута жељом да се створе што срдачнији економски односи са Италијом, овластила Вашу Екселенцију да може ставити до знања, да ће, у свима случајевима кад би, у пређашњој Краљевини Далмацији, напред поменути радници и службеници, италијански држављани, оквалификовани на основу сведочанстава стручних школа или сведочанстава о калфеном испиту, напустили своју службу, ма из кога разлога, допустити да се они замене другим радницима или службеницима италијанским држављанима, исто тако квалификованим, с тим без потребе претходног пристанка.

Ваша Екселенција ми је још саопштила, да је то овлашћење добивено под претпоставком узајамности, водећи међутим рачуна о разлици у потребама обеју Земаља.

Примајући к знању то саопштење, част ми је уверити Вашу Екселенцију да ће Влада Његовога Величанства Краља Италије допуштати у својим сервисима у Фијуми, без потребе претходнога пристанка с њене стране, замењивање свих српско-хрватско-словеначких службеника, запослених у Фијуми на данашњи дан, другим службеницима држављанима српско-хрватско-словеначким, који бораве у Фијуми или у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, а тако исто и замењивање свих српско-хрватско-словеначких радника, исто тако запослених у Фијуми на данашњи дан и који станују на пограничној територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, другим радницима држављанима српско-хрватско-словеначким који станују на истој територији; подразумевајући да се у случају такве замене замењени радници неће моћи позивети на изузетке од општих одредаба.

Разуме се да ће предњи ангажман важити, дотле докле се буде вршио Споразум о радницима потписан на данашњи дан на који се ов односи.

Изволите примити, Господине Министре, уверење о моме најодличнијем поштовању.

Б. Мусолини, с. р.

Његовој Екселенцији
Господину Војиславу Антонијевићу
Изванредном Посланику и Опуномоћеном Министру
Његовога Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца
Рим

Уредник Стеван П. Бешевић. Издање и штампа Државне Штампарије.

Прилог уз Бр. 65-XI — 24. год. „Службених Новина".

PREGLED RIJECK

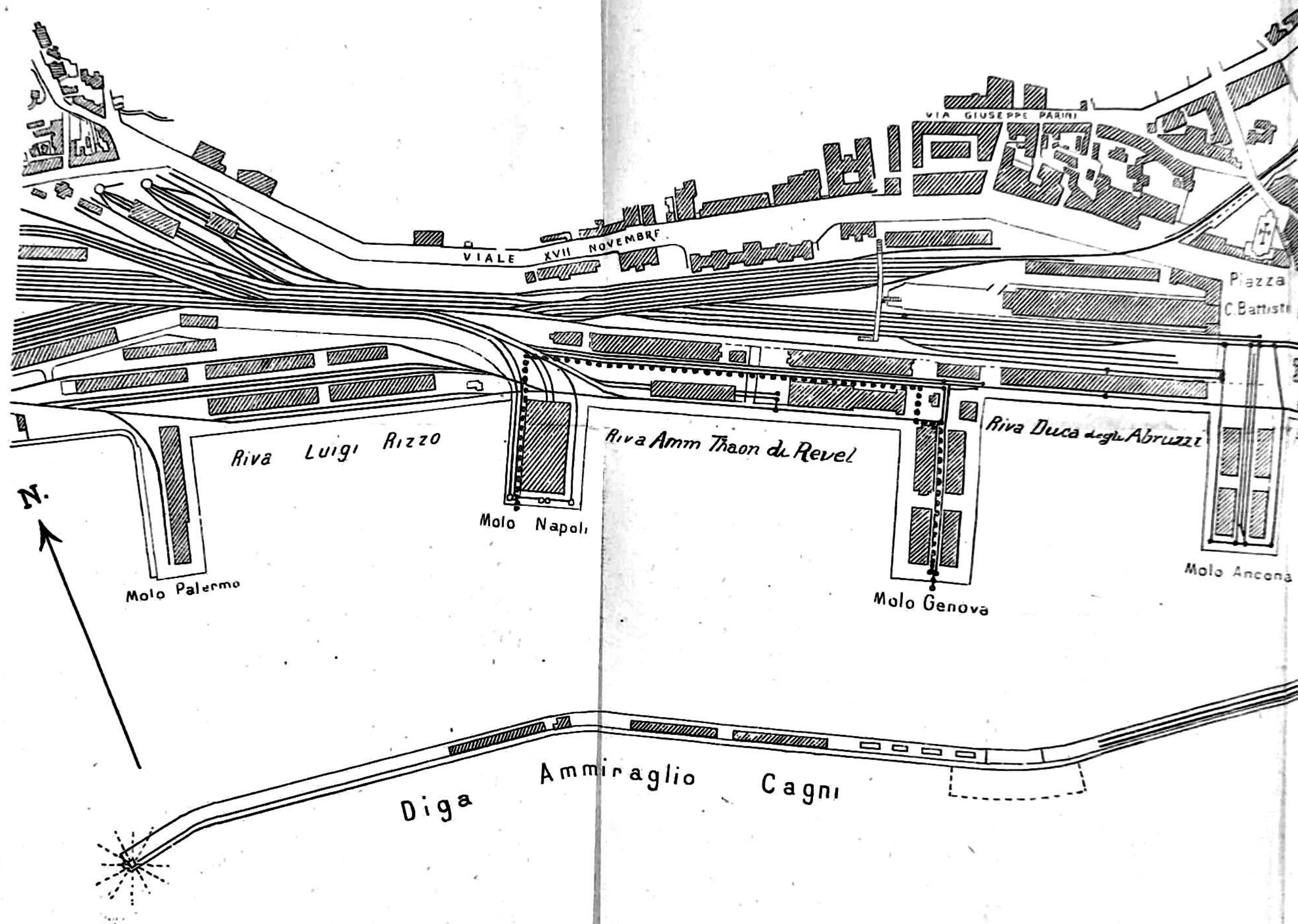

•••••••••••••••••••• Zona izdata pod zakup Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca prema čl. 5. Sporazuma o Rijeci.

ČKOG PRISTANIŠTA